

A professional portrait of Paavo Väyrynen, a middle-aged man with short brown hair and glasses, wearing a dark suit, white shirt, and blue tie. He has his arms crossed and is looking directly at the camera against a plain, light-colored background.

Paavo Väyrynen

TERVE SUOMI

Paavo Väyrynen

TERVE SUOMI

© Paavo Väyrynen
1. painos

ISBN 978-952-94-1079-8
Painopaikka: Bookwell Oy, 2018

SISÄLLYS

SAATTEEKSI	9
KANSALAISALOITE EUROEROSTA HAUDATTIIN.....	15
Perustuslakivaliokunta kuuli asiantuntijoita	19
Talousvaliokunnan lausunto oli hyvin yksipuolinen	22
Kansalaisaloite haudattiin perustuslakivaliokuntaan.....	27
Kansalaisaloitteita koskevaa lainsäädäntöä on muutettava..	30
Lakialoite Suomen jäsenyydestä EU:ssa ja euroalueessa	33
KANSALAISPUOLUE REKISTERIIN, KUNTAVAALEIHIN HELSINGISSÄ	36
Kansalaispuolue perustetaan	42
Korttien kerääminen takkuua, apua tarjotaan.....	46
Ilmiantoja Brysseliin.....	51
Kansalaispuolue rekisteriin	54
Hajottaako Keskusta itsensä?.....	55
Terve Helsinki	58
EHDOKKAAKSI PRESIDENTINVAALEIHIN	63
Suomen turvallisuuspolitiikan linjaa on selkiytettävä	65
Kekkosen-Koiviston linja.....	75
"En voi enää tukea Sauli Niinistön uudelleenvalintaa"	84

Soinin puolue hajoaa, hallitus jatkaa	88
Kannattajakortteja keräämään	99
On muutoksen aika	101
Ruusuja ja risuja Sauli Niinistölle	107
On koittamassa globalisaation jälkeinen kausi.....	113
Presidentin- ja eduskuntavaaleissa ratkaistaan Suomen linja	119
Uutispimentoa ja vale uutisia	127
Valitsijayhdistys: "Uusi suunta Suomelle"	134
Mielipidetutkimuksia, faktantarkastuksia	136
"Saatoin olla omaan kannatukseeni hyvin tyytyväinen"	146
EHDOLLE KESKUSTAN PUHEENJOHTAJAKSI.....	153
On voimien kokoamisen aika	153
Keskustan johto ryhtyi vastaiskuun.....	157
"Teen vakavan yrityksen nousta Keskustan johtoon"	165
"Olen päättänyt erota Kansalaispuolueesta"	168
Tapaaminen Kesärannassa	174
"Luovun Keskustan jäsenyydestä"	190

KANSALAISPUOLUEESTA TÄHTILIIKKEESEEN	193
Meneillään on laitton kaappausyritys.....	217
Mielivaltaa ja laittomuuksia	224
"Seitsemän tähden liike" on perustettu.....	231
Kortteja keräämään.....	235
Tähtiliike on Euroopan kärkeä.....	237
Hjallis vai Paavo?	238
Haluatko kansanedustajaksi?	242
"Nyt puolueiden pelko on vielä suurempi"	243
 SUOMEN KANSAN EDUSTAJANA	 246
Opposition voimat on koottava	246
Donald Trumpin "Big Deal" etenee	248
Valuvian voi korjata vain uudella valulla	251
Eduskunnan euro-elefantti.....	255
Terve Suomi	258

SAATTEEKSI

Viimeisten parin vuoden aikana olen julkaissut kolme kirjaa.

Tammikuussa 2016 Kustannusosakeyhtiö Paasilinna kustansi teokseni *Eihän tässä näin pitänyt käydä*. Kerroin siinä seikkaperäisesti siitä kehityksestä, jonka tuloksena olin päättänyt vetäytyä sivuun Keskustan puolue-elinten työskentelystä. Muutamaa viikkoa myöhemmin perustin Kansalaispuolueen ajamaan niitä tärkeitä asioita, joita en ollut kyennyt enää Keskustan kautta edistämään.

Jo saman vuoden marraskuussa ilmestyi niin ikään Paasilinnan kustantamana kirjani *Kukahana nämäkin sotkut selvittää?*. Teoksen julkaiseminen liittyi niihin vaikeuksiin, joita olin kohdannut kannattajakorttien keräämisessä uuden puolueen saamiseksi puolerekisteriin. Halusin kertoa kohtaamistani vastoinkäymisistä ja saada vauhtia vielä puuttuneiden korttien kokoamiseen.

Vuoden 2017 lopulla julkaisin päivitetyn uusintapainoksen Paasilinnan vuonna 2014 kustantamasta teoksesta *Suomen linja*. Se liittyi kampanjaani vuoden 2018 presidentinvaaleissa.

Jouduin julkaisemaan kirjan omakustanteena, kun yllätykseni Paasilinna oli haluton sitä kustantamaan. Luulin, että syyt olivat poliittiset, mutta myöhemmin ymmärsin, että kysymys oli ollut kustannusyhtiön taloudellisista vaikeuksista.

Kun Kustannusosakeyhtiö Paasilinna ajautui myöhemmin vararikkoon, uutisjuttujen kuvitukseksi ilmestyi kansi teokses-tani *Eihän tässä näin pitänyt käydä* ja otsikoissa kerrottiin mi-nun kustantajani menneen konkurssiin – ikään kuin vararikko olisi ollut minun syytäni.

Tosiasiassa teosteni kustantaminen oli ollut Paasilinnalle kannattava ja riskitön liiketoimi. Niin olisi ollut yhteistyö myös kirjani *Suomen linja 2017* julkaisemiseksi, mutta taloudellisen ahdingon keskellä se ei kustantajaa innostanut.

Nyt julkaistava teokseni on suoraa jatkoa lokakuussa 2016 ilmestyneelle kirjalleni *Kukahen nämäkin sotkut selvittää?* Ti-lanne on nyt samankaltainen kuin silloin. Vaiheikkaan kaksi-vuotiskauden jälkeen olen joutunut jälleen keräämään kannat-tajakortteja uuden poliittisen liikkeen saamiseksi puolerekis-tertiin. Nytkin keräystä on pyrittävä vauhdittamaan.

Kuluneet kaksi vuotta ovat olleet tapahtumarikasta aikaa.

Loppuvuodesta 2016 koin pahan pettymyksen, kun suurel-la vaivalla eduskuntaan saatua kansalaisaloitetta kansanäänes-tyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa ei tuotukaan täysistuntokäsittelyyn, vaan se haudattiin perustus-lakivaliokuntaan.

Joulukuussa iloa tuotti se, että kannattajakortit saatiin koo-tuksi ja Kansalaispuolue merkittiin puolerekisteriin.

Vuoden 2017 alkupuolella Keskustan johto ryhtyi sääntöjen vastaisesti erottamaan minua puolueesta. Erottaminen ei on-nistunut, mutta minulta evättiin oikeus olla Keskustan ehdok-kaana Keminmaan kuntavaaleissa. Niinpä olin ehdolla Helsin-gin kaupunginvaltuustoon ”Terve Helsinki” -liikkeen edustaja-na, ja tulin valituksi.

Kesällä Pohjanrannan kesäteatterissa esitettiin kirjoittama-ni ja ohjaamani näytelmä *Manu ja minä*. Esitin siinä itseäni.

Mukana näyttämöllä olivat Mauno Koiviston pääministeri- ja presidenttikauden aikalaisista myös Kari Hokkanen ja Martti Pura. Syksyllä näytelmää esitettiin lyhyempänä kiertueversio-
na nimellä *Manu ja minä 2.0*.

Heinäkuussa päätin suostua valitsijyhdistyksen presidenttiehdokkaaksi. Vetäydyin vaalien ajaksi sivuun Kansalaispuolueen puheenjohtajan tehtävästä. Sovittiin, että Kansalaispuolue vastaa kannattajakorttien keräämisestä ja jättäytyy sen jälkeen sivummalle. Vaalikampanja oli valitsijyhdistyksen vastuulla.

Kampanjamme onnistui hyvin. Selviydyin neljänneksi ja voitin suurten puolueiden, SDP:n ja Keskustan, ehdokkaat.

Presidentinvaalien jälkeen päätin tehdä vielä yhden yrityksen Keskustan palauttamiseksi alkioalaisille, talonpoikaisille ja kekkoslaisille juurilleen. Ilmoitin, että asetun ehdolle Keskustan puheenjohtajan vaaliin kesäkuun puoluekokouksessa.

Tavoitteenani oli luoda uudistuvan Keskustan ympärille laaja alkioalainen allianssi, joka ryhtyisi toteuttamaan Kansalaispuolueen ohjelmaa ja tavoitteita. Ajattelin, että ehdokkuuteni joka tapauksessa pakottaisi Keskustan käymään aatteellista ja poliittista linjakeskustelua.

Ilmoitin, että jos en tulisi valituksi Keskustan johtoon, ryhtyisin johtamaan Kansalaispuolueen vaalikampanjaa vuoden 2019 valtiollisissa vaaleissa.

Kun olin ilmoittautunut ehdolle Keskustan puheenjohtajan vaaliin, paljastui, että Kansalaispuolueen väliaikaiseen johtoon valitut henkilöt olivat jo presidentinvaalien aikana ryhtyneet kaappaamaan puoluetta omaan määräysvaltaansa. He pyrkivät estämään minun paluuni puolueen puheenjohtajaksi. He pyrkivät muuttamaan ainutlaatuisiksi parlamenttipolueeksi pe-

rustetun Kansalaispuolueen tavalliseksi joukkopuolueeksi, jota he itse johtaisivat 2019 eduskuntavaaleihin.

Alkoi raskas kahden rintaman sota.

Keskustan johto ryhtyi kaikin voimin ja keinoja kaihtamatta torjumaan ehdokkuuttani puolueen puheenjohtajaksi. Tukea se sai Kansalaispuolueen kaappareilta. Lopulta jättäydyin sivuun Keskustan puheenjohtajan vaalista ja erosin puolueesta.

Kun Kansalaispuolueen kaappaushanke eteni yhä selvempien laittomuuksien tielle, jouduttiin oikeustoimiin. Puolue menetti toimintakykynsä.

Kun kävi ilmeiseksi, että en voi osallistua ensi kevään valtiollisiin vaaleihin Kansalaispuolueen kautta, päätin perustaa ”Seitsemän tähden liikkeen”, joka pyritään merkitsemään puolurekisteriin. Valtaosa Kansalaispuolueen kannattajista on lähtenyt mukaan tähän uuteen liikkeeseen.

Kannattajakorttien kerääminen on meneillään. Se pyritään saamaan päätökseen mahdollisimman nopeasti, jotta ehdokaiden hankinta eduskunta- ja Eurooppa-vaaleihin saadaan toden teolla käyntiin.

Tämäkin teos perustuu pääosin julkaisemiini blogeihin. Nämä lyhyet kirjalliset kannanotot ovat minulle tärkeä vaikuttamisen väline.

Olen aina toiminut hyvin avoimesti. Kerron näkemykseni ja perustelen ne julkisuudessa. Poliitikassa sanat ovat tekoja.

Kun tukeudun kirjoittamiini blogeihin ja kirjeisiin, jotkut tapahtumat ja kannanotot tulevat käsitellyiksi useampaan kertaan. Toivon, että tämä ei häiritse lukijaani. Toistoista on se etu, että monet tärkeät asiat tulevat korostetusti esille.

Tässä teoksessa selvitän perusteellisesti Keskustan ja Kansalaispuolueen sisäisiä kiistoja. Historiankirjoitusta silmällä pi-

täen kerron tarkkaan viestinvaihdosta Juha Sipilän ja Kansalaispuolueen kaappaamista yrittäneiden kanssa.

Kun pohdin tämän teoksen nimeä, mieleeni tuli vanha sanonta ”Vaikeuksien kautta voittoon”. Se ilmentäisi hyvin tämän teoksen sisältöä.

Googlaamalla löysin tämän sanonnan latinankielisen käännöksen ”Per aspera ad astra”. Sanatarkka käännös tästä suomenkieleen päin olisi ”Kärsimyksistä tähtiin”.

Siinäpä se! Ad astra on suomeksi ”tähtiin”. Kuluneiden vuosien koettelemuksista etenemme Seitsemän tähden liikkeen, Tähtiliikkeen, johdatuksella kohti tähtiä, kohti voittoja.

Ad astra – tähtiin, voittoihin!

Kirjan nimeksi tuo ei kuitenkaan tuntunut sopivan.

Niinpä annoin nimeksi ”Terve Suomi”. Se sopii iskulauseeksi myös ensi kevään eduskuntavaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa.

Terve Suomi poistaa köyhyyttä ja edistää tasa-arvoa. Terve Suomi rakentaa ympäristöllisesti, taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti tervettä ja kestävää kehitystä sekä omassa maassa, Euroopassa että koko maailmassa.

Eduskunnassa

2.10.2018

Paavo Väyrynen

KANSALAISALOITE EUROEROSTA HAUDATTIIN

Tein kesällä 2015 kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Katsoin tämän välttämättömäksi sen vuoksi, että juuri muodostettu Juha Sipilän johtama hallitus ei tulisi Suomen euroeroa edes harkitsemaan. Oppositioon jääneissä puolueissakaan asiasta ei haluttu edes keskustella.

Tuen kerääminen kansalaisaloitteille on helppoa sen vuoksi, että ne voi allekirjoittaa sähköisesti oikeusministeriön verkkosivulla. Vaikka keräsin allekirjoituksia ahkerasti puhelilaisuuksieni yhteydessä, niitä kertyi vain runsaat 2000. Sähköisiä sain kootuksi yli 51 000.

Maaliskuun 10. päivänä 2016 saatoin jättää kansalaisaloitteen eduskunnan puhemies Maria Lohelalle:

”Luovutan Teille kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Kiitän kaikkia niitä 53 425 suomalaista, joiden tuella aloite saadaan nyt eduskunnan käsiteltäväksi.

Kansalaisaloitteen tekeminen oli välttämätöntä sen vuoksi, että Suomen jäsenyyttä euroalueessa ei ollut mahdollista saada muutoin eduskunnan käsiteltäväksi. Tämä osoittaa suuria puutteita edustuksellisessa demokratiassa.

Kansan keskuudessa Suomen eroamisella euroaluees-

ta on laajaa kannatusta. Kansanäänestystä kannattaa noin puolet suomalaisista. Eduskuntavaalien edellä yli neljännes nykyisistä kansanedustajista ilmoitti Ylen vaalikoneessa katsovansa, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella. Eduskunnassa asiasta ei kuitenkaan ole edes keskusteltu.

Kansalaisaloite tähtää siihen, että Suomi eroaisi euroalueesta. Jos eduskunta yhtyy aloitteeseen, se kehottaa hallitusta valmistelemaan lain kansanäänestyksen järjestämiseksi. Kun Suomi on euroalueessa, ainoa mielekäs kansanäänestyksen aihe voi olla eroaminen siitä.

Hallituksella on käytettävissään toinenkin ja nopeampi tapa tämän tavoitteen toteuttamiseksi. Kun euroalueeseen liitettiin ilman kansanäänestystä ja vain tiedonantomenettelyä käyttäen, siitä voidaan samalla tavalla myös erota.

Suomi on kärsinyt jäsenyydestä euroalueessa, kuten vertailu Ruotsiin havainnollisesti osoittaa. Vuoden 2008 jälkeen Ruotsin kansantalous on kasvanut yli 8 prosentilla ja Suomen pienentynyt 6 prosentilla. Tämä johtuu pääosin Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Suomi on myös joutunut tukemaan taloudellisesti euroalueen kriisimaita.

Nyt jäsenyytemme euroalueessa estää taloutemme tervehtymistä. Suomessa ei ole mahdollista toteuttaa sellaista sisäistä devalvaatiota, jonka avulla taloutemme lähtisi riipeään kasvuun.

Vireillä oleva kilpailukyky sopimus kohentaa vain vähän ja hyvin hitaasti avoimen sektorin kilpailukykyä. Sopimus hyödyttää pääosin suljetun sektorin ja lähinnä palvelualojen yrityksiä. Ne eivät kuitenkaan palkkaa kovin paljon lisää väkeä, kun tuotteiden menekki ei heikon kotimaisen kysynnän vuoksi kasva.

Kilpailukyky sopimuksen lisäksi talouttamme on tervehdytettävä irrottautumalla euroalueesta ja siirtymällä omaan kelluvaan valuuttaan. Tällöin kilpailukykyemme palautuu nopeasti, vientimme ja koko kansantaloutemme alkavat kasvaa ja kansalaisten elintaso kohota. Julkisen talouden kipeimmistä leikkauksista voidaan luopua.

Useimmat ekonomistit myöntävät jo, että Suomen liittyminen euroalueeseen oli paha virhe ja että meidän olisi ollut ja olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella. Viime aikoina onkin keskusteltu lähinnä siitä, voidaanko euroalueesta erota.

Vastaus on mielestämme selvä. Euroalueesta voidaan erota ja se on Suomen taloudelle ja koko yhteiskunnallemme paljon parempi vaihtoehto kuin jatkaminen euroalueessa.

Toinen painava peruste euroalueesta eroamiselle on, että sitä ollaan kehittämässä yhteisvastuulliseksi velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi. Niin sanottu viiden presidentin suunnitelma aiotaan ajaa ja se ajetaan läpi.

Jos Suomi pysyy euroalueessa, menetämme lopunkin taloudellisen ja lopulta myös valtiollisen itsenäisyytemme. Ero muihin Pohjoismaihin nähden kasvaa.

Toivomme, että eduskunta paneutuu koko laajuudessaan niihin vaikutuksiin, joita jäsenyydellämme euroalueessa on ollut ja on taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kehitykseen. Vielä tärkeämpää on paneutua siihen mitä vaikutuksia jäsenyydellä on taloutemme ja yhteiskuntamme tulevaan kehitykseen ja meidän mahdollisuuksiimme vaikuttaa kansamme hyvinvointiin.

Itsenäisenä kansakuntana selviydymme tulevaisuuden haasteistamme varmasti parhaimmin.”

Eduskunnassa kansalaisaloitteen käsittelystä syntyi erikoinen kohu. Kysymys oli siitä, missä eduskunnan valiokunnassa aloite tulisi käsitellä.

Kun olin jättänyt aloitteen puhemies Lohelalle, kuulin asiaa valmistelevalta virkamieheltä, että aloite aiotaan lähettää perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Kahdenkeskisessä tapaamisessa puhemiehen kanssa esitin, että aloite tulisi mielestäni käsitellä myös ja ensi sijassa talousvaliokunnassa. Myöhemmin keskustelin asiasta puhelimitse varapuhemies Mauri Pekkarisen kanssa. Ymmärsin molempien olevan kanssani samaa mieltä.

Kun sain kuulla, että aloite aiotaan käsitellä vain perustuslakivaliokunnassa, otin sunnuntaina uudelleen yhteyden varapuhemies Pekkariseen. Hän piti sopivana, että esittäisin näkemyseni puhemiesneuvostolle lähetettävässä kirjeessä.

Asiallisessa ja kohteliaassa kirjeessäni ehdotin, että aloitetta käsiteltäisiin sekä talousvaliokunnassa että perustuslakivaliokunnassa.

Tarkoitukseni ei ollut julkaista kirjettä. Olin yllättynyt siitä, että eduskunnan virkamiehet kertoivat siitä lehdistölle ja että he samassa yhteydessä myös arvostelivat sitä.

Julkisuuteen kerrottiin, että aloite käsiteltäisiin vain perustuslakivaliokunnassa. Tätä perusteltiin sillä, että tähän asti muutkin aloitteet, joissa on vaadittu kansanäänestystä, oli ohjattu perustuslakivaliokuntaan. Lisäksi tätä perusteltiin sillä, että kaikki yksitoista kansalaisaloitetta on käsitelty vain yhdessä valiokunnassa.

Oudoksuin tätä, sillä meidän kansalaisaloitteemme oli ainoa, jossa oli esitetty kansanäänestyksen järjestämistä. Toisaalta aikaisemmat aloitteet olivat sisältönsä puolesta kuuluneet selvästi vain yhden valiokunnan vastuualueeseen.

Kansalaisaloitteessa euroerolle esitettiin ensi sijassa taloudellisia ja talouspoliittisia perusteluja. Niiden arvioiminen kuului talousvaliokunnan vastuualueeseen.

Talousvaliokunnan puheenjohtaja Kaj Turunen oli julkisuudessakin arvioinut, että aloite olisi ollut tulossa hänen johtamansa valiokunnan käsiteltäväksi.

Toinen peruste euroerolle oli euroalueen kehittyminen täydelliseksi talousunioniksi, jonka jäsenyys kaventaisi Suomen taloudellista ja valtiollista itsenäisyyttä. Näiden valtiosääntöoikeudellisten kysymysten käsitteleminen kuului perustuslakivaliokunnan vastuualueeseen.

Hyväksyimme sen, että aloitteemme lähetetään perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi, mutta toivoimme, että siitä pyydetään talousvaliokunnan lausunto.

Puhemiesneuvostossa asiasta syntyi kova väentö. Kuulin, että Eero Heinäluoma oli vaikuttanut ratkaisevasti siihen, että talousvaliokunnalta päätettiin pyytää lausunto.

Perustuslakivaliokunta kuuli asiantuntijoita

Perustuslakivaliokunta järjesti 24.5. aloitteesta julkisen kuulemistilaisuuden.

Kuultavaksi oli kutsuttu neljä asiantuntijaa. Kahdella heistä – oikeusministeriön lainsäädäntöjohtaja Tuula Majurilla ja professori Mikael Hidénillä – ei ollut aloitteeseen ennakkosannetta. Muut asiantuntijat suhtautuivat siihen kielteisesti ja heidän lausuntonsa olivat sen mukaiset.

Tohtori Janne Salminen todisteli, että kansalaisaloitteen enemmästä käsittelystä tulisi luopua. Kansalaisaloitetta ei voi tehdä Suomen kansainvälisestä sopimusvelvoitteesta. Salmisen mukaan aloite koskee tällaista velvoitetta. Professori Mikael Hidén kumosi painavin perustein tämän käsityksen.

Dosentti Päivi Leino-Sandberg puolusti niitä menettelytapoja, joita käyttäen Suomi oli liittynyt Euroopan unioniin ja euroalueeseen. Keskustelun yhteydessä hän sanoi, että päätökset olivat syntyneet perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella.

Tosiasiassa liittymispäätöksiä tehtäessä ei toimittu perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla.

Kun Suomi liittyi Euroopan unioniin, perustuslakivaliokunta nimenomaan totesi että ”liittymissopimus ei vielä voi merkitä sitoutumista osallistua talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen”.

Vuonna 1997 eduskunnalle antamassaan selonteossa valtioneuvosto kuitenkin katsoi, että päätös euroalueeseen liittymisestä oli EU-jäsenyydestä päätettäessä jo tehty ja että sen muodolliseen toimeenpanemiseen tarvittiin vain eduskunnan poliittinen kannanotto joko tiedonannon tai erillisen lakiehdotuksen pohjalta.

Perustuslakivaliokunta asettui kannattamaan lakiehdotusta, joka vastaisi ”päätöksenteon merkittävyydelle ja legitimitetille asetettuja odotuksia”. Suuri valiokunta yhtyi tähän näkemykseen. Se perusteli lakiehdotuksen antamista myös sillä, että rahaliiton kolmanteen vaiheeseen siirryttäessä Maastrichtin sopimusta tultaisiin ilmeisesti rikkomaan.

Valtioneuvosto kuitenkin antoi eduskunnalle vain tiedonannon. Perustuslakivaliokunnan enemmistö siunasi pitkän hampain tämän menettelyn, mutta totesi: ”Perustuslakivaliokunnan toimialan kannalta tiedonannon puutteena on, että euroalueeseen osallistumisen valtiosääntöoikeudelliset vaikutukset ovat jääneet lähemmin erittelemättä”.

Edellä esitetyt perustuslakivaliokunnan kannanotot eivät olleet yksimielisiä, vaan merkittävä vähemmistö edellytti eriä-

vissä mielipiteissään, että päätös olisi tullut tehdä lakiehdotuksen pohjalta ja että siitä olisi tullut järjestää neuvoa-antava kansanäänestys. Lisäksi esitettiin, että peruslakia olisi tullut muuttaa, koska sen mukaan Suomen rahyksikkö oli markka.

Omassa lausunnossani esitin, että euroalueeseen liittyttäessä on syntynyt niin vakavia legaalisuus- ja legitimitteettiongelmia, että näiden päätösten pohjalta Suomi ei voinut olla mukana niin sanotun viiden presidentin suunnitelman mukaisen täydellisen talous- ja rahaliiton luomisessa euroalueelle. Siksi-kin Suomen oli erottava euroalueesta.

Jos täydelliseen talousunioniin haluttiin kuitenkin osallistua, tarvittiin kansanäänestys, kuten mm. nykyisen hallituksen pääministeri ja ulkoministeri olivat ennen edellisiä eduskuntavaaleja esittäneet.

Päivi Leino-Sandberg vähätteli lausunnossaan viiden presidentin suunnitelman merkitystä. Hän luonnehti sitä alustaviksi tulevaisuuden vaihtoehdoiksi.

Tosiasiassa komissio oli jo jättänyt unionin toimielinten käsiteltäväksi esityksen täydellisen talous- ja rahaliiton luomiseksi. Eurooppa-neuvosto oli joulukuussa sitoutunut toimimaan niin, että talous- ja rahaliitto saadaan viimeistellyksi.

Kuulemistilaisuuden lopuksi asian käsittely keskeytettiin. Valiokunta jäi odottamaan talousvaliokunnan lausuntoa.

Kokouksen jälkeen tiedustelin valiokunnan puheenjohtajalta Annika Lapintieltä, milloin valiokunta jatkaa asiantuntijoiden kuulemista, jotta me aloitteen tekijät voisimme ehdottaa kuultavaksi sitä puoltavia asiantuntijoita. Sain kuulla, ettei asiantuntijoiden kuulemista ole ollut tarkoitus jatkaa, mutta sitä voidaan harkita.

Toivoin, että perustuslakivaliokunta jatkaisi asiantuntijoiden kuulemista. Erityisesti olisi tarpeen selvittää pääasiaa eli

sitä, millaisia vaikutuksia täydellisen talous- ja rahaliiton luomisella olisi Suomen taloudelliseen ja valtiolliseen itsenäisyyteen ja kuinka sen toteuttaminen olisi sovitettavissa yhteen Suomen perustuslain kanssa.

Perustuslakivaliokunnan kokouksen jälkeen kysyin kokousta seuranneelta talousvaliokunnan puheenjohtajalta Kaj Turuselta, milloin hänen valiokuntansa järjestää julkisen kuulemistilaisuuden. Sain kuulla, ettei sellaista ollut ajateltu toteuttaa. Toivoin, että kuulemistilaisuus järjestetään, sillä euroeron painavimmat ja kiireellisimmät perustelut liittyvät talouteen ja talouspolitiikkaan. Paikalle pitäisi saada myös euroeroa puoltavia asiantuntijoita.

Talousvaliokunnan lausunto oli hyvin yksipuolinen

Talousvaliokunta kuuli asiantuntijoita 8.6. ja sen lausunto julkistettiin 16.6.

Talousvaliokuntaa kutsui – toisin kuin perustuslakivaliokunta – kuultavaksi myös Suomen euroeroa kannattavia asiantuntijoita. Aloitteen tekijän lisäksi paikalla oli kuusi talousasiantuntijaa, joista puolet on euroeron kannalla. Heidän lausuntojaan ei kuitenkaan otettu valiokunnan lausunnossa mitenkään huomioon.

Valiokunnan lausunto oli hyvin yksipuolinen ja siihen sisältyi suoranaisia virheitä. Esitin siihen tuoreeltaan muutamia kommentteja.

Kansalaisaloitteen kantavana ajatuksena on oletus, että euroalueen ulkopuolella Suomen korkotaso ja valuuttakurssi voitaisiin sovittaa Suomen talouden kulloisiinkin tarpeisiin. Suomen itsenäisen rahapolitiikan ajalta saadut kokemukset eivät kuitenkaan tue tällaista oletusta. Suomen itsenäisen rahapolitiikan historiasta löytyy toistuvia ajanjaksoja, joissa valuutta-

kurssi koettiin liian vahvaksi tai heikoksi eikä keskuspankilla ollut edellytyksiä vaikuttaa asiaan.

Kommentti:

Kansalaisaloitteessa ja sen puolesta esitetystä lausunnossa ehdotetaan siirtymistä kelluvaan valuuttaan, josta Ruotsilla on ollut erinomaiset kokemukset.

Suomen kielteiset kokemukset liittyvät kiinteiden kurssien järjestelmään. Suomikin oli kelluvan valuutan järjestelmässä sen jälkeen, kun suurta vahinkoa aiheuttaneesta vahvan markan politiikasta oli irtauduttu. Tältä kelluvan markan ajalta meilläkin on hyvät kokemukset.

Useiden talousvaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden mukaan valuuttayksikön vaihtaminen tilanteessa, jossa siihen ei ole olemassa valmiita lainsäädännöllisiä menettelyitä, sisältäisi suurta epävarmuutta talletusten, saatavien, velkojen ja sopimusten kohtelusta tällaisen prosessin aikana.

Kommentti:

Juuri näistä syistä aloitteen tekijät ovat esittäneet, että siirtyminen omaan kelluvaan valuuttaan tulisi valmistella ilman julkisuutta, ja neuvottelut Euroopan keskuspankin, komission ja muiden euroalueen jäsenmaiden kanssa käytäisiin vasta jälkikäteen.

Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat varsin yhdensuuntaisesti katsoneet, etteivät Suomen viime vuosina kokemat taloudelliset ongelmat johdu euroalueen jäsenyydestä vaan ovat pääasiassa seurausta talouden rakenteellisista ongelmista.

Kommentti:

Väite on uskomaton, kun aloitteen tekijän lisäksi puolet kuulluista talousasiantuntijoista pitää jäsenyyttä euroalueessa olennaisena syynä Suomen nykyisiin talousvaikeuksiin ja kannattaa Suomen eroamista siitä.

Erityisesti tässä talouden tilanteessa Suomi on hyötynyt Euroopan keskuspankin ja eurojärjestelmän poikkeuksellisen kevyestä rahapolitiikasta.

Kommentti:

Asiantuntijakuulemisen valossa talousvaliokunnan pitäisi olla vakavasti huolissaan siitä, mihin EKP:n nykyinen rahapolitiikka on johtamassa.

Talousvaliokunta muistuttaa, että hyvinvointimme on rakentunut merkittävilta osin viennin varaan ja kotimarkkinamme pienuuden johdosta yhdentyneet eurooppalaiset sisämarkkinat ovat olleet Suomen talouden kannalta erittäin merkityksellinen tekijä.

Kommentti:

Suomen irrottautuminen euroalueesta ei vaikuttaisi mitenkään maamme asemaan osana EU:n sisämarkkinoita.

Talousvaliokunta pitää selvitettyinä, että irtautumisen hallittu suorittaminen olisi mahdotonta. Yhtäältä se edellyttäisi mittavia valmisteluja, laajoja kansainvälisiä neuvotteluja ja mahdollisesti perussopimusmuutoksia, mutta toisaalta markkinavaikutusten minimoimiseksi irtautuminen tulisi tehdä nopeasti, käytännössä yllättäen.

Kommentti:

Irrottautuminen ei ole helppoa, mutta mahdotonta se ei suinkaan ole. Perussopimusten muuttamista ei missään tapauksessa tarvittaisi. Neuvottelut voidaan käydä irtautumispäätöksen jälkeen. Muiden muassa sekä Suomen Pankin että valtiovarainministeriön johtotehtävissä olleet huippuasiantuntijat – Heikki Koskenkylä ja Peter Nyberg – pitävät euroeron toteuttamista mahdollisena.

Merkittävilta markkinavaikutuksilta ei missään tapauksessa pystyittäisi välttymään. Jos uusi valuutta heikkenisi, parantai-

si se taloutemme hintakilpailukykyä, mutta tämä tapahtuisi kotimaisen ostovoiman kustannuksella. Sitä, miten valuuttakurssi tosiasiaassa käyttäytyisi, on mahdotonta ennakoida.

Kommentti:

Epäilemättä markkinavaikutuksia olisi, mutta irtautumisen jälkeen oman kelluvan valuutan kurssi vakiintuisi nopeasti ja korot asettuisivat euroalueen ja Ruotsin tasolle.

Markan arvon alenemisesta aiheutuva ostovoiman heikentyminen olisi vähäinen ja tilapäinen. Kilpailukyvyyn nopean paranemisen ansiosta vienti alkaisi vetää ja teollisuustuotanto kasvaa. Talouskasvun ansiosta työllisyystilanne alkaisi parantua ja kaikkien kansalaisten tulot ja ostovoima kasvaa.

Nykyisellä euroalueeseen sidotulla raha- ja talouspolitiikalla näköpiirissä on olemattoman hidas kasvu, alhainen ostovoima, suurtyöttömyys ja julkisen talouden leikkaukset.

Talousvaliokunta katsoo kuitenkin, ettei toimiva talous- ja rahaliitto ole ristiriidassa jäsenvaltioiden laajan suvereniteetin säilyttämisen kanssa. Yhteinen raha edellyttää eurooppalaisen pankki- ja rahoitustoiminnan yhdentymistä, mutta vakaa yhteisvaluuttajärjestelmä ei välttämättä edellytä fiskaaliunionia tai jäsenvaltioiden budjettisuvereniteetin merkittävää rajoittamista.

Kommentti:

Tämä johtopäätös on uskomaton. Se ei tukeudu lainkaan valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden lausuntoihin.

Lähes kaikki asiantuntijat – sekä euroeroa kannattavat että sitä vastustavat – ovat sitä mieltä, että euroalueen taloudellista yhteisvastuuta ollaan lisäämässä ja että lopulta päädytään järjestelmään, jossa on pysyvät jäsenmaiden väliset varainsiirtojärjestelmät (fiskaaliunioni). Yhtä laaja yksimielisyys on siitä, että todellisen talous- ja rahaliittoon kuuluu myös poliittinen

unioni eli nykyistä ylikansallisempi päätöksentekojärjestelmä (liittovaltio).

OP-ryhmän entinen pääjohtaja, professori Antti Tanskanen kiteytti talousvalokunnallekin Suomen vaihtoehdot: euro ja liittovaltio tai markka ja itsenäisyys.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että yhteiskunnassa käydään keskustelua eurojärjestelmän kehittämistarpeista, mutta korostaa rahoitusmarkkinoiden vakauden merkitystä uuden kasvun kannalta. Tämänhetkisessä taloudellisessa tilanteessa rahaolojen vakaus on ensiarvoisen tärkeää kansantalouden alkaneelle elpymiselle. Orastava kasvu voisi häiriintyä vakavasti, jos markkinat alkaisivat reagoida kansalaisaloitteen mukaisen kansanäänestyksen valmisteluun.

Talousvaliokunta pitää selvitettyinä, että jo epäily, että Suomi saattaisi irtautua eurojärjestelmästä, merkitsisi uhkaa pankki- ja rahoitusjärjestelmämme vakaudelle. Eurosta irtautuminen olisi oikeudellisesti erittäin raskas ja taloudellisilta vaikutuksiltaan vaikeasti ennakoitava prosessi, eikä se toisi ratkaisua Suomen talouden rakenteellisiin ongelmiin.

Lisäksi valiokunta toteaa, että Ison-Britannian kansanäänestyksen tuloksella voi olla vaikutusta EU:n kehitykseen.

Kommentti:

Talousvaliokunta rajaa Suomen talouspoliittisen keskustelun euroalueen kehittämisen vaihtoehtoihin. Tämä ei ole omiaan lisäämään luottamusta Suomen talouspoliittiseen päätöksentekoon.

”Orastava kasvu” perustuu kotitalouksien ja julkisen talouden kasvavaan velkaantumiseen. Nykyisellä raha- ja talouspolitiikalla Suomi on ajautumassa suuriin vaikeuksiin.

Olemme maksamassa kohtuuttoman taloudellisen ja sosiaalisen hinnan siitä, että saamme olla mukana yhteisvastoul-

liseksi velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi kehittyvässä euroalueessa.

Mietinnön loppukommentti viittaa siihen, että talousvaliokunta pelkää Britannian EU-eron johtavan siihen, että Suomen eroaminen euroalueesta ja jopa Euroopan unionista saattaa saada kasvavaa kannatusta. Tätä ei talousvaliokunta voi lausunnollaan estää.

Kansalaisaloite haudattiin perustuslakivaliokuntaan

Saatuun talousvaliokunnan lausunnon perustuslakivaliokunta ryhtyi syksyllä laatimaan mietintöään.

Aivan yllättäen perustuslakivaliokunta kuitenkin antoi marraskuun 25. päivänä tiedotteen, jossa se ilmoitti, ettei mietintöä laaditakaan eikä aloitetta viedä täysistuntokäsittelyyn.

Vastasin tuoreltaan:

”Perustuslakivaliokunnan kannanotto kansalaisaloitteesta kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa on käsittämätön.

Oikeusministeriö aikanaan tarkasti aloitteen ja katsoi sen lain mukaiseksi. Yksi valiokunnan kuulemista asiantuntijoista esitti perustuslakivaliokunnan kannanottoon sisältyvän tulkinnan, että aloitetta ei voitaisi käsitellä, mutta muut eivät siihen yhtyneet. Perustuslakivaliokunnan tulkinta rajaa perusteettomasti oikeutta tehdä kansalaisaloitteita.

Myös valiokunnan arvio aloitteen sisällöstä on perusteeton. Kysymyksessä on aloite lainvalmisteluun ryhtymisestä, joten kansanäänestyksen järjestäminen tietysti edellyttää perusteellista valtioneuvoston valmistelua.

Perustuslakivaliokunnan kannanotto näyttää tosiasiallisesti perustuvan siihen, että eduskunnassa ei haluta ottaa kantaa Suomen jäsenyyteen euroalueessa eikä edes

kansanäänestyksen järjestämiseen tästä asiasta.

Kannanotto osoittaa kuinka heikosti edustuksellinen demokratia toimii, sillä tutkimusten mukaan puolet suomalaisista kannattaa kansanäänestystä maamme jäsenyydestä euroalueessa ja jopa 40 prosenttia kannattaa Suomen eroamista siitä.”

Seuraavana päivänä annoin perusteellisemmän kommentin.

Olin ollut syksyn mittaan yhteydessä perustuslakivaliokunnan valiokuntaneuvokseen Matti Marttuseen. Syyskuun 29. päivänä olin tiedustellut sähköpostitse valiokuntakäsittelyn aikataulua. Marttunen oli vastannut, että asiantuntijoiden kuuleminen oli päätetty lopettaa ja että valiokunta oli käynyt valmistavan keskustelun. Mietintöluonnos oli työn alla. Marttunen arveli sen tulevan käsittelyyn lähiviikkoina.

Marraskuun 8. päivänä lähettämäni tiedusteluun olin saanut Marttuselta vastauksen, jossa hän kertoi esitelleensä mietintöluonnoksen valiokunnalle 13. lokakuuta. Tuolloin valiokunta oli aloittanut sen perusteella käytävän yleiskeskustelun.

Marttusella ei ollut tietoa, milloin valiokunta olisi valmis saattamaan yleiskeskustelun päätökseen ja käymään yksityiskohtaisen ja ratkaisevan käsittelyn. Hän lupasi ottaa asian valiokunnan esityslistalle heti kun hän saa siihen puheenjohtajiselta luvan.

”On käsittämätöntä, että perustuslakivaliokunta päätti kuitenkin olla laatimatta mietintöä. Oikeudellisia syitä tähän ei voinut olla. Mietintöluonnoksen oli laatinut pätevä valiokuntaneuvos, joka on sekä oikeustieteen että valtiotieteen tohtori. Valiokunta oli jo aloittanut sen käsittelyn.

Valiokunnassa sutaistiin perjantaina kannanotto, joka ei kestä kriittistä tarkastelua.

Perusteluksi esitettiin, että kansalaisaloite koskee tosiasiassa Suomen kansainvälistä sopimusvelvoitetta, jollaisesta kansalaisaloitetta ei voida tehdä. Jari Lindströmin johtama oikeusministeriö kuitenkin hyväksyi aloitteen, ja se pantiin allekirjoittamista varten ministeriön verkkosivulle. Perustuslakivaliokunnassa yksi asiantuntija esitti valiokunnan kannanottoon sisältyvän tulkinnan, että aloitetta ei voitaisi käsitellä, mutta muut eivät siihen yhtyneet.

Pääperusteeksi kuitenkin esitettiin se, että aloite oli valiokunnan mielestä huonosti valmisteltu. Valiokunta arvosteli sitä, että aloite ei sisällä sellaista 'yksiselitteistä ehdotusta kansanäänestyksen toimeenpanosta äänestysvaihtoehtoineen, joka voisi toimia perustana eduskunnan täysistuntokäsittelylle ilman perusteellista valtioneuvostossa tapahtuvaa valmistelua'.

Uskomaton kannanotto. Kansalaisaloitehan nimenomaan tähtää siihen, että eduskunta pyytäisi valtioneuvostoa valmistelemaan lakiehdotuksen kansanäänestyksen toimeenpanosta.”

Kun kansalaisaloite ei tullut eduskunnan täysistuntokäsittelyyn, muistutin siitä, että on olemassa toinenkin tie siihen, että kansanedustajat pääsevät ottamaan kantaa Suomen jäsenyyteen euroalueessa.

Ennen eduskuntavaaleja yli viisikymmentä nykyistä kansanedustajaa ilmoitti Ylen vaalikoneessa katsovansa, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella.

Kansanedustajat voivat tehdä aloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Eduskunta-aloite on mahdollista tehdä myös Suomen eroamisesta euroalueesta.

Kysyin, voisivatkohan vaikkapa lähetekeskustelussa hyviä

puheenvuoroja käyttäneet Laura Huhtasaari, Simon Elo, Ritva Elomaa, Sari Essayah ja Markus Mustajärvi tehdä yhdessä aloitteen. Arvelin, että sen voisivat ehkä allekirjoittaa myös Li Andersson, Paavo Arhinmäki, Petri Honkonen ja Elina Lepomäki, jotka vaalikoneessa vastasivat, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella.

Kansalaisaloitteita koskevaa lainsäädäntöä on muutettava

Jatkoin julkista keskustelua 30.11. julkaisemassani blogissa.

Kertasin tiivistäen eduskuntakäsittelyn vaiheet ja esitin kokemukseni perusteella järjestelmän kehittämistä.

Alusta pitäen oli ollut nähtävissä, että eduskunnan enemmistö oli haluton käsittelemään aloitetta ja ottamaan siihen kantaa. Aluksi tarkoitus oli ollut, että aloitetta käsiteltäisiin vain perustuslakivaliokunnassa. Pyynnöstämme puhemiesneuvosto kuitenkin päätti, että talousvaliokunnan olisi annettava siitä lausunto.

Talousvaliokunta ei järjestänyt julkista kuulemistilaisuutta. Suljettuun kokoukseen kutsuttujen asiantuntijoiden joukossa oli minun lisäksi muitakin euroeron kannattajia. Heidän kannanottojaan ei kuitenkaan otettu lainkaan huomioon valiokunnan laatimassa lausunnossa.

Kuitenkin talousvaliokuntaa johtaa Perussuomalaisia edustava Kaj Turunen, joka oli ennen eduskuntavaaleja ilmoittanut Ylen vaalikoneessa olevansa täysin samaa mieltä siitä, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella.

Silloin Turunen perusteli kantaansa näin:

Ruotsi teki viisaasti jäädessään eurojärjestelmän ulkopuolelle. Eurojärjestelmään kuuluu yhteisvastuu toisten veloista. Tärkeimmät kilpailijamaat viennissä ovat Ruotsi ja Saksa. Saksa

hyötyy eurosta, Suomelle euro on taas liian vahva valuutta. Ruotsi hyötyy omasta valuutasta.

Perustuslakivaliokunta järjesti julkisen kuulemistilaisuuden, johon se ei kutsunut minun lisäksi kuultavaksi yhtään kansanäänestyksen tai euroeron kannattajaa.

Myöhemmin valiokunta jatkoi asiantuntijakuulemista suljetussa kokouksessaan, johon kutsuttiin vain professori Tuomas Ojanen. Aloitteen tekijöille ei annettu mahdollisuutta ehdottaa asiantuntijoita valiokunnan kuultaviksi.

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen esitteli mietintöluonnoksen perustuslakivaliokunnalle 13. lokakuuta. Valiokunta aloitti yleiskeskustelun, jota jatkettiin vasta marraskuun lopulla. Marraskuun 25. päivänä valiokunta päätti, että se ei laadikaan mietintöä.

Valiokunta esitti menettelylleen kaksi perustelua. Ensiksi se katsoi, että aloitetta ei voitaisi käsitellä, koska se koski tosiasiaa Suomen kansainvälistä sopimusvelvoitetta. Tämä on hämmästyttävä väite. Oikeusministeriö oli hyväksynyt aloitteen ja se oli otettu ministeriön verkkosivulle allekirjoittamista varten.

Julkisessa kuulemistilaisuudessa saman väitteen esitti oikeustieteen tohtori Janne Salminen. Muut asiantuntijat eivät tähän yhtyneet. Oikeusministeriötä edustanut lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri ja professori Mikael Hidén nimenomaisesti torjuivat Salmisen tulkinnan. Loppupuheenvuorossaan Salminen itsekin perääntyi.

Pääperusteeksi kuitenkin esitettiin se, että aloite oli valiokunnan mielestä huonosti valmisteltu. Valiokunta arvosteli sitä, että aloite ei sisällä sellaista ”yksiselitteistä ehdotusta kansanäänestyksen toimeenpanosta äänestysvaihtoehtoiseen, joka voisi toimia perustana eduskunnan täysistuntokäsittelyl-

le ilman perusteellista valtioneuvostossa tapahtuvaa valmistelua”. Tämä on käsittämätön väite. Kysymyksessähän on nimenomaan toivomusaloite, joka tähtää siihen, että eduskunta kehottaisi valtioneuvostoa ryhtymään toimenpiteisiin kansanäänestystä koskevan lain valmistelemiseksi.

Perussuomalaisen kansanedustajien käyttäytyminen minua erityisesti hämmästytti.

Kansalaisaloitteen allekirjoitti neljä Perussuomalaisen kansanedustajaa: Laura Huhtasaari, Pirkko Mattila, Jani Mäkelä ja Vesa-Matti Saarakkala. Sekä puheenjohtaja Timo Soini että eduskuntaryhmän puheenjohtaja Sampo Terho ilmoittivat minulle, että he antavat omille kansanedustajilleen vapaat kädet kansalaisaloitetta käsiteltäessä.

Talousvaliokunnan yksimielinen kielteinen lausunto valmisteltiin Perussuomalaisen kansanedustajan Kaj Turusen johdolla. Perustuslakivaliokunnassa oli mukana kolme Perussuomalaisen edustajaa: Simon Elo, Kimmo Kivelä ja Leena Meri. Heistä Elo ja Kivelä ilmoittivat Ylen vaalikoneessa Kaj Turusen tapaan yhtyvänsä täysin siihen väitteeseen, että Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella.

Minulle kerrotun mukaan nimenomaan perustuslakivaliokunnan Perussuomalaiset jäsenet olivat vaatineet, että mietintöä ei laadita eikä aloitetta viedä täysistunnossa keskusteltavaksi ja päätettäväksi.

Perustuslakivaliokunnan päätös ja sen perustelut luovat vaarallisen ennakkotapauksen kansalaisaloitteiden tulevia käsittejiä ajatellen. Aloiteoikeutta saatetaan rajoittaa mielivaltaisella lain tulkinnalla. Niinpä lakialoitteita voitaisiin torjua vain viittaamalla niiden kehoon valmisteluun. Toivomusaloitteelta taas saatettaisiin vaatia lakitasoista täsmällisyyttä.

Kansalaisaloitteita koskevaa lainsäädäntöä on muutettava

siten, että eduskunnan on otettava kantaa niissä esitettyihin asioihin. Ehkäpä tämä kysymys saataisiin esille ja julkiseen keskusteluun, jos lainsäädännön muuttamisesta tehtäisiin kansalaisaloite.

Lähetin blogini tiedoksi Avoin ministeriö ry:lle, jonka toivoin panevan kansalaisaloitteen vireille.

Tämä ehdotus ei johtanut mihinkään.

Sen jälkeen, kun Perussuomalaiset oli kesällä 2017 hajonnut, kirjoitin blogin, jossa kysyin, miksi Laura Huhtasaari ja Ritva Elomaa olivat edellisen vuoden lopulla pettäneet meidät kansalaisaloitteen kannattajat.

Muistutin siitä, että lähetekeskustelussa useat kansanedustajat tukivat aloitetta. Moni edustaja ilmoitti myös olevansa sitä mieltä, että Suomen pitäisi pyrkiä eroon euroalueesta. Terävimpiä puheenvuoroja käyttivät Perussuomalaisten Simon Elo, Ritva Elomaa ja Laura Huhtasaari.

Perussuomalaisten Kaj Turusen vetämän talousvaliokunnan kuultavana oli ollut useita aloitteen kannattajia, mutta heidän näkemyksiään ei otettu lausunnossa mitenkään huomioon.

Kysyin, voisivatko hallitusvastuusta vapautuneet Laura Huhtasaari ja Ritva Elomaa kertoa, kuinka näin pääsi käymään. Kysyin, miksi petitte meidän kansalaisaloitteen allekirjoittaneiden luottamuksen.

Lakialoite Suomen jäsenyydestä EU:ssa ja euroalueessa

Kun palasin kesäkuussa 2018 eduskuntaan, minulle tuli mahdollisuus tehdä eduskunta-aloite Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

Syyskuun puolivälissä jätin eduskunnalle lakialoitteen, joka koskee kansanäänestyksen järjestämistä Suomen jäsenyydestä sekä euroalueessa että Euroopan unionissa. Kansanäänestys

järjestettäisiin vuoden 2019 Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä.

Muistutin aloitteessani siitä, että esitin kansanäänestyksen järjestämistä Suomen jäsenyydestä euroalueessa jo vuonna 2015 tekemässäni kansalaisaloitteessa, jonka allekirjoitti yli 53 000 suomalaista.

Nyt tein kansanedustajana lakialoitteen samasta asiasta.

Toivoin, että aloitteen allekirjoittaisivat ainakin ne kansanedustajat, jotka ilmoittivat Ylen vaalikoneessa vuoden 2015 eduskuntavaalien edellä, että heidän mielestään Suomen olisi parempi olla euroalueen ulkopuolella. Tällä kannalla olivat muun muassa lähes kaikki Perussuomalaisten edustajat, neljatoista Keskustan edustajaa ja edustajat Elina Lepomäki (kok.), Li Andersson (vas.) ja Paavo Arhinmäki (vas.).

Lakialoitteeseen sisältyi kansanäänestyksen järjestäminen myös Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa.

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin päätettiin tavalla, joka antaa tälle ratkaisulle heikon legitimitetin. Tämä puute korostuu sen vuoksi, että jäsenyyspäätöksen katsottiin jälkikäteen tehdyllä tulkinnalla merkinneen Suomen liittymistä myös Euroopan talous- ja rahaliittoon.

Euroopan unionin luonne on muuttunut ja muuttumassa tavalla, josta ei ollut tietoa jäsenyyspäätöstä tehtäessä.

Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmää on kehitetty ylikansallisen liittovaltion suuntaan.

Euroopan talous- ja rahaliittoa ollaan kehittämässä unionin liittovaltiotytimeksi, joka vauhdittaisi koko unionin muuttumista ylikansallisen liittovaltion suuntaan.

Euroopan unionin yhteistä puolustuspolitiikkaa ja puolustusta on ryhdytty syventämään siten, että unionista tulisi sotilasliitto ja sotilaallinen suurvalta. Suomi on ollut Ranskan rin-

nalla aloitteellinen tämän kehityksen edistämisessä. Sen myötä Suomen turvallisuuspoliittinen asema uhkaa olennaisella tavalla muuttua.

Aloitteessa esitin, että Euroopan unionin luonteen olennainen muuttuminen edellytti uuden kansanäänestyksen järjestämistä. Kansalaisille on tarjottava mahdollisuus ottaa kantaa unionin tulevaisuuteen ja siihen, hyväksyvätkö he Suomen jäsenyyden luonteeltaan muuttuneessa ja muuttuvassa unionissa.

Aloitteen allekirjoittivat lähes kaikki Perussuomalaisten kansanedustajat, ensimmäisinä Leena Meri ja Laura Huhtasaari, sekä Vasemmistoliiton Markus Mustajärvi.

KANSALAISPUOLUE REKISTERIIN, KUNTAVAALEIHIN HELSINGISSÄ

Tammikuussa 2016 julkaisemassani teoksessa ”Eihän tässä näin pitänyt käydä” kerroin, kuinka olin menettänyt mahdollisuuteni vaikuttaa Keskustan kautta niiden asioiden edistämiseen, joiden puolesta olin jo lähes viidenkymmenen vuoden ajan työtä tehnyt.

Olin tuolloin Keskustan kunniapuheenjohtaja ja Keskustan europarlamentaarikkojen edustajana puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan jäsen. Kuuluin siis puolueen päätöksenteon todelliseen sisäpiiriin.

Tästä huolimatta en pystynyt vaikuttamaan puolueen linjaan ja toimintaan. Protestoin jättäytymällä sivuun Keskustan puolue-elinten toiminnasta.

Kerroin ratkaisustani 25.1.2016 pitämässäni tiedotustilaisuudessa.

”Viime aikoina olen joutunut toteamaan, että olemassa olevien rakenteiden kautta minun on mahdotonta vaikuttaa Suomen, Euroopan ja koko ihmiskunnan tulevaisuuteen.

Ennen Euroopan parlamentin vaaleja pyrin siihen, että Keskusta olisi ryhtynyt kokoamaan sinne uutta ryhmää, joka edustaisi puolueen arvoja ja edistäisi sen tavoitteita.

Kun puolue päätti kuitenkin pysyttäytyä ALDE-ryhmässä,

olen joutunut hakemaan yli ryhmärajojen yhteistyötä, jolla voin edistää Suomen euroeroa, puolustaa maamme sotilaallista liittoutumattomuutta ja kehittää unionia itsenäisten valtioiden liittona. Eri parlamenttiryhmiin jäsenistä koostuva kontaktiryhmä ”Vapaus valita” ajaa näitä asioita.

Viime kevään hallitusratkaisun yhteydessä ja heti sen jälkeen tulin siihen tulokseen, että en pysty enää vaikuttamaan Keskustan politiikkaan. Päätin kuitenkin jatkaa yrittämistä. Lisäksi tein kansalaisaloitteen Suomen eroamiseksi euroalueesta kokeillakseni vaikuttamista puolueen ulkopuolisia kanavia käyttäen.

Viime kuukausien kokemukset ovat vahvistaneet sen, että Keskustan kautta vaikutusmahdollisuuksia ei ole. Toisaalta kansalaisaloite ja ajatus Suomen eroamiseksi euroalueesta on saanut osakseen hyvin laajaa kannatusta. Mukana on runsaasti myös Keskustan jäseniä ja kannattajia, vaikka puolueen johdon piirissä suhtautuminen on ollut hyvin nihkeää.

Olen päättänyt jättäytyä sivuun Keskustan puolue-elinten toiminnasta. Tästä edes pyrin vaikuttamaan Suomen linjaan hakemalla yhteyttä saman mielisiin suomalaisiin, sekä sitoutumattomiin että eri puolueissa toimiviin.

Yksi ensimmäisistä tehtävistäni on vaikuttaa siihen, että kansalaisaloite Suomen jäsenyydestä euroalueessa saa eduskunnassa asianmukaisen käsittelyn.

* * *

Viime kevään jälkeen olen joutunut kovasti pohtimaan puolueen linjan muotoutumista viime vuosikymmeninä.

Tulin ensimmäisen kerran valituksi eduskuntaan vuoden

1970 vaaleissa. Niissä Keskustapuolue koki siihenastisen historiansa suurimman vaalitappion.

Keskusta oli tuolloin pahasti jakautunut Ahti Karjalaisen ja Johannes Virolaisen kannattajiin. 1970-luvulla tämä aatteellinen ja valtapoliittinen vastakkainasettelu vahvistui entisestään.

1980-luvulla puolue yhtenäistyi, ja vuosikymmenen lopulla se nousi jälleen maan suurimmaksi. Tämä perustui nuorten keskuudessa 1970-luvun alussa käynnistyneeseen aatteelliseen työhön. Yhdistimme toisiinsa vihreän aallon ja alkiolaisen aatteen.

1980-luvun lopulla nuorten uusi sukupolvi ryhtyi muuttamaan Keskustaa liberaalipuolueeksi. Puolue jakautui perinteisen alkiolaisen aatteen kannattajiin ja keskustaliberaaleihin. Olen kertonut tästä viime vuosikymmenten valtataistelusta seikkaperäisesti viime vuonna ilmestyneessä kirjassani "Suomen linja".

Vuoden 2010 Lahden puoluekokouksessa liberaalit valtasivat puolueen johtopaikat. Seuraavan vuoden eduskuntavaaleissa Keskusta koki historiansa pahimman vaalitappion. Syyskesällä 2011 kannatus oli painunut jo 12 prosentin tuntumaan.

Vuoden 2012 presidentinvaaleissa Keskusta palasi alkiolaisille juurilleen ja nousi taas suurten puolueiden joukkoon. Myönteinen kehitys jatkui Juha Sipilän tultua valituksi puolueen johtoon vuoden 2012 Rovaniemen puoluekokouksessa.

Suomen linja -kirjassani arvioin myönteisesti Sipilän valintaa:

Juha Sipilä näyttää edustavan Keskustan perinteistä aatteellista ja poliittista linjaa Santeri Alkiosta nykypäivään

saakka. Myös tulevaisuudesta ajattelemme hyvin samalla tavalla. Juha Sipilästä saattaa tulla Keskustan puheenjohtajana ensimmäinen, jonka poliittiseen linjaan voin olla tyytyväinen. Menestyäkseen hänen tulee rohjeta olla itsenäinen niiden suhteen, joiden tuella hänet puheenjohtajaksi valittiin.

Juha Sipilän valinta Keskustan johtoon saattaa aloittaa uuden aikakauden. Nyt puolue voi yhtenäistyä perinteiselle linjalleen. Alkiolaisuudesta saattaa tulla taas puolueen pääsuunta, jota liberaalit voimat täydentävät. Jos näin käy, toteutuu samankaltainen aatteellinen ja poliittinen kehitys kuin 1980-luvulla.

* * *

Viime kevään eduskuntavaalien jälkeen odotukset olivat korkealla. Keskusta nousi suurimmaksi puolueeksi. Perussuomalaiset saivat toisen jytlyn.

Hallitusohjelma lupasi hyvää. Eurooppa-politiikkaa, maahanmuuttoa, turvallisuuspolitiikkaa ja aluepolitiikkaa koskevat linjaukset vastasivat perussuomalaisten ja keskustalaisten laajan enemmistön näkemyksiä. Kun Keskusta neuvotteli ensin avainkysymyksistä Perussuomalaisten kanssa, näytti siltä, että rungon muodostaisivat nämä puolueet.

Keskustan piirissä toivottiin ensi sijassa hallitusta, jossa tätä runkoa olisivat täydentäneet sosialidemokraatit. Kokoomusta ei haluttu hallitukseen. Minäkin pidin kakkosvaihtoehtona keskustavoimien 102 edustajan hallituspohjaa. Opposition hajanaisuuden vuoksi se olisi ollut toimintakykyinen.

Tuloksena oli kuitenkin Keskustan, Kokoomuksen ja Perussuomalaisien yhteishallitus.

Hallituspohja, salkkujako ja ministerivalinnat ratkaisivat hallituksen poliittisen linjan sekä sisäpolitiikassa että ulkosuhteissa.

Kokoomus sai yliotteen. Valtaan päästyään Perussuomalaisten johto luopui helposti tavoitteistaan.

Ratkaiseva merkitys oli kuitenkin sillä, että Keskustan ministeriryhmään ja sen keskeiseen avustajakuntaan tuli vain Kokoomusta lähellä olevia liberaaleja. Sama linja toteutui myös eduskuntaryhmän valinnoissa.

Puolueeseen on syntynyt epäpyhä valtopoliittinen liittoutuma. Linjan määräävät nyt liberaalit tukenaan joukko lestadiolaispoliitikkoja. Alkiolaiset, perinteisen keskustapolitiikan kannattajat, on pantu sivuun.

Koossa on sama joukkue, jolla Keskusta koki murskatapion runsaat neljä vuotta sitten.

Hallituksen alkutaipaleella pahimmat ennakko-odotukset ovat alkaneet toteutua. Tätä osoittaa ennen muuta ulko-, turvallisuus-, maahanmuutto-, Eurooppa- ja aluepolitiikassa valittu linja.

Kansantaloutta yritetään tervehdyttää epätoivoisesti sisäisen devalvaation ja leikkauspolitiikan keinoin, vaikka tarjolla olisi parempi vaihtoehto, eroaminen euroalueesta. Tästä ei suostuta edes keskustelemaan. Eurooppa-politiikan linjana on federalismi.

Jo hallitusneuvottelujen yhteydessä jouduin toteamaan, että en pystynyt mitenkään vaikuttamaan tehtyihin ratkaisuihin.

Puoluehallitus ja sen työvaliokunta olivat kokonaan sivussa. Pidin yhteyttä lähinnä sähköpostin välityksellä Juha

Sipilään, mutta mielipiteitäni ei otettu mitenkään huomioon.

Sama meno on jatkunut hallituksen muodostamisen jälkeen ja se näyttää jatkuvan edelleen.

* * *

Viime kesästä lähtien olen pohtinut, mitä voisin tehdä.

Haluan vaikuttaa Suomen, Euroopan ja ihmiskunnan tulevaisuuteen. Jos yritän muuttaa Keskustan poliittista linjaa, sanotaan, että hajotan puoluetta. Puolueeseen on sitä paitsi luotu valtarakennelma, jota ei ainakaan lähi vuosina ole mahdollista horjuttaa.

Keskustan kautta en voi enää Suomen linjaan vaikuttaa.

On parasta tunnustaa reilusti tappio ja vetäytyä. Olen päättänyt jättäytyä sivuun Suomen Keskustan puoluevaltuuston, puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan työstä.

Euroopan parlamentissa jatkan toimintaani Keskustan valtuuskunnan jäsenenä. Muissa Keskustan puolue-elimissä valtuuskuntaa edustavat tästedes sen muut jäsenet.

Yhteiskunnallista vaikuttamista jatkan hakemalla yhteyttä samoin ajatteleviin suomalaisiin sekä puoluepolitiikan ulkopuolella että yli puoluerajojen.

Tämä ratkaisuni on hyvin henkilökohtainen. Viime vuosikymmeninä suuri osa poliittisesta energiastani on kulunut puolueen sisäisiin väentöihin. Haluan uuden alun. Haluan vapauttaa voimavarani suoraan toimintaan tavoitteitteni hyväksi.

Toivon, että Keskustaan lukeutuvat kannattajani jatkavat toimintaansa puolueessa ja pyrkivät vaikuttamaan sen poliittiseen linjaan.”

Tiedotustilaisuuteni jälkeen puolueen johdosta kukaan ei ottanut yhteyttä. Muualta sain runsaasti tukea ja kannustusta. Suuri joukko suomalaisia ilmoitti olevansa kanssani samaa mieltä ja haluavansa olla mukana yhteistyössä.

Monet ehdottivat kansanliikkeen, järjestön tai jopa puolueen perustamista.

Kansalaispuolue perustetaan

Päädyin uuden puolueen perustamiseen. Kerroin tästä 4.2.2016 järjestämässäni tiedotustilaisuudessa:

”Tärkein ja kiireellisin tehtävämme on toteuttaa Suomen irrottautuminen euroalueesta.

Yritykset palauttaa kilpailukyky sisäisellä devalvaatiolla ovat epäonnistuneet. Valtiontalouden leikkaukset kohdistuvat ennen muuta pienituloisiin ja vähävaraisiin ihmisiin. Ne aiheuttavat suurta ja pitkäaikaista vahinkoa. Euroalueessa olemme joutumassa osaksi velkaunionia ja ylikansallista liittovaltiota.

Suomen siirtyminen omaan kelluvaan valuuttaan parantaa nopeasti kilpailukykyämme ja talous alkaa taas kasvaa. Tämän ansiosta työllisyys paranee, kansalaisten elintaso alkaa nousta, eikä kipeimpiä menoleikkauksia ole tarpeen toteuttaa. Suomi pääsee samaan asemaan Ruotsin kanssa, joka on menestynyt ja menestyy erinomaisesti oman kelluvan valuuttansa ansiosta.

Kaikki eduskuntapuolueet ovat sitoutuneet Suomen jäsenyyteen euroalueessa. Tästä syystä ne toteuttavat samaa talouspolitiikan peruslinjaa. Suhtautuminen euroeroa koskevan kansanäänestyksen toteuttamiseen osoittaa, ettei laajan kannatuksen saanutta kansalaisaloitetta oteta vakavasti. Euroerosta ei haluta edes keskustella.

Kansanedustajiin ja puolueisiin voivat vaikuttaa vain äänestäjät. Heillä tulee olla vapaus valita. Suomalaisille on tarjottava mahdollisuus vaikuttaa tahtonsa mukaisesti Suomen linjaan.

Olen perustanut aatteellisen yhdistyksen, Kansalaispuolue ry:n (Medborgarpartiet r.f.). Kuten nimikin kertoo, yhdistys on tarkoitus merkitä puolurekisteriin, kun edellytykset tähän täyttyvät.

Kansalaispuolue pyrkii vaikuttamaan Suomen valtiolliseen elämään sekä suoran demokratian keinoja käyttäen että parlamentaarisen järjestelmämme kautta.

Kansalaispuolue on Suomen oloissa ainutlaatuinen parlamenttipuolue. Tarkoituksena on, että sen jäsenenä tulevat olemaan vain eduskunnan ja Euroopan parlamentin jäsenet, jotka kaikki kuuluvat puoluehallitukseen.

Omalta osaltani olen Kansalaispuolueen jäsen aluksi europarlamentaarikkona. Joskus vaalikauden mittaan aion palata eduskuntaan ja olla ehdokkaana vuoden 2019 eduskuntavaaleissa.

Kansalaispuolueelle muodostetaan tukiryhmä, johon voivat kuulua sellaiset sitoutumattomat ja eri puolueisiin lukeutuvat suomalaiset, jotka kannattavat sen tavoitteita. Tukiryhmään ilmoittautuva voi itse päättää julkistetaanko hänen kuulumisensa siihen vai ei.

Tukiryhmään kuuluvien kesken pidetään yhteyttä sähköpostitse ja erilaisia tilaisuuksia järjestämällä.

Tukiryhmään voi liittyä kotisivuni kautta. Sieltä voi tulostaa kannattajakortin Kansalaispuolueen merkitsemiseksi puolurekisteriin ja lähettää sen minulle.

Suomen linjaan Kansalaispuolue pyrkii vaikuttamaan ennen muuta eduskuntavaalien kautta.

Kansalaispuolue toimii siten, että se voi olla mukana koossa laajemminkin yhteen saman mielisiä poliittisia voimia. Raja-aitoja ei rakenneta.

Kansalaispuolue puolustaa maamme itsenäisyyttä ja puolueettomuutta. Tämä edellyttää suunnanmuutosta Suomen Eurooppa-politiikkaan ja maamme säilymistä sotilaallisesti liittoutumattomana maana.

Kansalaispuolue on aktiivinen ihmiskuntapolitiikassa. Se toimii köyhyyden poistamiseksi ja ympäristöllisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestäväen kehityksen edistämiseksi kaikkialla maailmassa.

Kansalaispuolue on edistyksellinen voima, joka nojautuu henkisiin, hengellisiin ja yhteisöllisiin arvoihin. Se toteuttaa tervettä talouspolitiikkaa ja pyrkii rakentamaan tasa-arvoista ja hajautettua ihmisyyden yhteiskuntaa.

Vastustamme keskittävää metropolipolitiikkaa, joka on vahingollista sekä pääkaupunkiseudulla asuville että maakuntakaupunkien ja maaseudun ihmisille. Kehitämme tasa-puolisesti koko Suomea.

Kehotan Keskustan toiminnassa mukana olevia kannattajiani jatkamaan työtään puolueessa ja vaikuttamaan sen poliittiseen linjaan. Toivon, että puolue palaa juurilleen ja menestyy.

Kansalaispuolueen vaikutusvalta on sitä suurempi mitä vahvemman tuen se kansalaisilta saa. Pelkällä olemassa olollaan se vaikuttaa muiden puolueiden politiikkaan, joiden on kilpailtava sen kanssa kansan kannatuksesta.

Niille jotka kenties ihmettelevät ratkaisuani on syytä muistuttaa, että olen aikaisemminkin joutunut turvautumaan epätavalliseen toimintaan etenkin Eurooppa-politiikassa.

Toukokuussa 1993 erosin Esko Ahon johtamasta hallituksesta voidakseni menestyä paremmin seuraavan vuoden presidentinvaaleissa ja vaikuttaa tätä kautta Suomen EU-ratkaisuun.

Kun jäsenyysneuvottelut oli keväällä 1994 viety loppuun, päätin ryhtyä vastustamaan Suomen jäsenyyttä. Meille oli tarjolla jäsenyyttä parempi vaihtoehto. Jos Suomi ei olisi liittynyt unioniin, ei olisi Ruotsikaan. Olisimme olleet mukana yhdentymisessä Euroopan talousalueen puitteissa. Olisimme voineet tiivistää pohjoismaista yhteistyötä Pohjolan yhteisöksi.

Jyväskylän puoluekokous kuitenkin hyväksyi asian viemisen kansanäänestykseen. Kansanäänestystä varten perustimme Kari Hokkasen johdolla "Vastuu Suomesta" -nimisen yhdistyksen, joka pyrki torjumaan Suomen liittymisen unioniin. Enemmistö kuitenkin hyväksyi sen.

Kun Ahon hallitus pyrki lyömään Suomen jäsenyyden lukkoon eduskunnassa ennen Ruotsin kansanäänestystä, järjestin jarrutuskeskustelun, jolla lopullinen ratkaisu saatiin siirretyksi sen yli. Kansanäänestyksessä ruotsalaisten niukka enemmistö oli jäsenyyden kannalla. Tämä johti myös Suomen jäsenyyden toteutumiseen.

Aho ja Keskustan muu johto halusivat, että puolue olisi tukenut Suomen liittymistä euroalueeseen. Kävin kovan kampanjan jäsenyyttä vastaan. Yritin saada puolueen ottamaan kantaa mahdollisimman varhain, jotta olisimme voi-

neet vaikuttaa päätöksentekoon. Sain puolueen puolelleni, mutta päätös tehtiin vasta sen jälkeen, kun asia oli jo ratkenut hallituspuolueiden päätöksenteossa.

Nyt Suomea ollaan viemässä euroalueen kautta osaksi velkaunionia ja ylikansallista liittovaltiota. Olemme maksamassa kovan hinnan siitä, että saamme olla siinä mukana. Tätä en voi hyväksyä.

Kaikki mahdollinen on tehtävä Suomen talouspoliittisen itsenäisyyden palauttamiseksi ja taloutemme tervehdyttämiseksi.”

Korttien kerääminen takkuaa, apua tarjotaan

Uuden puolueen merkitsemiseksi puolerekisteriin tarvittiin 5 000 kannattajakorttia. Niiden kerääminen aloitettiin välittömästi.

Kevätkauden mittaan järjestin edellisten vuosien tapaan kymmeniä puhetilaisuuksia eri puolilla maata. Niissä tarjottiin mahdollisuus kannattajakortin täyttämiseen. Monet ottivat niitä mukaansa ja lähettivät täytettyjä kortteja postin välityksellä.

Toukokuussa minulle ilmoitettiin, että tarvittavat kortit oli saatu kerätyksi. Vein ne välittömästi oikeusministeriöön tarkastettaviksi.

Sitten koin karmean yllätyksen. Olin kesäkuun puolivälissä Naantalissa Kultaranta-keskusteluissa, kun vaalijohtaja Arto Jääskeläinen soitti minulle ja kertoi, että kortteja olikin ollut vain runsaat kolme tuhatta.

Aluksi luulin, että osa korteista olisi kadonnut, kun toin ne matkatavarana lennollani Kemistä Helsinkiin. Sitten paljastui raaka totuus. Kortit oli laskettu väärin. Viimeksi saapuneet kortit oli laskettu niputtain ja niput oli laskettu oikein yhteen, mut-

ta aikaisemmin tulleiden yhteenlaskussa oli käsittämätön virhe.

Korttien puuttuminen oli vakava takaisku. Keräyksen uudelleen käynnistäminen oli vaikeaa. Samaan aikaan yrityksemme Pohjanranta Oy joutui vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin ja jouduimme valmistelemaan sen kipeää saneeraamista.

Nämä yhdessä johtivat siihen, että jouduin hakeutumaan lääkäriin sydänvaivojen vuoksi. Minulla todettiin olevan rytmihäiriö, eteisvärinää. Rythmi piti palauttaa. Sitä ennen minun piti levätä.

Pohjanrannan kesäteatterin ohjelmassa oli kuitenkin kirjoittamani ja ohjaamani näytelmä ”Urho ja hänen kisällinsä”, jossa näyttelin pääosaa. Lippuja oli myyty runsaasti etukäteen, joten esityksiä ei voitu peruuttaa. Tulot tarvittiin kipeästi Pohjanranta Oy:n tappioiden kattamiseen.

Niinpä riskeerasin terveytteni näyttelemällä tukahduttavassa helteessä peruukki päässä Urho Kekkonen. Ensimmäisten esitysten aikana valmistauduin rytmien palauttamiseen nauttimalla verenohennuslääkettä. Rytminsiirto tehtiin esitysten välissä.

* * *

Alkukesästä minuun otettiin yhteyttä ja tarjottiin yhteistyötä korttien keräämiseksi.

Heti juhannuksen jälkeen sain sähköpostia Keskustan entiseltä puoluesihteeriltä Jarmo Korhoselta.

Korhonen kertoi, että pieni aatteellisesti valveutunut ryhmä oli ryhtynyt valmistelemaan uuden keskustalaisen kansanliikkeen perustamista. Uudesta kansanliikkeestä rakennettaisiin jäsen- ja kansanvaltainen puolue. Puolue osallistuisi kaikkiin vaaleihin.

Kysyin, milloin hanke on tarkoitus julkistaa. Ilmoitin: ”Olet-

te muiden kansanliikkeiden tapaan tervetulleita Kansalaispuolueeseen.”

Korhonen jatkoi viestittelyä ja kertoi roolinsa olevan toimia uuden kansanliikkeen neuvonantajana. Hän oli tehnyt periaateohjelman pohjan, säännöt, maakuntatoimintarakenteen ja toimintaohjelman.

Sami Kilpeläisen roolina oli käydä keskustelut minun kansani. Hän ei ollut saanut minuun yhteyttä edellisellä viikolla.

Vastasin olleeni yhteydessä Kilpeläisen kanssa. Oli aiottu tavata. Kerroin juttelevani mielelläni hänen kanssaan.

Sami Kilpeläinen oli Seinäjoen puoluekokouksessa ehdolla Keskustan puoluesihteeriksi. Tämä oli jo kolmas yritys.

Kilpeläinen otti minuun yhteyttä ennen kokousta ja pyysi tukea valinnalleen. Vastasin, että en puutu puoluekokouksen valintoihin. En aikunut edes mennä paikan päälle.

On ilmeistä, että Kilpeläinen oli käynnistänyt valmistelut uuden puolueen perustamiseksi jo ennen puoluekokousta. Ehdokkuudellaan puoluesihteeriksi hän pyrki muokkaamaan maaperää suosiolliseksi omalle puoluehankkeelleen.

Korhonen jatkoi viestittelyään kertomalla, että hän yrittäisi saada käyttöön nimen ”Keskustaliitto”. Nimi olisi Keskustaliitto – Suomalaisten liitto.

Oltuani yhteydessä Kilpeläiseen lähetin hänelle sähköpostia: ”Minun ehdotukseni on, että te muodostatte yhdistyksen, joka ei kuitenkaan ainakaan heti pyri rekisteröitymään puolueeksi. Se voi organisoitua paikalliselle ja maakuntatasolle ja osallistua vaaleihin.

Teidän ydinporukkanne voisi tulla asiantuntijajäsenenä Kansalaispuolueeseen. Kysymyksessä on täysi, äänivaltainen jäsenyys.

Heitä on nyt kahdeksan. Pyrimme ottamaan lähiaikoina

muutamia lisää. Joku teistä voisi tulla nimetyksi hallitukseen, jos nykyiset jäsenet sen hyväksyvät, kuten uskon.

Teidän yhdistyksenne ja Kansalaispuolue tulisi pitää selkeästi erillään toisistaan. Se on molempien etu.

Toivon, että pääsemme ratkaisuun nopeasti. Korttien keräämiseen tarvitaan pikaista apua.”

Korhonen antoi vielä evästystä viestillä, jossa hän painotti, että uuden puolueen pitäisi olla mukana maakuntavaaleissa.

Kesän mittaan keskusteluja Kilpeläisen kanssa kävi keväällä puoluehallitukseen valittu Suomalaisuuden liiton toiminnanjohtaja Sakari Linden. Helmikuussa 2017 Linden tuli avustajakseni Brysselin toimistoon.

Kilpeläisellä oli yksityiskohtaiset ehdotukset puolueen ohjelmaksi, säännöiksi, toimintaohjelmaksi ja maakuntarakenteeksi. Juuri sellaiset asiakirjat Korhonen kertoi sähköpostissa laatineensa.

Julkisuudessa Korhonen on kuitenkin kiistänyt antaneensa Kilpeläiselle mitään papereita ja kertonut tehneensä valmistelutyötä jotakin muuta puoluehanketta varten.

Kesän kuluessa tapasin Kilpeläistä muutaman kerran. Yksi tapaamisista oli hänen kotonaan. Mukana oli muutamia hänen kumppaneitaan

Syyskuun 9. päivänä Kilpeläinen lähetti sähköpostiviestin, jossa hän lupasi, että heiltä lähtee liikkeelle useita jäsenkerääjiä heti, kun kuittaa hänen esittämänsä ehdot. Tavoitteeksi hän esitti, että he luovuttaisivat kannattajakortit 6.12.2016.

Ehtona oli, että hyväksyn 11-kohtaisen poliittisen ohjelman ja kahdeksan muutosta sääntöihin.

Tärkeimmät sääntömuutokset liittyivät siihen, että puolueeseen pitää luoda maakuntarakenne esimerkiksi hoitokunta-mallin mukaisesti.

Maakuntavaaleihin piti käydä puolueen mandaatilla ja siten, että puoluehallitus nimeää ehdokaslistojen jättäjät maakuntiin. Maakuntavaaliehdokkaat piti hyväksyä puolueen jäseniksi. Heitä olisi ollut satamäärin.

Lisäksi säännöt piti muuttaa olemassa olevien suurten puolueiden mallin mukaisiksi. Säännöt piti laatia myös eduskuntaryhmää varten.

Minun piti suostua puolueen pääministeriehdokkaaksi ja mahdollisesti myös presidenttiehdokkaaksi.

Heidän porukastaan oli määrä valita henkilö puolueen toiseksi tärkeimpään tehtävään.

Puolueen nimestä piti sopia marraskuun alussa ja vahvistaa se 6.12.2016.

Kilpeläinen lupasi, että keräys laitetaan liikkeelle, kun kuitaan nuo yllä olevat asiat. Näin saadaan ennakkoon sovittua pelisäännöt, kun häneltä sitä lähes kaikki nimiä keräämään lähtevät olivat pyytäneet.

Vastasin:

”Viestissä esitetyt ajatukset vastaavat niitä kaavailuja, joita keskusteluissa on ollut esillä. Kaikki ovat harkittavissa. Yksityiskohtaiset keskustelut käydään tietysti vasta sitten, kun korit ovat kasassa.

Toivon, että valmista olisi jo loka-marraskuussa.”

Tämän jälkeen yksi Kilpeläisen kumppaneista tivasi minulta vielä sitoutumista tehtyihin ehdotuksiin. Hän totesi, että näiden suurten asioiden sisällä on riittävästi yksityiskohtia, joita tietenkin täytyy viilata sitten aikanaan.

Asioiden jouduttamiseksi minulta haluttiin saada selkeä ”kyllä käy” -vastaus.

Vaativuudesta perusteltiin sillä, että olisi varsin omituista lähteä keräämään isommalla porukalla nimiä ja julistamaan mei-

dän asiaamme ilman vahvaa vakuutusta. Nimen antajalle piti voida antaa konkreettinen ohjelmalupaus ja lupaus joukkomme jäsenyydestä ja/tai mahdollisuudesta olla ehdokkaana.

Vastaus ”kyllä käy” riittäisi heille.

Vastasin:

”Nämä ’suuret asiat’ ovat OK sillä puheella, että niitä aikaan ’viilataan’. Voin vastata ’kyllä käy’.”

Ilmiantoja Brysseliin

Syksyllä jatkoin omaa työtäni kannattajakorttien keräämiseksi lähinnä niiden puhetilaisuuksieni yhteydessä, joita Euroopan parlamentin jäsenenä eri puolilla Suomea pidin. Osassa puhetilaisuuksia esitin videotallenteen kesällä Pohjanrannan kesäteatterissa esitetystä näytelmästä ”Urho ja hänen kisällinsä”.

Korttien keräämistä vaikeutti vielä syksylläkin se, että Euroopan parlamentin hallintoon oli tehty jo alkuvuodesta ilmianto, jonka mukaan olisin puhetilaisuuksia järjestäessäni käyttänyt väärin parlamentin varoja.

Tästä syystä ilmoitin syksyn puhetilaisuuksissa, että Kekkonen kisällä ei puhu niissä Kansalaispuolueesta. Kannattajakortit olivat täytettävissä salin ulkopuolella.

Talvella tehdyn ilmiannon perusteella parlamentin hallinto väitti, että helmikuusta alkaen järjestämäni puhetilaisuudet olisi järjestetty ensi sijassa korttien keräämiseksi ja että niissä vain ”marginaalisesti” käsiteltiin Eurooppa-politiikkaa.

Tästä käynnistyi keväällä prosessi, jonka vuoksi osa avustajani matkakorvauksista jätettiin maksamatta. Lisäksi uhattiin periä takaisin hänelle jo maksettuja matkakorvauksia ja myös usean kuukauden palkka.

Valitin matkakorvauksia koskevasta virkamiehen päätöksestä pääsihteerille, joka hyväksyi alaisensa tekemän ratkaisun.

Valitin tästä pääsihteerin ratkaisusta parlamentin hallinnosta vastaaville kvestoreille, jotka tukivat pääsihteerin päätöstä. Tästä päätöksestä valitin parlamentin puhemiehen johtamaan byrooseen, joka yhtyi kvestoreiden kantaan.

Tämä prosessi oli aivan uskomaton.

Minulla on sataprosenttinen näyttö siitä, että hallinnon alun perin tekemä päätös oli perusteeton. Todisteena oli yhdestä puhetilaisuudesta tehty videotallenne.

Ymmärrän vielä sen, että pääsihteerit tuki alaistensa päätöksiä. Sitä en ymmärrä lainkaan, että kvestoreiden ratkaisu pääsihteerin päätöksestä tekemääni valitukseen perustui pääsihteerin itsensä antamaan selvitykseen. Kvestoreiden päätöksestä tekemääni valitusta käsiteltäessä heillä itsellään oli ratkaiseva vaikutus. Tämän minulle vahvisti byroon jäsen Heidi Hautala.

Parlamentin sisäinen valitusmenettely ei anna hallinnon kaltoin kohtelemalle jäsenellä mitään oikeusturvaa. Valituksia käsiteltäessä ratkaisevassa asemassa ovat ne, joiden toiminnasta valitetaan, vaikka heidän tulisi olla jäävejä edes osallistumaan päätöksentekoon.

Aioin valittaa periaatesyistä Euroopan tuomioistuimeen. Siellä uskoin saavani oikeutta. Viime vuoden lopulla tuomioistuin hyväksyi valituksen, jonka jäsen oli tehnyt parlamentin hallintoa vastaan.

Luovuin kuitenkin valituksesta, kun parlamentti kieltäytyi luovuttamasta päätöksen valmisteluasiakirjoja. Lisäksi kysymys oli pienehköstä summasta, joka koski vain maksamatta jätettyjä korvauksia, ei takaisinperintää.

Ikävää on sekin, että parlamentin hallinto tuli osallistuneeksi jäsenmaan sisäiseen poliittiseen peliin. Korvausasian käsittelystä vuodettiin harhaan johtavia julkisuuteen.

Alkuperäinen ilmianto tuli ehkä Keskustan piiristä. Alun perin väitettiin, että myös kannattajakorttien keräämisessä kansalaisaloitteen tueksi olisi rikottu parlamentin sääntöjä. Tästä myöhemmin luovuttiin.

Uusi iljettävä sävy tähän peliin tuli viime keväänä, jolloin Sami Kilpeläinen otti yhteyttä parlamenttiin ja yritti estää Oulussa 2.–3.3. järjestetyn Eurooppa-seminaarin rahoittamisen. Lisäksi hän yritti saada parlamentin hallinnon puuttumaan avustajieni toimintaan presidentinvaalien yhteydessä. Näissä yrityksissä hän epäonnistui.

Maaseudun Tulevaisuus kuitenkin julkaisi perättömän uutisen, jossa väitettiin, että Eurooppa-seminaarin rahoitus oli vaikeuksissa ja että parlamentti tutkii avustajieni toimintaa presidentinvaalien yhteydessä. Lisäksi uutisessa väitettiin, että parlamentti oli tehnyt päätöksen kulukorvausten takaisinperinnästä. Muu media näitä väitteitä halukkaasti levitti.

Korttien keräämisen suhteen Kilpeläinen joukkoineen petti lupauksensa. He saivat kerätyksi vain muutamia kymmeniä kortteja.

Tästä syystä ei syntynyt tilannetta, jossa olisin joutunut muuttamaan kansalaispuolueen ohjelmaa, sääntöjä tai nimeä. Ainoa myönnytys oli, että en sulkenut pois mahdollisuutta, että puolue osallistuisi maakuntavaaleihin.

Tammikuussa Sami Kilpeläinen tuli puolueen asiantuntijajäseneksi ja hallituksen jäseneksi. Jäseneksi liittyessään hän hyväksyi puolueen säännöt ja tavoitteet.

Tuolloin en voinut aavistaakaan, että vuotta myöhemmin hän ryhtyisi laittomia keinoja käyttäen muuttamaan puolueen luonnetta ja sääntöjä omien alkuperäisten suunnitelmiensa mukaisiksi.

Kansalaispuolue rekisteriin

Kansalaispuolue merkittiin puolurekisteriin joulukuun puolivälissä 2016. Kun tämä oli tehty, kirjoitin blogin ”Kansalaispuolue pysyy Kansalaispuolueena”:

”Tänään Kansalaispuolue on merkitty puolurekisteriin. Lämmin kiitos kaikille niille, jotka ovat tukeneet puolueen toiminnan käynnistämistä ja sen rekisteröitymistä.

Kansalaispuolue säilyttää alkuperäisen nimensä. Harkitsimme aikaisemmin nimen muuttamista ja järjestimme kilpailun uuden nimen löytämiseksi. Käydyissä keskusteluissa olemme kuitenkin päätyneet siihen, että nimeä ei muuteta. Nimikilpailu kuitenkin ratkaistaan ja voittaja saa luvatus palkinnon.

Kansalaispuolue ei osallistu kuntavaaleihin. Kehotamme puolueen kannattajia asettumaan ehdolle muiden puolueiden listoille tai muodostamaan sitoutumattomia valitsijayhdistyksiä. Ne voivat halutessaan ilmoittaa tukevansa Kansalaispuoluetta.

Olemme mukana eduskuntavaaleissa ja harkitsimme osallistumista maakuntavaaleihin. Ehdokkaita ryhdymme hankkimaan vasta kuntavaalien jälkeen.

Paikallispolitiikassa jatkan toimintaani Keskustan puitteissa. Euroopan parlamentissa kuulun edelleen Keskustan valtuuskuntaan, jonka puolueen sääntöjen mukaan muodostavat Keskustan listalta valitut parlamentin jäsenet.

Viime tammikuun lopulla jättäydyin sivuun Keskustan puolue-elinten toiminnasta sen vuoksi, että en enää kyennyt vaikuttamaan niiden kautta puolueen ja Suomen linjaan.

Helmikuun alussa perustin Kansalaispuolueen ajamaan niitä asioita, joissa olen joutunut pettymään Keskustan politiikkaan. Olen kehottanut kannattajiani jatkamaan toimin-

taansa Keskustassa ja vaikuttamaan sen linjaan. Toivon, että puolue palaa juurilleen ja menestyy.

Kansalaispuolue kokoaa eri puolueisiin lukeutuvia ja sitoutumattomia suomalaisia yhteen ajamaan sellaisia kansakunnan tulevaisuuteen ratkaisevasti vaikuttavia tavoitteita, jotka eivät ole saaneet riittävää vastakaikua muissa puolueissa.

Tärkeimmät tavoitteemme ovat: Suomen itsenäisyyden puolustaminen ja siihen liittyen maamme eroaminen euroalueesta, Suomen pysyttäytyminen sotilaallisesti liittoutumattomana maana, järkevä maahanmuuttopolitiikka ja siirtyminen keskittävästä metropolipolitiikasta koko maan tasapuoliseen kehittämiseen.

Vaikutusvaltamme riippuu siitä, kuinka laajan kannatuksen puolue saa. Se kuitenkin tervehdyttää pelkällä olemassaolollaan Suomen poliittista elämää, kun muut puolueet joutuvat kilpailemaan sen kanssa kansan kannatuksesta.

Kansalaispuolueen ohjelmatyö on käynnissä ja ensimmäiset ohjelmat julkaistaan ensi vuoden alussa.”

Hajottaako Keskusta itsensä?

Sen jälkeen, kun Kansalaispuolue oli merkitty puolerekisteriin, Keskustan puoluejohto ryhtyi erottamaan minua puolueesta.

Aluksi asialle pantiin Keskustan Keminmaan kunnallisjärjestö. Tiesin, että sen johto oli haluton erottamiseen, mutta se noudatti puolueoimistosta tullutta ohjetta.

Komentoin tilannetta 19.1. julkaisemassani blogissa.

Kirjoitin, että Suomen Keskustalla näyttää olevan suuria vaikeuksia päättää, kuinka suhtautua Kansalaispuolueeseen.

Kun Kansalaispuolue oli perustettu helmikuussa 2016, Keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä totesi Ilta-Sanomille, ettei ke-

tään ryhdytä erottamaan, vaikka säännöt kieltävätkin kuulumisen toiseen puolueeseen.

Kun Kansalaispuolue oli 15.12. merkitty puolerekisteriin, puoluesihteerin Jouni Ovaska oli sanonut tulkitsevansa tilannetta siten, että olen eronnut Keskustan jäsenyydestä.

Saman tulkinnan teki Keskustan Keminmaan kunnallisjärjestön johtokunta. Lisäksi johtokunta päätti lähettää asiaan liittyvän kirjeen Keminmaan keskustaseuralle.

Blogissani kirjoitin:

"Eilen sain vihdoinkin kirjeen, jossa Keminmaan keskustaseuralta pyydetään selvitystä tilanteesta ja suhtautumisesta mahdollisiin keskustaseuran toisen puolueen jäsenyyden omaaviin jäseniin ja aikooko yhdistys ryhtyä Suomen Keskusta r.p.:n sääntöjen 4 § perusteella toimenpiteisiin".

Kirjeen toimittaminen viivästyi sen vuoksi, että puoluetoimisto halusi ottaa kantaa sen sisältöön. Se kelpasi puoluetoimistolle sellaisenaan.

Tapasin puoluesihteerin Jouni Ovaskan viime viikon torstaina. Ystävällisessä hengessä käydyssä keskustelussa Jouni painotti sitä, että puoluetoimistossa luotetaan paikalliseen harkintaan.

Näin ei ole menetelty. Kunnallisjärjestön puheenjohtaja ilmoitti vielä kokouspäivänä, että minun asemani ei ole johtokunnan kokouksessa lainkaan esillä. Tämä oli paikallista harkintaa. Tilanne muuttui, kun puoluetoimisto ja piirijärjestön johto puuttuivat asiaan.

Keskustan säännöt ovat tulkinnanvaraiset. Kansalaispuolue ei ole poliittinen puolue sanan tavanomaisessa merkityksessä. Se ei toimi lainkaan kuntapolitiikassa, joten kilpailutilannetta muiden puolueiden kanssa ei paikallistasolla ole. Säännöt on kirjoitettu jäsenten oikeuksien turvaamiseksi.

si. Tästä syystä jäsenen erottamisessa edellytetään huolellista ja monipuolista harkintaa.

On outoa, että puoluetoimisto on ohjannut Peräpohjolan piirijärjestöä ja Keminmaan kunnallisjärjestöä ryhtymään toimenpiteisiin, jotka ilmiselvästi tähtäävät Keminmaan keskustaseuran erottamiseen niiden jäsenyydestä. Ne ovat siis joutumassa ottamaan vastuuta puolueen sääntöjen tulokinnasta. Ne ovat joutumassa turhaan sijaiskärsijöiksi, sillä puolueesta keskustaseuran voisi erottaa vain puoluevaltuusto.”

Lopetin blogini:

”Keskusta näyttää olevan astumassa vaaralliselle tielle. Kansalaispuolueeseen on liittynyt useita Keskustan jäseniä ja luottamushenkilöitä. Jäsenten ja jäsenjärjestöjen erottaminen hajottaisi puoluetta.

Ymmärrän, että Keskustan piirissä koetaan hankalaksi näennäinen ristiriita puolueen sääntöjen kanssa. Tämä voi kuitenkin ajan oloon ratketa myös sitä kautta, että Keskusta palaa aatteellisille juurilleen ja korjaa poliittisen linjansa, jolloin Kansalaispuolueeseen liittyneet saattavat ehkä arvioida tilannetta uudelleen.”

Maaliskuun puolivälissä palasin asiaan blogissani ”Keskustan valinnat”.

”Surkuhupaisaa on ollut Keskustan suhtautuminen minun ehdokkuuteeni kuntavaaleissa. Tarjouduin olemaan ehdolla Keminmaalla ja tukemaan siten puolueen vaalimenestystä. Kunnallisjärjestö olisi hyväksynyt minut ehdokkaaksi, mutta puolueen johto kielsi tämän.

Kun asetuin sitoutumattomana ehdolle Helsingissä, puolueen pää-äänenkannattaja päätti lopettaa Eurooppakolumnieni julkaisemisen, vaikka olen puolueen sääntöjen

mukaan Keskustan europarlamenttivaltuuskunnan jäsen.

Suomenmaan päätoimittaja vetosi lukijapalautteeseen, jonka mukaan hajotan kaikkiin voimin puoluetta.”

Päätin kirjoitukseni:

”Näin ei ole. Olen päinvastoin kehottanut kannattajiani pysymään Keskustassa ja vaikuttamaan sen linjaan. Toivon, että puolue palaa juurilleen ja että se menestyy.

Keskustan piirissä pitäisi vihdoinkin käynnistää avoin aatteellinen keskustelu. Olen huomannut, että lähes kaikki keskustalaiset myöntävät minun olevan asioiden suhteen oikeassa, mutta minun sanotaan valinneen väärän menettelytavan. Käytin kärsivällisesti hyväksi kaikkia muita menettelytapoja, mutta ne eivät tuottaneet tulosta.

Kansalaispuolueen toimintaan on tullut vain harvoja Keskustan jäseniä. Olen koonnut hengeltään alkioalaisen Kansalaispuolueen ohjelman tukijoiksi muiden puolueiden kannattajia ja sitoutumattomia suomalaisia. Ei kai tämä Keskustaa vahingoita?

Keskustan johdon valitsema linja saattaa vahingoittaa puoluetta. Se olisi voinut ja voisi edelleen valita toisen tien.

Kansalaispuolue ei toimi paikallisella tasolla eikä osallistu kuntavaaleihin. Olisi viisasta antaa sen jäsenten ja kannattajien olla mukana Keskustan paikallistoiminnassa.

Ja ennen muuta: Keskusta voisi ja sen tulisi luopua yltiöliberalismistaan ja palata alkioalaisille juurilleen.”

Kun en voinut olla kuntavaaliehdokkaana Keminmaalla, ase-tuin ehdolle Helsingin kaupunginvaltuustoon.

Terve Helsinki

Konkaritoimittaja Unto Hämäläinen kirjoitti 19.2. Helsingin Sanomissa pudonneensa kärryiltä, kun ”Väyrynen vaihtaa

sekä puoluetta että kotipaikkaa yhtä aikaa”. Hämäläinen kehotti minua luopumaan kaikesta. ”Antaisit jo olla”, hän neuvoi.

Vastasin Hämäläiselle välittömästi:

”Hämäläisellä olisi mahdollisuus ymmärtää, jos hän painutuisi asioihin tarkemmin.

En ole vaihtamassa puoluetta. Kansalaispuolue tarjoaa mahdollisuuden kaksoisjäsenyyteen, ”kaksoiskansalaisuuteen”. Keskusta ei aio tätä hyväksyä. Aika näyttää toteuttaako se aikomuksensa.

Keskustan johto ilmoitti, että en voi olla puolueen kuntavaaliehdokkaana Keminmaalla. Uskon, että Keminmaan kunnallisjärjestö olisi tästä huolimatta ottanut minut ehdokkaakseen, mutta sen ja puolueen välille olisi syntynyt ikävä ristiriita. Niinpä päätin vetäytyä.

Haluan kuitenkin olla mukana myös paikallispolitiikassa. Kun Kansalaispuolue ei periaatteittensa mukaisesti ole puolueena mukana kuntavaaleissa, olen päättänyt osallistua niihin valitsijayhdistysten yhteislistalla Helsingissä. Perusteet kotipaikan vaihtamiselle ja ehdokkuudelle Helsingissä ovat vahvat.

”Terve Helsinki” -liike pyrkii muuttamaan Helsingin kehityksen suuntaa. Haluamme, että Helsinki keskittyy nykyisten asukkaittensa olojen ja elämän laadun parantamiseen. Emme hyväksy Helsingin valtapuolueiden pyrkimystä haalia pääkaupunkiin ja sen lähikaupunkeihin Suomen maakunnista ja ulkomailta jopa yli puoli miljoonaa uutta asukasta.

Helsingin kuntavaaleilla on valtakunnallista merkitystä. Haluamme, että Helsinki edistää koko maan tervettä kehitystä.

Helsingin kuntavaalien poliittinenkin merkitys on suuri. Enemmän kuin joka kymmenes suomalainen asuu pääkaupungissa.

Tavoittelen äänikuninkuutta Helsingin kuntavaaleissa.

Olin kuntavaaliehdokkaana Helsingissä vuonna 1988. Sain silloin yli 5000 ääntä. Ääniosuuteni oli samaa luokkaa kuin vuoden 2012 kuntavaalien ääniharavien, Jan Vapaavuoren ja Jussi Halla-ahon, saama kannatus. Vuoden 2012 presidentinvaaleissa menestyin Helsingissä hyvin.

”Terve Helsinki” -yhteislistalle otetaan edelleen uusia ehdokkaita. Etsimme myös sopivaa pormestariehdokasta.” Lopulta päädyimme luopumaan omasta yhteislistasta ja asettua ehdolle sitoutumattomia ”Terve Helsinki” -liikkeen ehdokkaina Kristillisdemokraattien listalle.

Terve Helsinki -liike julkaisi ohjelmansa 9.3.:

Kansalaisliike ”Terve Helsinki” tarjoaa Helsingin kuntavaaleissa vaihtoehdon valtuustoluokkien politiikalle. Meidän kahdeksantoista ehdokastamme ovat sitoutumattomina Kristillisdemokraattien listalla.

”Terve Helsinki” -liikkeellä on omat tunnukset ja oma vaalityö. Luottamustehtävät on sovittu jaettaviksi äänimäärien suhteessa. Äänestäjät tietysti ratkaisevat, ketkä tulevat valituiksi valtuuston jäseniksi.

Meidän ”Terve Helsinki” -liikkeen ehdokkaiden yhteisenä tavoitteena on, että kotikaupunkimme keskittyy alueellaan jo asuvien ihmisten – sekä kantasuomalaisten että maahanmuuttajien – olojen ja elämän laadun kohentamiseen. Varoja ei pidä tuhlaata vahingolliseen keskittävään metropolipolitiikkaan, jolla Helsingin seudulle pyritään haalimaan satoja tuhansia uusia asukkaita Suomen maakunnista ja ulkomailta.

Asutuksen keskittäminen Helsinkiin ja pääkaupunkiseudulle kohottaa elinkustannuksia, huonontaa elinympäristöä ja ilman laatua, heikentää turvallisuutta, pahentaa liikenneuhkia ja lisää meluhaittoja. Investoinnit väestönkasvua lisääviin hankkei-

siin johtavat siihen, että alueella jo asuville ihmisille välttämättömien palvelujen kehittämistä laiminlyödään.

Täydentävä ja uudisrakentaminen pitää sovittaa yhteen Helsingin arvokkaiden luonto- ja kulttuuriympäristöjen kanssa. Haluamme mm. säilyttää Malmin lentokentän ilmailukäytössä. Alue riittää lisäksi sekä virkistyskäyttöön että asuntojen rakentamiseen.

Helsingin asuntotuotanto on suunnattava ensi sijassa kanta-kaupungin täydennysrakentamiseen mm. muuttamalla liike- ja ullakkotiloja asumiskäyttöön. Asuntoja on rakennettava ensi sijassa hyvien joukkoliikenneyhteyksien piirissä oleviin kaupunginosiin. Raide-Jokerin tarjoamat mahdollisuudet tulee hyödyntää.

Sen sijaan että Helsingin kaupungin alueelle pyritään saamaan jopa 250 000 uutta asukasta, seutukunnan asuntorakentamista on pyrittävä suuntaamaan pääkaupunkiseudun muihin kuntiin. Sekin on mitoitettava koko maan tervettä kehitystä tukevaksi.

Valtion ja kaupunkien miljardi-investointeja Länsimetroon ja Kehärataan perusteltiin nimenomaan sillä, että niiden varteen saadaan rakennetuksi runsaasti asuntoja. Nämä investoinnit on pyrittävä hyödyntämään. Matkustajamäärien lisäämisen avulla voidaan parantaa Kehäradan ja Länsimetron liikenteen kannattavuutta.

”Terve Helsinki” -liike puuttuu myös epäterveisiin kytköksiin yritysten ja kuntapäätäjien välillä.

Oikeusministeriössä on vireillä korruption vastainen strategia. Korruption keskeisiä riskialueita ovat rakennusala, julkiset hankinnat, tarjouskilpailut ja yhdyskuntasuunnittelu.

Keskittävää metropolipolitiikkaa ajavat erityisesti ne rakennusliikkeet ja muut yritykset, jotka hyötyvät väestön keskittymi-

sestä suurkaupunkeihin. ”Terve Helsinki” -liike edellyttää, että kuntavaalien jälkeen selvitetään yritysten taloudelliset kytkökset puolueisiin ja ehdokkaisiin.

”Terve Helsinki” -liike haluaa kehittää pääkaupunkia siten, että se tukee koko Suomen tervettä kehitystä.

Vaalitaistelua hallitsi pormestarivaali, joka keskitti kannatusta suurimmille ryhmille.

Saimme silti oman edustajamme Helsingin kaupunginvaltuustoon. Kristillisdemokraatit menettivät toisen paikkansa. Olisivat ilmeisesti menettäneet, vaikka me emme olisi olleet mukana.

Keskustakin menetti yhden kolmesta paikastaan.

Aluksi toimin sitoutumattomana jäsenenä kristillisdemokraattien valtuustoryhmässä. Viime kesänä muodostin ”Terve Helsinki” -liikkeelle oman ryhmän.

EHDOKKAAKSI PRESIDENTINVAALEIHIN

Kuntavaalien jälkeen julkaisemassani radiopakinnassa raportoin Lapin radion kuuntelijoille kampanjastani ja hahmottelin tulevaa:

”Halusin olla Keskustan ehdokkaana Keminmaalla, mutta kun puolueen johto ei sitä hyväksynyt, olin ”Terve Helsinki” -liikkeen sitoutumattomana ehdokkaana kristillisdemokraattien listalla Helsingissä. Tulin valituksi.

Vaalikampanjamme pääteema oli aluepolitiikka. Korostimme, että Helsingin tulee keskittyä huolehtimaan nykyisten asukkaidensa hyvinvoinnista sen sijaan, että alueelle pyritään haalimaan satoja tuhansia uusia asukkaita muualta Suomesta ja ulkomailta. Hallituksen ja Helsingin seudun kuntien toteuttama keskittävä metropolipolitiikka tyhjentää Lappia ja muita Suomen maakuntia, kuten äskettäin julkaistu vertailu Ruotsiin ja Norjaan osoittaa.

Merkittävä osa pääkaupunkiseudun asukkaista ajattelee, että väestön keskittäminen Helsingin seudulle lisää elinkustannuksia ja heikentää sekä elinympäristöä että ihmisten turvallisuutta. He ovat sitä mieltä, että liiallista keskittymistä ehkäisevä ja maaseudun ja maakuntien elinvoimaa ylläpitävä aluepolitiikka on heidänkin etujensa mukaista. Kokemus osoittaa, että tälle politiikalle saa vahvaa kannatusta muillakin suurkaupunkialueilla.

Kuntavaalien jälkeen olen taas keskittynyt työhöni Euroopan parlamentissa. Täällä riittää mielenkiintoista tekemistä.

Euroopassa ja koko maailmassa on käynnistynyt syvälinen murrosvaihe. Oma käsitykseni on, että olemme siirtyneet uuteen aikakauteen, jolta ei ole paluuta vanhaan. Kylmän sodan kauden päättymisen jälkeen käynnistynyt globalisaatio ja ylikansallinen yhdentyminen ovat synnyttäneet ongelmia, jotka vaikuttavat kansalaisten arkielämään. Toisaalta ihmiset kokevat, etteivät he voi enää vaikuttaa asioihin, kun liaksi valtaa on siirtynyt markkinavoimille ja ylikansalliseen päätöksentekoon.

Kansalaiset ovat nousseet kapinoimaan globalisaatiota ja ylikansallista yhdentymistä vastaan. Tämä on näkynyt muun muassa Yhdysvaltain, Ranskan ja Itävallan presidentinvaaleissa, Britannian kansanäänestyksessä ja Alankomaiden parlamenttivaaleissa, joissa kaikissa kansallismieliset voimat ovat saaneet vahvan kannatuksen.

Kansanäänestysten ja vaalien tuloksia pyritään vähätteleeseen. Kansallismielisten voimien voitot on tulkittu usein tilapäisiksi ja niiden väitetään perustuneen valheelliseen tiedottamiseen. Toisaalta on iloittu siitä, että joissakin maissa kansallismieliset eivät ole vahvasta kannatuksestaan huolimatta nousseet valtaan.

On kuitenkin tärkeää huomata, että kansallismielisten voimien vaikutus on myös välillistä. Esimerkiksi Ranskassa, Alankomaissa, Tanskassa ja Ruotsissa valtapuolueet ovat alkaneet myötäillä kansallismielisten voimien linjaa. Ne ovat alkaneet muun muassa toteuttaa tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa ja vastustaa päätösvallan siirtämistä EU:n ylikansalliseen päätöksentekoon.

Suomessa on käynyt toisin. Kahden jytyn jälkeen Perus-

suomalaiset nousi hallitukseen. Tämä ei ole kuitenkaan näkynyt mitenkään käytännön politiikassa.

Eurooppa-politiikassa on jatkettu federalistisella linjalla. Ihmisiä koskellaan mahdollisella kansanäänestyksellä EU-jäsenyydestä, mutta kiireellisempää ratkaisua, Suomen eroamista euroalueesta, koskeva kansalaisaloite haudattiin Perussuomalaisten johdolla eduskunnan perustuslakivaliokuntaan. Siitä ei edes puhuta.

Suomen maahanmuuttopolitiikka on ollut entistä liberaalimpaa. EU-maista vain neljään on tullut suhteellisesti enemmän maahanmuuttajia kuin Suomeen. Maamme pakolaiskiintiö on lisäksi suhteellisesti laskien yksi suurimmista.

On ymmärrettävää, että puolueen kannattajat ovat pettyneitä ja kannatus on romahtanut.

Suomen ja muiden maiden kokemukset eivät anna syytä vastausta siihen, tulisiko kansallismielisten voimien pyrkiä hallitukseen vai vaikuttaa oppositiosta käsin. Se on kuitenkin selvää, että vaikutusvalta perustuu äänestäjien luottamukseen ja kansan kannatukseen.”

Suomen turvallisuuspolitiikan linjaa on selkiytettävä

Kuntavaalien jälkeen tartuin turvallisuuspolitiikkaan, aihepiiriin, jota olin käsitellyt kirjoituksissani jo edellisenä syksynä. Tähän vaikutti sekin, että kirjoitin Pohjanrannan kesäteatteria varten näytelmää ”Manu ja minä”, jolla pyrin korjaamaan niitä mielestäni virheellisiä käsityksiä, joita Mauno Koiviston turvallisuuspoliittisesta ajattelusta oli syntynyt.

Suomen turvallisuuspoliittisen linjan muuttuminen oli askarruttanut minua jo edellisenä syksynä. Syyskuun 25. päivänä kirjoitin blogin ”Suomen linjaa on selkiytettävä”. Arvioin, että linjan muuttuminen johtuu valtioneuvostosta, mutta esitin

tyytymättömyyteni myös tasavallan presidentti Sauli Niinistön toimintaan, jonka uudelleenvalintaa olin jo vuoden 2015 lopulla ilmoittanut kannattavani.

”Suomen ulkopoliittinen linja on viimeksi kuluneen runsaan vuoden aikana muuttunut. Tämä näkyy selvimmin suhtautumisessa Venäjään, Yhdysvaltoihin ja EU:n puolustusyhteistyöhön. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on siirrytty vakauden vaalimisesta asevaraisen ajattelun ja toiminnan suuntaan. Muutos alkoi jo viime vaalikaudella, mutta nykyisellä se on selvästi voimistunut.

Suhteemme Venäjään ovat olleet ohuet. Niissä on koettu myös kielteisiä ilmiöitä. EU:n pakotepolitiikassa Suomi on ollut kovalla linjalla, kuten duuman puhemiehelle Sergei Naryshkinille asetettu kielto osallistua ETY-järjestön parlamentaarikkojen kokoukseen osoittaa. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on pitänyt kiitettävästi yhteyksiä presidentti Vladimir Putiniin, mutta valtioneuvoston jäsenten tasolla on ollut hyvin hiljaista.

Samaan aikaan yhteydenpitoa ja yhteistyötä Yhdysvaltain kanssa on tiivistetty jopa sotilaallisella tasolla. Tämä näkyy selvästi sotaharjoitusten järjestämisessä.

Ennen eduskuntavaaleja oli esillä suunnitelma Suomen osallistumisesta Virossa Ämarin tukikohdassa pidettäviin ilmasotaharjoituksiin. Käydyn julkisen keskustelun jälkeen päätettiin, että suomalaiset koneet nousevat ilmaan Suomen kentiltä ja harjoitukset järjestetään kansainvälisessä ilmatilassa. Tänä vuonna Yhdysvaltain joukot ovat osallistuneet sotaharjoituksiin Suomen maaperällä, vesialueilla ja ilmatilassa.

EU:n yhteisen puolustuksen kehittämiseen Suomi on suhtautunut suorastaan innokkaasti. Perussopimuksen

avunantolauseketta on perusteettomasti tulkittu siten, että se velvoittaa jäsenmaita antamaan toisilleen myös sotilailista apua. Eduskunnalle on annettu lakiehdotus, joka tekee mahdolliseksi suomalaisten sotilaiden lähettämisen ulkomaille myös taistelutehtäviin.

Mistä tässä kaikessa on kysymys? Ulkopoliittisen linjan muuttamisesta ei ole päätetty hallituksessa eikä eduskunnassa. Suuretkin käännteet käytännön politiikassa selitetään väittäen, ettei mikään ole muuttunut.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa näyttää johtavan taustalta joidenkin poliitikkojen, talouselämän vaikuttajien ja upseereiden muodostama salaliitto, joka saa tukea johtavista tiedotusvälineistä. Jyri Häkämiehen nimittäminen EK:n toimitusjohtajaksi ei ollut sattuma.

Merkkejä salaliitosta oli nähtävissä jo ennen eduskunta-vaaleja. Useat talouselämän vaikuttajat painostivat poliitikkoja kannattamaan Suomen Nato-jäsenyyttä.

Keskustaankin nämä paineet heijastuivat. Vuoden 2014 puoluekokoukselle valmisteltuun kannanottoluonnokseen ei sisältynyt kantaa Nato-jäsenyyteen, ja syksyn mittaan käytiin sekavaa keskustelua tulevan hallitusohjelman sisälöstä.

Viime kevään hallitusratkaisuun ulko- ja turvallisuuspolitiikalla näyttää olleen ratkaiseva vaikutus. Hallitukseen haluttiin Nato-jäsenyyttä ajava Kokoomus, vaikka Keskustassa enemmistö kannatti punamultaa.

Turvallisuuspolitiikan avainpaikat sai haltuunsa Perussuomalaiset, jonka linja on sekava. Sekä puheenjohtaja Timo Soini että eduskuntaryhmän puheenjohtaja Sampo Terho ovat sanoneet kannattavansa henkilökohtaisesti Nato-jäsenyyttä, mutta puolueella on toinen kanta. Historian

harrastajana Jussi Niinistön uskoisi pysyttävänsä Paasikiven linjalla, mutta hän näyttää hurmaantuneen yhteistyöstä Naton ja Yhdysvaltojen kanssa.

Keskustasta hallitukseen tuli vain liberaaleja, jotka ovat myös ulko- ja Eurooppa-politiikassa lähellä Kokoomuksen linjaa.

Liittoutumiskansallisen politiikan kannattajien strategia on muuttunut. Kun suora Nato-jäsenyys ei etene, on ryhdytty tiivistämään kahdenvälisiä suhteita sen johtaviin jäsenmaihin, Yhdysvaltoihin ja Britanniaan. Toinen raide on toiminta EU:n yhteisen puolustuksen kehittämiseksi. Tätä kautta unionista pyritään kehittämään sotilasliitto ja Naton eurooppalainen pilari.

On vaikea päästä perille siitä, ketkä uutta linjaa hallitustasolla johtavat.

Päällisin puolin näyttää siltä, että vallankäytön tosiasiallinen painopiste on valtioneuvoston puolella ja linjan määräävät sen liittoutumiskansallista kannattavat jäsenet.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö näyttää pyrkivän pitämään Suomen Paasikiven linjalla. Hän on vaalinut suhteita Venäjään. Yhdysvaltain kanssa toteutettavien sotaharjoitusten sisältyminen puolustusministeriön esityksestä hyväksytyyn ohjelmaan näytti tulleen Niinistölle epämiellyttävänä yllätyksenä.

Jännitteistä valtioneuvoston ja tasavallan presidentin välillä kertoo myös se kritiikki, jota ulko- ja puolustusministeriöistä vuodettiin julkisuuteen Niinistön tehtyä aloitteensa lentoturvallisuuden parantamiseksi Itämeren alueella.

Sauli Niinistön turvallisuuspoliittinen linja ei kuitenkaan ole johdonmukainen. Hän näyttää tukevan EU:n kehittämistä jopa valtioksi, jolla on yhteinen armeija.

Äskettäin Niinistö kysyi, ”onko unioni mikään unioni, ellei se kanna huolta alueellisesta koskemattomuudestaan”. Aluepuolustuksen järjestäminen on valtioiden tehtävä, jonka ne voivat toteuttaa joko ylläpitämällä uskottavaa itsenäistä puolustusta tai liittoutumalla.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaa on selkiytettävä. Päätöksentekoon on saatava avoimuutta. Kansan on saatava tietää, millaista linjaa kukin puolue ja poliitikko ajaa.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan tulee olla keskeinen kysymys tulevilla presidentin- ja eduskuntavaaleissa. Äänestäjien on voitava ottaa kantaa Suomen linjaan ja kansan enemmistön tahtoa on noudatettava.

Jos näin tapahtuu, ryhdymme taas vahvistamaan itsenäisyyttämme, vaalimaan puolueettomuuttamme ja toteuttamaan rauhaa lujittavaa vakauspolitiikkaa.”

Jatkoin turvallisuuspoliittisen linjan arvostelemista loka-kuun lopulla luettuani Pentti Sainion kirjan ”Armeijan hukautut miljardit – Suomen sotajohdon salaisuudet” (Into Kustannus 2016). Kirjoitin blogin ”Paljastettu salaliitto”, jossa viittasin kuukautta aikaisemmin julkaisemaani kirjoitukseen.

”Sainion teos osoittaa, että Suomen puolustushankinnoissa on tehty viime vuosikymmeninä pahoja virheitä. Oman maan puolustamiselle elintärkeiden maavoimien kehittäminen on laiminlyöty. Voimavarat ovat menneet kalliisiin ja osittain epäonnistuneisiin hävittäjä- ja helikopterihankintoihin. Suuri virhe on ollut myös luopuminen maamiinoista.

Pidin Sainion teoksesta erityisesti sen vuoksi, että olen seurannut läheltä hankintoihin liittyvää päätöksentekoa. Olen ollut mukana päättämässä joistakin hankinnoista. Toisiin olen ottanut kantaa turvallisuuspolitiikkaa harrastaneena kommentaattorina.

1990-luvun alussa käynnistetyin Hornet-hankinnan elinkaarikustannukset ovat nousseet käsittämättömän korkeiksi. Yhdysvalloista olisi voitu ostaa paljon edullisempi ja käyttökelpoisempi F-16 hävittäjä. Päätöstä tehtäessä toimin ulkoministerinä. En kuitenkaan kuulunut sisäpiiriin.

Keskusteluissa puolsin ruotsalaisen JAS Gripenin hankintaa. Se oli vasta kehittelyvaiheessa, mutta välikaudeksi olisimme voineet hankkia käyttöömmehyvin edullisesti Drakeineita. Teollisen yhteistyön mahdollisuudet olisivat olleet mittavat. Sainion kirjan mukaan tämä vaihtoehto ei kuitenkaan ollut edes vakavasti harkittavana, vaikka se hankinnasta päätettäessä toki mainittiin.

Vastustin lukuisissa kirjoituksissani sekä maamiinoista luopumista että helikopterihankintaa. Asetin kyseenalaiseksi sen turvallisuuspoliittisen doktriinin, johon nämä ratkaisut perustuivat.

Tässä ajatukseni osuivat yksiin Mauno Koiviston kanssa, joka oli arvostellut kärkevästi sitä, että Suomi suuntaa liaksi voimavaroja kansainväliseen kriisinhallintaan, mikä johtaa laiminlyönteihin oman maan puolustamisessa. Hänen mielestään olimme Kaarle XII:n tiellä, joka hukkasi voimavaran sa sotimiseen ulkomailla eikä kyennyt puolustamaan omaa maataan. Venäjä miehitti vuosikausiksi Suomen alueen.

Ilkka-lehdessä 15.4.2001 julkaistussa kolumnissani "Kaarle XII ja Suomen turvallisuuspolitiikka" kirjoitin näin:

Ongelmat näyttävät kiteytyvän helikopterihankintoihin. Kansainvälisissä kriisinhallintatehtävissä tarvitaan runsaasti sekä kuljetus- että taisteluhelikoptereita, joiden hankkiminen ja ylläpitäminen on hyvin kallista. Jos ajattelisimme ensisijassa oman maanpuolustuksemme tarpeita, ei helikoptereita hankittaisi ainakaan nyt suunnitteilla olevaa määrää.

Puolustusbudjettimme on muutoinkin niukka. Aiotut helikopterihankinnat johtaisivat kohtuuttomiin leikkauksiin muissa puolustusmenoissa.

Puolustusvoimien ahdinkoa uhkaa lisätä vielä se, että hallitus näyttää olevan imagosyistä valmis luopumaan maamiinoista. Tähän meillä ei ole varaa – ei puolustuksellista eikä taloudellisista syistä.

Helikoptereiden hankkiminen ja ylläpito on tullut hyvin kalliiksi. Toimitus viivästyi kohtuuttomasti. Kopterit ovat lisäksi osoittautuneet heikkolaatuisiksi.

Maamiinoista luopuminen oli paha virhe. Sitä on käytetty sittemmin perusteena siihen, että Hornetteja ollaan muuntamassa ilmapuolustus- ja ilmapuolustuskäytöstä rynnäkkökoneiksi. Niihin ollaan hankkimassa lisäksi ohjuksia, joiden kantama on useita satoja kilometrejä. Millähän tavalla niitä käytettäisiin Suomen puolustamiseen?

Kirjoitin 25. syyskuuta 2016 blogin ”Suomen linjaa on selkiytettävä”. Esitin siinä, että Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa näyttää johtavan joidenkin poliitikkojen, talouselämän vaikuttajien ja upseereiden muodostama salaliitto, joka saa tukea johtavista tiedotusvälineistä.

Pentti Sainion kirja paljastaa olennaisen osan tästä salaliitosta. Avainasemassa ovat olleet ne puolustusvoimien edustajat, joiden johdolla puolustustarvikehankinnat on suunniteltu ja toteutettu. Heillä on ollut oma puolustusdoktriininsa, jota ei ole määritelty hallituksessa eikä eduskunnassa.

Joillakin keskeisillä hankinnoilla Suomea on viety kovan kansainvälisen kriisinhallinnan ja sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Seuraava projekti näyttää olevan F-35 monitoimihävittäjän hankkiminen Hornettien seuraajaksi.

Aikanaan puolustuspolitiikan suuntaviivat ja materiaalihankinnat käsiteltiin perusteellisesti puolustusneuvostossa ja tasavallan presidentillä oli päätöksenteossa keskeinen asema. Hallituksen nykyisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan kautta poliittinen ohjaus ei näytä toimivan.”

Tämä kirjoitus osoitti, että vielä syksyllä 2016 uskoin turvallisuuspoliittisen linjan muuttumisen johtuneen ennen muuta johtavan upseeriston ja valtioneuvoston toiminnasta.

Toukokuun alussa 2017 julkaisin blogin ”Selkeyttä ja vakautta Suomen linjaan”, jossa epäilykset aikaisempaa enemmän kohdistuivat myös Sauli Niinistöön.

”Vain pieni vähemmistö suomalaisista tukee Suomen liittymistä sotilasliitto Natoon. Kun suoralla Nato-jäsenyydellä ei ole kannatusta, liittoutumiseen pyritään Euroopan unionin kautta.

Liittoutumisen ajatus oli esillä jo unioniin liityttäessä. Silloin käyty keskustelu on palautunut elävänä mieleeni, kun olen kirjoittanut uutta näytelmääni ”Manu ja minä”.

EU-jäsenyyden ajajat Mauno Koivistoa myöten perustelivat jäsenyyttä turvallisuudella. Me jäsenyyden vastustajat taas pelkäsimme, että jäsenyys heikentäisi Suomen turvallisuutta, kun se saattaisi johtaa Suomen sotilaalliseen liittoutumiseen ja Nato-jäsenyyteen.

Neuvotteluihin valmistauduttaessa jouduin ulkoministerinä suoraan selkkaukseen Mauno Koiviston kanssa. Pidin kiinni siitä, että Suomi voi liittyä unioniin vain siinä tapauksessa, että voimme säilyttää puolueettomuusasemamme. Koivisto puolestaan oli sitä mieltä, että puolueettomuudesta oli luovuttava.

Keskusta oli neuvotteluissa avainasemassa. Meidän kantamme voitti. Liittyessään unioniin Suomi säilytti puolueet-

tomuutensa ytimen, sotilaallisen liittoutumattomuuden ja itsenäisen puolustuksen.

Muutamia vuosia jäsenyyden toteutumisen jälkeen Mauno Koivisto oli syvästi huolissaan siitä, mihin se oli johtamassa.

Vuonna 2001 ilmestyneessä teoksessaan ”Venäjän idea” Koivisto arvosteli rajusti sitä, että unioni oli kehittymässä ”kansallisvaltioksi”, liitto- tai jopa yhtenäisvaltioksi, ja että Suomi oli ryntäämässä kaikkein federalistisimpien jäsenmaiden joukkoon.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta Koivisto valitteli sitä, että erityissuhteesta naapurimaihin, Ruotsiin ja Venäjään, oltiin luopumassa ja suhteet Venäjäänkin kulkisivat Brysselin kautta. Hän varoitti Suomea joutumasta Kaarle XII:n tielle – käyttämästä voimavarat jossakin muualla, jolloin oman maan sotilaallinen turvallisuus vaarantuu. ”Innokkaille tompeleille löytyy aina innostuksen purkukohteita”, Koivisto kirjoitti.

Syksyllä 2008, toimiessani Matti Vanhasen toisen hallituksen ulkomaankauppa- ja kehitysministerinä, Mauno Koivisto otti minuun yhteyttä ja kiitti siitä, että olin puolustanut Suomen perinteistä ulkopoliittista linjaa. Hän oli huolestunut silloisen ulkoministerin Alexander Stubbin toiminnasta.

Nyt toimintaa Euroopan unionin yhteisen puolustuksen kehittämiseksi ollaan tiivistämässä. Yhtenä pontimena on, että sitä vastustanut Briannia on eroamassa unionista.

Suomi on ollut Ranskan rinnalla innokkaimpien joukossa.

Suomi on ollut lähes ainoana jäsenmaana valmis tulkitsemaan Lissabonin sopimuksen solidaarisuus- ja yhteistoimintalausekkeiden velvoittavan jäsenmaita myös soti-

laallisen avun antamiseen toisille jäsenmaille. Tämä toisi maallemme vastuuta ennen muuta Baltian maiden puolustamisesta. Mitään vastinetta tälle emme saisi.

Komission suomalaisjäsen Jyrki Katainen pyrkii viemään yhteisen puolustuksen kehittämistä vauhdilla eteenpäin.

Suomi on ollut innokkaimpien joukossa myös sotilaallisen kriisinhallinnan kehittämässä.

Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunnassa käsitellään parhaillaan komission ehdotusta ”vakautta ja rauhaa edistävän välineen” (Instrument for Peace and Stability) uudistamisesta. Tehtävänäni on valmistella siitä kehitysvaliokunnan lausunto.

Uudistus tähtää siihen, että EU:n varoja, myös kehitysyhteistyövaroja, voitaisiin käyttää sotilaallisen tuen antamiseen kumppanimaille ennen muuta Afrikassa. Komission esitys rajaa avun tiukasti. Neuvostossa Suomi on tietävästi ollut valmis pidemmälle meneviin ratkaisuihin. Parlamentissa ulkoasiainvaliokunnan ranskalainen esittelijä pyrkii avaamaan portit EU:n laaja-alaiselle sotilaalliselle tuelle ja toiminnalle.

Sampo Terhon nimittäminen Suomen Eurooppa-ministeriksi saattaa viedä Suomea syvemmälle sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Timo Soini on ollut Naton ”salarakas”, mutta Sampo Terho – samoin kuin Jussi Halla-ahokin – ajaa avoimesti Suomen sotilaallista liittoutumista ja Nato-jäsenyyttä.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön toiminta ihmetyttää. Hän näyttää noudattavan Paasikiven linjaa suhteessa Nato-jäsenyyteen, mutta kannattaa tai suorastaan ajaa EU:n yhteisen puolustuksen kehittämistä ja jopa unionin yhteisen armeijan muodostamista. Sotilasliitoksi muuttuva EU olisi

tietysti Naton eurooppalainen pilari ja Suomesta tulisi sen kautta Naton jäsenmaa.

Viimeksi vapun aattona Niinistö perusteli EU-jäsenyyden välttämättömyyttä Suomelle. ”**Nyt kun turvallisuus on vihdoin noussut EU:n asialistalla korkealle, meillä on kaikki, kaikki syyt tukea EU:n kehitystä eteenpäin ja pitää EU yhdessä**”, sanoi Niinistö.

Tulevissa valtiollisissa vaaleissa Suomen linjaan on saatava selkeyttä ja vakautta. Suomen puolueettomuuden, sotilaallisen liittoutumattomuuden, uskottavuutta on vahvistettava.”

Kekkosen-Koiviston linja

Presidentti Mauno Koivisto kuoli 13.5.2017 Muistokirjoituksessani totesin, että tämä päivä jäi pysyvästi mieleeni.

”Vietimme Snellmanin päivää ja suomalaisuuden päivää. Muistelin edesmennyttä äitiäni, jonka syntymästä oli kulu-
nut tasan sata vuotta. Illalla saapui suruviesti Mauno Koiviston kuolemasta.

Olimme Mauno Koiviston kanssa läheisiä työtovereita. Toimin ulkoministerinä hänen johtamassaan hallituksessa vuosina 1979–1982. Koiviston presidenttikaudella hoidin ulkoministerin virkaa vuosina 1983–1987 ja 1991–1993.

Yhteistyömme sujui pääosin hyvin, mutta vaikeuksiakin oli.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa olimme samalla linjalla. Talouspolitiikassa ja yhdentymisratkaisuisissa tiemme erkanivat. Presidenttikauden päätyttyä antamissaan lausunnoissa Koivisto kuitenkin suhtautui Euroopan unioniin ja Suomen EU-jäsenyyteen jopa minua kriittisemmin.

Viimeisen keskustelun Koiviston kanssa kävin syksyllä

2008. Hän otti minuun yhteyttä kiittääkseen siitä, että olin puolustanut Suomen perinteistä ulkopoliittista linjaa.

Seppo Lindblom kertoo kirjassaan ”Manun matkassa”, että Koivisto oli hänelle kertonut aloittaneensa puhelinkeskustelumme sanoilla: ”Kyllä kai sää Paavo ymmärrät, miten korkean kynnyksen yli mun piti kömpiä ottaessani sinuun yhteyden”. Lindblom kertoo kuulleensa minulta, että olin ymmärtänyt.

Mauno Koiviston nousu Turun työläiskorttelien pojasta tasavallan presidentiksi havainnollistaa maamme tasa-arvoisuutta ja kansalaistemme yhtäläisiä mahdollisuuksia edetä elämässään.

Mauno Koivisto oli taitava poliitikko ja vahva valtiomies. Hän oli kiehtova persoona. Pidin hänestä kovasti.

Otan osaa Mauno Koiviston omaisten suruun.”

Seuraavana päivänä julkaisin blogin ”Tehkäämme oikeutta Mauno Koivistolle”.

”Vuonna 2014 ilmestyneen teokseni ”Suomen linja” johdannossa kirjoitin uskovani, että joudun vielä puolustamaan Mauno Koivistoa, kun keskustelu hänen toiminnastaan toden teolla käynnistyy. Nyt se aika näyttää jo tulleen.

Seurasin eilen tarkkaan Mauno Koiviston elämäntyöhön liittynyttä uutisointia. Se perustui miltei yksinomaan siihen julkisuuskuvaan, jonka hän presidenttikaudellaan enemmän tai vähemmän tietoisesti itse loi.

Lähes kokonaan huomiotta jäi se, että eläkepäivillään Koivisto on kirjoittanut kirjoja ja antanut haastatteluja, joissa hän on luonut asioista aivan toisenlaista käsitystä.

Vanhaan aineistoon perustuva julkisuuskuva ei tee oikeutta Mauno Koivistolle. Oikeampaa on nojautua niihin tulkintoihin, joita hän itse on jälkikäteen esittänyt. Onneksi Ylen

Areenaan on koottu aineistoa, jonka avulla kokonaiskuvaa voi muodostaa.

Vuoden 2000 syyspuolella tuotetuissa ohjelmissa ”Tie huipulle” ja ”Murrosajan presidentti” Mauno Koivisto antaa lisävalaisua presidenttikautensa tapahtumiin.

Keväällä 1981 Mauno Koivisto loi ilmeisen tietoisesti sen mielikuvan, että Urho Kekkonen oli kaatamassa hänen johtamaansa hallitusta. Tämä tulkinta hallitsi räikeänä eilispäivän julkisuutta.

Vuoden 2000 haastatteluissa Mauno Koivisto antaa Kekkonen toiminnasta kokonaan toisen kuvan. Toisaalta hän tuo niissä esille oman puolueensa sisäisen valtataistelun vaikutukset hallituskriisiin.

Tästä aihepiiristä Koivisto oli ilmeisen halukas sanomaan enemmänkin, mutta haastattelija ei tähän mahdollisuuteen tarttunut.

Myös uusimmat tutkimukset ja muistelmateokset ovat vahvistaneet sitä käsitystä, että hallituskriisin ensisijainen syy oli Kalevi Sorsan ja Mauno Koiviston välinen valtataistelu. Sen tuoksinassa Koivisto aikoi luopua paikastaan Suomen Pankin johtokunnassa ja ryhtyä taistelemaan SDP:n johtajuudesta. Tämän hän tuo itse esiin molemmissa Lehtilän haastatteluissa.

Puolueen eduskuntaryhmää silloin johtanut Matti Ahde on muistelmissaan kertonut, että Koivisto oli puoluetoimikunnan kokouksessa uhannut jopa haastaa Sorsan edessä olleen puoluekokouksen puheenjohtajanvaalissa.

Vuoden 1987 hallitusratkaisua Koivisto käsitteli Lehtilän haastattelussa varovaisesti ja pohdiskellen. Lähes tyystin poissa oli se uho, jolla hän aikanaan syytti Keskustapuolueen, Kokoomuksen ja RKP:n puoluejohtajia.

Hallitusratkaisu oli arka paikka Koivistolle. Sitä toteuttaessaan hän joutui toimimaan vastoin omia julkilausuttuja periaatteitaan.

Tästäkin aihepiiristä Koivisto olisi ehkä ollut valmis sanomaan enemmän, mutta Lehtilä ei kysymyksillään antanut tähän mahdollisuutta.

EU:n jäseneksi Mauno Koivisto ajoi Suomea turvallisuuspoliittisista syistä. Tämä perustui aivan ilmeisesti siihen, että hän arvioi EU:n olevan kehittymässä sotilasliitoksi. Minua Koivisto arvosteli kovin sanoin siitä, että pidin ulkoministerinä kiinni Suomen puolueettomuudesta, sotilaallisesta liittoutumattomuudesta, myös EU:n jäsenenä.

Huhtikuussa 2000 ilmestyneessä kirjassaan ”Venäjän idea” Koivisto oli huolissaan EU-jäsenyyden vaikutuksista Suomen turvallisuuteen. Osallistumalla unionin kriisinhallintaan Suomi oli joutumassa ”Kaarle XII:n tielle”, kun voimavaroja tuhlatiin kaukana maamme rajojen ulkopuolella. Suhteita Venäjään laiminlyötiin ja niitä hoidettiin Brysselin kautta. Hän arvosteli jyrkin sanoin EU:n kehitystä ja Suomen Eurooppa-politiikkaa.

Jostakin syystä Hannu Lehtilä ei esittänyt Suomen EU-jäsenyyteen liittyviä kysymyksiä. Hän ei kysynyt Koiviston kantaa myöskään Suomen liittymiseen yhtenäisvaluutta euroon.

Aikaisemmin Mauno Koivisto ilmiselvästi kannatti Suomen liittymistä euroalueeseen. Vahvan markkan politiikkakin oli valmistautumista siihen.

Lehtilän haastattelussa Koivisto toi julki tyytyväisyytensä siihen, että vahvan markkan politiikan jälkeen toteutunut markkan kellunta oli tuonut alhaisen inflaation ja vahvan talouskasvun. Oliko tämä epäsuora kannanotto sitä vastaan, että Suomi oli liittynyt euroalueeseen?

On toivottavaa, että historiantutkijat ryhtyvät toden teolla paneutumaan Mauno Koiviston presidenttikauden tapahtumiin. Tässä työssä olisi kohtuullista antaa ensisijainen todistusarvo sille, mitä Koivisto itse on jälkikäteen sanonut ja kirjoittanut.”

Kun Mauno Koivisto oli kuollut, minulta kysyttiin, oliko sopivaa esittää hänestä Pohjanrannan kesäteatterille kirjoittamaani ”Manu ja minä”. Vastasin, että on. Näytelmä oli Koivistoa kohtaan täysin korrekti.

”Manu ja minä” perustui formaattiin, jota on käytetty Ylen haastattelusarjassa ”Itse asiasta kuultuna”. Näyttämönä oli TV-studio, jossa esitetään filmi-inserttejä ja haastatellaan vierasta niihin liittyen. Aluksi ajattelin, että olisin yksin haastateltavana, mutta sitten keksin pyytää mukaan muitakin Koiviston pääministeri- ja presidenttikauden aikalaisia.

Ilokseni Kari Hokkanen ja Martti Pura suostuivat. Hokkanen oli tuolloin Ilkka-lehden päätoimittaja ja puoluehallituksen työvaliokunnan jäsen. Pura puolestaan toimi kansanedustajana ja maa- ja metsätalousministerinä.

Haastattelijaa näytteli Susanna Junttila, joka avusti tuolloin minua Euroopan parlamentin työssäni.

Vaikka näytelmä keskittyi Koivistoon, sen loppupuolella käsiteltiin myös myöhempiä tapahtumia, ennen muuta vuoden 2012 presidentinvaaleja.

Näytelmä onnistui hyvin, mutta se ei päässyt ollenkaan samoihin katsojalukuihin kuin edellisen kesän ”Urho ja hänen kisällinsä”. Tämän näytelmän ennakkojulkisuus oli vähäistä, eikä Koivisto ollut persoonana yhtä vetävä kuin Kekkonen.

Kun näytelmäni ”Manu ja minä” esitykset olivat päättyneet, kirjoitin 24.8. blogin ”Kekkosen-Koiviston linja”, jossa toin tiivistetysti esiin sen poliittisen sisällön.

”Viime aikoina julkiseen keskusteluun on noussut valeuutisten (fake news) käsite. Itse ilmiö ei kuitenkaan ole uusi. Kun puhutaan historian ja politiikan tutkimuksesta, siihen voidaan liittää myös valheellisten tutkimusten (fake studies) ja jopa valetieteen (fake science) käsitteet.

Seurauksiltaan ehkä vaikuttavin Suomen historian valeutinen liittyi kevään 1981 hallituskriisiin. Se perustui Mauno Koiviston 6. huhtikuuta Hannu Lehtilälle antamaan TV-haastatteluun.

Koko yli neljän minuutin mittainen haastattelu ajettiin uutislähetyksessä ulos vain kerran. Myöhemmin siitä on esitetty vain pieni katkelma, jolla on luotu se mielikuva, että Koivisto oli noussut uhmaamaan presidentti Urho Kekkosta, jonka väitettiin olleen kaatamassa hallitusta.

Tämän tulkinnan vahvisti seuraavan aamun Helsingin Sanomat. Juttu oli otsikoitu: ”Koivisto antoi takaisin Kekkoselle – en kaada hallitusta”.

Viime kesän ”Manu ja minä” näytelmässä Koiviston pitkä haastattelu esitettiin kokonaisuudessaan. Se osoittaa kiistattomasti, että Koivisto oli tosiasiasa ryhtynyt taistelemaan Kalevi Sorsaa vastaan, joka oli edellisen päivän Uudessa Suomessa paljastanut olevansa kaatamassa hallitusta.

Tuomas Keskisen tekemä Sorsan haastattelu oli otsikoitu: ”Puheenjohtaja Kalevi Sorsa ei usko enää kansanrintamaan – punamulta on nyt paras vaihtoehto”. Peliin on tullut uusia kuvioita, on kysymys hallituspohjasta ja presidenttipeleistä, sanoi silminnähdyn kiihtynyt Mauno Koivisto TV-haastattelussaan.

Vuonna 1981 synnytetty tulkinta on elänyt yli 35 vuoden ajan, vaikka Mauno Koivisto on itse mm. Hannu Lehtilälle vuonna 2000 antamassaan haastattelussa ”Murrosajan

presidentti” pyrkinyt sitä korjaamaan.

Lehtilän kysymykseen Urho Kekkosen roolista Koivisto vastasi hänen kai varautuneen hallituksen vaihtumiseen ilmeisesti sen vuoksi, että hänellä itsellään oli ollut niin paljon henkilökohtaista vastustusta ja puutteellista kannatusta omassa puolueessaan. Koivisto kertoi tuolloin varustautuneensa siihen, että hän ei menisi enää takaisin Suomen Pankkiin, vaan eroaisi pääjohtajan tehtävästä ja ryhtyisi varsinaiseksi poliitikoksi.

SDP:n eduskuntaryhmän silloinen puheenjohtaja Matti Ahde on muistelmateoksessaan ”Sähkömies” kertonut, että Koivisto oli puoluetoimikunnan kokouksessa uhannut haastaa Sorsan puolueen puheenjohtajan vaalissa.

Vuoden 1981 valeutinen on luonut perustan sille, että suuri osa myöhemmästä historian ja politiikan tutkimuksesta on ollut valetiedettä. Tiedeyhteisön itseoikaisu on toiminut tässä perin hitaasti, jos ollenkaan.

Toinen viime vuosikymmenten suuri valeutinen on liittynyt kevään 1987 hallitusratkaisuun.

Edelleen elää se virheellinen väite, että Harri Holkerin johtama sinipunahallitus syntyi sen vuoksi, että Mauno Koivisto suuttui Ilkka Suomisen, Christoffer Taxellin ja allekirjoittaneen tekemästä kassakaappisopimuksesta.

Näytelmässä ”Manu ja minä” osoitetaan, että hallitusratkaisu liittyi seuraavan vuoden presidentinvaaleihin ja että sitä valmisteltiin pitkään. Siitäkin on vahvoja todisteita, että Neuvostoliitto puuttui hallitusratkaisuun ja sitä kautta myös presidentinvaaleihin.

Suojelupoliisin historiaan ”Ratakatu 12” sisältyvästä Kimmo Rentolan artikkelista käy ilmi, että NKP oli antanut Helsingissä toimiville KGB:n edustajille ohjeen tukea Mauno

Koiviston uudelleenvalintaa, jos hän noudattaisi Neuvostoliiton etuja tyydyttävää ulkopoliittista linjaa. Heidän käskettiin ylläpitää porvarileirin hajanaisuutta.

Teoksessaan ”Vasemmalta ohi” Alpo Rusi kertoo Kalevi Sorsan ja Erkki Liikasen perustelleen DDR:n johdolle hallitusratkaisua sillä, että ”koalitiolla turvattiin hyvien neuvostosuhteiden jatkuminen ja Koiviston uudelleenvalinta 1988”. ”Samalla voitiin syventää ristiriitoja porvarillisten puolueiden välillä”, he sanoivat.

Myös vallalla oleva yleiskuva Mauno Koiviston presidenttikaudesta ja hänen poliittisesta linjastaan on virheellinen.

Suomi ei hänen presidenttikaudellaan ”lännettynyt”. Ulkopoliitikassa siirryttiin hieman ”vasemmalle”, lähemmäksi Neuvostoliiton linjaa.

Suomen jäsenyyteen Euroopan unionissa Mauno Koivisto on suhtautunut ristiriitaisesti. Hän ajoi Suomen liittymistä, mutta kaikesta päättäen ratkaisu oli hänelle vaikea. Eläkepäivillä kirjoittamissaan kirjoissa ja antamissaan haastatteluissa Koivisto arvosteli jyrkästi EU:n kehitystä ja Suomen EU-politiikkaa.

Jälkikäteen, vuonna 1995 julkaisemissaan muistelmissa, Koivisto perusteli jäsenyyttä turvallisuuspolitiikalla.

Pekka Visurille vuonna 2000 antamassaan haastattelussa Koivisto sanoi, että oli parempi kiinnittää Suomi vakaaseen Länsi- ja Keski-Euroopan maiden ryhmään, lähinnä Saksaan, kuin epävarmoihin Pohjoismaihin. Tuota kommenttia on vaikea ymmärtää, sillä jäsenyyden turvallisuuspoliittisena vaihtoehtona olivat aito itsenäisyys ja puolueettomuus.

Samoihin aikoihin tuon haastattelun kanssa Mauno Koivisto julkaisi teoksen ”Venäjän idea”, jossa hän arvioi, että EU on kehittymässä kansallisvaltion – ei siis vain liittoval-

tion, vaan jopa yhtenäisvaltion – suuntaan. Suomen hän totesi rynnänneen kaikkein federalistisimpien jäsenmaiden joukkoon.

Toinen Koiviston suuri huolenaihe oli turvallisuus. Hän kirjoitti, että Suomi oli joutumassa ”Kaarle XII:n tielle”, kun käytämme liikaa sotilaallisia voimavaroja maan rajojen ulkopuolella. Koivisto arvosteli myös sitä, että suhteita Pohjoismaihin ja Venäjään laiminlyötiin.

Minun viimeinen keskusteluni Mauno Koiviston kanssa liittyi ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Syksyllä 2008 hän otti yhteyttä ja pyysi soittamaan. Ihmettelin tätä, kun emme olleet viiteentoista vuoteen olleet yhteyksissä toisiimme.

Koivisto kiitti siitä, että olin puolustanut Suomen perinteistä ulkopoliittista linjaa. Tuolloin ulkoministeri Alexander Stubb oli syyttänyt Georgian ja Venäjän välisen sodan syttymisestä Venäjää, vaikka hyökkääjä oli ollut Georgia. Päätoimittajien tapaamisessa Stubb oli sanonut, että ”Georgian raja on meidänkin rajamme”. Muutoinkin Suomessa käytiin tuolloin omituista ulkopoliittista keskustelua.

Seppo Lindblom kertoo kirjassaan ”Manun matkassa”, että Koivisto oli hänelle kertonut aloittaneensa puhelinkeskustelun kanssani sanoilla: ”Kyllä kai sää Paavo ymmärrät, miten korkean kynnyksen yli mun piti kömpiä ottaessani sinuun yhteyden”. Ymmärsin. Yhteydenotto lämmitti mieltäni. Turvallisuuspolitiikassakin tiemme olivat yhtyneet.

Oma kokonaisarvioni on, että on perusteltua puhua jopa Kekkosen-Koiviston ulkopoliittisesta linjasta. Poikkeamana tästä näen vain sen, että Koivisto ajoi nimenomaan turvallisuuspoliittisin perustein Suomen liittymistä Euroopan unioniin.

Mauno Koiviston toteuttamassa ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikassa riittää tutkijoille selvitettävää.”

”En voi enää tukea Sauli Niinistön uudelleentalintaa”

Toukokuun lopulla Sauli Niinistö ilmoitti olevansa valmis asettautumaan ehdolle valitsijayhdistyksen ehdokkaana.

Kommentoin hänen ratkaisuaan tuoreltaan blogissani ”Suomen linja ratkeaa eduskuntavaaleissa” (30.5.).

”Sauli Niinistön asettautuminen ehdolle nimenomaan kansalaisliikkeen ehdokkaana neutraloi presidentinvaalin.

Niinistö esiintyy vaaleissa koko kansan presidenttinä, joka välttää ottamasta kantaa kiistanalaisiin linjakysymyksiin. Kokoomuspuolueella ei ole omaa presidenttiehdokasta. Muiden puolueiden ehdokkaat voivat profiloitua vain toisiaan vastaan. Presidentinvaaleissa ei synny keskustelua, jossa Suomen ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikan linja selkiintyisi.

Nykyisellä hallituskaudella Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja on muuttunut. Suomi on liukunut sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Tämä on tullut ilmi ennen muuta Suomen innokkuutena kehittää Euroopan unionin yhteistä puolustusta ja sotilaallisten harjoitusten lisääntymisenä myös Suomen ilmatilassa, maaperällä ja vesialueilla.

Oma tulkinani on ollut ja on, että linjanmuutos on johtunut valtioneuvostosta.

Kokoomus on, varsinkin Alexander Stubbin puheenjohtajakaudella, ajanut avoimesti Suomen sotilaallista liittoutumista ja jopa maamme Nato-jäsenyyttä.

Perussuomalaiset ministerit, Timo Soini ja Jussi Niinistö, ovat tätä politiikkaa tukeneet. Perussuomalaisten puheenjohtajan vaihtuminen saattaa vahvistaa tätä suuntausta, kun molemmat johtavat ehdokkaat ovat Nato-jäsenyyden julkisia kannattajia.

Keskusta on jopa muita innokkaammin ajanut EU:n yhteisen puolustuksen kehittämistä.

Suomen ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikan suunta ratkaistaan vuoden 2019 eduskuntavaaleissa. Niiden merkitys korostuu senkin vuoksi, että Suomi on vaalivuoden loppupuoliskon ajan EU:n puheenjohtajamaa.”

Tämä kirjoitus osoitti, että olin epäilyksistäni huolimatta vielä oikeissa kannattaa Sauli Niinistön uudelleenvalintaa ja keskittyä eduskuntavaaleihin. Mieleni muuttui Kultaranta- keskustelujen yhteydessä.

Tähän oli kaksi syytä. Yhtäältä Sauli Niinistön ulko- ja turvallisuuspoliittiset kannanotot ja toiminta sekä toisaalta hänen lausuntonsa Perussuomalaisten puoluekokousvalinnoista.

Ilmoitin mieleni muuttumisesta 12.6. ilmestyneessä blogisani.

”Ilmoitin noin puolitoista vuotta sitten, että kannatan Sauli Niinistön valintaa toiselle presidenttikaudelle luottaen siihen, että hän pitää Suomen Paasikiven linjalla – sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Nykyisen hallituksen toimikaudella on kuitenkin otettu selviä askeleita sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Olen hyväuskoisesti tulkinnut, että ne ovat toteutuneet valtioneuvoston tahdosta. Viime aikoina on alkanut näyttää yhä ilmeisemmältä, että Sauli Niinistö on tasavallan presidenttinä tätä kehitystä johtanut.

Seurasin tarkkaan eilisiä Kultaranta-keskusteluja. Niissä kävi ilmi kuinka määrätietoisesti Sauli Niinistö ajaa EU:n yhteisen puolustuksen kehittämistä ja Suomen osallistumista siihen. Julkisuudessa hän on aikaisemmin kannattanut jopa yhteisen armeijan luomista Euroopan unionille.

Sauli Niinistön toimintaan liittyy perustuslainen ongelma.

Tasavallan presidentti johtaa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eurooppa-politiikka kuuluu kuitenkin valtioneuvoston ja pääministerin tehtäviin.

Perustuslain mukainen työnjako näyttää Niinistöltä unohtuneen, kun hän on muun muassa käynyt Kultarannassa Suomen puolesta neuvotteluja EU:n ulkopoliittisen edustajan Frederica Mogherinin kanssa unionin yhteisen puolustuksen kehittämistä.

Tasavallan presidentti on tietysti mukana tekemässä päätöksiä siitä politiikasta, jota Suomi toteuttaa EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa. Valtioneuvoston tehtäviin kuuluvaan unionin institutionaaliseen kehittämiseenkin hän voi puuttua, mutta lähinnä vain silloin, jos suunnitteilla olevat ratkaisut ovat ristiriidassa Suomen laajempien ulko- ja turvallisuuspoliittisten etujen kanssa.

Suomen geopoliittinen ympäristö on muuttumassa tavalla, joka edellyttää suurta varovaisuutta ja huolellista harkintaa.

Iso-Britannian EU-eron kautta pienenevän EU:n yhteiseen puolustuspolitiikkaan ja puolustukseen osallistuminen saattaa johtaa Suomen kannalta huonoon tulokseen. Tämä johtuisi vastuiden laajentumisesta joiltakin osin jopa suuremmiksi kuin Nato-jäsenyydessä.

Lisäksi yhteinen puolustus johtaisi lopulta myös Nato-jäsenyyteen: EU:sta tulisi Naton eurooppalainen pilari.

Naton 5. artikla velvoittaa auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta sotilasliiton jäsenmaata, mutta avun luonnetta ei ole määritelty. Velvoite liittyy jäsenmaiden alueen puolustamiseen eikä se koske sotilaallista toimintaa liiton alueen ulkopuolella.

EU:n puitteissa Suomi on omalla toiminnallaan synnyt-

tämässä tilanteen, jossa unionin avunanto- ja solidaarisuuslausekkeiden tulkitaan edellyttävän sotilaallisenkin avun antamista. Tämä velvoite koskisi myös Baltian maiden aseellista puolustamista. Suomella ei kuitenkaan olisi siihen tarvittavia voimavaroja eikä mitään takeita avun saamisesta tarpeen tullen itselle.

Lisäksi EU:n yhteistä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa ollaan kehittämässä alueen ulkopuolella toteutettavan kovan kriisinhallinnan suuntaan. Sitä varten kai äskettäinen Lapissa toteutettu laaja ilmasotaharjoituskin oli järjestetty.

Iso-Britannia on hillinnyt EU:n kehittämistä sotilasliitoksi ja lopulta sotilaalliseksi suurvallaksi. Kun se eroaa, tämä kehitys vauhdittuu.

Yhteistä puolustusta vie omista syistään eteenpäin Ranska, joka haluaa unionin muut jäsenmaat jakamaan vastuuta kriisinhallinnasta Afrikassa ja Lähi-idässä. Muut aktiiviset jäsenmaat koostuvat entisistä neuvostotasavalloista ja Varsovan liiton entisistä jäsenmaista, jotka kokevat asemansa turvattomiksi ja joissa on suurta halua haastaa geopoliittisesti Venäjää.

Suomen olisi nyt viisasta toimia pidättyväisesti ja seurata tarkkaan ulko- ja turvallisuuspoliittisen toimintaympäristömme kehitystä. Valtioneuvoston tulisi pitää Eurooppa-politiikka tiukasti omissa käsissään.

Kultaranta-keskustelujen yhteydessä Sauli Niinistö antoi muitakin erikoisia lausuntoja.

Niinistö puuttui tasavallan presidenttinä hallitustilanteeseen ryhtymällä arvioimaan Perussuomalaisten tekemiä puoluekokousvalintoja ja niiden vaikutuksia sen hallituskelpoisuuteen. Tähän liittyen Niinistö esitti ajatuksen, ettei

EU:sta eroamisesta sopisi puhua nyt, kun olemme nimenomaan kehittämässä puolustusyhteistyötä.

On outoa, että Sauli Niinistö tasavallan presidenttinä pyrkii estämään julkista keskustelua Suomen mahdollisesta eroamisesta EU:sta tai euroalueesta. Nämäkin kysymykset ovat sellaista Eurooppa-politiikkaa, joka kuuluu valtioneuvoston toimialaan.

Keskustelu Suomen jäsenyyksistä EU:ssa ja euroalueessa on tietysti kiusallista Niinistölle, joka oli keskeisessä asemassa näitä ratkaisuja hyvin kyseenalaisella tavalla aikanaan tehtäessä. Nyt kun EU:n ja euroalueen sisäiset ongelmat ovat kärjistyneet, nämä kysymykset ovat kuitenkin keskeisesti esillä muissa EU-maissa. Suomessakaan keskustelua ei voida välttää.

Kaiken viime aikoina tapahtuneen ja viimeksi Kultaranta-keskustelujen yhteydessä esille tulleen valossa minun on ilmoitettava, että en voi enää tukea Sauli Niinistön valintaa tasavallan presidentiksi.”

Soinin puolue hajoaa, hallitus jatkaa

Perussuomalaisten puoluekokousvalinnat synnyttivät tilanteen, jossa näytti mahdolliselta, että eduskunta hajotettaisiin ja mentäisiin ennenaikaisiin eduskuntavaaleihin.

Minäkin kirjoitin tätä silmällä pitäen 11.6. blogin ”Valmistaudumme eduskuntavaaleihin”.

”Perussuomalaisten puoluekokouksen päätökset synnyttävät ammottavan aukon Suomen poliittiseen elämään. Maaseutua puolustava ja köyhän asiaa ajava vennamolaisuus jää kodittomaksi, vaikka sitä globalisaation ja yli kansallisen yhdentymisen synnyttämien vaikeuksien keskellä erityisesti tarvittaisiin.

On sinänsä hyvä, että Perussuomalaisten maahanmuuttopolitiikka tiukentuu. Siihen on painavat syyt, kun Suomen hallituksen linja on ollut liberaalimpi kuin lähes kaikkien muiden EU-maiden politiikka. Uskon, että Perussuomalaisten tiukempi ote vaikuttaa myönteisesti muidenkin suomalaisten puolueiden maahanmuuttopolitiikkaan.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa Perussuomalaisten linja muuttuu kielteiseen suuntaan.

Perussuomalaiset ei ole tähänkään mennessä puolustanut Suomen asemaa sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana. Hallituksessa puolue on tukenut askeleita Suomen sotilaallisen liittoutumisen suuntaan.

Timo Soinin ja Jussi Halla-ahon näkemyksissä on kuitenkin selvä ero.

Soinikin on kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä, mutta ei ole sitä näkyvästi ajanut. Venäjään hän on suhtautunut asiallisesti ja rakentavasti.

Halla-aho kannattaa avoimesti Suomen sotilaallista liittoutumista ja Nato-jäsenyyttä. Hänellä on vahva kielteinen asenne Venäjää kohtaan.

Jussi Halla-aho kannattajineen on korostanut kansallismielisyyttään ja isänmaallisuuttaan. Tämä kuitenkin näyttyy enemmänkin ulkomaalaisvastaisuutena kuin Suomen itsenäisyyden, suvereniteetin, puolustamisena.

Eurooppa-politiikassa halla-aholaiset eivät ole erottuneet muista perussuomalaisista.

Kaikki perussuomalaiset kosiskelevat kansaa arvostelemalla Euroopan unionia ja väläyttelemällä kansanäänestystä siitä eroamisesta, vaikka tietävät sen nykyoloissa mahdottomaksi. Sen sijaan kantaa ei oteta siihen polttavan ajankoh-taiseen kysymykseen, olisiko Suomen erottava maamme

taloutta vahingoittavasta ja itsenäisyyttämme vaarantavasta euroalueesta. Asiaa koskenut kansalaisaloitekin haudattiin perussuomalaisen johdolla perustuslakivaliokuntaan.

Puheenjohtaja Jussi Halla-aho haluaa Perussuomalaisen jatkavan hallituksessa, mutta vaatii, että myös heille tärkeät hallitusohjelman kirjaukset toteutetaan. Jos näin toimitaan, hallitus joutuu muun muassa torjumaan komission tuoreet ehdotukset euroalueen kehittämiseksi.

Jos nykyinen hallitus hajoaa, toimintakykyisen ministeristön muodostaminen voi käydä mahdottomaksi. Saatamme olla ajautumassa ennenaikaisiin eduskuntavaaleihin.

Tässä olisi monia hyviä puolia. Yksi niistä olisi se, että epäonnistunut sote-uudistus lykkääntyisi ja se saataisiin vielä uuteen valmisteluun.

Kansalaispuolue ryhtyy varmuuden vuoksi heti valmistautumaan eduskuntavaaleihin. Jo lähiaikoina asetamme ensimmäiset kansanedustajaehdokkaat ja ryhdymme kouluttamaan heitä vaalilyöhön.

Suomen seuraavia eduskuntavaaleja hallitsevat samat teemat kuin muiden länsimaiden viimeaikaisia vaaleja ja kansanäänestyksiä.

Globalisaatio ja ylikansallinen yhdentymisen ovat synnyttäneet vakavia yhteiskunnallisia ongelmia.

Ihmisten väliset tulo- ja varallisuuserot ovat rajusti kasvaneet. Kasvun tyrehtyminen on johtanut elintason laskuun ja kansaa köyhdyttäviin julkisen talouden leikkauksiin Suomessa ja useimmissa muissa euroalueen maissa.

Tuotannon ja työpaikkojen alueellinen keskittyminen on synnyttänyt hallitsemattomia muuttoliikkeitä sekä valtioiden sisällä että niiden välillä.

Samaan aikaan kansalaisten vaikutusmahdollisuudet

ovat kaventuneet, kun valtaa on siirtynyt globaaleille markkinavoimille ja ylikansalliseen päätöksentekoon.

Kansalaispuolue ajaa aktiivista ihmiskuntapolitiikkaa, jolla globalisaatio saadaan hallintaan ja päästään korjaamaan sen synnyttämiä epäkohtia. Euroopan unionissa päätösvaltaa tulee palauttaa ylikansallisesta päätöksenteosta takaisin jäsenmaille.

Kansalaispuolue puolustaa kaikin voimin Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta. Ajamme hallittua maahanmuuttopolitiikkaa. Vastustamme keskittävää metropolipolitiikkaa ja kehitämme tasapuolisesti koko Suomea.

Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi Kansalaispuolue on valmis yhteistyöhön kaikkien muiden puolueiden kanssa.”

Pari päivää myöhemmin käsittelin blogissani ”Timo ja minä” (13.6.) tilannetta Perussuomalaisten keskuudessa.

”Olemme Timo Soinin kanssa kohtalontovereita. Olemme kumpikin menettäneet juuriltaan alkioalaisen puolueemme. Minä menetin oman puolueeni Keskustan liberaaleille, Timo omansa halla-aholaisille.

Keskustassa liberaalit onnistuivat valtauksessaan jo vuoden 2010 puoluekokouksessa. Seuraavan vuoden eduskuntavaaleissa puolue koki tähänastisen historiansa suurimman vaalitappion.

Vuoden 2012 presidentinvaalien kautta Keskusta pystyi palaamaan suurten puolueiden sarjaan. Viime eduskuntavaalien jälkeen kaiken vallan ottivat jälleen liberaalit.

Perussuomalaisten puoluekokouksessa puolueen johdosta syrjäytettiin kaikki Timo Soinin linjaa kannattaneet. Maaseutua puolustavat ja köyhän asiaa ajavat vennamalaisen perinteen edustajat jäivät puoluejohdosta tyystin sivuun.

Timon ja minun kohtalot liittyvät toisiinsa hallituspolitiikan kautta.

Keskustan johto teki pahan virheen, kun se muodosti hallituksen Kokoomuksen kanssa ja kun se valitsi puolueen omaan ministeriryhmään vain Kokoomusta lähellä olleita liberaaleja.

Perusporvarihallitus ryhtyi toteuttamaan politiikkaa, joka oli vierasta valtaosalle sekä Perussuomalaisten että Keskustan kannattajia. Perussuomalaisten keskuudessa etenkin hallituksen liberaali maahanmuuttopolitiikka ja federalistinen Eurooppa-politiikka loivat kasvualustaa halla-aholaisten nousulle.

Jos hallitus olisi muodostettu SDP:n kanssa, linja olisi ollut mieluisampi sekä Perussuomalaisten että Keskustan kannattajille. Tämän vaihtoehtona olisi tuolloin ollut keskustavoimien enemmistöhallitus. Sen pohja olisi ollut kapea, mutta toimintakyvyn olisi varmistanut opposition hajanaisuus.

Keskustan johto teki toisen pahan virheen hajottamalla nykyisen hallituksen, vaikka Perussuomalaiset olivat valmiit jatkamaan yhteistyötä nykyistä hallitusohjelmaa toteuttaen.

Tilalle on muodostettavissa vain hyvin kapeapohjainen porvarihallitus. Kun sille ei olisi nykyisessä eduskunnassa vaihtoehtoa, Keskusta olisi siinä täysin Kokoomuksen armoilla. Kuinka ihmeessä Keskusta kuvittelee voivansa viedä tällä hallituspohjalla tyydyttävään päätökseen vireillä olevat tärkeät uudistukset?

Myös Sauli Niinistön toiminta hämmästyttää. Maassa on toimintakykyinen laajapohjainen enemmistöhallitus. Yhden hallituspuolueen johto vaihtuu, mutta puolueen eduskuntaryhmän kokoonpano on entinen ja puolue haluaa jatkaa hal-

lituksessa voimassaolevaa ohjelmaa toteuttaen.

Miksi tasavallan presidentti puuttui tilanteeseen lausunnoilla, joissa hän asetti Perussuomalaisten hallituskelpoisuuden kyseenalaiseksi? Niillä saattoi olla ratkaiseva vaikutus siihen, että Keskusta ja Kokoomus päättivät hajottaa hallituksen. Syntyvä hallituskriisi saattaa puolestaan johtaa ennenaikaisiin eduskuntavaaleihin. Niistä hallituspuolueista saattaisi nykyoloissa hyötyä vain Kokoomus.

Kansalaispuolue on valmis eduskuntavaaleihin. Olen lupautunut sen pääministeriehdokkaaksi. Olemme jo ryhtyneet valmistelemaan ehdokkaiden asettamista.

Kansalaispuolueen ovet ovat avoimena myös niille nykyisille ja entisille parlamentaarikoille, jotka kokevat olevansa vailla poliittista kotia ja jotka hyväksyvät puolueen säännöt ja tavoitteet.

Jäseneksi hyväksyttävät pääsevät sääntöjen mukaan suoraan puoluehallitukseen päättämään puolueen politiikasta. Heidän ei ole tarpeen luopua jäsenyydestään muussa puolueessa.”

Pari päivää myöhemmin julkaisemassani blogissa ”Sipilän-Orpon ottopoikahallitus” jouduin kertomaan, että olin erehtynyt tulkinnoissani.

”Minulla on sellainen maine, että en koskaan myönnä tehneeni virhettä enkä erehtyneeni. Nyt olen ja myönnän sen.

Kun tarkastelin Suomen poliittisen elämän tapahtumia täältä Strasbourgistä käsin, hairahduin uskomaan sen tulkinna, jonka Timo Soini joukkoineen niistä antoi.

Blogikirjoituksissani suhtauduin myötätuntoisesti Timo Soiniin ja siihen enemmistöön, joka koki puoluekokouksessa tappion. Kirjoitin, että maaseutua puolustava ja köyhän

asiaa ajava vennamolaisuus jäi kodittomaksi, vaikka sitä globalisaation ja ylikansallisen yhdentymisen synnyttämien vaikeuksien keskellä erityisesti tarvittaisiin.

Näitä blogeja kirjoittaessani en edes aavistanut, että Timo Soini oli hajottamassa Perussuomalaisten eduskuntaryhmää.

Tapahtumia lähempää seurannut Jorma Melleri antoi viime tiistaina julkaisemassaan Uuden Suomen blogissa ”Sipilän ja Sukselaisen ottopojat” terävän tulkinnan siitä, mitä viime päivinä on oikeasti tapahtunut. Melleri rinnasti Perussuomalaisten eduskuntaryhmän hajoamisen 60 vuoden takaisin tapahtumiin, jolloin SDP:n eduskuntaryhmälle kävi samoin.

SDP hajosi vuonna 1957, kun Väinö Tanner oli valittu sen puheenjohtajaksi. Viisi sosialidemokraattien edustajaa meni mukaan V. J. Sukselaisen hallitukseen vastoin puolueensa kantaa. ”Alettiin puhua Sukselaisen ottopoikahallituksesta”, kirjoittaa Melleri.

Melleri on löytänyt yhtymäkohtia silloisten ja nykyisten ottopoikien väliltä myös tasavallan presidentin roolista. Hän kirjoittaa:

Nythän monet ovat väittäneet, että presidentti Niinistön puheet sinetöivät lopullisesti perussuomalaisten ulosheiton Sipilän hallituksesta. Pääministeripuolue oli sama 1957 ja nyt, vain nimi on vaihtunut maalaisliitosta keskustaan.

Vuonna 1957 Väinö Tannerin johtama SDP syytti Maalaisliittoa ja Kekkosta puolueensa hajottamisesta.

SDP:n hajoaminen ja Sukselaisen ottopoikahallituksen muodostaminen liittyi ulkopolitiikkaan. Kun puolue siirtyi Tannerin valinnan myötä entistä enemmän oikealle, osa puolueen johtajista päätti irrottautua ja lähteä tukemaan

Paasikiven linjan mukaista ulkopoliittikkaa. Tämä oli niissä oloissa isänmaallinen teko. SDP puolueena tuli Urho Kekkonen johtaman ulkopoliittikan tueksi vasta 1960-luvun puolivälissä.

Soinilaisten suostumisessa Sipilän-Orpon hallituksen ottopojiksi ei ole mitään isänmaallista, päinvastoin.

Koko operaation tavoitteena näyttää olleen tuen varmistaminen sille politiikalle, jolla Suomea viedään sotilaallisen liittoutumisen ja ylikansallisen yhdentymisen suuntaan. Tätä ratkaisua on perusteltu sillä, että sen ansiosta hallituksen on entistä helpompi tukea EU:n yhteisen puolustuksen kehittämistä ja euroalueen muuttamista todelliseksi talousunioniksi.

Näköpiirissä ovat jopa Nato-jäsenyyttä kovemmat sotilaalliset velvoitteet ja lopulta asema osana Naton eurooppalaista pilaria. Näköpiirissä ovat yhteisvastuullinen pankkiunioni, euroalueen yhteinen budjetti pysyvine varain-siirtojärjestelmineen, yhteinen valtiovarainministeri ja lopulta yhteinen hallitus ja parlamentti.

Tämän ottopoiaratkaisun jälkeen nykyisestä eduskunnasta ei varmaankaan enää löydy vaihtoehtoista hallituspohjaa. Jos tämä enemmistö hajoaa, RKP ja KD tuskin enää lähtevät mukaan. Keskusta on Kokoomuksen armoilla.

Sääliksi käyvät ne periaatteen perussuomalaiset, jotka lähtivät tukemaan ottopoiorien hallituspaiikkoja. Puristus on kova, kun Kokoomus ja Keskusta ajavat entistäkin liberaalimpaa sisäpolitiikkaa ja nykyistäkin federalistisempaa Eurooppa-politiikkaa.

Toisaalta heille on tarjolla vaihtoehto. Kansalaispuolue tarjoaa kodin niille perussuomalaisille, jotka hyväksyvät sen tavoitteet ja ohjelman. Jäseneksi hyväksyttävät parlamen-

taarikot pääsevät suoraan puoluehallituksesta käsin vaikuttamaan puolueen linjaan.”

Palasin Perussuomalaisten tilanteeseen vielä 23.6. kirjoittamassani blogissa ”Kansalaispuolue on valmis sinivalkoinen vaihtoehto”.

”Oli mielestäni paha virhe, että Keskusta ja Kokoomus kieltäytyivät yhteistyöstä johtoaan vaihtaneiden perussuomalaisten kanssa ja aiheuttivat samalla puolueen hajoamisen. Tästä jää paha häpeätahra Suomen poliittiseen historiaan.

Perussuomalaiset jakautuivat kahtia tavalla, joka ei ole täysin johdonmukainen.

Puolueen vanha eduskuntaryhmä koostui kahdesta pilarista. Aikaisempi puoluejohto nojautui lähinnä maaseutua puolustaviin ja köyhän asiaa ajaviin vennamolaisen perinteen edustajiin. Uudet johtajat puolestaan tukeutuivat vahvimmin sen oikeistolaisiin ja ulkomaalaisvastaisiin jäseniin.

Moni kansanedustaja ei kuulunut kumpaankaan joukkoon. Heidän on ollut vaikea valita kahden uuden ryhmän väliltä.

Hajoamisen myötä Perussuomalaisten eduskuntaryhmä etääntyi Kansalaispuolueen periaatteista ja ohjelmasta.

Kansalaispuolue kannattaa hallittua maahanmuuttopolitiikkaa, mutta asenteellinen ulkomaalaisvastaisuus on meille täysin vierasta. Emme käperry sisäänpäin, vaan ajamme aktiivista Eurooppa- ja ihmiskuntapolitiikkaa. Kehityspolitiikalla pyrimme poistamaan köyhyyttä ja edistämään kestävää kehitystä kaikkialla maailmassa.

Eurooppa-politiikassa näkemyksemme ovat lähellä toisiaan. Kumpikaan ei pidä EU:sta eroamista juuri nyt ajankohdaisena kysymyksenä. Perussuomalaisetkin ymmärtääkseni

kannattavat Suomen eroamista euroalueesta heti kun se on mahdollista. Vastustamme molemmat unionin kehittämistä ylikansalliseksi liittovaltioksi.

Suurin on ero ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Jussi Halla-aho ajaa Suomen sotilaallista liittoutumista ja jopa jäsenyyttä sotilasliitto Natossa. Hänen ulkopoliittista ajatteluaan hallitsee vahva kielteinen asenne Venäjää kohtaan.

Perussuomalaisen eduskuntaryhmän sisäpoliittinen linja jää nähtäväksi. Hyvin myönteistä on muun muassa Jussi Halla-ahon tuki maakuntien todellisen itsehallinnon toteuttamiselle ja kriittisyys sote-uudistusta kohtaan. Talous- ja sosiaalipolitiikassa ryhmän linja saattaa kääntyä aikaisempaa enemmän oikealle.

Uuden vaihtoehdon/Sinisen tulevaisuuden poliittista linjaa on vaikeampi ennalta arvioida. Se saattaa olla melko lähellä Kansalaispuoluetta.

Valtapolitiittisista syistä Sininen tulevaisuus saattaa kuitenkin olla taipuvainen hyväksymään sekä EU-integraation syventämisen että löysemmän maahanmuuttopolitiikan. Tässä pidikkeenä on tosin hallituspohjan kapeus. Vain muutama ryhmän jäsen voi tarvittaessa hajottaa hallituksen, jos sen linja käy sietämättömäksi.

Poliittisena liikkeenä Sininen tulevaisuus joutuu aloittamaan alusta. Puolueen perustamiseksi on kerättävä 5000 kannattajakorttia. Kokemuksesta tiedän, että se ei ole helppoa.

Muistutan Perussuomalaisten eduskuntaryhmän jättäneitä kansanedustajia siitä, että heille on tarjolla valmis sivistäjä vaihtoehto. Kansalaispuolue on terveellä tavalla kansallismielinen kansanliike, jolla on jo yli 2500 kannattajajäsentä.

Kansalaispuolue puolustaa Suomen itsenäisyyttä ja puo-

lueettomuutta. Ajamme hallittua maahanmuuttopolitiikkaa. Kehitämme tasapuolisesti koko Suomea.

Globalisaation ja ylikansallisen yhdentymisen synnyttämien vaikeuksien keskellä tarvitaan terveellä tavalla kansallismielisten voimien yhteistyötä. Suomen itsenäisyyttä ja suvereniteettia on vahvistettava. Työttömyyden ja köyhyyden nujertamiseksi tarvitaan ennakkoluuttomuutta ja rohkeutta.

Kansalaispuolue tarjoaa kodin niille perussuomalaisille, jotka hyväksyvät sen säännöt, tavoitteet ja ohjelman. Jäseneksi hyväksyttävät parlamentaarikot pääsevät suoraan puoluehallituksesta käsin vaikuttamaan puolueen linjaan ja politiikkaan.”

Perussuomalaisen hajoaminen ei johtanut siihen, että yksikään kansanedustaja olisi tullut Kansalaispuolueen riveihin. Loikkaukset suuntautuivat suuriin puolueisiin.

Tämä kokemus lisäsi paineita siihen, että Kansalaispuolueen tulisi hakea nostetta presidentinvaalien kautta, joiden yhteydessä se saisi esille omia tavoitteitaan.

Vihjasin tähän mahdollisuuteen jo kommentoimissani 12.6. Suomi-Areenassa käytyä paneelikeskustelua.

”Ensi vuoden presidentinvaaleihin asetetut ehdokkaat ottivat eilen mittaa toisistaan Porin Suomi-Areenassa. Yhtä mieltä he olivat ainakin siitä, että tasavallan presidentti Sauli Niinistönkin olisi pitänyt ja pitäisi osallistua vaalitoimintaan jo nyt.

Niinistön päätös aloittaa kampanja vasta vuoden lopulla on mielestäni ymmärrettävä ja perusteltu. Samoin ovat presidentit ja jotkut muutkin ehdokkaat aikaisemminkin toimineet.

Vuoden 1982 vaaleihin valmistauduttaessa virkaa tekeväenä presidenttinä toiminut Mauno Koivisto osallistui vaa-

likeskusteluihin melko myöhään ja varsin vähän. Johonkin tilaisuuteen hän lähetti avustajansa Paavo Lipposen, jota ryhdyttiin tämän vuoksi kutsumaan Vara-Manuksi.

Vuoden 1988 vaalien edellä Mauno Koivisto kävi hyvin lyhyen vaalitaistelun. Hän oli mukana vain yhdessä ehdokkaiden yhteisessä paneelikeskustelussa. Sen järjesti Paasikivi-seura 15. joulukuuta 1987.

Vuoden 1994 presidentinvaalien edellä syntyi erikoinen tilanne, kun SDP:n ehdokas Martti Ahtisaari järjesti itselleen melkein koko kampanja-ajaksi kansainvälisen tehtävän Geneveen. Tämä menettely oli hyvin kyseenalainen, mutta se tuotti toivotun tuloksen.

Säästeliäästi kampanjoi myös Tarja Halonen, kun hän tasavallan presidenttinä tavoitteli jakokautta vuoden 2006 presidentinvaaleissa.

Omalta osaltani mahdollinen ehdokkuus on vasta harkittavana. Kun olin Kultaranta-keskustelujen jälkeen ilmoittanut, että en voi enää tukea Sauli Niinistön uudelleentalintaa, olen saanut runsaasti pyyntöjä asettua itse ehdolle. Olen luvannut pohtia asiaa.

Jos lähtisin mukaan, olisin vain valitsijayhdistyksen ehdokas. Jos kansanliike syntyisi ja jos se saisi taakseen riittävän kannatuksen, saattaisin ryhtyä sen ehdokkaaksi joskus itsenäisyyspäivän tienoilla.

Kampanjointi voisi alkaa samoihin aikoihin Sauli Niinistön kanssa. Siihen saakka keskittyisin työhöni Euroopan parlamentissa.”

Kannattajakortteja keräämään

Heinäkuun 15. päivänä pidettiin Kansalaispuolueen vuosikokouksen jatkokokous.

Varsinainen vuosikokous oli pidetty 22.4. Helsingin kaupungintalolla. Siinä puoluehallitukseen oli lisäksi valittu Sami Kilpeläinen ja Sakari Linden.

Vuosikokouksen jatkokokous pidettiin Piia Katteluksen toivomuksesta. Hän ilmoitti keväällä olevansa valmis tulemaan puolueen jäseneksi ja puoluehallituksen jäseneksi, mutta hänellä oli kaksi ehtoa.

Jäsenyys voitiin ensiksikin toteuttaa ja julkistaa vasta sen jälkeen, kun Seinäjoen kaupunginvaltuusto on kuntavaalien jälkeen järjestäytynyt. Hän uskoi saavansa hyvän äänimäärän ja sen ansiosta paikan valtuuston tai kaupunginhallituksen puheenjohtajistossa.

Toinen ehto oli, että hän saisi olla Seinäjoella ainoa Kansalaispuolueen kansanedustajaehdokas seuraavissa eduskuntavaaleissa.

Näihin ehtoihin suostuttiin. Vuosikokouksen jatkokokouksessa puoluehallitusta täydennettiin. Uusina jäseninä mukaan tulivat Piia Kattelus ja Tuula Komsu.

Jatkokokouksen yhteydessä ilmoitin olevani käytettävissä valitsijayhdistyksen presidenttiehdokkaaksi.

Olin ollut hyvin vastahakoinen asettumaan ehdolle. Sauli Niinistöllä oli murskaava kannatus. Olin jo puolitoista vuotta aikaisemmin ilmoittanut julkisesti tukevani hänen uudelleenvalintaansa.

Syksystä 2016 alkaen olin alkanut epäillä, ettei Niinistö ehkä olisikaan turvallisuuspolitiikassa Paasikiven linjalla. Hän kyllä ilmoitti vastustavansa Suomen liittymistä sotilasliitto Natoon, mutta hän näytti ajavan Euroopan unionin muuttamista sotilasliitoksi ja lopulta sotilaalliseksi suurvallaksi, joka olisi käytännössä Naton eurooppalainen pilari.

Kultaranta-keskustelujen yhteydessä Niinistö oli esiinty-

nyt tavalla, joka pakotti minut ilmoittamaan, että en voisi enää kannattaa hänen uudelleenvalintaansa.

Erityisesti Kilpeläinen joukkoineen oli vaatinut, että minun pitäisi asettua ehdolle presidentinvaaleissa.

Lopulta suostuin. Ajattelin, että osallistuminen presidentinvaaleihin kansanliikkeen ehdokkaana antaisi mahdollisuuden laajentaa ja vahvistaa Kansalaispuolueen kannatuspohjaa. Vaalitaistelussa voisin tuoda esille puolueen keskeiset tavoitteet, joista useimmat suoraan tai ainakin osittain kuuluvat tasavallan presidentin toimivallan piiriin.

Sitäkin ajattelin, että saisin ehdokkaana tilaisuuden jatkaa Sauli Niinistön kanssa keskustelua niistä teemoista, joista oitimme yhteen vuoden 2012 presidentinvaaleissa.

Sovittiin, että Kansalaispuolue kerää kannattajakortit. Kampanjasta vastaa valitsijayhdistys, ja puolue jättäytyy taustalle.

Tässä yhteydessä tein pahan virheen. Suostuin siihen, että vetäydyn presidentinvaalien ajaksi puolueen puheenjohtajan tehtävästä. Tämä ei ollut mitenkään välttämätöntä.

Niinpä hallitus järjestäytyi uudelleen. Erosin puheenjohtajan tehtävästä ja tälle paikalle valittiin Sami Kilpeläinen. Hänen sijaansa varapuheenjohtajaksi valittiin Piia Kattelus.

En voinut siinä vaiheessa kuvitellakaan, että väliaikaisesti puolueen johtoon valitut henkilöt saattaisivat käyttää väärin asemaansa ja ryhtyisivät kaappaamaan puoluetta omaan mää räysvaltaansa.

On muutoksen aika

Elokuun 6. päivänä julkaisin blogin ”On muutoksen aika”, jossa kommentoin aikaisempia ja tulevaa presidentinvaalia. Kirjoituksessani toin esiin tulevan kampanjan tärkeimmät teemat.

”Kuuntelin aamulla Puheradiosta Martti Ahtisaaren

haastattelua vuodelta 1993. Hän oli tullut nimetyksi SDP:n presidenttiehdokkaaksi, mutta oli päättänyt matkustaa Geneveen toimiakseen avustajana Jugoslavian rauhanneuvotteluissa.

Ahtisaaren matka Geneveen tulkittiin yleisesti pakoiluksi. Hänen arveltiin pelkäävän pitkää vaalitaistelua, jossa hän saattaisi kokemattomuuttaan joutua alakynteen. Pelko ei ollut aiheeton. Lyhyessäkään kampanjassa Ahtisaari ehti aika tavalla kompuroida.

Kun Ahtisaari ei osallistunut muiden tavoin vaalitoimintaan, kirjoitin kesällä 1993 kirjan "On muutoksen aika 2", jossa toin esille oman linjani ja vertailin sitä tiedossa olleisiin Ahtisaaren näkemyksiin. Käsittelin siinä sekä lähihistoriaa että Suomen, Euroopan ja ihmiskunnan tulevaisuutta.

Hyväksyn kernaasti sen, että Sauli Niinistö aloittaa oman kampanjansa vasta joulukuulla. On ymmärrettävää, että hän keskittyy siihen saakka virkavelvollisuuksiensa hoitamiseen. Niinistö sitä paitsi tunnetaan sekä sanojensa että tekojensa kautta.

Oma mahdollinen ehdokkuuteni toteutuu vasta 6.12., jos kannattajani saavat siihen mennessä kerätyksi tarvittavat 20 000 kannattajakorttia. Minunkin osaltani lyhyt kampanja riittäisi.

On hyvä, että vaaleihin tulee runsaasti ehdokkaita. Tämä aktivoi äänestäjiä ja varmistaa sen, että tulee toinen äänestyskierrös.

Julkisuudessa on jo kovasti arveltu, kuka pääsee Niinistön kanssa toiselle kierrokselle ja kuka tulee valituksi. Tässä vaiheessa tämä on ennenaikaista, kuten omasta kokemuksestani tiedän.

Olen ollut kolme kertaa presidenttiehdokkaana. Joka

kerta oma kannatukseni on ollut aluksi mitättömän pieni ja puolueenikin suosio alamaissa, mutta hyvällä kampanjalla olen kyennyt nousemaan jokaisessa vaalissa kakkoseksi.

Vuoden 1988 vaaleissa selvydyin toiseksi sekä suorassa kansanvaalissa että valitsijamiesten vaalissa. Mauno Koivisto pettyi, kun häntä ei valittu suoraan. Vaalin lopputulos oli kuitenkin varmistettu jo edellisen vuoden hallitusratkaisun avulla. Koiviston valinnan turvasivat pääministeri Harri Holkerin valitsijamiehet.

Myös vuosien 1994 ja 2012 presidentinvaaleissa nousin hyvällä vaalityöllä toiseksi. Ennakkoäänissä olin kummassakin vaalissa selvästi kakkosena, mutta molemmilla kerroilla minut pudotettiin jatkosta viime päivien mediapelin avulla.

Jos tulen ehdokkaaksi, uskon pääseväni jälleen kakkoseksi.

Tälläkin kertaa mediapeliä yritetään varmasti pelata. Tätä vastaan äänestäjät voivat suojautua vaikuttamalla ensin ehdokasasetteluun ja antamalla sitten jo vaalien ensimmäisellä kierroksella tukensa sille ehdokkaalle, jota haluavat toisella kierroksella ensi sijassa kannattaa.

Vaalikeskusteluissa on suuntauduttava Suomen, Euroopan ja ihmiskunnan tulevaisuuteen. Jos tulen ehdokkaaksi, linjani on sama kuin vuosien 1988, 1994 ja 2012 vaaleissa.

Olen puolustanut ja puolustan Suomen itsenäisyyttä. En hyväksy Euroopan unionin enkä euroalueen kehittämistä ylikansalliseksi liittovaltioksi.

Olen puolustanut ja puolustan Suomen puolueettomuutta. En kannata Suomen liittymistä sotilasliitto Natoon, enkä hyväksy EU:n kehittämistä sotilasliitoksi ja Naton eurooppalaiseksi pilariksi.

Olen vaatinut ja vaadin maahanmuuton hallintaa sekä

Euroopan tasolla että Suomessa.

Ihmiskuntapolitiikallaan Suomen tulee toimia köyhyyden poistamiseksi ja kestäväen kehityksen toteuttamiseksi kaikkialla maailmassa. Suomessa tämä edellyttää luopumista eriarvoisuutta lisäävästä ja maamme ympäristöllistä, taloudellista ja yhteiskunnallista kestävyttä heikentävästä keskittämispolitiikasta.

Viime aikoina ihmiset ovat havahtuneet huomaamaan, että hallitsematon globalisaatio ja ylikansallinen yhdentyminen ovat johtaneet sekä tulo- ja varallisuuserojen että alueellisen eriarvoisuuden jyrkkään kasvuun. Tämä on johtanut mullistuksiin useissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä.

Uskon, että vallankumouksen henki leviää myös Suomeen ja auttaa meitä aikaansaamaan syvällekäyvän muutoksen ensin tammikuun presidentinvaaleissa ja niiden jälkeen toimitettavissa eduskuntavaaleissa.”

Pohjustin vaalikampanjaa puhetilaisuuksilla, joiden yhteydessä esitettiin Pohjanrannan kesäteatterin ”Manu ja minä” –näytelmän kiertueversiota. Siinä tietenkään Kari Hokkanen ja Martti Pura eivät voineet esiintyä.

Kiertueversiota ”Manu ja minä 2.0” elävöitettiin siten, että mukana oli kaksi haastattelijaa, Susanna Junttilan lisäksi Janne Kaisanlahti, joka oli edellisen kesän näytelmässä kunnostautunut esittämällä minua, nuorta Väyrystä.

Kiertue pohjusti presidentinvaalia sen vuoksi, että siinä muistutettiin mieliin ne aikaisemmat presidentinvaalit, joissa olin ollut ehdokkaana.

Filmi-inserteillä palattiin edellisten vuoden 2012 vaalien keskusteluihin, joissa otimme Sauli Niinistön kanssa kipakasti yhteen mm. eurosta ja Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Näytelmässä palautettiin katsojien mieleen edellisten vaalien mediapeli, jossa äänestäjiä ohjailtiin harhaanjohtavilla galupeilla samaan tapaan kuin vuoden 1994 vaaleissa.

Katsojille näytettiin myös mukimainokseni, josta Pekka Haaviston kannattajat Touko Aallon johdolla nostattivat some-kohua. Mainoksessa sanoin: ”Pitäähän talossa olla isäntä – niin ja emäntä”. Tämä kuulemma loukkasi Pekka Haavistoa ja seksuaalisia vähemmistöjä. Minun kai olisi pitänyt sanoa ”–niin ja puoliso”, totesin näytelmässä.

Sen jälkeen, kun olin suostunut ehdokasehdokkaaksi, aloin ottaa kantaa nimenomaan niihin asioihin, joilla olisi merkitystä presidentinvaaleja ajatellen. Tällä pyrin tukemaan kannattajakorttien keräämistä.

Yksi keskeisistä teemoista oli maahanmuuttopolitiikka, josta kaikki presidenttiehdokkaat olivat tavalla tai toisella vastuussa. Muistutin siitä, että olin jo keväällä 2015 ehdottanut pakolaisleirien perustamista EU:n ulkopuolelle ja että olin syksyllä 2015 ehdottanut rajatarkastusten palauttamista länsirajalle.

Heinäkuun lopulla Ranskan presidentti Emmanuel Macron tarttui päättäväisesti Välimeren maahanmuuttokriisiin. Ensimmäinen kuultiin uutisia siitä, että maa ryhtyy välittäjäksi Libyan sisällissodassa. Pian tämän jälkeen kerrottiin, että Ranska aikoo perustaa sinne ”käsittelykeskuksia”, joissa selvitetään Eurooppaan pyrkivien oikeus turvapaikkaan.

Kirjoitin blogissani, että Ranska tekee nyt sen, mihin olisi pitänyt ryhtyä jo yli kaksi vuotta sitten.

”Omalta osaltani esitin jo toukokuun lopulla 2015 kirjoittamissani blogikirjoituksissa pakolaisleirien perustamista Pohjois-Afrikkaan (19.5. Välimeren pakolaiskriisiin on saatava kestävä ratkaisu, 26.5. Komissio on harhateillä). Toisen kirjoitukseni pontimena oli Financial Times -lehdessä jul-

kaistu uutinen Italian ja Libyan yrityksistä hillitä muuttoliikettä keskinäisen yhteistyön avulla.

Puhuin asiasta Euroopan parlamentissa. Yhteydenpidolla pääministeri Juha Sipilään ja ulkoministeri Timo Soiniin pyrin turhaan siihen, että Suomi olisi EU:ssa ajanut tätä linjaa. Toivottavasti Ranskan aloitteet johtavat siihen, että muuttoliikettä ryhdytään ottamaan hallintaan myös Euroopan unionin yhteistoimin.

Suomen oma maahanmuuttopolitiikka on ollut hämmästyttävän löperöä.

Kun Suomeen alkoi vuoden 2015 syksyllä virrata turvapaikanhakijoita Ruotsin kautta, ehdotin, että olisimme palauttaneet osittaiset rajatarkastukset, kuten Itävalta ja Saksa olivat jo tehneet. (20.9. Järjestys on palautettava, 28.9. Suomen on palautettava rajavalvonta Tornionjoelle).

Olin jälleen yhteydessä Sipilään ja Soiniin. Tähänkään ehdotukseen ei tartuttu, vaan perustettiin järjestelykeskus, jonka kautta turvapaikanhakijoita ryhdyttiin ohjaamaan eri puolille maata. Tilanne rauhoittui vasta kun Tanska ja Ruotsi palauttivat rajatarkastukset. Suomi ei niitä palauttanut. Viime vuonnakin maahamme tuli noin 6000 uutta turvapaikanhakijaa, ja sama meno jatkuu.

Vain neljään Euroopan unionin jäsenmaahan on parin viime vuoden aikana tullut suhteellisesti enemmän turvapaikanhakijoita kuin Suomeen. Silti Suomi on ottanut lähes ainoana jäsenmaana vastaan sisäisinä siirtoina EU:ssa päätetyn määrän turvapaikanhakijoita.

Kaiken huippu on, että Suomessa kilpaillaan nyt siitä, kuka haluaa korottaa eniten maamme pakolaiskiintiötä. Kuitenkin vain noin puolet EU-maista ottaa vastaan kiintiöpakolaisia, ja Suomen nykyinen kiintiö on suhteellisesti

laskien yksi suurimmista. Alentamalla omaa kiintiötämme voimme painostaa muita maita kantamaan enemmän omaa vastuutaan.

Maahanmuutto on saatava hallintaan. EU:n tulee yhdessä tehdä kaikki mahdollinen pakolaisuutta synnyttävien sotilaallisten kriisien ratkaisemiseksi. On toimittava tehokkaasti köyhyyden lievittämiseksi niillä alueilla, joilta ihmiset lähtevät etsimään itselleen parempia elinoloja. On tuettava olemassa olevia pakolaisleirejä ja on perustettava uusia.

Samaan aikaan on tehostettava toimenpiteitä kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden poistamiseksi maasta.”

Ruusuja ja risuja Sauli Niinistölle

Tässä vaiheessa en vielä tuonut esiin presidentti Sauli Niinistön vastuuta maahanmuuttokriisin hoitamisessa. Sen sijaan annoin hänelle tunnustusta toiminnasta Venäjän presidentin Vladimir Putinin vierailun yhteydessä. Tässä kirjoituksessa saatoin tuoda esiin myös omia ansioitani kestäväen kehityksen edistämisessä.

”Venäjän presidentin Vladimir Putinin Suomen-vierailu sai osakseen outoa julkisuutta. Jotkut nostivat kommentteissaan päällimmäiseksi sen, että Putin ei onnitellut 100-vuotiaasta Suomea. Olisikohan hän ajatellut, että viralliset onnitelut esitetään maamme itsenäisyyspäivänä 6.12.?”

Presidentti Sauli Niinistön saaman julkisuuden osalta outoa oli mielestäni se, että hänen aloitteensa nokipäästöjen vähentämiseksi ei ole herättänyt sanottavaa huomiota. En tiedä Niinistön aloitteen taustaa enkä tarkoitusta, mutta sillä saattaa olla kauaskantoinen merkitys.

Ilmastopolitiikkaan liittynyt keskustelu on ollut äärimmäisen yksipuolista sekä meillä että muualla. Huomiota on

kiinnitetty miltei yksinomaan hiilidioksidipäästöihin. Yritykset tuoda esiin muita ilmastonmuutoksen aiheuttajia on helpposti leimattu ilmastonmuutospolitiikan vastustamiseksi.

Itsekin kuulun niihin, jotka ovat arvostelleet ilmastonmuutoksesta käytävän keskustelun yksipuolisuutta. Hiilidioksidipäästöt epäilemättä nostavat maapallon lämpötilaa ja niitä on pyrittävä tehokkaasti vähentämään. Tämä edistää laajemminkin ympäristöllisesti kestäväää kehitystä.

Tästä huolimatta on syytä selvittää myös avaruudesta tulevien tekijöiden vaikutuksia maapallon ilmastoon. Myös hiilidioksidipäästöjen lisääntymisen vaikutuksia ilmastoon ja ympäristöön on tärkeää perusteellisesti tutkia.

Presidentti Niinistön esille nostama nokisaaste vaikuttaa ilmeisesti napa-alueiden jäätiköiden sulamiseen jopa enemmän kuin hiilidioksidin aiheuttama lämpötilan kohoaminen. Toisaalta se myös itsessään nostaa maapallon lämpötilaa.

Näen Niinistön aloitteen luovan mahdollisuuksia avata Pariisin ilmastosopimuksen ympärille syntyneitä globaaleja solmuja. Yhdysvallat saattaa tarttua aloitteeseen, koska se antaa mahdollisuuden tasapainottaa kansainvälistä ilmastonmuutospolitiikkaa. Hiilidioksidipäästöjen rajoittaminen on paremmin hyväksyttävää, kun muihinkin maapallon lämpenemisen syihin puututaan. Avaisiko tämä tien jopa Arktisen neuvoston huippukokouksen järjestämiseen?

Annan mielelläni tunnustusta presidentti Niinistölle hänen uudesta avauksestaan senkin vuoksi, että jouduin aikanaan arvostelemaan häntä siitä, että hän ei osallistunut kesäkuussa 2012 järjestettyyn Rion ympäristö- ja kehityskonferenssin 20-vuotishuippukokoukseen (17.6.2012 Yllättäviä valintoja).

Seuraavana kesänä Sauli Niinistö osallistui kiitettävällä

tavalla kestävän kehityksen edistämiseen. Olin häneen tiiviissä yhteydessä, kun valmisteltiin Tukholmassa järjestettyä Yhdysvaltain presidentin Barack Obaman ja Pohjolan päämiesten tapaamista.

Annoin Niinistölle perusteellista tietoa Suomen aloitteesta vuonna 2009 syntyneestä EU:n ja USA:n välisestä kestävän kehityksen kumppanuudesta. Toimin tuolloin ulkomaankauppa- ja kehitysministerinä. Hanke lähti liikkeelle vuoden alussa minun aloitteestani kehitysministereiden neuvostosta, ja se vietiin loppuun saman vuoden lopulla Washingtonin huippukokouksessa.

Perustelin Niinistölle sitä, että kestävän kehityksen edistäminen voisi olla kärkihanke myös Yhdysvaltain ja Pohjolan välisessä yhteistyössä. Pohjoismaat ovat kehityspolitiikan kärkimaita ja sen suurimpia rahoittajia. Suomikin oli vielä tuolloin lupaavasti lähestymässä sitoumusten mukaista 0.7 prosentin BKT-osuutta.

Lähetin Niinistölle kestävään kehitykseen liittyvää aineistoa ja keskustelin asiasta hänen kanssaan elokuun lopulla järjestetyllä ulkoasiainministeriön vastaanotolla. Olin yhteydessä myös kehitysministeri Heidi Hautalaan ja ulkoministeriön virkamiesjohtoon.

En tiedä oliko tällä kaikella vaikutusta huippukokouksen kulkuun. Joka tapauksessa yhteisessä julkilausumassa kestävä kehitys oli vahvasti esillä. Keskustelujen kulusta en ole tietoinen.

Arktisen neuvoston puheenjohtajuus antaa Suomelle mahdollisuuden osallistua keskeisellä tavalla ilmastonmuutospolitiikkaan ja laajemminkin kestävän kehityksen edistämiseen. Saavutuksemme EU:n ja USA:n välisen kehityspoliittisen yhteistyön edistämiseksi osoittaa, ettei mei-

dän tule väheksyä vaikutusmahdollisuuksiamme myöskään EU:n puitteissa.

Uskottavuutemme ja puhevaltamme olisivat tietysti suuremmat, jos palaisimme kehityspolitiikan rahoittamisessa taas muiden Pohjoismaiden joukkoon.”

Maahanmuuttopolitiikka nousi kuumaksi keskustelunaiheeksi Turussa elokuussa sattuneen terrori-iskun jälkeen. Kirjoitin blogin ”Avointen rajojen politiikka on tullut tiensä päähän”, jossa muistutin siitä, että myös Perussuomalaiset ja Laura Huhtasaari ovat täydessä vastuussa Sipilän hallituksen maahanmuuttopolitiikasta.

”Turun terrori-isku on viimeistään osoittanut, että avointen rajojen politiikka on tullut tiensä päähän sekä Euroopan tasolla että Suomessa.

Ranskan ja Italian hallitukset ovat ryhtyneet vihdoinkin patoamaan turvapaikanhakijoiden virtaa Pohjois-Afrikasta. Tähän olisi pitänyt tarttua jo keväällä 2015, kuten sekä Euroopan parlamentissa että Suomen hallitukselle esitin. Jo tuolloin olisi tullut perustaa uusia pakolaisleirejä ja selvittää niissä Eurooppaan pyrkivien oikeus turvapaikkaan.

Pakolaiskriisin keskellä Schengen-järjestelmän puutteet ovat tulleet ikävällä tavalla esille.

EU:n eteläisissä jäsenmaissa ei ollut intoa puuttua muutoliikkeeseen, kun turvapaikanhakijoiden tiedettiin pyrkivän eteenpäin lähinnä Saksaan ja Pohjoismaihin. Rajavalvonnan palauttaminen on tervehdyttänyt tilannetta.

Schengen-järjestelmän mukainen avointen rajojen politiikka on vaikeuttanut myös terrorismin torjuntaa.

Minulle on edelleen käsittämätöntä, että Suomen hallitus ei syksyllä 2015 palauttanut osittaisia rajatarkastuksia, kuten Saksa ja Itävalta olivat jo tehneet. Tilanne saatiin hal-

lintaan vasta sitten kun Ruotsin, Tanskan ja Norjan mitta tuli täyteen, ja ne palauttivat tarkastukset.

Suomeen tulleista yli 30 000:sta turvapaikanhakijasta vain murto-osalla on oikeus turvapaikkaan. Osa kielteisen päätöksen saaneista kieltäytyy poistumasta maasta ja osa heistä saattaa turvautua väkivaltaiseen toimintaan.

On outoa, että Sipilän hallituksen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikka on ollut liberaalisuudessaan EU-maiden kärkeä, vaikka hallituksessa on ollut aivan toista äärilaitaa julkisuudessa edustanut Perussuomalaiset.

Perussuomalaisten varapuheenjohtajan Laura Huhtasaaren tänään julkaisema kannanotto on hyvä, mutta sen uskottavuutta nakertaa vakavasti se, että hän on osaltaan vastuussa Sipilän hallituksen toteuttamasta avointen rajojen politiikasta.”

Keskustelu jatkui syyskuussa. Julkaisin 9.9. blogin ”Vastuussa on koko hallitus – myös tasavallan presidentti”, jossa toin esiin Sauli Niinistön roolin ja vastuun.

”Viime päivien kuumentuneessa maahanmuuttokeskustelussa on ollut ikävää vastuun pakoilua.

Perussuomalaiset ovat puolueena täydessä vastuussa Sipilän hallituksen politiikasta sekä Euroopan unionissa että Suomen kansallisessa päätöksenteossa. Puolue ei voi myöskään vedota tietämättömyyteen.

Lähetin vuonna 2015 Timo Soinille kaikki tärkeimmät maahanmuuttoon liittyneet kannanottoni, ja Jussi Halla-aho on ollut Euroopan parlamentin jäsenenä tapahtumien ytimessä. Koko puolue vastaa Sipilän hallituksen toteuttamasta politiikasta.

Vastuussa Suomen politiikasta on koko Suomen hallitus – sekä valtioneuvoston jäsenet että tasavallan presidentti.

Tämän päivän uutisten mukaan YK:n ihmisoikeuskomissaari arvostelee Euroopan unionia siitä, että se kääntää selkänsä julmuuksille, joita siirtolaiset kohtaavat Libyan ylläpitämällä vastaanottoleireillä.

Tässä ei ole mitään uutta. Luin tästä jo keväällä 2015 Financial Times -lehestä. Tämä oli kimmokkeena siihen, että ehdotin jo tuolloin hyvin hoidettujen UNHCR:n pakolaisleirien perustamista Pohjois-Afrikan rannikolle. Niillä olisi selvitetty Eurooppaan pyrkivien oikeus turvapaikkaan ja otettu vastaan kiintiöpakolaisina niitä, jotka turvapaikan saavat.

Keväällä kirjoitin kaksi blogia, joissa esitin Välimeren yli suuntautuvan muuttoliikkeen pysäyttämistä.

Samat ajatukset esitin jo aikaisemmin – 14.5. ja 17.5. – hallitusneuvotteluja vetäneelle Juha Sipilälle lähettämässäni sähköpostiviesteissä (ss. 101-104 teoksessa ”Eihän tässä näin pitänyt käydä”).

Ensin mainitun viestin lähetin myös tasavallan presidentti Sauli Niinistölle. Tähän hän ei reagoinut.

Syksyllä 17.9. julkaisin blogina ALDE-rymälle laatimani muistion ”Kohti kestävästä maahanmuuttopolitiikkaa”. Lähetin tekstin Juha Sipilälle, Timo Soinille ja Sauli Niinistölle. Muutamaa päivää myöhemmin otin blogissani kantaa Suomeen suuntautuneeseen muuttoliikkeeseen. Esitin rajavalvonnan osittaista palauttamista, kuten Itävalta ja Saksa olivat jo tehneet.

Lokakuun 1. päivänä sain Sauli Niinistöltä sähköpostia. Hän oli lukenut muistioni ja myös nähnyt haastatteluni Marja Sannikan Kioski-ohjelmassa. Hän pyysi täsmennyksiä ajatuksiini ja kantaani Suomen mahdollisuuksiin saada omat rajat valvontaansa.

Vastauksena lähetin uusimman 28.9. julkaisemanani

blogin ”Suomen on palautettava rajavalvonta Tornionjoella”. Vastasin siinä myös Sannikalle, joka haastattelussa oli väittänyt, että rajatarkastuksia ei ollut mahdollista palauttaa eikä Suomeen pyrkiviä käännättää.

Yhteydenpitoni valtioneuvoston jäseniin ja tasavallan presidenttiin ei tuottanut tulosta.

Päävastuussa oli silloinen sisäministeri Petteri Orpo. Hän väitti viimeksi Paasikivi-seuran kokouksessa viime keskiviikkona, ettei hallituksella ollut keinoja pysäyttää muuttoliikettä Ruotsista Suomeen. Tämä ei ole totta. Suomi olisi voinut palauttaa rajatarkastukset. Tämänhän Ruotsi, Tanska ja Norja hieman myöhemmin tekivät.

Euroopan tuomioistuimen äskettäinen ratkaisu osoittaa, että Ruotsista Suomeen pyrkineiden käännättämiseenkin olisi ollut lailliset perusteet.

Koko Suomen hallituksen on tunnustettava vastuunsa niistä ongelmista, joita hallitsematon muuttoliike on Suomessa aiheuttanut. Parasta vastuun kantamista on toimia tehokkaasti uusien ongelmien välttämiseksi ja aiemmin syntyneiden korjaamiseksi.

Suomenkin tulisi naapurimaiden tapaan palauttaa osittaiset rajatarkastukset. Tämänhän ei tarkoittaisi rajojen sulkemista, kuten on väitetty.

Myös toimintaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden palauttamiseksi on tehostettava. Tarvittaessa on lainsäädäntöä muutettava.”

On koittamassa globalisaation jälkeinen kausi

Syyskuun lopulla julkaisemassani blogissa kirjoitin, että ihmiskunta on siirtymässä uuteen aikakauteen.

”Toisen maailmansodan jälkeen alkoi noin neljä vuosi-

kymmentä kestänyt kylmän sodan kausi. Sen aikana Eurooppa ja koko maailma olivat jakautuneet kahteen toisilleen vastakkaiseen leiriin. Läntisessä maailmassa nojaututtiin markkinatalouteen ja edistettiin kansainvälistä vapaakauppaa. Itäisessä rakennettiin valtiojohtoista sosialismia ja toteutettiin siihen liittyvän vaihtokaupan järjestelmiä. Kolmas maailma oli jakautunut kahden muun valtapiireihin.

Kun kylmän sodan kausi noin kolme vuosikymmentä sitten päättyi, sosialistiset järjestelmät romahtivat ja lähes kaikki maailman maat tulivat markkinatalouden ja kansainvälisen vapaakaupan piiriin. Alkoi globalisaatio, jonka puitteissa tavarat, palvelut ja myös pääomat alkoivat liikkua vapaasti. Euroopassa globalisaatio ilmeni myös siinä, että hallitusten väliselle yhteistyölle rakentuneesta yhteisöstä, valtioliitosta, alettiin siirtyä kohti ylikansallista unionia, liittovaltiota, tai jopa yhtenäisvaltiota.

Globalisaatio on tuottanut paljon myönteisiä tuloksia. Monet kehitysmaat ovat päässeet vahvaan talouskasvuun ja tämän ansiosta maailmanlaajuiset köyhyystilastot ovat kaudistuneet. Toisaalta osa kehitysmaista on taantunut ja köyhtynyt. Joissakin niistä nopea teollistuminen ja kaupungistuminen ovat pilanneet elinympäristöä ja synnyttäneet vakavia yhteiskunnallisia ongelmia.

Teollisuusmaidenkin asukkaat ovat päässeet hyötymään globalisaatiosta, kun monien hyödykkeiden hinnat ovat kovenneet kansainvälisen kilpailun ansiosta laskeneet.

Haitat ovat kuitenkin olleet mittavat.

Teollisuusmaissa on menetetty runsaasti työpaikkoja. On syntynyt suuria alueellisia kehityseroja, jotka ovat johtaneet muuttoliikkeisiin maiden sisällä ja niiden välillä.

Tuloerot ovat revenneet suuriksi. Johtavassa asemassa

olevien ja huippuasiantuntijoiden palkat ovat kansainvälisillä työmarkkinoilla nousseet voimakkaasti. Suorittavaa työtä tekevien reaaliensiot ovat jopa laskeneet, kun he ovat joutuneet kilpailemaan matalapalkkamaiden työntekijöiden kanssa.

Kansantalouksien ja kokonaisten yhteiskuntien välille on syntynyt kovaa kansainvälistä kilpailua. Tästä syystä korkean elintason maissa on karsittu pienituloisille tärkeitä tulonsiirtoja ja palveluja. Tämäkin on lisännyt tuloeroja ja aiheuttanut laajaa tyytymättömyyttä.

Samalla kun kansalaisten tyytymättömyys on kasvanut, he ovat kokeneet voimattomuutta vaikuttaa oman elämänsä ehtoihin ja tulevaisuuteensa. Valtaa on siirretty liiaksi markkinavoimille ja ylikansalliseen päätöksentekoon.

Globalisaation synnyttämät haitat ovat johtaneet poliittisiin protesteihin monissa vanhoissa teollisuusmaissa. Yhdysvaltain presidentinvaaleissa molemmissa pääpuolueissa menestyivät parhaimmin ehdokkaat, jotka arvostelivat globalisaatiota. Myös Britannian EU-kansanäänestyksen tulokseen vaikuttivat ratkaisevalla tavalla globalisaation aiheuttamat ongelmat, sekä maailmanlaajuiset että eurooppalaisen yhdentymiskehityksen synnyttämät.

Ainakaan toistaiseksi globalisaation ja ylikansallisen yhdentymisen aiheuttama tyytymättömyys ei ole kanavoitunut varteenotettavaksi poliittiseksi ohjelmaksi ja toiminnaksi. Joitakin johtopäätöksiä on kuitenkin mahdollista vetää.

Kansallisvaltioita on ryhdyttävä vahvistamaan. Niissä kansanvalta kohtalaisen hyvin toteutuu. Sekä Euroopan unionin että Yhdistyneiden Kansakuntien tulee kehittyä itenäisten kansakuntien yhteistyön suuntaan. Molempien ylikansallisia piirteitä on karsittava.

Globalisaatio on saatava hallintaan. Tähän on olemassa valmiit välineet, kun kaikkialla ryhdytään päättäväisesti toteuttamaan vuonna 2015 YK:ssa hyväksytyjä kestävä kehityksen tavoitteita. Ihmiskunnan tulee toimia yhdessä köyhyyden poistamiseksi ja ympäristöllisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen toteuttamiseksi. Tavoitteet on toteutettava yhtä lailla sekä kehitysmaissa että kehittyneissä maissa.

Suomessa tämä edellyttää paluuta tehokkaaseen ihmiskuntapolitiikkaan ja itsenäisyyttämme vaalivaan Eurooppa-politiikkaan. Maamme sisäisessä kehityksessä on sekä hillittävä ympäristöä vahingoittavaa keskittymiskehitystä että turvattava maaseudun ja maakuntien elinvoimaisuus. Taloutemme tulee perustaa rikkaisiin uusiutuviin luonnonvaroihimme. Köyhyyden nujertamiseksi on tartuttava tosi toimiin.”

Lokakuun alussa otin blogissani kantaa Helsingin tuoreen pormestarin Jan Vapaavuoren järjestämään kokoukseen, jossa kahdenkymmenen kaupungin edustajat vaativat muutosta viireillä olevaan maakuntahallintoon. Kytkin senkin tuleviin presidentinvaaleihin.

Kirjoitin, että kokoontumisella oli laajemmat poliittiset tavoitteet. Vapaavuoren ilmeisenä pyrkimyksenä oli kaataa koko maakuntauudistus. Lisäksi hänen tavoitteenaan oli tuen saaminen Helsingin seudun kasvua vauhdittavalle metropolipolitiikalle.

Kytkin Vapaavuoren hankkeen presidentinvaaleihin.

”Nyt alkuvaiheessa kysymys oli siitä, että suurimmat kaupungit saisivat oikeuden huolehtia elinkeinopolitiikasta. Monilta on jäänyt huomaamatta, että pääkaupunkiseudulla tämä tavoite on jo toteutumassa. Vapaavuori ryhtyi siis

näyttävästi johtamaan liikettä, jolla sama oikeus annettaisiin myös muille suurimmille kaupungeille.

Jatkoa epäilemättä seuraa. Vapaavuori pyrkii saamaan muut suurimmat kaupungit tukemaan entistä voimakkaammin Helsingin johtamaa metropolipolitiikkaa. Joskus asialla ovat vain pääkaupunkiseudun tai etelän kasvukolmion kaupungit, toisinaan kuutoset. Nyt metropolipolitiikan tukijoiksi pyritään saamaan muutkin suuret maakuntakeskukset.

Maakuntakeskuksissa pitäisi tarkkaan harkita, kannattaako Vapaavuoren pyrkimyksiä ryhtyä tukemaan.

Asetettujen kasvutavoitteiden mukaan pääkaupunkiseudulle muuttaa muualta maasta parin seuraavan vuosikymmenen aikana runsaat puoli miljoonaa suomalaista ja muutamia sadat tuhannet lisäksi Tampereelle ja Turkuun. Muut kunnat ja kaupungit menettäisivät saman verran väestöään ja elinvoimaansa.

Menettäjiä joukossa olisivat myös useimmat niistä kaupungeista, joiden edustajat osallistuivat Vapaavuoren kapinakokoukseen. Ne kärsisivät ympärillään olevan maakunnan näivettymisestä.

Jan Vapaavuori käytti näyttävää kokousta hyväkseen julistaakseen omaa harhaoppiaan globaalista kehityksestä.

Tosiasiassa tulevaisuudessa kansainvälistä kilpailua ei käydä kaupunkiseutujen välillä, vaan siinä ovat korostetusti mukana kokonaiset kansantaloudet ja yhteiskunnat. Tämä on nyt huomattu useissa johtavissa teollisuusmaissa, etenkin Yhdysvalloissa.

Globalisaatio on siirtänyt valtaosan maailman teollisuustuotannosta ja suuren osan myös palvelutöistä Kiinaan ja muihin halvan työvoiman maihin. Vanhoissa teollisuusmaissa tämä on johtanut suurtyöttömyyteen.

Globalisaatio on synnyttänyt valtavia tuloeroja. Johtavassa asemassa olevilla ja huippuasiantuntijoilla on omat kansainväliset työmarkkinansa, joilla palkat ja muut etuudet ovat nousseet kohtuuttomalle tasolle. Samaan aikaan teollisuus- ja toimistotyötä tekevät joutuvat suoraan tai välillisesti kilpailemaan halpatyövoiman kanssa. Reaaliansiot ovat jopa alentuneet.

Kilpailu koskee nykyään kokonaisia kansantalouksia ja yhteiskuntia. Siksi vanhojen teollisuusmaiden julkisessa taloudessa on jouduttu velka- ja säästökierteeseen. Pienituloisille tärkeitä palveluja ja sosiaalietauja on kovalla kädellä karsittu.

Työpaikkojen ja väestön keskittäminen muutamille kaupunkiseuduille ei paranna Suomen kilpailukykyä. Suomella on suhteellisesti laskien suuremmat uusiutuvat ja uusiutumattomat luonnonvarat kuin millään muulla Euroopan unionin jäsenmaalla. Siksi on välttämätöntä pitää huolta koko maan elinvoimaisuudesta. Jo nykyisellään pääkaupunkiseudun osuus Suomen väkiluvusta on suhteettoman suuri.

Aluepolitiikasta tulee jälleen mehevä teema myös presidentinvaaleihin.

Jo kuusi vuotta sitten haastoin Kokoomuksen ja Sauli Niinistön ajaman keskittämispolitiikan. Nyt tukenani ovat myös vuonna 2015 YK:ssa hyväksytyt kestävä kehityksen tavoitteet. Niitä on toteutettava myös kehittyneissä maissa. Ihmiskuntapolitiikka nousee vaalikeskustelujen keskiöön.

Aluepolitiikka tulee esille myös sisäpoliittisena kysymyksenä. Vaikka Sauli Niinistö pyrkii presidentinvaaleissa välttelemään puoluepoliittista leimautumista, hän kesäkuun hallituskriisin yhteydessä tuki avoimesti ratkaisua, joka vahvisti hänen oman puolueensa Kokoomuksen poliittista asemaa.

Tästäkin Niinistö joutuu presidentinvaaleissa vastuuseen.

Jan Vapaavuoren ja Kokoomuksen ajama metropolipoliittikka vahingoittaa myös helsinkiläisiä. Liian nopea kasvu on aiheuttanut ja aiheuttaa kaupunkilaisille monia ongelmia. Tästä syystä vastustin kaupunginvaltuustossa nopeaan kasvuun perustuvan kaupunkistrategian hyväksymistä.”

Presidentin- ja eduskuntavaaleissa ratkaistaan Suomen linja

Lokakuun 19. päivänä julkaisin uuden kirjani ”Suomen linja 2017”. Se on päivitetty uusintapainos vuonna 2014 ilmestyneestä teoksestani. Täydennykset liittyvät ennen muuta Sauli Niinistön toimintaan tasavallan presidenttinä.

Esittelin kirjan sisältöä blogissani.

”Teoksessa kerron historian valossa, millainen Suomen poliittisen linjan tulisi lähivuosina ja vuosikymmeninä olla. Avainasemassa ovat ensi vuoden presidentinvaalit ja seuraavan vuoden eduskuntavaalit.

Edustuksellinen kansanvalta ei toimi Suomessa. Maasamme toteutetaan politiikkaa, joka on vahingoksi Suomen kansalle ja jota kansan enemmistö ei kannata. Tulevissa valtiollisissa vaaleissa se punnitaan.

* * *

Tasavallan presidentti johtaa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Sauli Niinistön presidenttikaudella Suomi on astunut liittoutumispolitiikan tielle.

Muutos alkoi jo Jyrki Kataisen johtaessa valtioneuvoston työtä. Tasavallan presidentti ja valtioneuvosto muun muassa

päättivät heinäkuussa 2014 hyväksyä isäntämaasopimuksen Naton kanssa.

Juha Sipilän hallituksen toimikaudella on säädetty laki, jolla suomalaisia sotilaita voidaan lähettää ulkomaille myös taistelutehtäviin. Osallistumista sotaharjoituksiin on voimakkaasti lisätty, ja niitä on toteutettu myös Suomen maaperällä, merialueilla ja ilmatilassa.

Perustuslain mukaan Eurooppa-politiikka kuuluu valtioneuvoston ja eduskunnan tehtäviin. Se on esillä myös presidentinvaaleissa siitä syystä, että Sauli Niinistö on ylittänyt siinä toimivaltansa rajat.

Suomi on ryhtynyt yhdessä Ranskan kanssa johtamaan EU:n yhteisen puolustuksen kehittämistä. Yhteinen puolustus muuttaisi unionin sotilasliitoksi, ja siitä tulisi Naton eurooppalainen pilari. Lopulliseksi tavoitteeksi on unionissa asetettu EU:n yhteinen armeija. Sauli Niinistö on antanut tasavallan presidenttinä sillekin vahvan tuen ja käynyt komission edustajien kanssa neuvotteluja yhteisen puolustuksen kehittämisestä.

Presidentin- ja eduskuntavaalien yhteydessä on selkeytettävä Suomen linjaa sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

* * *

Suomelle jäsenyys euroalueessa on tuottanut suurta taloudellista ja yhteiskunnallista vahinkoa. Suunnitteilla on jäsenmaiden taloudellisen yhteisvastuun kasvattaminen ja niiden taloudellisen ja lopulta myös valtiollisen itsenäisyyden voimakas kaventaminen.

Euroalueen ongelmista ei kuitenkaan haluta Suomessa

edes puhua. Eduskunnan perustuslakivaliokunta hautasi yksimielisesti kansalaisaloitteen, jolla kansanedustajille pyrittiin tarjoamaan mahdollisuus keskustella Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

Euroalueeseen Suomi vietiin perustuslain vastaisesti ilman kansanäänestystä ja vain tiedonantomenettelyä käyttäen. Sauli Niinistöllä oli eduskunnan perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana ja Paavo Lipposen hallituksen valtiovarainministerinä tästä keskeinen vastuu.

Niinistö itse myönsi jo muutama vuosi sitten julkisuudessa, että silloisilla tiedoilla hän ei olisi kannattanut euroon siirtymistä ja Suomen jäsenyyttä euroalueessa. Viime aikoina hän on kuitenkin pyrkinyt estelemään julkista keskustelua euroalueen ongelmista.

Presidentinvaaleissa ehdokkaiden on kerrottava, kuinka he aikovat puolustaa Suomen kansallista suvereniteettia euroalueen tulevaisuuteen liittyvissä ratkaisuissa.

* * *

Maahanmuuttopolitiikassa Suomen ulkopoliittinen johto on toiminut kelvottomasti. Sekä tasavallan presidentti että vas-tuuministerit ovat laiminlyöneet tehtävänsä Eurooppaan ja Suomeen suuntautuneen muuttoliikkeen hillitsemiseksi.

Heti kriisin alkuvaiheessa keväällä 2015 olisi pitänyt ryhtyä Euroopan unionin tasolla hillitsemään maahanmuuttoa, kuten omalta osaltani esitin sekä hallitusneuvotteluja joh-taneelle Juha Sipilälle että presidentti Sauli Niinistölle lähettämässäni viesteissä. Kirjoitin asiasta myös blogeissani. Tähän ehdotukseen ei tartuttu.

Kun Suomeen suuntautui saman vuoden syksyllä voi-

makas muuttoliike länsirajan yli, esitin, että Suomen tulisi palauttaa osittaiset rajatarkastukset, kuten Itävalta ja Saksa olivat jo tehneet. Olin asiasta sähköpostiyhteydessä Juha Sipilään, Timo Soiniin ja Sauli Niinistöön. Esitin ajatukseni myös julkisuudessa. Vastauksellaan Sauli Niinistö osoitti, että rajatarkastusten palauttamisesta oli keskusteltu. Miksi siihen ei ryhdytty?

Jälkikäteenkin on väitetty, että rajatarkastusten palauttaminen ei ollut mahdollista. Tottakai oli. Myöhemmin Ruotsi, Tanska ja Norja palauttivat tarkastukset ja Suomenkin osalta tilanne sen jälkeen rauhoittui. Viime kesänä Euroopan tuomioistuin antoi Dublin-järjestelmään liittyvän ratkaisun, jonka mukaan rajalta käännäyttämisenkin olisi ollut mahdollista.

Syksyn 2015 laiminlyönnit ovat aiheuttaneet vakavia ongelmia, kun valtaosa Suomeen tulleista ei ole ollut oikeutettu turvapaikkaan. Kielteisen päätöksen saaneiden palauttaminen on osoittautunut hyvin vaikeaksi. Kuka kantaa tästä vastuun? Eduskunnassa oppositiokin hiljaisesti hyväksyi hallituksen laiminlyönnit.

Vastikään Ruotsi, Tanska ja Norja jatkoivat osittaisia rajatarkastuksiaan. Suomen tulee liittyä tähän pohjoismaiseen rintamaan.

* * *

Suomen sisäpolitiikan linja ratkeaa vuoden 2019 eduskuntavaaleissa, mutta se nousee esiin myös presidentinvaalien yhteydessä.

Vuonna 2015 Yhdistyneissä Kansakunnissa hyväksytyt kestävä kehityksen tavoitteet velvoittavat kaikkia jäsenmai-

ta. Myös Suomella on kansainvälinen velvoite toimia sekä köyhyyden poistamiseksi että ympäristöllisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestäväen kehityksen edistämiseksi kaikkialla maailmassa.

Suomen on toteutettava kestäväen kehityksen tavoitteita osallistumalla sekä itsenäisenä kansakuntana että Euroopan unionin jäsenenä ihmiskuntapolitiikkaan. Näihin tavoitteisiin on pyrittävä myös Euroopan unionissa ja jokaisessa sen jäsenmaassa. Meillä on siis kansainvälinen velvoite poistaa köyhyyttä ja edistää kestäväen kehitystä myös omassa maassamme.

Tasavallan presidenttinä Sauli Niinistö on puuttunut ratkaisevalla tavalla Suomen sisäpolitiikkaan. Kesäkuussa hän ryhtyi julkisesti tukemaan Kokoomuksen pyrkimyksiä syrjäyttää johtoaan vaihtanut Perussuomalaiset hallituksesta. Tämän tueksi hän antoi asemaansa sopimattomia lausuntoja uuteen puoluejohtoonvalituista henkilöistä. Sauli Niinistö on keskeisessä vastuussa sekä Perussuomalaisten hajoisesta että Kokoomuksen aseman vahvistumisesta hallituspolitiikassa.

Kokoomuksen politiikka on ristiriidassa kestäväen kehityksen tavoitteiden kanssa. Nykyisellään se edistää yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja lisää köyhyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Lisäksi puolueen harjoittama keskittämispolitiikka heikentää Suomen sekä ympäristöllistä, yhteiskunnallista että taloudellista kestävyttä.

Suomen sisäpolitiikan suunta ratkeaa vasta eduskuntavaalien kautta, mutta erityisesti Sauli Niinistön viimeaikainen toiminta nostaa sen myös presidentinvaalien yhteydessä käytävään keskusteluun.

Omalta osaltani olen valmis tekemään kaiken mahdollisen sen hyväksi, että Suomen poliittinen linja saadaan tulevissa valtiollisissa vaaleissa korjatuksi. Tähän tarvitaan Suomen kansan vahva tuki.

Kannattajani ovat keräämässä kannattajakortteja valitsijayhdistykselle, joka tukee valintaani tammi-helmikuun presidentinvaaleissa. Keräyksen onnistuminen vaikuttaa myös seuraavan vuoden eduskuntavaalien asetelmaan.

Jos kannattajani saavat kootuksi tarvittavan määrän kortteja, olen ehdokkaana ja teen parhaani päästäkseni toiselle kierrokselle ja voittaakseni vaalin.

Jos en tulisi valituksi, jatkaisin työtäni Suomen suunnan muuttamiseksi eduskuntavaalien kautta. Niihin valmistautumisen aloittaisin palaamalla eduskuntaan jo seuraavalla keväätistuntokaudella.”

Marraskuun alussa Ylen A-studio viritteli keskustelua siitä, pyrkisikö Venäjä vaikuttamaan Suomen presidentinvaaleihin. Markku Mantila sanoi pitävänsä Venäjän vaikuttamisyrityksiä Suomen presidentinvaaleihin epätodennäköisinä.

Kirjoitin blogin, jossa yhdyin tähän arvioon, mutta kirjoitin, että toisin oli ennen.

”Omaakohtaisia kokemuksia minulla on vuoden 1982 presidentinvaaleista alkaen. Niiden edellä Neuvostoliitto pyrki vaikuttamaan siihen, että pääehdokkaina olisivat olleet Kalevi Sorsa ja Ahti Karjalainen.

Vaalin lopputulosta ajatellen avainasemassa oli SDP:n sisäinen valtataistelu. Se kulminoitui kamppailuun Mauno Koiviston johtaman hallituksen kohtalosta. Uudessa Suomessa 5.4.1981 julkaistussa haastattelussa Kalevi Sorsa

paljasti julkisesti olevansa kaatamassa hallitusta. Juttu oli otsikoitu: "Sorsa ei usko kansanrintamaan, haluaa puna-multahallituksen".

Seuraavana päivänä Mauno Koivisto ryhtyi vastaiskuun. TV-uutisille antamassaan haastattelussa hän totesi tuotu-neena peliin tulleen uusia kuvioita. Kysymys oli hallituspohjasta ja presidenttipelistä.

Tämä yli neljän minuutin mittainen haastattelu ajettiin kokonaisuudessaan ainoastaan kerran. Sen jälkeen siitä on esitetty vain pieni katkelma, jolla on luotu se mielikuva, että Koivisto oli noussut vastustamaan Urho Kekkosta. SDP:n sisäinen kiista kaadettiin Kekkosen päälle, joka ei voinut mitenkään puolustautua.

Jälkikäteen Mauno Koivisto on itse muun muassa vuoden 2000 TV-haastattelussa "Murrosajan presidentti" pyrkinyt korjaamaan tuota vuoden 1981 tapahtumista syntynyttä virheellistä julkisuuskuvaa.

Neuvostoliitto vaikutti taustalla siihen, että kommunistit tukivat kevään 1981 hallituskriisissä yksituumaisesti Sorsaa. Koivisto sai kuitenkin Kalevi Kivistön johtamat vasemmistososialistit taakseen ja kriisi laukesi. Tämä ratkaisi SDP:n presidenttiehdokkuuden ja myös vaalin lopputuloksen, vaikka NKP:n edustajat vielä syksyllä toivoivat Sorsan olevan ehdokkaana.

Vuoden 1988 presidentinvaalien lopputulos ratkaistiin jo edellisen kevään hallitusratkaisulla. Ilkka Suomisen johtama Kokoomus halusi muodostaa hallituksen keskiryhmien kanssa, mutta Harri Holkerin avulla Mauno Koivisto sai painostetuksi sen hallitusyhteistyöhön sosialidemokraattien kanssa. Seuraavana vuonna Holkerin valitsijamiehet turvasivat Koiviston jatkokauden.

Taustalla Neuvostoliitto tuki tätä ratkaisua.

Kimmo Rentola kertoo Suojelupoliisin historiateoksessa "Ratakatu 12" julkaistussa artikkelissa KGB:n antaneen edustajilleen Helsingissä ohjeen tukea Koiviston uudelleenvalintaa, jos hän noudattaisi "Neuvostoliiton etuja tyydyttävää ulkopoliittista linjaa". Heidän piti tukea keskustan ja vasemmiston yhteistyötä ja jatkaa työtä, jonka tarkoitus on ylläpitää "porvarileirin hajanaisuutta".

Hallitusratkaisun jälkeen Kalevi Sorsa ja Erkki Liikanen perustelivat sitä Alpo Rusin teoksen "Vasemmalta ohi" mukaan DDR:n johdolle toteamalla, että "koalitiolla turvattiin hyvien neuvostosuhteiden jatkuminen ja Koiviston uudelleenvalinta 1988. Samalla voitiin syventää ristiriitoja porvarillisten puolueiden välillä".

Vuoden 1994 presidentinvaalien lopputulokseen Venäjän toiminnalla oli ilmeisesti ratkaiseva vaikutus. Kysymyksessä saattoi kuitenkin olla työtaturma.

Muutamaa päivää ennen vaaleja Venäjän suurlähetystö lähetti ulkoministeriölle kirjeen eräiden äärioikeistolaisten järjestöjen toiminnasta. Tieto kirjeestä vuodettiin osalle tiedotusvälineitä. Ilmeisenä tarkoituksena oli saada presidenttiehdokkaat ottamaan asiaan kantaa.

Kirje johti kuitenkin aivan toisenlaiseen lopputulokseen. Sen julkaiseminen lykkääntyi vaalipäivää edeltävään lauantaihin. Illan TV-uutisissa kirjeen merkitystä paisuteltiin ja sitä ryhdyttiin kutsumaan "nootiksi". MTV:n kymmenen uutisissa Suur-Suomi -yhdistyksen puheenjohtaja päästettiin ruutuun rinnastamaan se vuoden 1961 noottiin ja väittämään, että minä olin sen tilannut.

On ilmeistä, että tämä julkisuus pudotti minut toiselta kierrokselta ja varmisti samalla Martti Ahtisaaren valinnan.

Ennakköäänissä olin ollut selvä kakkonen, ero kolmoseen oli ollut 6.3 prosenttiyksikköä.

Vuoden 2012 presidentinvaaleihin Venäjä ei puuttunut, eivätkä muutkaan ulkovallat. En usko, että se pyrki vaikuttamaan myöskään ensi vuoden vaaleihin.

Tutkivat journalistit ja kaikki muutkin voivat tarkistaa tässä artikkelissa esittämäni faktat ja tulkinnat muun muassa YLE:n ja MTV:n arkistoista ja kirjoittamistani kirjoista.”

Uutispimentoa ja valeutisia

Marraskuun puoliväliä lähestyttäessä tilanne kannattajakorttien keräämisessä oli hyvin huolehtuttava. Kirjoitin 12.11. blogin, jossa kerroin sen raajan totuuden, että koossa oli vasta alle 10 000 korttia.

”Nyt on tasan kuukausi siihen, kun presidentinvaalien kannattajakortit on viimeistään luovutettava oikeusministeriölle. Kun annoin suostumuksen korttien keräämiseen, lähtökohtana oli, ettei minun olisi tarvinnut itse siihen osallistua. Syksyn tultua olen kuitenkin tukenut keräystä osallistumalla muutamiin tapahtumiin. Perjantaina olin mukana Joensuun markkinoilla, lauantaina Juankosken ja Mikkelin markkinoilla.

Korttien kokoaminen on ollut yllättävän työlästä. Verkostoon kuuluu vain muutamia kymmeniä kerääjiä. Lisäksi kortteja on toimitettu pyynnöstä usealle sadalle henkilölle.

Raaka totuus on, että kannattajani ovat saaneet toistaiseksi kokoon vain vajaat kymmenen tuhatta kannattajakorttia. Jäljellä oleva aika ei riitä siihen, että kortit saataisiin kerätyksi äänestäjiä henkilökohtaisesti tapaamalla. Tästä syystä pyrimme keräämään niitä myös postin välityksellä.

Niinpä huomisessa Maaseudun Tulevaisuus -lehdessä

julkaistaan liite, jossa on kaksi kannattajakorttia. Toivomme, että mahdollisimman moni lehden lukija täyttää kortteja ja lähettää niitä kampanjapäällikölle.

Liitteessä julkaistavassa haastattelussa rinnastan tammi-helmikuun vaalit vuoden 1937 vaaleihin. Niissä silloinen maalle vahingollinen oikeistosuuntaus katkesi, kun Kyösti Kallio valittiin sosialidemokraattien tuella tasavallan presidentiksi.

Korttien keräämistä on vaikeuttanut se, että olen joutunut aikamoiseen uutispimentoon. Kaikkein uutisarvoisimmatkaan kannanotoni eivät ole ylittäneet uutiskynnystä.

Vuoden 2014 Tubecon-tapahtumassa sain erityismaininnan kevään eurovaalien videoblogeistani. Viime päivinä julkaisemani videot ovat jääneet julkisuudessa kokonaan pimentoon. Samoin on käynyt aikaisemmissa vaaleissa laajaa huomiota ja suosiota saavuttaneille kampanjatuotteilleni, mukeille ja kirjoille.

Tähän hiljaisuuteen näyttää vaikuttavan se, että kaikkien muiden ehdokkaiden kannattajat toivovat, että en olisi vaaleissa mukana – että jotenkin lakkaisin olemasta.

Kaikki tietävät, että olen Sauli Niinistön ohella vahvin ehdokas vaalin toiselle kierrokselle ja ainoa ehdokas, jolla on mahdollisuudet voittaa hänet.

Lisäksi kaikki ehdokkaat haluaisivat välttyä ottamasta kantaa moniin asiakysymyksiin, jotka olen nostanut jo ennakoon esille.

- Miksi EU pyritään muuttamaan sotilasliitoksi, joka olisi Naton eurooppalainen pilari?
- Miksi kansalaisaloite Suomen jäsenyydestä euroalueessa haudattiin perustuslakivaliokuntaan?
- Miksi Suomi ei syksyllä 2015 palauttanut rajatarkastuksia

kuten Itävalta ja Saksa olivat jo tehneet ja muut Pohjoismaat tekivät myöhemmin? Miksi Suomi ei ole niitä vielääkään palauttanut?

- Miksi YK:ssa hyväksytyjä kestävän kehityksen periaatteita rikotaan räikeästi Suomen sisäpolitiikassa?

Näiden kysymysten tulee olla vaalikeskustelujen ytimessä. Kaikissa näissä asioissa kaikki muut ehdokkaat joutuvat altavastaajan asemaan.

Samaan aikaan kun olen joutunut uutiskatveeseen, vastavoimat ovat ryhtyneet häiritsemään kannattajakorttien keräämistä.

Sosiaalisessa mediassa on levitetty tehokkaasti ”uutista”, että kannattaisin tavoitteita, joita George Soroksen väitetään ajavan: maahanmuuton lisäämistä, samaa sukupuolta olevien avioliittoja, Ukrainan integroimista EU:iin ja Venäjän vastustamista.

Kaikkien pitäisi tietää, että olen ajanut maahanmuuton patoamista tiukemmin kuin kukaan muu ja että olen vastustanut samaa sukupuolta olevien avioliittoja. Kaikkien pitäisi tietää, että olen arvostellut EU:n ja Naton Ukraina-politiikkaa. Kaikkien pitäisi tietää, että minun väitetään suhtautuvan liiankin ymmärtäväisesti Venäjään.

Sorokseen liittyvät valheelliset väitteet perustuvat Euroopan parlamentin vaalikauden alussa laaditun esitteen tahalliseen vääristelyyn. Siinähan on vain lueteltu niitä Euroopan parlamentin jäseniä, jotka valiokuntajäsenyyksiensä vuoksi käsittelevät kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä. Olen mukana listauksessa sen vuoksi, että olen kehitysvaliokunnan varapuheenjohtaja ja ulkoasiainvaliokunnan varajäsen. Listassa on lisäksi kuusi muuta suomalaista europarlamentaarikkoa.

Tuohon pari vuotta vanhaan esitteeseen perustuvia valheellisia väitteitä on esitetty usein jo aikaisemminkin. Jos-takin syytä ne on lämmitetty uudelleen juuri nyt. Asialla on verkkosivusto theduran.com, joka on tunnettu oikeistolaisista sympatioistaan ja taipumuksestaan tuottaa ns. valeuutisia. On yllättävää, että monet yleensä arvostelukykyisetkin henkilöt ovat langenneet tähän ansaan.

Tässä vaikeassa mediaympäristössä kannattajakorttien keräämistä on sinnikkäästi jatkettava. On saatava aikaan todelliset presidentinvaalit.”

Yritin vauhdittaa korttien keräämistä myös tekemällä kansalaisaloitteen, jonka mukaan perustuslakia olisi muutettava siten, että Suomen suvereniteettia merkittävästi kaventavat kansainväliset velvoitteet olisi aina alistettava kansanäänestykseen. Kerroin siitä 17.11. julkaisemassani blogissa.

”Olen ollut mukana valtiollisessa päätöksenteossa lähes puolet Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden ajasta.

Tärkein tehtäväni kuluneina lähes viitenä vuosikymmenenä on ollut Suomen itsenäisyyden ja puolueettomuusase-man turvaaminen.

Viime vuosina molemmat ovat vaarantuneet. Valtiollista itsenäisyyttämme uhkaa tiivistyvä EU:n sisäinen yhdentyminen. Suomen sotilaallista liittoutumattomuutta uhkaavat sekä EU:n yhteisen puolustuksen kehittyminen että tiivistyvä yhteistyö sotilasliitto Naton kanssa.

Vastustin Suomen liittymistä Euroopan unioniin ennen muuta siitä syystä, että meille oli tarjolla parempi vaihtoehto, jäsenyys Euroopan talousalueessa ja tiivis pohjoismainen yhteistyö. Olisimme säilyttäneet itsenäisyytemme ulko-, turvallisuus- ja kauppapolitiikassa, emmekä olisi joutuneet mukaan ylikansalliseen päätöksentekoon.

Suomen liittymistä euroalueeseen vastustin taloudellisten syiden lisäksi myös siksi, että näköpiirissä oli euroalueen muuttuminen unionin ylikansalliseksi liittovaltiotyömeksi. Muut Pohjoismaat olivat lisäksi jäämässä euroalueen ulkopuolelle.

Kun EU:ssa julkaistiin kesällä 2015 niin sanottu viiden presidentin suunnitelma todellisen talousunionin muodostamiseksi euroalueelle, tein kansalaisaloitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Aloite haudattiin perustuslakivaliokuntaan.

Tämän kokemuksen perusteella olen tehnyt kansalaisaloitteen, jonka mukaan perustuslakia olisi muutettava siten, että Suomen suvereniteettia merkittävästi kaventavat kansainväliset velvoitteet olisi aina alistettava kansanäänestykseen. Aloite on nyt allekirjoitettavissa sivulla kansalaisaloite.fi.

Perustuslain muuttaminen aloitteessa esitetyllä tavalla turvaisi sitä, että sekä EU:n sisäiseen kehitykseen että Suomen mahdolliseen sotilaalliseen liittoutumiseen liittyvät sopimukset alistettaisiin tulevaisuudessa kansanäänestykseen.

Kansanäänestysmenettely turvaisi huolellisen harkinnan Suomen suvereniteettia kaventavia ratkaisuja tehtäessä. Se täydentäisi perustuslain 94 §:n määräystä, jonka mukaan Suomen täysivaltaisuuden kannalta merkittävää toimivallan siirtoa koskevat ratkaisut on tehtävä eduskunnassa 2/3 määräenemmistöllä.

Kaikki Suomen täysivaltaisuutta kaventavat ratkaisut eivät kuitenkaan ole tulleet lainkaan eduskunnan käsiteltäviksi. Eniten keskustelua tässä suhteessa on herättänyt niin sanottu isäntämaasopimus Suomen ja sotilasliitto Naton välillä.

Tasavallan presidentin johdolla kokoontunut hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta päätti heinäkuussa 2014, että Suomi allekirjoittaa yhteisymmärryspöytäkirjan eli niin sanotun isäntämaasopimuksen Pohjois-Atlantin puolustusliitto Naton kanssa. Pöytäkirjan allekirjoitti syyskuussa Suomen puolesta puolustusvoimain komentaja. Sopimus on sisällytetty asetuskokoelmaan. Sitä ei ole tuotu eduskunnan käsiteltäväksi.

Julkisuudessa on esitetty tulkintoja, joiden mukaan sopimus kaventaisi merkittävästi Suomen kansallista itsemääräämisoikeutta. Jos nämä tulkinnat pitävät paikkansa, tasavallan presidentti ja päätöksentekoon osallistuneet valtioneuvoston jäsenet ovat saattaneet toimia virkavelvollisuuksiensa vastaisesti, kun he ovat hyväksyneet sopimuksen eivätkä ole vieneet sitä eduskunnan käsiteltäväksi.

Kun sopimus joka tapauksessa koskee Suomen kansainvälistä sopimusveloitetta, sitä ei ole mahdollista saada eduskunnan käsiteltäväksi aloitteen tai kansalaisaloitteen pohjalta.

Ainoa keino asian käsittelemiseksi eduskunnassa näyttää olevan sen vieminen perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi ministerivastuulain nojalla. Kun päätöksenteossa oli mukana myös tasavallan presidentti, hänenkin oikeudellinen vastuullisuutensa tulisi selvittää samassa yhteydessä.

Jotta isäntämaasopimuksen tulkinnoista ja sen velvoittavuudesta saataisiin täysi selvyys, eduskunnassa olisi pantava vireille muistutus päätöksentekoon osallistuneiden henkilöiden virkatointen lainmukaisuudesta. Tähän tarvitaan kymmenen kansanedustajan allekirjoitus. Ellei riittävää määrää kansanedustajia nykyisestä eduskunnasta löydy, seuraavassa heitä saattaa olla.”

Vaikka olin viikkoa aikaisemmin moittinut tiedotusvälineitä joutumisestani uutispimentoon, tämäkään kirjoitus ei ylittänyt uutiskynnystä. Uutisarvoinen se varmasti oli, kun vaadin selvitetäväksi, olisiko tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja muutamat ministerit asetettava Suomen ja Naton välisen isäntämaasopimuksen solmimisen vuoksi syytteeseen valtakunnan-oikeudessa.

Kun olin Joensuun markkinoilla kannattajakortteja keräämässä, sain yllättäen puhelinsoiton Sauli Niinistöltä. Hän halusi keskustella niistä menettelyistä, joilla Suomi aikanaan liittyi Euroopan unioniin.

Niinistön ilmiselvä tarkoitus oli hakea tukea sellaiselle perustuslain tulkinnalle, jolla mahdollinen liittyminen sotiliitto Natoon voitaisiin toteuttaa eduskunnan yksinkertaisella enemmistöllä. Kampanjan aikana hän väläytti julkisuudessaakin tällaista mahdollisuutta.

Minulta hän ei tietenkään tukea saanut. Minähän pyrin omalta osaltani jopa tiukentamaan perustuslakia kansalaisaloitteella, jonka mukaan Suomen itsemääräämisoikeutta kaventavat sopimusvelvoitteet olisi aina alistettava kansanäänestykseen.

Kansanäänestysmenettely täydentäisi perustuslain 94 §:n määräystä, jonka mukaan Suomen täysivaltaisuuden kannalta merkittävää toimivallan siirtoa koskevat ratkaisut on tehtävä eduskunnassa 2/3 määräenemmistöllä.

Perustuslain muuttaminen aloitteessa esitetyllä tavalla turvaisi sitä, että sekä EU:n sisäiseen kehitykseen että Suomen mahdolliseen sotilaalliseen liittoutumiseen liittyvät sopimukset alistettaisiin tulevaisuudessa kansanäänestykseen.

Minulla ei ollut mahdollisuutta kampanjoida aloitteen puolesta, joten se aikanaan puuttuvan kannatuksen vuoksi raukesi.

Valitsijahdistys: ”Uusi suunta Suomelle”

Uutispimennosta huolimatta kortit saatiin kerätyksi. Viime vaiheessa ratkaiseva merkitys oli sillä, että Maaseudun Tulevaisuudessa julkaistiin nelisivuinen tabloid-liite, jossa oli ilman postimaksua lähetettäviä kannattajakortteja.

Tässä meille oli etua siitä, että Sami Kilpeläisellä oli Arlan hankintajohtajana suhteita lehden ilmoitusmyyntiin. Myöhemmin saimme kokea sen, että lehden uutistoimitus käsittelee hyvin yksipuolisesti Kilpeläisen yritystä kaapata Kansalaispuolue omaan määräysvaltaansa.

Kun neuvottelimme tänä syksynä vastaavanlaisen Maaseudun Tulevaisuuden liitteen julkaisemisesta Seitsemän tähden liikkeen kannattajakorttien keruun vauhdittamiseksi, hinnat olivat aivan toisella tasolla. Liitettä ei voitu laajalevikkiseen numeroon edes saada. Jouduimme tyytymään vain pieneen ilmoitukseen.

Suunnitelmiamme mukaisesti saatoimme 6.12. perustaa valitsijahdistyksen hoitamaan vaalikampanjaa.

Tiedotusvälineille lähetettiin perustamiskokouksesta tiedote:

Paavo presidentiksi -kansanliike on perustanut tänään valitsijahdistyksen tukemaan valtiotieteen tohtori Paavo Väyrysen valintaa tasavallan presidentiksi. Perustamiskokouksen aikana tuli kuluneeksi tunnilleen sata vuotta siitä, kun eduskunta hyväksyi Suomen itsenäisyysjulistuksen. Kokouksessa hyväksyttiin alla olevan kannanotto.

Uusi suunta Suomelle

1800-luvun alussa alkanut Suomen kasvu kansakunnaksi johti maamme itsenäistymiseen sata vuotta sitten. Itsenäisen Suomen ensimmäinen vuosisata päättyi maamme itsenäisyyden ja puolueettomuusaseman murenemiseen.

Kylmän sodan kauden päätyttyä 1990-luvun alussa Suo-

mi lähti innokkaasti mukaan globalisaatioon ja siihen liittyneeseen ylikansalliseen yhdentymiseen. Nyt kansainvälisen kehityksen suunta on muuttumassa. Eurooppa ja koko ihmiskunta ovat siirtymässä uuteen aikakauteen.

Kansallisvaltioiden asema on uudelleen vahvistumassa. Ylikansallisesta päätöksenteosta ollaan siirtymässä itsenäisten kansakuntien yhteistyön suuntaan. On syntymässä vahvaa ihmiskuntapolitiikkaa, jonka avulla koko maailmassa ryhdytään YK:ssa vuonna 2015 hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti poistamaan köyhyyttä ja toteuttamaan ympäristöllisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestävää kehitystä.

Suomen tulee asettua tämän uuden kansainvälisen kehityksen kärkeen. Sen osana Suomen tulee ryhtyä vahvistamaan omaa itsenäisyyttään ja selkiyttämään asemaansa sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Suomen sisäpolitiikassa on vallalla oikeistosuuntaus, joka rikkoo kestävän kehityksen periaatteita ja tavoitteita. Suunnan muutos tarvitaan myös Suomen sisäiseen kehitykseen.

Suomen poliittinen tilanne on nyt samankaltainen kuin 1920- ja 1930-luvuilla. Silloin oikeistosuuntauksen katkaisi Kyösti Kallion valinta tasavallan presidentiksi vuoden 1937 vaaleissa. Nytkin Suomen linja voidaan muuttaa presidentinvaalien kautta.

Kutsumme kaikkia suomalaisia tukemaan valtiotieteen tohtori Paavo Väyrysen valintaa tasavallan presidentiksi.

Vuoden 2018 presidentinvaalit olivat erikoinen kokemus.

Sauli Niinistöllä oli vuoden 2017 lopulla valtava gallup-kannatus.

Kannatus perustui ratkaisevalla tavalla siihen, että Niinistö oli ollut koko vuoden myönteisessä julkisuudessa Suomen 100-vuotisjuhlinnan yhteydessä. Hän osallistui ainoana valtiollisen johdon edustajana maakuntien juhlintaan. Sivussa oli

vat olleet sekä eduskunnan puhemies että pääministeri ja muut valtioneuvoston jäsenet.

Juhlavuoden merkeissä toteutettiin mittava vierailuvaihto muiden maiden kanssa. Sauli Niinistö saattoi virkansa ansiosta paistatella julkisuudessa maailman tärkeimpien johtajien seurassa.

Mielipidetutkimuksia ja faktantarkastuksia

Mielipidetutkimukset kertoivat suuresta kansansuosioista, mutta niillä myös vaikutettiin mielipiteisiin.

Tästä asiasta kirjoitin vuoden viimeisenä päivänä julkaisemassani blogissa:

”Poliittisilla mielipidetutkimuksilla voidaan vaikuttaa vaalien tuloksiin. Monessa maassa mielipidetutkimusten tekeminen on tästä syystä kielletty juuri ennen vaaleja.

Meillä ei tähän pidä mennä, mutta olisi harkittava, voitaisiinko tutkimusten luotettavuutta, puolueettomuutta ja vastuuntuntoista käyttöä edistää alan itsesääntelyllä samaan tapaan kuin media-ala toimii Julkisen sanan neuvoston puitteissa. Mukana voisivat olla mielipidetutkimuksia tekevät yritykset, johtavat tiedostusvälineet ja yliopistoissa työskentelevät politiikan tutkijat.

Mielipidetutkimusten vaikutus äänestyskäyttäytymiseen nousee taas esille presidentinvaalien yhteydessä.

Kaksivaiheisessa kansanvaalissa suurin merkitys on tutkimuksilla, jotka tehdään ja julkistetaan juuri ennen ensimmäisen kierroksen äänestystä. Ne vaikuttavat siihen, kenen äänestäjät uskovat voivan päästä toiselle kierrokselle. Tästä minulla on henkilökohtaista kokemusta vuosien 1994 ja 2012 presidentinvaaleista.

Vuonna 1994 MTV julkaisi juuri ennen vaaleja tutkimuk-

sen jonka mukaan Elisabeth Rehn olisi ollut Martti Ahtisaaren jälkeen toisena, Raimo Ilaskivi kolmantena ja minä vain runsaan 16 prosentin kannatuksella vasta neljäntenä. Tutkimus oli tehty ennakköäänestyksen aikana. Siinä kannatukseni oli 21,8 prosenttia, Ilaskiven 17,0 % ja Rehnin 15,5 %.

Vuonna 2012 Yle julkaisi suuren vaalikeskustelun yhteydessä mielipidetutkimuksen, jonka mukaan Pekka Haavisto olisi ollut kakkosena 12 prosentin ja minä kolmantena 10 prosentin kannatuksella. Samaan aikaan suoritetussa ennakköäänestyksessä minun kannatukseni oli kuitenkin noin kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi ja neljä prosenttiyksikköä suurempi kuin Haaviston.

Tällä kertaa hämmennystä herättävät hyvissä ajoin ennen vaaleja tehdyt ja julkistetut tutkimukset. Niilläkin voi olla vaikutusta vaalitulokseen siinä mielessä, että osa äänestäjistä alkaa jo ennakkoon sitoutua ehdokkasiin heidän gallup-suosionsa perusteella.

Tästäkin minulla on omakohtaista kokemusta. Syksyllä 1987 Yleisradio jätti julkaisematta ensimmäisen mielipidetutkimuksen, joka osoitti, että kannatukseni oli noussut suuremmaksi kuin Harri Holkerin suosio. Totuus tuli kuitenkin julki ja löin vaaleissa selvästi Holkerin.

Tällä kertaa hämmennystä herättää se, että julkistetuissa mielipidetutkimuksissa Sauli Niinistön kannatus olisi vielä joulukuussa jopa noussut ja muiden ehdokkaiden suosio aivan olematonta.

Pyrimme tilaamaan Taloustutkimukselta oman presidentinvaaleihin liittyvän mielipidetutkimuksen, mutta saimme vastaukseksi, että yritys on sitoutunut yhteistyöhön vain Ylen kanssa. TNS -gallupilla on samankaltainen sopimus Helsingin Sanomien kanssa. Nämä mediatilat siis päättä-

vät, milloin tutkimuksia tehdään ja miten niitä tehdään. Ne ratkaisevat, kuinka tutkimustuloksia julkistetaan ja kuinka niitä tulkitaan.

Tämä tilanne on epäterve. Olisi pohdittava, kuinka voitaisiin katkaista tämä kytkös johtavien mediatalojen ja mielipidetutkimuksia tekevien yritysten väliltä ja turvata siten mielipidetutkimusten tekemisen ja niiden julkaisemisen puolueettomuus.

Kun olen vuoden lopulla tavannut äänestäjiä kaikissa Suomen maakunnissa, tiedän varmuudella, että esimerkiksi HS:n ennen joulua julkistamat gallup-luvut ovat pahasti pielessä.

Sauli Niinistön gallup-luvut ovat epäuskottavia senkin vuoksi, että suuri enemmistö suomalaisista vastustaa hänen ajamaansa poliittista linjaa: syvenevää EU-integraatiota, sotalaallista liittoutumista ja avointen rajojen politiikkaa.

On kansan aliarvioimista uskoa siihen, että julkisuudessa syntyneet mielikuvat ratkaisisivat presidentinvaalit. Vaalien lähestyessä äänestäjät tulevat tietoisiksi siitä, että vaalien kautta on mahdollisuus muuttaa Suomen suuntaa – vahvistaa Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta, palauttaa ulkorajojen valvonta ja siirtyä kestävään kehitykseen myös oman maamme sisällä.”

Tiedotusvälineen toimivat hyvin puolueellisesti. Sauli Niinistöä käsiteltiin julkisuudessa silkkihansikkain. Mitään hänen kannaltaan kielteistä ei tuotu esiin. Tämä oli kiusallista meille muille ehdokkaille, jotka jouduimme keskustelun aikaansaamiseksi Niinistöä ja hänen toimintaansa arvostelemaan.

Median yksipuolisuus meni niin pitkälle, että joissakin tiedotusvälineissä ryhdyttiin julkaisemaan juttuja, jotka otsikoitiin faktan tarkastuksina. Niissä poimittiin julkisuudesta lähin-

nä muiden ehdokkaiden esittämiä väitteitä, jotka olivat jotenkin kielteisiä Sauli Niinistölle.

Väitteiden perusteluja ei julkaistu. Sitten ”faktantarkastaja” todisteli hankkimiensä asiantuntijalausuntojen perusteella väitteen vääräksi. Alkuperäisen väitteen esittäjän kommentteja ja vastineita ei julkaistu.

Omalta osaltani tartuin faktantarkastukseen joulun alla julkaisemassani blogissa ”Tärkein fakta jäi tarkastamatta”.

”Useassa Alma-median lehdessä julkaistiin viime tiistaina Sakari Muurisen kirjoittama faktantarkastusjuttu, jossa pyrittiin selvittämään, vietiinkö Suomi euroon Sauli Niinistön johdolla perustuslain vastaisesti, kuten olin väittänyt.

Jutussa ei kerrottu väitteeni tärkeimpiä perusteluja. Lähetin lehdille vastineen. Ainakaan Satakunnan Kansa ei antanut sille palstatilaa, ei edes mielipidekirjoituksena. En tiedä, onko jokin muu lehti sitä julkaissut.

* * *

Faktantarkastaja hyväksyi väitteen, että euroon mentiin Niinistön johdolla, joka toimi Paavo Lipposen johtaman hallituksen valtiovarainministerinä.

Perustuslain vastaisuuden osalta tärkein fakta jäi tarkastamatta. Vuonna 1994 antamassaan lausunnossa eduskunnan perustuslakivaliokunta Sauli Niinistön johdolla totesi, että ”EU-liittymissopimus ei voi vielä merkitä sitoutumista Talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen”.

Näin ollen eduskunta liittymissopimuksen yhteydessä nimenomaisesti ei hyväksynyt Suomen liittymistä euroalueeseen. Sauli Niinistö ja Paavo Lipponen tulksivat siis EU-liittymissopimusta selvästi väärin, kun he kolme vuotta

myöhemmin katsoivat, että sen hyväksymisellä oli jo päätetty siirtyä euroon.

Jos vuonna 1994 tehtyä perustuslain tulkintaa olisi noudatettu, euroalueeseen liittymisestä olisi tullut päättää samaa menettelytapaa käyttäen kuin unioniin liittyttäessä. Olisi tullut järjestää kansanäänestys ja liittymisestä olisi tullut päättää eduskunnassa lakiehdotuksen pohjalta määränemmistöllä. Kun näin ei tehty, toimittiin perustuslain vastaisesti.

Kun perustuslakivaliokunnan enemmistö kuitenkin teki poliittisen päätöksen ja siunasi tämän väärän tulkinnan, eduskunta saattoi toimia tämän mukaisesti. Vähemmistö katsoi, että olisi tullut järjestää kansanäänestys ja päättää asiasta lakiehdotuksen pohjalta. Vahvat perusteet esitettiin jopa sille, että olisi tullut käyttää perustuslain säätämisen järjestystä.

Nyt syntynyt keskustelu ei ole vain juridista saivartelua, sillä Niinistön ja Lipposen läpiajama käsittelyjärjestys ratkaisi sen, että Suomi liittyi euroalueeseen. Jos olisi järjestetty kansanäänestys ja jos asia olisi ratkaistu eduskunnassa lakiehdotuksen pohjalta määränemmistöllä, siirtymistä euroon ei olisi hyväksytty ja Suomi olisi muiden Pohjoismaiden tapaan jäänyt euroalueen ulkopuolelle.

Niinistön henkilökohtaista vastuuta korostaa hänen kaksoisroolinsa perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana vuonna 1994 ja Lipposen hallituksen valtiovarainministerinä vuosina 1997 ja 1998. Hän vastaa siis myös siitä, että Suomi on kokenut kymmenen vuoden vuoden talouslaman ja joutunut tukemaan velkarahalla euroalueen kriisimaita. Nyt meitä uhkaa vielä euroalueen muuttuminen pysyväksi velkaunioniksi ja ylikansalliseksi liittovaltioksi.

Olen ollut euroon liittyen kaksi kertaa keskusteluyhteydessä Sauli Niinistöön hänen presidenttikautensa aikana.

Keskustelimme eurosta Ulkoasiainministeriön vastaanotolla elokuussa 2012. Sen jälkeen syntyi keskustelua sähköpostin välityksellä (Ks. Suomen linja 2017, ss. 296–299).

Elokuussa 2015 Niinistö otti minuun yhteyttä, kun olin todennut hänen sanoneen julkisuudessa, ettei hän olisi silloisilla tiedoilla kannattanut euroalueen muodostamista eikä Suomen jäsenyyttä siinä. Tämäkin johti sähköpostien vaihtoon (Suomen linja 2017, ss. 313–314).

Vaikka Sauli Niinistö on myöntänyt, että euroon siirtymisen ja Suomen jäsenyys euroalueessa oli virhe, hän ei ole osoittanut aktiivista katumista eikä esittänyt, kuinka syntynyt vahinko korjataan.”

Palasin tähän aihepiiriin vielä juuri ennen vaaleja kirjoittamassani blogissa ”Niinistö joutuu vastaamaan viimeistään toisella kierroksella”:

”Toimittaja Teemu Luukka kirjoitti lauantain Helsingin Sanomissa:

”Väyrynen toistaa populistin tapaan väitteitä, joiden totuudenmukaisuutta faktantarkastajat joutuvat päivästä toiseen ampumaan alas.”

”Väyrynen on esimerkiksi väittänyt, että `Sauli Niinistöllä on päävastuu Suomen pakolaiskriisistä`. Puhdasta populismia.”

Lähetin Helsingin Sanomiin vastineen. Päätoimittaja Kaius Niemi vastasi:

”Luukan teksti on kriittistä politiikan analyysiä. Siinä esitetyistä johtopäätöksistä voi kaikin mokomin olla eri mieltä.

Vastineoikeus ei kuitenkaan julkaistun tekstin pohjalta ylity.”

Uskomaton vastaus.

”Faktantarkastajat” eivät ole pystyneet ampumaan alas ainuttakaan esittämäni väitettä. Heidän juttuihinsa lähettämiäni vastineita ei ole julkaistu.

Luukan esimerkiksi ottaman väitteen olen asianmukaisesti dokumentoinut 6.1. julkaisemassani blogissa.

Tasavallan presidenttinä Sauli Niinistö johtaa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Rajavalvonnasta päättämisen Niinistö on aivan oikein tulkinnut kuuluvan myös ulko- ja turvallisuuspolitiikan piiriin ja siten hänen omiin tehtäviinsä.

Syksyllä 2015 Niinistö oli mukana päättämässä siitä, että Suomi ei palauttanut osittaista rajavalvontaa, kuten Itävalta ja Saksa olivat jo tehneet.

Teoksessani Suomen linja 2017 (ss. 316-317) kerron, että Sauli Niinistö lähetti minulle 1.10.2015 sähköpostia nähtyään haastatteluni Marja Sannikan Kioski-ohjelmassa:

”Presidentti oli kiinnostunut kuulemaan näkemykseni siitä, missä vaiheessa mielestäni olisi mahdollista saada hallitseman maahanmuutto loppumaan. Hän mainitsi, että pohdinnoissa oli ollut sekin malli, että pohjoisesta päin alettaisiin sulkea rajoja, jolloin etelämpänä syntyy dominovaikutusta.

Vastauksena lähetin uusimman 28.9. julkaisemani blogin ”Suomen on palautettava rajavalvonta Tornionjoella”. Vastasin siinä myös Sannikalle, joka haastattelussa oli väittänyt, että rajatarkastuksia ei ollut mahdollista palauttaa eikä Suomeen pyrkiviä käännyttää.

Viime kesänä Sauli Niinistö osoitti johtajuuttaan maahanmuuttopolitiikassa ulkoministeriön elokuussa järjestämällä

suurlähettiläspäivillä sanomalla, että Suomi ei voi sulkea rajojaan sulkeutumatta itse.

Tähän on syytä todeta, ettei kukaan ole vaatinutkaan rajojen sulkemista, vaan osittaisten rajatarkastusten palauttamista, kuten Ruotsi, Tanska ja Norja ovat tehneet.

Niinistöltä olisi kysyttävä, miksi rajatarkastuksia ei syksyllä 2015 palautettu ja miksi niitä ei ole vielä kukaan aloittanut. Häneltä olisi kysyttävä, mihin perustuvat hänen väitteensä, että osittaisia rajatarkastuksia voidaan muiden Pohjoismaiden tapaan palauttaa sen vuoksi, että se johtaisi Suomen "sulkeutumiseen".

Jos toimittajat eivät näitä kysymyksiä esitä, Niinistö joutuu vastaamaan niihin viimeistään sitten, kun hän kohtaa minut presidentinvaalien toisella kierroksella."

Haastattellessaan ehdokkaita toimittajat kohdistelivat meitä hyvin eri tavoin. Omalta osaltani räikeimpiä olivat Timo Haapalan ja Tapani Ruokasen tekemät haastattelut.

Ylen vaaliohjelmat olivat suhteellisen tasapuolisia.

Niinistön haastattelua kommentoin tuoreeltaan 16.1. julkaisemassani blogissa "Lisäkysymyksiä Sauli Niinistölle".

"Kiitokset Seija Vaaherkummulle. Hän teki eilisessä haastattelussa joitakin tiukkoja kysymyksiä Sauli Niinistölle. Muutamat lisäkysymykset olisivat kuitenkin olleet paikallaan.

1. Suomen Nato-jäsenyydestä Niinistö vastasi samaan tapaan kuin aikaisemmin. Jäsenyyttä olisi hänen mukaansa haettava, jos Venäjä alkaisi pitää Euroopan unionia ja Suomea omalta kannaltaan samankaltaisena turvallisuusuhkana kuin Natoa.

Tähän liittyen Niinistöltä olisi pitänyt ja pitää kysyä, eikö hän itse ole juuri ollut synnyttämässä tällaista tilannet-

ta, kun Suomi on hänen johdollaan solminut Naton kanssa isäntämaasopimuksen, järjestänyt maassamme sotaharjoituksia yhdessä johtavien Nato-maiden kanssa ja ryhtynyt kehittämään EU:ia sotilasliitoksi ja Naton eurooppalaiseksi pilariksi. Eikö hän ole tätä kautta ajamassa Suomea juuri siihen, että menettäisimme liittoutumattomuuden edun ja joutuisimme liittymään Natoon?

Kysymyksiin Suomen jäsenyydestä euroalueessa Niinistö ei lainkaan vastannut. Lisäkysymykset olisivat olleet ja ovat paikallaan.

2. Niinistö myönsi sanoneensa jo vuonna 2014, että silloisten tietojen valossa euroon ei olisi siirrytty. Edelleen hän kuitenkin saivartelelee sanoilla, eikä myönnä, että euroalueen perustaminen ja Suomen jäsenyys siinä oli virhe.

Kun kysyttiin kommenttia minun väitteeseeni, että Niinistö oli vienyt Suomen euroon perustuslain vastaisesti, hän vetosi siihen, että perustuslakivaliokunta oli vuonna 1997 hyväksynyt tiedonantomenettelyn.

Näin teki Ville Itälän johtama valiokunnan enemmistö. Vähemmistön mielestä olisi tullut järjestää kansanäänestys ja eduskunnalle olisi tullut antaa lakiehdotus, joka olisi hyväksytty määräänemmistöllä.

Asian ydin on kuitenkin siinä, että Niinistön johdolla eduskunnan perustuslakivaliokunta vuonna 1994 totesi, että liittymissopimus Euroopan unioniin ei edes sido Suomea siirtymään talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen. Hyväksyessään liittymissopimuksen eduskunta siis nimenomaan EI päättänyt Suomen liittymisestä euroalueeseen.

Kolme vuotta myöhemmin Niinistö ja Paavo Lipponen totesivat, että päätös liittymisestä oli tehty jo osana liittymissopimusta. Tämä tulkinta johti perustuslain vastaiseen

menettelyyn, jonka Itälän johtama perustuslakivaliokunnan enemmistö poliittisella päätöksellään virheellisesti siunasi.

Jos perustuslakia olisi noudatettu, Suomi ei olisi siirtynyt euroon. Ruotsissa ja Tanskassa järjestettiin kansanäänestys, ja molemmissa kansalaisten enemmistö hylkäsi oman maansa jäsenyyden euroalueessa.

Tästä Niinistöltä olisi pitänyt ja pitää kysyä.

3. Kun kysyttiin kantaa siihen väitteeseeni, että Suomi oli kärsinyt taloudellisesti jäsenyydestään euroalueessa, Niinistö ryhtyi käsittämättömällä tavalla puhumaan siitä, kuinka Suomi oli noussut 1990-luvun alun lamasta. Tässä hän osoitti täydellistä ymmärtämättömyyttä Suomen tuon ajan talouspolitiikasta ja talouskehityksestä.

Sauli Niinistö oli kansanedustajana tukemassa Harri Holkerin hallituksen ”vahvan markan” politiikkaa, joka johti 1990-luvun alun lamaan. Talous lähti nousuun, kun markan yliarvostus purkautui. Kelluvan valuutan aika ennen euroon siirtymistä oli Suomen taloudelle hyvin suotuisa.

Vahvan markan politiikan kokemusten olisi tullut saada Niinistö ja Lipponen ymmärtämään, ettei Suomen olisi missään tapauksessa tullut liittyä euroalueeseen. Tämän ymmärryksen puutteesta olemme joutuneet kovasti kärsimään.

Niinistöltä olisi pitänyt ja pitää kysyä esimerkiksi näin:

Sanoitte uudenvuodenpuheessanne, että Suomen kansantalous on vieläkin pienempi kuin vuonna 2008 ja Suomen valtiontalous on vakavasti velkaantunut. Samana ajankohdana Ruotsin kansantalous on kasvanut noin neljänneksen.

Itseaiheutetun laman vuoksi Suomessa on leikattu kovalla kädellä varoja muun muassa koulutuksesta ja sosiaaliturvasta. Myös puolustusmenoja ja kehitysysteistyön

määrärahoja on supistettu. Ettekö tunne syyllisyyttä niistä vahingoista, joita Suomelle on aiheutunut siitä, että veitte Suomen jopa perustuslain vastaisesti euroon?

Sauli Niinistö joutuu vastuuseen sanoistaan ja teoistaan viimeistään sitten, kun hän joutuu kohtaamaan minut vaalien toisen kierroksen keskusteluissa.”

”Saatoin olla omaan kannatukseeni hyvin tyytyväinen”

Presidentinvaalien paras keskustelu käytiin Tampereella 12. tammikuuta. Sen aihepiiri liittyi vuoden 1918 tapahtumiin.

Kerroin keskustelusta seuraavan päivän blogissani:

”Tampereen yliopistolla eilen järjestetyssä vaalikeskustelussa meiltä kysyttiin sukumme kokemuksista vuoden 1918 kansalaissodan tapahtumissa.

Kerroin, että isosetäni Aapeli Väyrynen, isoisäni Juho Väyrysen (1881–1976) veli, oli joutunut 18-vuotiaana Tammissaaren vankileirille. Hän ei ollut osallistunut taisteluihin, mutta ollut muuten mukana punaisten toiminnassa.

Isoisäni Juho Väyrynen ei ollut mukana sodassa, mutta hän oli aktiivinen vasemmistolainen. Vuonna 1930 hänet erotettiin kommunistilakien nojalla Simon valtuustosta. Hän palasi myöhemmin ja toimi vielä 1950-luvulla kansandemokraattien valtuutettuna. Vakaumuksensa hän säilytti kuolemaansa saakka, mutta minua hän kertoi 1970-luvulla äänestäneensä.

Isäni Eemeli Väyrynen (1910–2011) ei päässyt vuonna 1929 suorittamaan asepalvelustaan. Syyksi sanottiin ”pysyväinen sydänvika”.

Ei hänen sydäntään mikään vaivannut. Todellinen syy oli, että suojeluskuntalaiset olivat pitäneet häntä yhteiskunnallisesti epäluotettavana sillä perusteella, että hänen isänsä

oli kruununtorppari ja vasemmistososialisti. Kutsunta-asia-
kirjoihin isän ”kansalaiskunnoksi” merkittiin numero 3.
Jatkosotaan isä kelpuutettiin ja hän oli mukana myös Lapin
sodassa.

Isäni ja hänen kaikki sisarensa ja veljensä olivat maalais-
liittolaisia. Tästä huolimatta kilpailijoiden tukijoukot vuoden
1970 eduskuntavaalien alla levittivät väitteitä, että olen epä-
luotettava, kun isäni poliittinen kanta on epämääräinen ja
kun isoisäni oli ollut Simon johtavia kommunisteja.

Kansalaisista oli hirvittävä murhenäytelmä, joka ei saa
koskaan toistua. Oppia meidän on otettava myös sodan jäl-
keisistä tapahtumista.

1920- ja 1930-luvuilla Suomessa koettiin voimakas oi-
keistovirtaus. Vasemmisto oli suljettu yhteiskunnallisen val-
lankäytön ulkopuolelle. Suhteita Neuvostoliittoon rasitti oi-
keiston jopa aseellinen toiminta Karjalan ”vapauttamiseksi”.

1930-luvulla oikeistoa johti P. E. Svinhufvud. Vuoden 1936
eduskuntavaalien jälkeen hän tasavallan presidenttinä esti
punamultahallituksen muodostamisen.

Seuraavan vuoden presidentinvaaleissa oikeistovoimat
yli puoluerajojen kokoontuivat yhteen turvatakseen Svin-
hufvudin uudelleenvalinnan. Sosialidemokraatit kuitenkin
ratkaisivat vaalin Maalaisliiton Kyösti Kallion eduksi. Hänen
valintansa avasi tien punamultayhteistyölle. Tämä oli niissä
oloissa ratkaisevan tärkeää maan tulevaisuutta ajatellen.

Nytkin Suomessa on vallalla voimakas kokoomuspuolu-
een johtama oikeistosuuntaus.

Euroopan unionin ja euroalueen puitteissa Suomen itse-
näisyyttä murennetaan. Meitä hivutetaan kohti sotilaallista
liittoutumista, Nato-jäsenyyttä ja vastakkainasettelua Venä-
jän kanssa.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana elintasomme on alentunut, köyhyys lisääntynyt ja valtio pahasti velkaantunut. On meneillään ennen näkemätön yksityistäminen ja alueellinen keskittäminen.

Yhtäläisyys 1930-lukuun on siinäkin, että oikeistovoimat yli puoluerajojen ovat valtamedian tukemina liittoutuneet turvaamaan Sauli Niinistön uudelleenvalinnan. Jos ne tässä onnistuvat, oikeistovirtaus jatkuu ja voimistuu.

Merkille pantavaa on, että Niinistön tueksi on kerätty talouselämän piiristä peräti 1,5 miljoonan suuruinen vaalirahoitus. Rahaa tulee erityisesti niiltä, jotka hyötyvät taloudellisesti yksityistämisestä ja suurkaupunkien rajusta kasvusta. Kärsijöinä ovat erityisesti pienituloiset ja vähävaraiset ihmiset kautta maan, mutta myös koko muu Suomi.

Presidentinvaalien kautta Suomelle voidaan osoittaa uusi kestävä suunta sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa että maamme sisäisessä kehitystyössä.

Lahjoitin eilen Tampereen yliopiston kirjastoon kaksi kappaletta teostani ”Eemeli Väyrysen vuosisata”, jossa kerroin myös sukumme kokemuksista vuoden 1918 tapahtumisista ja niiden jälkeen.”

Tampereen tilaisuudessa toin selkeästi esiin vaalien poliittisen asetelman. Suomessa oli vallalla vahingollinen oikeistosuuntaus, joka jatkuisi ja vahvistuisi, jos Niinistö valittaisiin uudelleen. Asetelma oli samankaltainen kuin vuoden 1937 vaaleissa, joissa Kyösti Kallion voitto katkaisi silloisen oikeistosuuntauksen.

Kirjoitin blogissani myös siitä, että talouselämän piiristä Niinistölle oli kerätty peräti 1,5 miljoonan euron vaalirahoitus. Tällä tuettiin poliittisen elämän oikeistosuuntausta.

Kovin tasapuolista ei elinkeinoelämän vaalirahoitus ollut.

Minulle yksi pienehkö järjestö lupasi hieman vajaan 1500 euron avustuksen, jota ei olisi ollut tarpeen ilmoittaa vaalirahoitusilmoituksessa. Tätäkään tukea valitsijayhdistykseni ei lopulta saanut.

Jouduin kattamaan korttien keräämisestä ja vaalikampanjasta valitsijayhdistykselle ja Kansalaispuolueelle aiheutuneita kuluja omista ja tukiyhdistykseni varoista runsaalla 100 000 eurolla. Sauli Niinistö lahjoitti näyttävästä kampanjasta yli jääneet varat hyväntekeväisyyteen.

Kaiken huippu oli, että Kansalaispuolueen kaappausyrityksen jo presidentinvaalien aikana käynnistäneet Sami Kilpeläinen ja Piia Kattelus kehittivät jälkikäteen järjestömiä syytöksiä, jonka mukaan olisin syyllistynyt taloudellisiin väärinkäytöksiin ja vaaliraharikkomuksiin. Näitä väitteitä osa tiedostusvälineistä on innokkaasti levittänyt.

Vaikka vaalien lopputulos näytti mielipidetutkimusten perusteella hyvin selvältä, yritin nostattaa kannattajieni vaalinnostusta julkaisemalla 27.1. blogin ”Varmista toinen ratkaiseva kierros”.

”Kannattajani ovat toteuttaneet upean vaalikampanjan. Lämmin kiitos siitä.

Tukenamme ei ole ollut vahvaa puoluekoneistoa, kuten kaikilla muilla ehdokkailla. Vaalityön on tehnyt pieni, mutta innokas kannattajajoukko.

Käytettävissämme ei ole ollut puoluetukea, eikä talouselämästä koottuja miljoonaluokan lahjoituksia. Vaalibudjettimme on pienin kaikista. Runsaan sadan tuhannen euron vaalikulut katetaan lähes kokonaan myymällä mukeja ja kirjoja.

Olen varma, että vaalimenestyksemme on paljon ennustettua parempi. Kuulumme joka tapauksessa vaalien voittajiin.

Tulos ratkeaa varsinaisena vaalipäivänä. Uskon, että äänestäjät varmistavat sen, että toinen, ratkaiseva kierros toteutuu ja että olemme siinä mukana. Se meidän on mahdollista voittaa.

* * *

Suomelle on saatava uusi suunta.

Suomen itsenäisyyttä on vaalittava ja vahvistettava. Suomen asemaa sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana on selkiytettävä. Rajavalvonta on palautettava.

Nykyinen oikeistosuuntaus Suomen sisäpolitiikassa on vastoin niitä kestävän kehityksen tavoitteita, joihin Suomikin vuonna 2015 YK:ssa kansainvälisesti sitoutui.

Suomessa ei ole ponnisteltu köyhyyden poistamiseksi, vaan tuloerot ovat kasvaneet ja köyhyys pahentunut. Ruokajonotkin ovat pidentyneet, eivätkä valtio ja kunnat ole huolehtineet ruoka-avun riittävästä rahoittamisesta.

Oireellista oli se, että valtamedian ylimieliset toimittajat naureskelivat lupaukselleni lahjoittaa lähes puolet ensimmäisen presidenttivuoteni palkkiosta Heikki Hurstin laupedyöhön. Se taisi vaikuttaa osaltaan siihen, että Hurstin työlle on saatu keräytyksi lisää tukea. Oman lupaukseni pidän, jos tulen valituksi.

Köyhien kyykyttäminen ja maakuntien tyhjentäminen on lopetettava. Koko maata on kehitettävä tasapuolisesti.

* * *

Vaalitaistelun suurin pettymys on ollut valtamedian yksipuolisuus. Sauli Niinistöstä on luomalla luotu myönteistä mieli-

kuvaa. Hänelle epäedullisia asioita ei ole käsitelty.

Kaiken huippu ovat olleet valtamedian ”faktantarkastajat”. Yleensä he ovat tarttuneet Sauli Niinistölle epäedullisiin väitteisiin ja pyrkineet todistamaan ne valheeksi, taruksi.

Faktantarkastajat ovat ottaneet juttuunsa vain itse väitteen kertomatta sen perusteluja. Juttuun on pyritty löytämään asiantuntijoita, jotka ovat väitteen kanssa jollakin perusteella eri mieltä.

Alkuperäisen väitteen esittäjälle ei ole annettu tilaisuutta kommentoida vastaväitteitä, eikä heidän vastineitaan ole suostuttu julkaisemaan. Näin faktajutuista on tullut osa yksipuolista vaalipropagandaa.

Viimeinen oma kokemukseni on kaiken huippu. Faktantarkastaja otti juttunsa kohteeksi minun kannanottoni, mutta käänsi sen päinvastaiseksi.

Ainakin Satakunnan Kansassa julkaistiin eilen perjantaina Lauri Nurmen faktantarkastusjuttu, jossa hän väitti, että minun kantani Lissabonin sopimuksen tulkinnasta on tarua. Saman väitteen Nurmi pääsi esittämään myös torstain A-studiossa.

Nurmen laatiman jutun mukaan, olisin sanonut, että ”Euroopan unionin Lissabonin sopimus velvoittaisi Suomea antamaan kriisitilanteessa sotilaallista apua muille EU-maille”. Tosiasiassa kantani on ollut ja on päinvastainen.

Olen kaikissa haastatteluissa ja keskusteluissa sanonut, että Lissabonin sopimus ei velvoita sotilaallisen avun antamiseen.

Väitteeni on ollut ja on, että Suomen hallitus pyrkii tulkitsemaan sopimusta siten, että se velvoittaisi jäsenmaat antamaan toisille jäsenmaille myös sotilaallista apua. Tähän on varauduttu muuttamalla lainsäädäntöä siten, että suomalais-

sia sotilaita voidaan lähettää ulkomaille myös taistelutehtäviin. Nämä väitteet pitävät paikkansa.

Lissabonin sopimuksen tulkinnalla hallitus pyrkii Sauli Niinistön johdolla muuttamaan EU:n sotilasliitoksi, jolloin siitä tulisi Naton eurooppalainen pilari.”

Vaikka mielipidemittaukset olivat osoittaneet Sauli Niinistön vahvan kannatuksen, olin yllättynyt siitä, kuinka murskaava hänen voittonsa oli.

Olin hieman pettynyt siitä, että hävisin Pekka Haavistolle ja myös Laura Huhtasaarelle.

Saatoin kuitenkin olla omaan kannatukseeni hyvin tyytyväinen. Voitin kahden suuren puolueen, SDP:n ja Keskustan ehdokkaat, vaikka meidän tukenamme ei ollut puolueorganisaatiota, puoluetukea eikä talouselämän rahoitusta.

EHDOLLE KESKUSTAN PUHEENJOHTAJAKSI

Vaalikampanjan aikana sain esille Kansalaispuolueen keskeiset tavoitteet ja poliittisen linjan, ja ne saivat tukea laajalti yli puoluerajojen.

Voittoni Keskustan ehdokkaasta Matti Vanhasesta rohkaisi minut ajattelemaan, että voisin menestyä puolueen puheenjohtajan vaalissa seuraavan kesän puoluekokouksessa. Ajattelin, että ehdokkuudellani saisin ainakin aikaan keskustelua puolueen aatteellisesta ja poliittisesta linjasta.

Kerroin ratkaisustani helmikuun 1. päivänä järjestämässäni tiedotustilaisuudessa. Puheeni julkaisin myös blogina.

On voimien kokoamisen aika

”Vaali-illan jälkeen en ole antanut mitään lausuntoja. Olen halunnut varata aikaa tarjolla olevien vaihtoehtojen punnitsemiseen.

Perustin kaksi vuotta sitten Kansalaispuolueen sen jälkeen, kun oli käynyt ilmi, että en pystynyt enää Keskustan kautta edistämään niitä tärkeimpiä tavoitteita, joiden puolesta olin jo lähes viiden vuosikymmenen ajan työskennellyt.

Ryhdyin kokoamaan tavoitteitteni tueksi saman mielisiä ihmisiä yli puoluerajojen ja sitoutumattomien suomalaisten keskuudesta. Kehotin omia kannattajiani Keskustassa pysy-

mään puolueessa ja vaikuttamaan sen linjaan. Toivoin, että puolue palaisi aatteellisille juurilleen ja menestyisi.

Presidentinvaaleissa hain äänestäjien tukea Suomen itsenäisyyden ja puolueettomuuden vahvistamiselle, hallitulle maahanmuuttopolitiikalle ja kestävän kehityksen edistämiseksi Suomen sisäpolitiikassa. Tulos oli rohkaiseva.

Vielä sunnuntai-iltana ajattelin, että ryhtyisin heti presidentinvaalien jälkeen johtamaan Kansalaispuolueen eduskuntavaalikampanjaa. Yön yli nukuttuani aloin ajatella, että saman mielisiä poliittisia voimia olisi ehkä mahdollista koota laajemminkin yhteen. Tähän suuntaan ajatuksiani veivät myös Seppo Kääriäisen (Suomenmaa 30.1.18) ja Kari Hokkasen (Pohjalainen 31.1.18) äskeiset kannanotot. Mielessäni oli myös Kari Hokkasen jo viime syksynä käyttämä rakentava puheenvuoro ”Alkiolaisen allianssin aika?” (Suomenmaa 26.9.17).

Olen päättänyt, että teen vielä yhden yrityksen Keskustan pelastamiseksi.

Asetun ehdolle Keskustan puheenjohtajan vaaliin ensi kesän Sotkamon puoluekokouksessa. Valintani kautta Keskusta voisi eheytyä perinteisen alkiolaisen aatteensa pohjalta. Liberalismilla olisi johtamassani Keskustassa vahva jalansija.

Puheenjohtajana sain aikanaan paljon kiitosta demokraattisesta tavastani johtaa puoluetta. Tässä suhteessa en ole ainakaan taantunut.

Juurilleen palaava Keskusta voisi eduskuntavaalien kautta nousta jälleen maan suurimmaksi puolueeksi ja vaikuttaa omien arvojensa ja tavoitteittensa pohjalta ratkaisevalla tavalla Suomen tulevaisuuteen.

Kansan keskuudessa luottamus Keskustaan vahvistuisi.

Uskon, että Kansalaispuolueen kannattajat olisivat valmiit toimimaan johtamani uuden Keskustan puitteissa. He ovat hyväksyneet Kansalaispuolueen ohjelman, joka nojautuu alkiolaiseen ihmisyyssaatteeseen. Uskon, että myös osa Sinisten ja Perussuomalaisten kannattajista voisi löytää poliittisen kodin uudesta Keskustasta. Alkiolainen allianssi voisi syntyä.

Kysymys on Suomen tulevaisuudesta. Nykyinen oikeistosuuntaus Suomen poliittisessa elämässä on katkaistava.

Jos nykymeno jatkuu, Suomi menettää lopunkin itsenäisyytensä ja ajautuu sotilaalliseen liittoutumiseen ja Nato-jäsenyyteen. Jos nykymeno jatkuu, köyhyys kasvaa ja eriarvoisuus lisääntyy. Jos nykymeno jatkuu, suurkaupungit ruuhkautuvat ja sekä maakuntakaupungit että maaseutu näivettyvät.

Asettumalla puheenjohtajaehdokkaaksi tarjoan Keskustan jäsenistölle ja puoluekokousedustajille aidon kansanvaltaisen mahdollisuuden päättää vapaasti puolueen linjasta ja tulevaisuudesta.

Vaihtoehdot ovat selvät. Molemmista niistä palaan eduskuntaan heti Sotkamon puoluekokouksen jälkeen tiistaina 12.6.2018.

Jos puoluekokous päättää, että Keskusta jatkaa nykyisellä linjallaan, eroan puolueen jäsenyydestä, muodostan Kansalaispuolueen eduskuntaryhmän ja ryhdyn johtamaan sen vaalikampanjaa.

Jos taas tulen valituksi Keskustan johtoon, liityn puolueen eduskuntaryhmään ja olen valmis johtamaan sen voittoon seuraavissa eduskuntavaaleissa.”

Ilmoitukseni synnytti kaksi voimakasta reaktiota. Yksi Keskustan taholta, toinen Kansalaispuolueen piiristä.

Ensin ehtivät Sami Kilpeläinen ja Piia Kattelus. He ryhtyi-

vät sabotoimaan ehdokkuuttani järjestämällä 6.2.2018 omin päin tiedotustilaisuuden, jossa käynnistettiin Kansalaispuolueen ehdokashankinta eduskuntavaaleja varten.

Tiedotustilaisuuden yhteydessä minun kerrottiin olevan Kansalaispuolueen pääministeriehdokas. Tilaisuudessa torjuttiin ajatus voimien kokoamisesta uudistuvan Keskustan ympärille. Kansalaispuolue jatkaisi heidän mukaansa itsenäisenä puolueena ja asettaisi omat kansanedustajaehdokkaansa, vaikka minut valittaisiinkin Keskustan johtoon.

Tiedotustilaisuus oli ensimmäinen julkisuuteen tullut merkki siitä, että he olivat kaappaamassa puoluetta omaan määräysvaltaansa. Siinä he esiintyivät näyttävästi roll-up -julisteessa, jolla he johtaisivat puolueen kevään 2019 eduskuntavaaleihin. Esillä oli myös puolueen uusi logo, jota ei ollut puoluehallituksessa käsitelty.

Vastasin samana päivänä antamallani tiedotteella:

”Kansalaispuolueen johto on käynnistänyt tänään ehdokashankinnan eduskuntavaaleja varten. Tiedotustilaisuudessa kerrottiin, että olen puolueen pääministeriehdokas. Minulta ei pyydetty suostumusta siihen, että nimeäni käytetään ehdokashankinnan käynnistämiseen.

Tavoittelen Suomen Keskustan puheenjohtajuutta Sotkamon puoluekokouksessa. Jos tulen valituksi, toivon, että Kansalaispuolue ja sen kannattajat tulevat mukaan uuden Keskustan johdolla syntyvään ´alkiolaiseen allianssiin´.

Olen antanut viime heinäkuussa periaatteellisen lupauksen olla Kansalaispuolueen presidentti- ja pääministeriehdokkaana. Kansalaispuolueen ehdokashankinta eduskuntavaaleja varten olisi tullut käynnistää vasta Sotkamon puoluekokouksen jälkeen, jolloin aikaisintaan tiedetään, kuka on puolueen pääministeriehdokas.”

Keskustan johto ryhtyi vastaiskuun

Keskustan vastaveto tuli kaksi päivää myöhemmin.

Puoluehallituksen 8.2. pitämästä pikakokouksesta julkaistiin kannanotto, jonka mukaan en olisi vaalikelpoinen puheenjohtajaa valittaessa. Kananotto perustui Lauri Tarastilta ja Heikki Halilalta tilattuun asiantuntijalausuntoon.

STT uutisoi:

”Keskustan puoluehallitus on yksimielisesti linjannut, että kilpailevan puolueen jäsen Paavo Väyrynen ei voi pyrkiä keskustan puheenjohtajaksi. Puolue yhtyy näin yhdistysoikeuden asiantuntijoiden ministeri Lauri Tarastin ja professori Heikki Halilan arvioon.

Puoluehallitus sanoo tiedotteessaan, että keskusta on pitänyt ovea auki Paavo Väyrykselle, mutta hän on itse sen sulkenut.

Väyrynen on ollut perustamassa kilpailevaa kansalaispuoluetta. Lisäksi Väyrynen kuuluu sitoutumattomana Helsingin kaupunginvaltuustossa kristillisdemokraattien valtuustoryhmään.

– Asiantuntijoidenkin mielestä tämä on osoitus siitä, että Väyrynen on irtautunut kahdella tavalla Suomen Keskustasta poliittisessa toiminnassa, puoluehallitus sanoo.”

STT:n jutussa oli puheenjohtaja Juha Sipilän lausunto, jonka mukaan rehti kisa sopii, muttei Väyryksen ehdoilla:

”Keskustan puheenjohtajan, pääministeri Juha Sipilän mukaan puolueessa käydään mielellään rehti kisa linjasta ja puheenjohtajuudesta, mutta se edellyttää, että Paavo Väyrynen luopuu kilpailevasta puoluehankkeesta.

Sipilä sanoo toivottavansa Väyryksen tervetulleeksi kisaan, mutta nyt puoluehallituksen määrittelemillä rehdin pelin säännöillä, ei Väyryksen ehdoilla.

– Periaate on aina ollut se, että kunnioitetaan puolueko-

kouksen päätöksiä, tuetaan valittua linjaa ja niitä henkilövalintoja, mitä on tehty. Minä osaltani sitoudun siihen.

– Tässä voi tulla vaikka mitä näytelmiä, mutta puolueen ja minun osaltani tämä on nyt tässä.”

Julkaisin välittömästi tiedotteen, jossa kommentoin puoluehallituksen päätöstä.

”Keskustan puoluehallitus on kahdelta yhdistysoikeuden asiantuntijalta hankitun maksetun lausunnon perusteella omaksunut tulkinnan, jonka mukaan en voisi olla vaalikelpoinen Sotkamon puoluekokouksessa toimeenpantavassa puolueen puheenjohtajan vaalissa.

Asiantuntijoiden lausunto osoittaa sääntöjen olevan tulkinnanvaraiset. Tästä syystä he ehdottavatkin sääntöjen muuttamista. Lausunnon mukaan vaalikelpoisuuden ratkaisee puoluekokous.

Puoluehallituksen kannanotto näyttääkin tähtäävän siihen, että puoluekokoukseen valmistauduttaessa vältettäisiin perusteellinen keskustelu puolueen linjasta ja tulevaisuudesta. Tähän viittaa se, että puoluehallitus toivoo, että Keskustan piirit, kunnallisjärjestöt ja paikallisyhdistykset ottavat toiminnassaan huomioon sen omaksunan tulkinnan.”

Selvensin kantaani seuraavana päivänä julkaisemallani blogilla ”Keskustan johto pelkää keskustelua”.

”Keskustan puoluehallituksen eilinen kannanotto minun vaalikelpoisuudestani Sotkamon puoluekokouksessa perustuu heppoiseen maksettuun asiantuntijalausuntoon.

Minuun otti eilen yhteyttä oikeustieteen tohtori Kari Uoti, joka tarjoutui ilman palkkiota laatimaan siihen vastineen (Oikeudellisesta asiantuntijalausunnosta Suomen Keskustalle).

Vastineessaan Uoti toteaa, että lausunto ei ole analyysilain sisällöstä, vaan selvitys tavasta päästä ennalta määrättyyn/tavoiteltuun lopputulemaan liittyen Keskustan tulevan kesän puheenjohtajanvaaliin. Tämän tyyliä lausuntoja käytetään hänen mukaansa hyvin tavanomaisesti tuomioistuinmissa pyrittäessä edistämään oman tavoitteen toteutumista.

* * *

Eilen julkisuuteen tuli toinenkin "tilaustyö", Suomenmaa-lehdessä julkaistu Hannes Mannisen minulle osoittama avoin kirje. (Avoin kirje Paavolle) Se on hyvin paljastava.

Hannes kuvaa kirjeessään meidän hyvää yhteistyötämme aina siihen saakka, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin. Hän arvosteli eduskunnassa käynnistämäni jarrutuskeskustelua. Se ei hänen mielestään sopinut "valtiomiehelle".

Itse pidän jarrutuskeskustelua ehkä tärkeimpänä valtiomiestekonani.

Suomi vietiin Euroopan unioniin sillä hyvin kyseenalaisella perustuslakivaliokunnan enemmistön tekemällä tulokinnalla, jonka mukaan liittymissopimus voitiin käsitellä eduskunnassa kiireellisenä kahden kolmasosan enemmistöllä, kun ensin järjestettiin kansanäänestys, jossa kansan enemmistö sen hyväksyi. Valiokunnassa Keskustan, Vasemmistoliiton ja kristillisten edustajat ja yksi kokoomuslainenkin jäsen olivat perustuslain säätämisyjärjestyksen kannalla. Jos näin olisi toimittu, Suomi ei todennäköisesti olisi liittynyt unioniin.

Kansanäänestyksen jälkeen Esko Ahon johtama hallitus yritti hyväksyttää sopimuksen kovalla kiireellä eduskunnassa ennen Ruotsin kansanäänestystä. Siellä kansan enem-

mistö vastusti oman maansa jäsenyyttä. Minun oli mahdotonta ajatella, että Suomi liittyisi unioniin, jos Ruotsi jää ulkopuolelle.

Meille oli tarjolla parempi vaihtoehto. Jos Ruotsi ja Suomikin olisivat jääneet Euroopan talousalueeseen, olisimme voineet ryhtyä rakentamaan sen puitteisiin Pohjolan yhteisöä. Olisimme säilyttäneet itsenäisyytemme. Meillä olisi ollut itsenäinen ulko-, turvallisuus- ja kauppapolitiikka, kansallinen maatalouspolitiikka ja oma aluepolitiikka, emmekä olisi joutuneet mukaan ylikansalliseen päätöksentekoon.

Jarrutuskeskustelulla saimme lykätyn lopulliset äänestykset Ruotsin kansanäänestyksen yli. Siellä valitettavasti tilapäinen enemmistö hyväksyi oman maansa jäsenyyden.

Nyt EU on jatkuvassa kriisissä. Britannia on eroamassa unionista, ja se muutoinkin natisee liitoksissaan. Nyt kun ylikansallisen yhdentymisen aikakausi on päättymässä, monet Suomen jäsenyyttä kannattaneetkin ovat harmitelleet sitä, että maamme liittyi unioniin ja myöhemmin euroalueeseen.

Laajan euroalueen perustaminen ja Suomen jäsenyys siinä on osoittautunut pahaksi virheeksi. Nyt euroaluetta ryhdytään Ranskan ja Saksan johdolla kehittämään yhteisvastuulliseksi unionin liittovaltiotytimeksi.

Mannisen kirjoitus paljastaa sen tosiasian, että erimielisyys Eurooppa-politiikasta on hiertänyt ja hiertää edelleen pahasti Keskustaa. Siitä ei ole kyetty käymään avointa keskustelua. Nytkään sitä ei haluta, vaikka unionin kehitys uhkaa Suomen itsenäisyyttä ja sotilaallista liittoutumattomuutta.

Viime vuosina puoluetta ovat alkaneet yhä enemmän jakaa myös erimielisyydet ulko- ja turvallisuuspolitiikasta,

maahanmuuttopolitiikasta ja aluepolitiikasta. Keskustan johdolla Suomea on ryhdytty viemään sotilaallisen liittoutumisen, avointen rajojen maahanmuuttopolitiikan ja keskittävän aluepolitiikan tielle.

Meitä perinteisen keskustapolitiikan kannattajia ei ole edes kuunneltu. Meitä on syrjitty ja meidät on työnnetty sivuun.

* * *

Minun vaalikelpoisuuteni ratkaistaan vasta puoluekokouksessa. Puoluehallituksen eilinen kannanotto tähtääkin vain siihen, että puoluekokoukseen valmistauduttaessa voitaisiin välttää keskustelu Keskustan linjasta ja tulevaisuudesta. Järjestöväelle annettu ohje merkitsee sitä, että puheenjohtajaehdokkaiden panelikeskusteluja ei järjestetä.

Keskustelua voidaan vaikeuttaa, mutta sitä ei voida estää. On huolehdittava siitä, että Juha Sipilä tukijoineen joutuu ottamaan kantaa niihin samoihin kysymyksiin, joista äskeisissä presidentinvaaleissa keskusteltiin. Ne koskevat ennen muuta ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, Suomen jäsenyyttä ja politiikkaa euroalueessa, maahanmuuttopolitiikkaa ja aluepolitiikkaa.

Kevätkauden mittaan järjestettävissä puhetilaisuuksissani kerron oman näkemykseni Suomen, Euroopan ja ihmiskunnan tulevaisuudesta. Niiden yhteydessä olen valmis käymään luottamuksellisia keskusteluja Keskustan järjestöväen kanssa. Ensimmäiset tilaisuudet järjestän ensi lauantaina Posiolla, Sallassa, Savukoskella ja Pelkosenniemellä.

Hannes Mannisen avoimen kirjeen retorinen loppu kertoo

siitä, kuinka eri tavoin nykyinen poliittinen tilanne voidaan nähdä. Hannes kehottaa minua noudattamaan Väinö Leskinen muistelmien mottoa ”On aika sotia ja on aika sopia”.

Väinö Leskinen ei kirjoittanut muistelmia. Hannes tapaillee Tuomas Keskisen kirjoittaman elämäkertateoksen nimeä ”Aika sotia – aika sopia: Väinö Leskinen 1917-1972”.

Väinö Leskinen johti yhdessä Väinö Tannerin kanssa sitä rintamaa, joka yritti syrjäyttää Urho Kekkosen ja suistaa Suomen Paasikiven linjalta.

Tuo Hanneksen kehotus olisi osoitettava niille, jotka ovat vieneet kovin ottein Keskustaa liberalismiin, federalistisen Eurooppa-politiikan ja sotilaallisen liittoutumisen tielle.

Paluu alkioolaiseen aatteeseen ja kekkoslaiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan voisi eheyttää Keskustan.”

Keskusteluun osallistui myös Ilkka-lehden entinen päätoimittaja Kari Hokkanen. Hän kirjoitti Suomenmaahan kolumnin, jota kommentoin 17.2. julkaisemassani blogissa ”Rehtiin kilpaan”.

”Professori Kari Hokkanen on viisas mies.

Syyskuussa Suomenmaassa julkaistussa kolumnissaan (Alkiolaisen allianssin aika?) Hokkanen ehdotti, että Keskustan ympärille olisi pyrittävä muodostamaan alkioolainen allianssi. Olen kannattanut ja kannatan tätä ajatusta.

Viimeisimmässä Suomenmaan kolumnissaan (Väyrynen toistaa Vennamon temppuja) Hokkanen käsitteli Keskustan puheenjohtajan vaalia: ”Juha Sipilä ilmoitti olevansa valmis rehtiin kilpaan. Suomenmaan pääkirjoitus vaati estämään (Väyrysen) ehdokkuuden. Olen enemmän Sipilän kannalla.”

Kari Hokkanen arvosteli yritystä estää ehdokkuuteni jo ennen puoluekokousta ja varoitti joutumisesta käräjäkirjokselle.

Hokkanen ehdotti, että järjestettäisiin avoimia tilaisuuksia, joissa voisin kohdata Sipilän ja maakuntien kansanedustajia. Tartun mielelläni tähänkin ehdotukseen.

Puoluehallituksen 8. helmikuuta tekemä päätös on sekä epäviisas että ilmeisen laiton.

Mahtoiko kokous olla edes päätösvaltainen? Tulkinta vaalikelpoisuudesta kuuluu puoluekokoukselle, kuten myös puoluehallituksen tilaamassa asiantuntijalausunnossa todetaan.

Puoluehallitus kehottaa piirijärjestöjä, kunnallisjärjestöjä ja osastoja käsittelemään minua vaalikelvottomana, vaikka sillä ei ole toimivaltaa päättää vaalikelpoisuudesta. Tässä puoluehallitus aivan ilmeisesti rikkoo ja kehottaa puolueen jäsenyhdistyksiä rikkomaan yhdenvertaisuuslakia, jonka mukaan ketään ei saa syrjiä mm. vakaumuksen, mielipiteen tai poliittisen toiminnan perusteella. Sääntöjen mukaan ainoa edellytys puheenjohtajaehdokkuudelle on puolueen jäsenyys.

Syrjinnästä voi valittaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle, joka voi kieltää jatkamasta syrjintää ja asettaa uhkasakon kiellon noudattamiseksi. Syrjintään tulee uusia piirteitä, jos tai kun vaaliin tulee Juha Sipilän ja minun lisäksi muita ehdokkaita.

Puoluehallituksen päätös asettaa hankalaan asemaan myös tiedotusvälineet, joilla on ollut tapana järjestää keskusteluja puolueiden puheenjohtajaehdokkaiden kesken. Voisivatko nekin jättää kutsumatta keskusteluihin henkilön, joka täyttää puolueen sääntöjen ehdokkuudelle asettamat ehdot? Olisivatko nekin valmiit rikkomaan yhdenvertaisuuslakia?

Puoluehallituksen kannattaisi ottaa puoluekokouksen

valmistelut uuteen harkintaan. Kari Hokkasta on nytkin viisasta kuunnella.

Jos Keskustan johto on vakuuttunut siitä, että sen toteuttama politiikka on ollut oikeaa, sen pitäisi olla valmis puolustamaan sitä avoimissa keskustelutilaisuuksissa. Aivan kuten Kari Hokkanen toteaa, Juha Sipilä ei varmaankaan ehdi itse mukaan kaikkiin tilaisuuksiin, mutta ”yhteisesti sovitulla linjalla on muitakin pystyviä puolustajia” – kansanedustajat.

Minulle sopii, että voisin Hokkasen ehdottamalla tavalla kohdata avoimissa keskustelutilaisuuksissa Sipilän ohella myös maakuntien kansanedustajia.”

Helmikuun 22. päivänä tapasin Mauri Pekkarisen aloitteesta hänet ja kaksi muuta veteraanipoliitikkoa, Timo Kallin ja Seppo Kääriäisen.

He olivat liikkeellä Juha Sipilän tietten. He pyrkivät selvittämään, löytyisikö minulle Keskustassa sellainen vaikutusvaltainen asema, että voisin jättäytyä pois Kansalaispuolueesta ja palata Keskustan toimintaan.

Lupasin harkita asiaa. Olin valmis ilman ennakkoehtoja tapaamaan Sipilän.

Jälkikäteen Pekkarinen ilmoitti, että Sipilä tulee ottamaan minuun yhteyttä.

Maaliskuun 3. päivänä tapahtui merkittävä käänne.

Kansalaispuolueen kaappausta yrittäneet Kilpeläinen ja Kattelus järjestivät aamulla hallituksen kokouksen, jossa ne yhdistyslain vastaisia menettelyjä käyttäen erottivat puolueesta minut ja vaalipäällikkö Seppo Hauta-ahon.

Päivän mittaan pidettiin kaksi yleistä kokousta.

Iltapäivällä kello 16.15 pidetyssä kokouksessa puoluehallitukseen valittiin Kilpeläinen, Kattelus ja Komsu. Ryhdyin heti laatimaan moitekannetta, jolla sekä aamupäivän hallituksen

kokouksen että iltapäivällä pidetyn yleisen kokouksen päätökset määrättäisiin pätemättömiksi tai mitättömiksi. Siihen mennessä kahden aikaisemman hallituksen kokouksen päätösten täytäntöönpano oli käräjäoikeuden päätöksellä jo keskeytetty.

Aamupäivällä kello 11.30 pidettyyn kokoukseen osallistui jäsenten enemmistö. Siinä hallitukseen valittiin minun lisäkseni Seppo Hauta-aho ja Akseli Erkkilä. Tätä kokousta ei moitittu, ja sen päätökset saivat siten aikanaan lainvoiman.

Tässä kokouksessa valittu hallitus antoi tukensa pyrkimykselleni muodostaa alkiolainen allianssi uudistuvan Keskustan ympärille.

”Teen vakavan yrityksen nousta Keskustan johtoon”

Maaliskuun 5. päivänä julkaisin blogin, jossa ojensin kättä Keskustan johdon suuntaan.

Tuolloin arvailtiin, nopeuttaisinko paluutani eduskuntaan voidakseni kaataa sote-uudistuksen. Ilmoitin päinvastoin lykääväni paluutani.

”Viime päivinä on keskusteltu kiivaasti sote- ja maakuntauudistusten kohtalosta. Tähän liittyen on arvailtu sillä, aionko siirtyä Euroopan parlamentista eduskuntaan kaatakseni ne.

Olen hyvin tyytymätön uudistuksiin.

Sote-uudistus lähti alusta alkaen väärälle uralle sen vuoksi, että kunnilta päätettiin evätä oikeus tuottaa palveluja maakunnalle. Tämä uhkaa johtaa aivan liian laajaan yksityistymiseen.

Räikein esimerkki tästä on Meri-Lapin yksityistämistratagemiksi. Alueen kunnat olisivat mielellään tuottaneet palvelut Lapin maakunnalle. Kun tämä ei ollut mahdollista, alueen palvelut voitiin turvata vain yksityistämisen avulla.

Muutoinkin sote-uudistus uhkaa johtaa liialliseen yksityistymiseen ja ainakin joiltakin osin myös palvelujen heikentymiseen. Uskon, että uudistus lisäksi kasvattaa kustannuksia.

Maakuntauudistukseen ei minua tyydytä. Kun maakunnat saavat rahoituksensa valtiolta, järjestelmästä tulee keskusjohtoinen. Vaalijärjestelmä saattaa johtaa siihen, että monessa maakunnassa valtuuston enemmistö koostuu keskuskaupungin tai ainakin parin suurimman kaupungin edustajista.

En halua kuitenkaan ryhtyä tukemaan uudistusten kaatumista. On parempi hyväksyä ne nyt meneillään olevan valmistelun pohjalta. Samalla on ryhdyttävä valmistelemaan niiden korjaamista heti uuden eduskuntakauden alussa.

Tukeni maakunta- ja sote-uudistuksen hyväksymiselle liittyä myös siihen, että aion tehdä vakavan yrityksen nousta Keskustan johtoon ensi kesän puoluekokouksessa. Eduskuntavaaleihin ei voida mennä sekasortoisissa oloissa.

Tämän vaalikauden hallituspolitiikka on ollut pääosin onnistunutta, mutta on myös tehty pahoja virheitä. Vaaleihin käytäessä virheet on tunnustettava. Seuraavalla vaalikaudella politiikan suuntaa on korjattava.

En siis aio aikaistaa siirtymistäni Euroopan parlamentista eduskuntaan. Sen sijaan olen päätenyt lykkäämään sitä alkusyksyyn. Tähän on sekä käytännöllisiä että poliittisia syitä.

Kun ryhdyin valmistelemaan lähtöäni Euroopan parlamentista, koin ikävän yllätyksen. Avustajien lomat on voitava pitää ennen kauden päättymistä. Lisäksi on varauduttava Brysselissä työskentelevien avustajien siirtymäkorvausten maksamiseen. Jos jättäisin paikkani kesäkuun alussa, joutuisin toimimaan pitkään kokonaan ilman avustajia.

Toisaalta kansanedustajilla on paljon pidempi kesälo-
ma kuin Euroopan parlamentin jäsenillä. Kun jatkan työtä-
ni Euroopan parlamentissa eduskunnan syysistuntokauden
alkuun, saan tehdä parlamentaarista työtäni neljä viikkoa
kauemmin.

Kevätkaudella aion valmistautua huolellisesti Sotkamos-
sa järjestettävään Keskustan puoluekokoukseen.

Ehdokkaana pyrin saamaan aikaan keskustelua Keskus-
tan aatteesta ja linjasta.

Osallistun huhtikuun lopulla Lahdessa pidettävään puo-
luevaltuuston kokoukseen. Siellä minulla on Keskustan eu-
roparlamentaarikkona läsnäolo- ja puheoikeus.

Kevään mittaan osallistun mahdollisimman moneen pii-
rikokoukseen. Paikalla ovat sekä puolueen johdon edustaja
että maakunnan kansanedustajat. Piirikokouksissa on ollut
tapana antaa Euroopan parlamentin jäsenille mahdollisuus
käyttää puheenvuoro ja osallistua keskusteluun.

Piirikokouksissa on yleensä kuultu puoluekokouksessa
eri johtotehtäviin ehdolla olevien puheenvuorot. Usein on
järjestetty myös ehdokkaiden välisiä paneelikeskusteluja.
Minulla tulee tietysti olla yhdenvertainen oikeus käyttää näi-
tä puheenvuoroja ja osallistua näihin paneelikeskusteluihin.

Pyrin vaikuttamaan puoluekokouksessa käytävään kes-
kusteluun ja siellä tehtäviin päätöksiin myös puolueko-
kousaloitteiden avulla.

Valmistautumistani Sotkamon puoluekokoukseen hel-
pottaa se, että Kansalaispuolueelle Oulussa viime lauan-
taina valittu uusi johto tukee tavoitettani rakentaa uudistu-
van Keskustan ympärille ”alkiolainen allianssi”, jossa myös
Kansalaispuolue ja sen kannattajat voisivat olla erikseen
sovitavalla tavalla mukana.

Keskustalle on tarjolla mahdollisuus nousta laakson pohjalta jälleen Suomen suurimmaksi puolueeksi. Jos tulen valituksi Keskustan johtoon, sen perinteisen äänestäjäkunnan luottamus puolueeseen vahvistuu ja sen kannatus nousee. Toisaalta puolueen on mahdollista saada tuekseen suurin osa niistä muista suomalaisista, jotka kannattivat minua presidentinvaaleissa.”

Maaliskuun lopulla kutsuin vieraikseni Pärnuun hotelli Inge Villaan kaksi vanhaa ystävääni, Juhani Perttusen ja Eero Lankian. He olivat olleet aloitteellisia tapaamisen järjestämiseksi.

Keskustelin heidänkin kanssaan mahdollisuudesta, että palaisin Keskustan toimintaan. Johtopäätös oli sama kuin helmikuulla Pekkarisen johdolla käydyssä keskustelussa. Olin valmis keskustelemaan asioista Sipilän kanssa ilman ennakkoehtoja.

Tämänkin tapaamisen jälkeen minulle kerrottiin, että Sipilä ottaa yhteyttä. Ei ottanut.

”Olen päättänyt erota Kansalaispuolueesta”

Huhtikuun 12. päivänä otin ratkaisevan askeleen. Kun Kansalaispuolue oli kaappausyrityksen vuoksi menettänyt toimintakykynsä, ilmoitin päättäneeni erota puolueesta. Tällä tavoin olin täyttämässä puolueen asettaman ehdon vaalikelpoisuudeleni puheenjohtajan vaalissa.

Kirjoitin blogin, jonka otsikoin ”Alkiolaista allianssia rakentamaan”:

”Keskustan entisenä puheenjohtajana ja nykyisenä kunniapuheenjohtajana ihmettelen sitä tapaa, jolla puheenjohtaja Juha Sipilä suhtautuu vastuuseensa puolueen ja samalla Suomen tulevaisuudesta.

Arvioni on, että Sipilä on johtamassa Keskustan väistä-mättömään raskaaseen vaalitappioon.

Jos näin käy, Juha sanoo olevansa valmis siihen, että pannaan ”ukko vaihtoon”. Kuten Juha IS:n haastattelussa itse totesi, korkealta hän ei tipahtaisi.

Mutta onko Sipilä ajatellut, kuinka alas puolue putoaisi?

* * *

Omaa vastuutani puolueen kunniapuheenjohtajana olen kantanut monien mielestä liikaakin. Mutta tällainen minä olen.

Suhtauduin suurin toivein Juhan valintaan puolueen puheenjohtajaksi.

Vuonna 2014 julkaisemassani ”Suomen linja” –kirjassa totesin, että Sipilä saattaisit olla ensimmäinen seuraajistani, jonka poliittiseen linjaan voisin olla tyytyväinen. Uskoin, että puolue voisi hänen johdollaan yhtenäistyä perinteiselle linjalleen. Kirjoitin: ”Alkiolaisuudesta saattaa tulla taas puolueen pääsuunta, jota liberaalit voimat täydentävät”.

Kesän 2015 hallitusratkaisu oli raskas pettymys. Hallituksen kokoonpano osoitti, että sen politiikka tulisi olemaan tärkeimmissä ulko-, Eurooppa- ja sisäpolitiikan asioissa Keskustan periaatteiden vastaista. Kommentoin tuoreeltaan, että Juhalla oli ”vääränlainen joukkue ja huonot neuvonantajat”.

Enemmistö eduskuntaryhmän ja puoluehallituksen jäsenistä halusi yhteistyötä sosialidemokraattien kanssa. Hallitukseen kuitenkin otettiin Kokoomus, joka pääsi avainasemaan, kun Keskustasta mukaan tuli vain sitä lähellä olevia liberaaleja.

Syksyn mittaan yritin vaikuttaa puolueen ja hallituksen politiikkaan puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan kautta.

Juhaan pidin lisäksi henkilökohtaista yhteyttä lähinnä sähköpostin välityksellä. Tämä kaikki osoittautui turhaksi. Sähköpostiyhteyskin katkesi marraskuulla.

* * *

Olen ollut kaksi kertaa nostamassa Keskustaa kuilun partaalta.

Vuoden 1970 romahduksen jälkeen tarvittiin kahden vuosikymmen sinnikäs aatteellinen ja poliittinen työ, jolla Keskusta nousi taas suurimmaksi puolueeksi.

Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa koettiin vielä pahempi tappio. Siitä noustiin nopeasti, kun äänestäjien luottamus saatiin palautetuksi jo seuraavan vuoden presidentinvaalien yhteydessä.

Jos olisin ollut kymmenen vuotta nuorempi, olisin saatanut ajatella, että annan Juhan ajaa puolueen karille ja ryhdyin sitä sen jälkeen taas yhdessä muiden saman mielisten kanssa nostamaan. Toisaalta ajattelin, että liian paljon peruuttamatonta vahinkoa ehtii syntyä jo tämän vaalikauden mittaan.

Yritin herättää puolueen johtoa ilmoittamalla tammikuussa 2016 julkisesti, että jättäydyn sivuun puolue-elinten työskentelystä. Tällä ei ollut mitään vaikutusta.

Kun vastakaikua ei tullut, perustin Kansalaispuolueen. Sen yhtenä tarkoituksena oli synnyttää kilpailua, joka saisi Keskustan palaamaan aatteellisille juurilleen.

Keskustassa toimivia kannattajiani kehotin pysymään puolueessa ja vaikuttamaan sen linjaan. Ryhdyin kokoaamaan yhteen alkioalaisen aatteen kannattajia yli puoluerajojen ja sitoutumattomien suomalaisten keskuudesta.

Presidentinvaalit osoittivat, että alkiolaisella aatteella on laajaa kannatusta myös Keskustan ulkopuolella.

* * *

Viime päivien haastatteluissaan Juha on kertonut uskovansa, että talouden ja työllisyyden kohentuminen nostavat vaaleihin käytässä Keskustan kannatusta. Tämä toivo on turha.

Keskustan kannatus on hiipunut sen vuoksi, että puolueen ja keskustajohtoisen hallituksen poliittinen linja on ollut vieras suurimmalle osalle Keskustan kannattajakuntaa. Kysymys on politiikan suurista linjoista.

Keskustan johdolla Suomea on viety sotilaallisen liittoutumisen tielle ja on toteutettu itsenäisyyttämme kaventavaa Eurooppa-politiikkaa. On harjoitettu maaseutua ja maakuntaa tyhjentävää keskittävää metropolipolitiikkaa. Köyhyyttä on pahennettu perusturvaa leikkaamalla. Maahanmuuttopolitiikka on ollut holtitonta.

Jos Keskusta menee vaaleihin nykylinjaa toteuttaen, edessä on väistämätön rökäletappio. Ketkä sen jälkeen nostavat puolueen? Onko edessä Ruotsin ja Norjan Keskustapuolueiden tie pienpuolueeksi?

Puoluetta ei pelastaisi sekään, että Juha vetäytyisi ja hänen tilalleen tulisi joku muu hänen ”joukkueeseensa” lukeutuva nykylinjan kannattaja. Matti Vanhasen tapaus on varoittava osoitus tästä.

Edes luontainen vaatimattomuuteni ei estä minua toteamasta, että taidan olla jälleen ainoa, joka voisi puolueen pelastaa.

Kysymys on puolueen linjasta. Jos palaisin puolueen joh-

toon, perinteisen kannattajakunnan luottamus palautuisi. Toisaalta presidentinvaalien kokemus osoittaa, että alkio-laista politiikkaa toteuttavan Keskustan ympärille voisi muodostua laajempi allianssi, joka voisi johdattaa Suomen kohti kestäväää tulevaisuutta.

Tähän alkiolaiseen allianssiin voisimme saada mukaan myös ne voimat, jotka ovat tulleet aatteen kannattajiksi Kansalaispuolueen kautta.

* * *

Keskustan Sotkamon puoluekokous lähestyy. Vieläkään minulla ei ole tietoa siitä, voinko olla ehdolla puolueen puheenjohtajaksi.

Kukaan puolueen johdosta ei ole ollut minuun minkäänlaisessa yhteydessä. Tieto on ollut ristiriitaista, ja se on kulkenut vain julkisuuden kautta.

Aluksi puheenjohtaja Juha Sipilä ilmoitti olevansa valmis rehtiin kilpaan.

Sitten puoluehallitus päätti hankkimiansa asiantuntijalausuntojen nojalla, että en ole vaalikelpoinen. Tällä perusteella järjestöväelle annettiin ohjeet, ettei minua voida ottaa mukaan paneelikeskusteluihin. Puheenjohtaja ilmoitti, että voisin olla ehdolla, jos eroaisin Kansalaispuolueesta.

Seuraavaksi myönnettiin, että vaalikelpoisuudesta voi päättää vain puoluekokous. Lisäksi tultiin siihen tulokseen, ettei vaalikelpoisuuttani voida evätä nykyisten sääntöjen perusteella. Tästä syystä puoluekokouksen käsiteltäväksi on valmisteltu sääntömuutos, jonka mukaan ehdolla voi olla vain henkilö, joka ei viimeksi kuluneen vuoden aikana ole kuulunut toiseen puolueeseen.

Viimeisin kannanotto on puheenjohtaja Sipilän ilmoitus MTV:n Uutisextrassa, että hän on valmis siihen, että puoluekokouksessa "äänestää rätkäytetään".

Tähän lupaukseen on kai nyt luottaminen.

* * *

Puoluekokouksen asetelmia saattaa selkiyttää myös Kansalaispuolueessa syntynyt sisäinen valtataistelu.

Tällä hetkellä Kansalaispuolueella on kolme hallitusta, joista yksikään ei ole oikeustoimikelpoinen. Valtataistelu on johtanut oikeudenkäynteihin, jotka ovat halvaannuttaneet puolueen pitkäksi aikaa.

Tässä tilanteessa olen päättänyt erota Kansalaispuolueesta. Puoluehallituksen jäsen olen siihen saakka, kunnes saadaan aikaan laillisesti kokoon kutsuttu jäsenten yleinen kokous, joka valitsee uuden hallituksen.

Oikeudenkäynnit jatkuvat tämän jälkeenkin. Uskon, että laittomuuksiin ryhtyneet joutuvat vastuuseen toiminnastaan. Oikeudenkäynnit kestävät kuitenkin pitkään, ja puolue tuskin enää palaa ennalleen.

Erottuani Kansalaispuolueesta voin kai kiistatta osallistua puheenjohtajan vaaliin Sotkamon puoluekokouksessa.

Tähän olisi saatava pikimmiten täysi selvyys."

Seuraavana päivänä järjestettiin Seinäjoella Keskustan Etelä-Pohjanmaan piirin kokous. Ennakkotiedon mukaan Juha Sipilä ei sairauden takia olisi ollut tulossa paikalle.

Kun Sipilä kuuli minun olevan osallistumassa kokoukseen, hän päätti kuitenkin lentää pienkoneella Seinäjoelle ja osallistua siihen.

Ilta-Sanomien kertoi lukijoilleen tilaisuuden kulusta.

Juha Sipilä piti pitkän poliittisen katsauksen, jonka hän aloitti ottamalla puheeksi minun asemani puolueessa:

”Tervetuloa takaisin kotiin, Paavo, olet lämpimästi tervetullut.

Oletko virkavapaalla toisesta puolueesta vai oletko keskustan jäsen aidosti? Ollaanko jäseniä sittenkin, kun äänestykset on tehty? Kukaan ei hyväksy, että puoluetta käytetään toisen puolueen viestinviejänä.

Keskusta on ainoa liike, joka pystyy pitämään koko Suomen puolta. Jos tämä häviää ennen seuraavia vaaleja, olemme hukassa. meillä on vuosi aikaa vahvistaa keskustaa siihen kuntoon, että voitetaan vaalit.”

Minulle myönnettiin kolmen minuutin puheenvuoro, samanlainen, joka annettiin muille puoluejohtoon ehdolla olleille. Juha Sipilä poistui salista ennen puheenvuoroani. Toivomaani keskustelua ei syntynyt.

Sipilän puhe osoitti, ettei eroamiseni Kansalaispuolueesta merkitsisi mitään. Nyt oltiin asettamassa muita ehtoja.

Tapaaminen Kesärannassa

Kun Juha Sipilä ei lukuisista lupauksista huolimatta ottanut minuun yhteyttä, otin aloitteen omiin käsiini ja ehdotin tapaamista.

Tapasimme torstaina 19.4. Kesärannassa.

Edellisestä tapaamisesta oli kulunut yli kaksi vuotta. Se järjestettiin valtioneuvostossa tammikuussa 2016. Kerroin siitä kirjassani ”Eihän tässä näin pitänyt käydä”.

Olin tullut Sipilää vastaan ilmoittamalla eroavani Kansalaispuolueesta. Aioin kertoa luopuvani ehdokkuudesta puolueen puheenjohtajaksi. Olin aikeissa tehdä mielestäni kohtuullisen ehdotuksen siitä, kuinka voisin palata Keskustan toimintaan.

Aloitin keskustelumme siteeraamalla vuonna 1974 julkaisemani kirjan ”On muutoksen aika” esipuhetta:

”Yksimielisyys yksimielisyyden vuoksi on puolueelle vaarallista. Linja samenee, profiili hämärtyy, politiikasta puuttuu tehokas määrätietoisuus. Näennäisen yksimielisyyden alle kertyy tyytymättömiä, jotka yksimielisyyden vaatimuksilla vaiennetaan. Tyytymättömät jättävät puolueen ja yksimielisyys on entistäkin helpompi saavuttaa.

Minun tarkoitukseni ei ole hajottaa Keskustapuoluetta, kun olen vaatinut keskustelua puolueen tavoitteista. En myöskään aio luopua puolueesta, jos ajatuksiani ei hyväksytä. Minunkin mielestäni puolueen on syytä olla yhtenäinen. Tahtoisin vain, että me selvittäisimme itsellemme mistä me olemme yhtä mieltä. Ellemme me sitä itse tiedä, emme voi politiikallamme myöskään muita vakuuttaa.”

Annoin kirjan Sipilälle. Hän muisteli, että hänellä se olisi, mutta otti teoksen kuitenkin vastaan. Annoin hänelle myös pari uusinta kirjaani.

Keskustelu oli suorasanainen. Se oli hämmentävä.

Aluepolitiikasta olimme eri mieltä. Arvostelin hallituksen harjoittamaa keskittävää metropolipolitiikkaa. Totesin, että aluekehitys on nollasummapeliä. Jos Helsingin seudulle siirtyy yli puoli miljoonaa ihmistä, maakunnat ja myös maakuntakaupungit tästä kärsivät. Sipilän mukaan alueita ei pidä asettaa vastakkain.

Ihmettelin sitä, että Sipilä oli Urho Kekkosen entisen puolueen puheenjohtajana ja pääministerinä ryhtynyt Ranskan kanssa ajamaan Euroopan unionin yhteisen puolustuspolitiikan ja puolustuksen syventämistä siten että unioni muuttuisi sotilasliitoksi. Vastaus osoitti, ettei hän ollut perillä ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusasioista.

Sama on tullut esille tänä syksynä. Sipilä sanoi TV-haastattelussa, että EU:n avunantolauseke oli hyvin lähellä Naton 5. artiklaa, mutta unionilta puuttuvat avunannon mekanismit. Hänen mielestään sellaiset pitäisi luoda. Kuitenkin Sipilä kiistää pyrkivänsä muuttamaan unionia sotilasliitoksi.

Pääasia oli kuitenkin tilanne Keskustassa.

Ilmoitin vetäytyväni puolueen puheenjohtajan vaalista.

Kerroin voivani palata Keskustan toimintaan, jos sääntöjä muutettaisiin ja minut valittaisiin puoluevaltuuston puheenjohtajaksi Sotkamon puoluekokouksessa. Tämä turvaisi minulle riittävät vaikutusmahdollisuudet.

Tällä ehdotuksella oli tausta, jonka molemmat hyvin tiesimme.

Turun puoluekokouksessa kesäkuussa 2014 puolueen sääntöjä muutettiin siten, että puoluevaltuuston puheenjohtaja sai puolueen johdossa vahvemman aseman ja hän on mm. yksi puolueen hallitusneuvottelijoista.

Kun olin tullut Keskustan europarlamentaarikkojen edustajana valituksi puoluevaltuuston jäseneksi, asetuin ehdolle sen puheenjohtajaksi.

Uskoin, että saisin puolueen kunniapuheenjohtajana tähän tehtävään vahvan kannatuksen. Muissa puolueissa vastaaviin tehtäviin oli yleensä valittu kokeneita poliitikkoja.

Puolueessa valtaa käyttänyt liberaalien johtama ryhmittymä kuitenkin ryhtyi torjumaan valintaani. Otin tämän puheeksi Juha Sipilän kanssa. Kerroin harkitsevani jättäytymistä sivuun kevään 2015 eduskuntavaaleista, jos valintani estetään,

Sipilä sanoi, ettei ollut kuullut vastarinnasta. Hän vetosi minuun, että olisin mukana kevään vaaleissa. Muutoin Keskustalla ei olisi mahdollisuutta saada Lapista neljää eduskuntapaikkaa. Sipilä lupasi kertoa, jos kuulee asiasta jotakin.

Ei kertonut, ei kai ollut kuullut.

Lopulta päätin luopua ehdokkuudestani. Purin mieltäni 7.11.2014 julkaisemassani blogissa ”Kuinka jaksat, Paavo?”:

”Kuluneina vuosikymmeninä Vuokko on usein kysynyt minulta, kuinka jaksan.

Ei minun jaksamisessani sinänsä ole ollut ongelmia. Olen kyennyt tekemään lujasti työtä sekä Suomen että oman puolueeni hyväksi. Olen saanut voimaa siitä vahvasta kannatuksesta ja tuesta, jota olen saanut sekä omasta puolueestani että sen ulkopuolelta.

Sitä Vuokko on ihmetellyt, kuinka kestäen sitä usein hyvinkin ankaraa vastarintaa, jota olen joutunut oman puolueeni piirissä kokemaan. Kieltämättä on ollut raskasta joutua keran toisensa jälkeen tilanteisiin, joissa on ollut vaikeuksia päästä tehtäviin, joissa voisin parhaimmin maata ja puoluetta palvella. Toisinaan on ollut vaikeuksia päästä edes ehdokkaaksi.

Edellisellä kaudellani Euroopan parlamentissa minulla oli vaikeuksia päästä palaamaan takaisin kotimaan politiikkaan. Vuonna 1999 minua ei millään tahdottu hyväksyä edes ehdokkaaksi eduskuntavaaleissa. Seuraaviin vaaleihin en lähtenyt mukaan, kun tiesin, että silloinen puoluejohto ei olisi hyväksynyt paluutani kotimaan politiikan vastuunalaisiin tehtäviin.

Vuonna 2007 palasin, mutta vastarinta oli ankaraa. Voitin hallituksen muodostajan Matti Vanhasen voimakkaasta vetoomuksesta huolimatta vain parin äänen enemmistöllä äänestyksen, jossa olin ehdolla ulkomaankauppa- ja kehitysministeriksi.

Kun Matti Vanhanen väistyi pääministerin ja puoluejohtajan paikalta, asetuin ehdolle hänen seuraajakseen. Sain

mielipidemittauksissa vahvan kannatuksen sekä Keskustan kannattajien että kaikkien suomalaisten keskuudessa. Vastavoimat tekivät kaikkensa estääkseen valintani. Mari Kiviniemi voitti ja johti puolueen murskatappioon. Minäkin menetin paikkani eduskunnassa.

Asetuin ehdolle puolueen presidenttiehdokkaaksi. Vastavoimat tekivät kaikkensa estääkseen ehdokkuuteni. Vastaehdokasta jäsenvaaliin ei kuitenkaan löytynyt, ja tulin nimeytyksi yksimielisesti. Hyvällä kampanjalla saimme nostetuksi puolueen takaisin suurten puolueiden sarjaan.

Rovaniemen puoluekokouksen lähestyessä toistui sama näytelmä. Olin mielipidemittausten kärjessä. Voitin jäsenäänestyksen, mutta vastavoimilla oli enemmistö puoluekokouksessa. Tällä kertaa puoluejohtajan valinnassa kuitenkin onnistuttiin. Juha Sipilä on mies paikallaan, ja olen päässyt hänen kanssaan hyvään yhteistyöhön.

Nyt olen ollut ehdolla puoluevaltuuston puheenjohtajaksi. En olisi ollut, ellei tämän tehtävän luonne olisi sääntömuutoksen myötä täysin muuttunut.

Luulin, että olisin voinut saada valinnalleni yleisen hyväksymisen. Jälleen näyttävät vastavoimat kuitenkin heränneen. Asetelma on sama kuin niin usein viime vuosikymmenten aikana. Monille kysymys näyttää olevan siitä, että tiettyä henkilöä ei saisi valita.

Kuulin eilen illalla, että Keskustan pää-äänenkannattaja Suomenmaa on lähettänyt puoluevaltuuston jäsenille kyselyn, jonka tärkeimpänä asiana näyttää olevan vaikuttaminen puheenjohtajan valintaan. Minulle kyselyä ei ole lähetetty.

Viime päivinä olen saanut tietää, että valtuuston jäsenten keskuuteen on levitetty harhaanjohtavaa tietoa puheenjohtajan valinnasta.

On muun muassa väitetty, että kaksi vuotta sitten olisi sovittu, että valtuuston puheenjohtajuus olisi nuorten paikka. Tämä ei ole totta. On toimittu päinvastoin. Puolueen sääntöjä on muutettu siten, että valtuuston puheenjohtajuuden luonne on täysin muuttunut. Se on nyt yksi painavimmista puolueen johtotehtävistä. Puheenjohtajalla on läsnäolo-oikeus puoluehallituksen ja sen työvaliokunnan kokouksissa. Hän on yksi hallitusneuvottelijoista.

On myös esitetty, että puolueen johtamiseen syntyisi sekaannusta, jos puoluekokouksen valitseman puoluejohdon rinnalla valtuuston puheenjohtajana toimisi kokenut ja vaikutusvaltainen poliitikko. Tämäkin väite on aivan uskoton. Ainakaan minun toiminnastani ei aiheutuisi tällaisia ongelmia. Meillä on ollut hyvä yhteistyö Juha Sipilän ja muun puoluejohdon kanssa. Jotka muuta epäilevät, voivat kysyä asiaa Juha Sipilältä.

Ilmoittauduin ehdolle puoluevaltuuston johtoon voidakseni edesauttaa puolueen vaalimenestystä ensi kevään vaaleissa. Uskoin, että asiantuntemuksestani ja kokemuksestani olisi saattanut olla hyötyä sekä työvaliokunnan työssä että hallitusneuvotteluissa. Puheenjohtajana olisin ollut valmis tukemaan puolueen ja ehdokkaiden vaalityötä kaikissa vaalipiireissä.

Vastarinta valintaani kohtaan on ollut siinä määrin voimakasta, että katson viisaimmaksi vetäytyä ehdokkuudesta. Keskityn vaalityöhön omassa vaalipiirissäni ja tavoittelen ulkoministerin paikkaa seuraavassa hallituksessa. Haluan olla etulinjassa huolehtimassa siitä, että Suomi jatkaa ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan Paasikiven linjalla.”

Kesärannan tapaamisessa Sipilä väitti jälleen, ettei hän ollut ollut tietoinen siitä, kuinka ehdokkuuteni oli kaadettu.

Kun kerroin ideastani Sotkamon kokouksen suhteen, Sipilä alkoi muistella, että olisi tehty puoluekokousaloite puoluevaltuuston puheenjohtajan valinnan siirtämisestä puoluekokoukselle. Hän soitti järjestötyöryhmää johtavalle Juha Rehulalle, joka vahvisti, että Sipilän oma Pohjois-Pohjanmaan piiri oli tällaisen aloitteen tehnyt.

Sipilä lupasi ottaa asian esille samana iltana järjestettävässä puoluejohdon tapaamisessa.

Kerroin tapaamisesta julkisuuteen seuraavana päivänä julkaisemassani blogissa. Sitä ennen vaihdoimme teksti- ja sähköpostiviestejä.

Historiankirjoitusta ajatellen kerron niistä seuraavassa. Omat viestini lainaan sellaisinaan. Sipilän viestien sisällön kerron omin sanoin.

Samana iltana 19.4. kello 21.04 lähetin Sipilälle tekstiviestin:
”Mikä on tilanne?”

Sipilä vastasi tekstiviestillä, että sääntömuutosehdotus oli lähtenyt maanantaina puoluehallitukselle. Siinä ehdotusta puoluevaltuuston puheenjohtajan valinnan siirtämisestä puoluekokoukseen ei ollut.

Sipilä ilmoitti, että puoluekokousaloitteet käsitellään toukuun puoluehallituksen kokouksessa. Hän aikoi kuitenkin keskusteluttaa tämän aloitteen seuraavana päivänä sääntömuutosta käsiteltäessä.

Sipilä kertoi, että puoluejohdossa hän itse ja Katri Kulmuni lämpenivät tälle ajatukselle, mutta muut olivat nihkeämpiä. Huomenna selviää paljon, hän totesi.

Perjantaiamuna 20.4. lähetin Sipilälle sähköpostia:

”Kiitokset hyvästä tapaamisesta.

Eilinen tekstiviestisi selvensi tilannetta.

On hyvä, että aloitteet käsitellään vasta toukokuussa.

Olisi mielestäni järkevää luopua ennakkoon valmistellusta sääntömuutoksesta.

Kuten oli puhetta, puoluevaltuuston puheenjohtajan valintaa koskeva sääntömuutos voidaan niin haluttaessa käsitellä siten, että se tulee voimaan jo Sotkamossa.

Julkisuuden kannalta illan juoksutus on hankala. Olisiko sitenkin parempi, että ajatus mahdollisesta sääntömuutoksesta tulisi minun puoleltani julkisuuteen jo ennakkoon? Mitä ajattel oheisesta blogiluonnoksesta?”

Puolen päivän jälkeen Juha Sipilä vastasi. Hän lupasi ottaa Pohjois-Pohjanmaan puoluekokousaloitteen esille puoluehallituksessa sääntömuutoksen käsittelyn yhteydessä. Hän aikoi kysyä, onko halua viedä sitä jo sääntömuutoksen yhteydessä eteenpäin.

Sipilä totesi, että puoluevaltuustolla on tietysti vielä mahdollisuus ottaa se mukaan sääntömuutokseen, jos puoluehallitus ei tätä halua. Se olisi hänen mukaansa viimeinen mahdollisuus saada etukäteen tarkistetut säännöt voimaan Sotkamossa. Hän huomautti, että Pohjois-Pohjanmaan aloitteessa ei tähdätä muutokseen jo tulevassa puoluekokouksessa, vaan kahden vuoden päästä, mutta hän aikoi nostaa asian avoimesti pöytään.

Sipilän mielestä muutoksen mahdollisuus oli vähäinen, joten kaikki ennakkojulkisuus todennäköisesti vaikeuttaisi asian käsittelyä. Hän lupasi lähettää kesken kokousta tekstiviestin, jos asia saakin tuulta purjeisiin kokouksessa.

Jos illalla ei kuuluisi mitään, asia ei olisi saanut kannatusta.

Vastasin:

”Sääntöjen mukaan PH:n pitää ehdottaa muutosta ja valtuuskunnan se käsitellä.

Itse arvelen, että blogini voisi edistää asiaa. Ehtisitkö josakin vaiheessa lukemaan ja kommentoimaan?”

Sipilä vastasi lukeneensa blogin. Ei rohkaissut sitä julkaisemaan. Hän huomautti lähteneensä siitä, että keskustelumme on ollut luottamuksellista. Sipilä totesi Kesärannassa sovitun, että halutessani saatoinkin kertoa, että tapasimme.

Vastasin:

”Muutin blogin siten, että kerron vain tavanneemme. Lisäksi kerron, mitä itse Sinulle sanoin. Lähdössä oheisessa muodossa.

Jos illalla ei kuulu viestiäsi, sääntömuutos ei ole edennyt. Näin ymmärsin.”

Blogini nimi oli ”Keskustan vaihtoehdot”:

”Keskustan puoluekokouksen lähestyessä tilanteet ovat vaihdelleet.

Presidentinvaalien tulos rohkaisi minua ilmoittautumaan ehdolle puolueen puheenjohtajan vaaliin. (On voimien koamisen aika.)

Kerroin päättäneeni tehdä vielä yhden yrityksen Keskustan pelastamiseksi. Kirjoitin, että valintani kautta Keskustan perinteisen kannattajakunnan luottamus palaisi ja voisimme ryhtyä rakentamaan puolueen ympärille laajaa alkioalaisia allianssia.

Lupasin johtaa Keskustan voittoon seuraavissa eduskuntavaaleissa. Jos en tulisi valituksi, ryhtyisin johtamaan Kansalaispuolueen vaalikampanjaa.

Tästä alkoi erikoinen tapahtumasarja.

Aluksi puheenjohtaja Juha Sipilä ilmoitti olevansa valmis rehtiin kilpaan.

Sitten puoluehallitus päätti hankkimiensa maksettujen asiantuntijalausuntojen nojalla, että en ole vaalikelpoinen.

Tällä perusteella järjestöväelle annettiin ohjeet, ettei minua voida ottaa mukaan paneelikeskusteluihin. Keskustelu puolueen linjasta pyrittiin tyystin välttämään.

Puheenjohtaja ilmoitti kuitenkin julkisuuteen, että voisin olla ehdolla, jos eroaisin Kansalaispuolueesta.

Viime viikon torstaina kirjoitin blogin (Alkiolaista allianssia rakentamaan), jossa ilmoitin päättäneeni erota Kansalaispuolueen jäsenyydestä. Tämän jälkeen arvelin voivani kiistatta olla ehdolla puolueen puheenjohtajaksi.

Seuraavana päivänä Seinäjoella järjestetyssä Etelä-Pohjanmaan piirikokouksessa kävi ilmi, että näin ei ole. Epävarmuus jatkuisi, eikä ehdokkaiden välisiä keskusteluja olisi mahdollista saada aikaan.

Eilen tapasin omasta aloitteestani Juha Sipilän. Kävimme avoimen ja rakentavan keskustelun.

Kerroin Juhalle, että kaiken tapahtuneen jälkeen en ole ehdolla puolueen puheenjohtajaksi. Vaihtoehtoni on jatkaa Kansalaispuolueessa.

Kerroin hänelle pohtineeni, olisiko löydettävissä jokin muu ratkaisu, jolla voisin saada riittävät takeet mahdollisuuksistani vaikuttaa Keskustan politiikkaan.

Kerroin, että voisin olla valmis harkitsemaan ehdokkuutta puoluevaltuuston puheenjohtajan tehtävään, jos valinta siirrettäisiin puoluekokoukselle. Pohjois-Pohjanmaan piiri on tehnyt tätä koskevan aloitteen.

Tämä ratkaisu saattaisi auttaa Keskustaa menestymään eduskuntavaaleissa. Luottamus puolueeseen voisi vahvistua perinteisen kannattajakunnan keskuudessa, ja mukaan voitaisiin saada niitä, jotka ovat tulleet alkiolaisen aatteen kannattajiksi Kansalaispuolueen kautta ja niitä, jotka tukivat minua presidentinvaaleissa.

Puoluehallitus, puoluevaltuusto ja puoluekokous voisivat niin halutessaan muuttaa sääntöjä ja saattaa ne uudistettui-
na voimaan jo Sotkamon kokouksessa.”

Illalla puoli kahdeksan maissa Sipilä lähetti tekstiviestin, jossa totesi, ettei sääntöasiaan oltu vielä päästy.

Kello 21:n maissa Sipilä viestitti, että valtuustolle menee pohjaesitys. Asiakirjan muuttamiseen ei ollut halua, mutta järjestövaliokunnassa seuraavana päivänä ehdotusta oli mahdollista muuttaa.

Sipilä ennakoi, että varmasti ainakin jotakin muutetaan. Järjestötoiminnan aloitteet käsitellään puoluehallituksen toukokuun kokouksessa.

Hänen mukaansa muutoksen toteuttamiseen oli siis kaksi mahdollisuutta, joko järjestövaliokunnan kautta seuraavana päivänä tai aloitteen pohjalta puoluekokouksessa.

Vastasin seuraavana aamuna:

”Huomenta! Kiitokset illan viestistä. Minun kannaltani lopputulos ratkaisee. Valinta puoluevaltuuston pj:ksi Sotkamossa avaisi mahdollisuuden palata Keskustan toimintaan. Nähdään Lahdessa.”

Lauantaina osallistuin puoluevaltuuston kokoukseen. Valiokuntatyön alkaessa lähdin kotiin.

Iltapäivällä lähetin tekstiviestin Sipilälle:

”Onko Ovaskan Iltalehdelle kertoma kanta lopullinen totuus sääntöasiassa?”

Sipilä vastasi, ettei ollut Ovaskan kanssa puhunut. Päätös tehdään järjestövaliokunnassa, missä Rehula oli hänen mukaansa nostanut esittelyssä asian hyvin esille. Hän huomautti, että muutoksen voimaan saattaminen Sotkamossa herättää kovaa vastustusta. Syytä kysellään, hän kirjoitti.

Vastasin:

”Syy olisi mahdollisuus koota rivit vaaleihin käytässä.”

Sipilä kertoi käyneensä valiokunnassa. Siellä oli ollut esillä myös esitys, että jos puoluesihteerin valittaisiin valtuustossa, niin silloin valtuuston puheenjohtaja voitaisiin valita puoluekokouksessa. Hän ennakoi, että äänestys tulee joka tapauksessa.

Sipilä jatkoi viestittelyä. Hän kertoi, että äänestyksessä nykykäytäntö puoluevaltuuston puheenjohtajan valinnassa oli voittanut, mutta hän ei tiennyt numeroita. Hänellä ei myöskään ollut mitään tietoa siitä, äänestytävätkö aloitteen tekijät huomenna uudestaan salissa.

Vastasin:

”Kaikki tietänevät poliittiset seuraukset, jos ei valita jo Sotkamossa. Asialle ei kai voi tehdä enää mitään, jos kaatuu nyt Lahdessa.”

Illalla lähetin Sipilälle sähköpostia:

”Lähetän tämän mailin sen vuoksi, että tekstiviestit voivat lyhydessään saada aikaan väärinkäsityksiäkin.

Ensiksi perustelen sen, että julkistin eilen blogini antamastasi palautteesta huolimatta korjattuani ensin sen sanamuodot.

Ensiksikin halusin jo ennen Lahden kokousta viheltää poikki pj-ehdokkuuteni. Toiseksi pidin tärkeänä, että PH:n ja valtuuskunnan jäsenet tietävät, mitkä ovat esillä olevat vaihtoehdot.

Itse haluaisin, että voisin palata Keskustan toimintaan ja auttaa puoluetta menestymään eduskuntavaaleissa. Perusteen tähän tarjoaisi se, että minulle tulisi sellainen tehtävä, josta käsin voisin vaikuttaa tehokkaasti puolueen politiikkaan.

Taustalla on tammikuun 2016 ratkaisu, jolloin jäin sivuun

puolue-elinten työstä sen vuoksi, että en ollut voinut vaikuttaa riittävästi asioihin.

Omat vaihtoehdotni ovat selvät. Jos tulisin valituksi valtuuston puheenjohtajaksi Sotkamossa, palaisin Keskustan toimintaan. Jos tämä ei onnistu, jatkan Kansalaispuolueessa ja johdan sen eduskuntavaaleihin.

Haluaisin, että puolueen piirissä valinta näiden vaihtoehtojen välillä tehtäisiin huolellisesti harkiten. Olisi suuri vahinko, jos tiemme erkanisivat.

Mieleeni tuli vielä yksi prosessiin liittyvä mahdollisuus. Voisiko valtuusto Sinun pyynnöstäsi siirtää puoluesihteerin valintaa ja valtuuston pj:n valintaa koskevat asiat PH:n käsiteltäviksi? Tällöin asioita voitaisiin harkita pienemmässä piirissä.

Sääntöjen mukaan tuo menettely olisi valtuuston pj:n osalta ainakin yhtä hyvä kuin huomenna esillä oleva. Sääntöjen mukaan PH:n olisi pitänyt ehdottaa ja valtuuston käsitellä asiaa. Nyt PH:n ehdotusta ei ollut.

Voisi kai se mennä niinkin päin, että valtuusto ensin käsittelee ja PH vasta sen jälkeen ehdottaa?”

Sipilä vastasi, että hän ymmärtää ajatteluni.

Hän kertoi varovasti tunnustelleensa ihmisten ajatuksia, eikä tämä nyt hänen mielestäni nyt etene.

Puoluevaltuuston puheenjohtajan valinta puoluekokoukselle ei saanut kannatusta. Vielä vähemmän kannatusta hänen mukaansa sai se, että sitä jotenkin kiirehittäisiin voimaan poikkeuksellisella käsittelyjärjestyksellä Sotkamossa.

Sama koski puoluehallitusta. Sipilä kirjoitti tuntevansa sen hyvin, eikä tällainen järjestely sitäkään kautta etene. Näin ei olisi siinäkään tapauksessa, että Kansalaispuolueen kannattajia voisi palata. Ihmiset eivät sinua tällaiselle paikalle kaiken ta-

pahtuneen jälkeen halua, kirjoitti Sipilä.

Tämän päivän perusteella Sipilä ei nähnyt esittämäni suunnitelmaa realistiseksi. Hän ei myöskään lähde itse sitä ajamaan. Se olisi hänen mukaansa kovin poikkeuksellista, eikä hän halunnut puoluedemokratiaa tällä koetella.

Sipilä huomautti, että kun ehdotukseni oli ollut julkinen, ihmiset olivat sitä makustelleet, eivätkä olleet innostuneet siitä yhtään.

Sipilä kysyi, eikö tilanne voitaisi sopia kunniapuheenjohtajuuden kautta. Hän huomautti, että oli puoluekokousaloitteita sen pois ottamisesta. Hän esitti, että hän voisi Sotkamossa sanoa puhujapöytästä, että olimme sopineet Kansalaispuolueen syntyyn liittyvät erimielisyytemme ja paiskanneet kättä. Hän sitten esittäisi, että emme yhdy tähän aloitteeseen.

Sipilä lupasi, että keskustelua puolueen linjasta ja päätöksistä tehtäisiin avoimemmaksi, jos keskustelu oli tuntunut tukahdutetulta.

Sipilä kirjoitti, että hänestä tuntuu hyvältä se, että olemme pystyneet juttelemaan kohtuullisen avoimesti pitkästä ajasta. Hän toivoi minun ymmärtävän hänen esittämänsä ja tarttuvan ehdotukseeni.

Hän sanoi kunnioittavansa tietysti myös sitä päätöstä, että päättäisin hänen tarjouksensa hylätä.

Vastasin:

”Minäkin olen iloinen siitä, että pääsimme yli kahden vuoden tauon jälkeen keskusteluyhteyteen. Olisi pitänyt päästä paljon aikaisemmin.

Odotin Sinun aloitettasi erityisesti sen jälkeen, kun olin helmikuun lopulla tavannut Maurin, Sepon ja Timon.

En ymmärrä esittämääsi, enkä voi tietenkään tarttua ehdotukseesi.

Mielestäni Sinun olisi pitänyt tarttua minun aloitteeseeni ja ajaa se läpi. Kannaltasi ja puolueen kannalta kysymys oli todella tärkeästä ratkaisusta, historiallisen tärkeästä.

Jos ratkaisuun olisi päästy, Sinulla olisi ollut minun tuellani realistinen mahdollisuus tavoitella jatkokaudesta pääministerinä. Kun ei päästy, Keskusta ei eduskuntavaaleissa selviydy edes kolmanneksi. Tämän tappion jälkeen puoluetta on äärimmäisen vaikea enää nostaa suurten joukkoon.

Tämän tapauksen yhteydessä tilanne puolueessa tuli mielenkiintoisella tavalla läpivalaistuksi.

Toivon, että keskusteluyhteys välillämme voisi jatkua.”

Tapaaminen Juha Sipilän kanssa ja sen jälkeen läpikäyty prosessi oli hämmentävä kokemus.

Se osoitti kouriintuntuvalla tavalla, että Sipilä ei johda puoluetta.

Sipilälle oli tarjolla ratkaisu, jolla puolue olisi voinut välttää murskatappion eduskuntavaaleissa ja tavoitella johtavan hallituspuolueen asemaa.

Puheenjohtaja olisi voinut oman piirijärjestönsä puoluekokousaloitteeseen nojautuen ajaa läpi tämän ratkaisun. Hän kuitenkin vain ”varovasti tunnusteli ihmisten ajatuksia”.

Ketä ovat nämä ”ihmiset”? Ketkä kuuluvat siihen joukkueeseen, joka puoluetta tosiasiallisesti johtaa? Millä tavoin he vastaavat vallankäytöstään?

Kun Sipilän hallitus oli kesällä 2015 muodostettu, sanoin tuoreeltaan, että hänellä oli vääränlainen joukkue ja huonot neuvonantajat. Tällä tarkoitin sekä hallitusohjaa että Keskustan ministeriryhmän kokoonpanoa. Lausuntoani ei ole ollut tarpeen katua.

Keskustassa valtaa käyttää se ”joukkue”, joka nousi valtaan Lahden puoluekokouksessa vuonna 2010. Tämän joukkueen

tuella Sipilä nousi puolueen johtoon Rovaniemen kokouksessa 2012.

Aluksi Juha Sipilä näytti itsenäiseltä poliitikolta, joka johtaa puoluetta. Hän näytti edustavan puolueen perinteistä alkilaista linjaa.

Kesästä 2015 alkaen totuus alkoi paljastua. Sipilä nojautuu siihen liberaalien johtamaan joukkueeseen, jonka tuella hän tuli aikanaan valituksi.

Perinteisen keskusta-aatteen kannattajat on työnnetty sivuun. Pettymys heidän keskuudessaan on suuri.

Useimmat eivät halua asettua ehdolle ensi kevään eduskuntavaaleissa. Edessä olisi vaalitappio ja ehkä oman eduskuntapaikan menettäminen. Vaalien jälkeen puolue on oppositiossa ja liberaalit valtaavat johtopaikat samaan tapaan kuin vuosina 2011 ja 2015.

Liberaalit eivät näytä välittävän siitä, kuinka puolueen käy. He ovat lähellä Kokoomusta. Heille riittää pien-Keskusta, joka toimii Kokoomuksen apupuolueena.

Sunnuntaina Juha Sipilä sanoi pääministerin haastattelutunnilla, että tekemäni ehdotus olisi ollut puoluedemokratian vastainen.

Vastasin hänelle tiedotteella ”Ehdotukseni sopi puoluedemokratiaan”:

Keskustan kunniapuheenjohtaja Paavo Väyrynen tyrmää puheenjohtaja Juha Sipilän pääministerin haastattelutunnilla esittämän väitteen, että hänen ehdottamansa menettely olisi ollut puoluedemokratian vastaista.

– Puoluedemokratiaan kuuluu myös strateginen johtajuus. Sipilä olisi voinut ehdottaa puoluehallitukselle ja puoluehallitus valtuustolle, että sääntöjä olisi ehdottamallani tavalla muutettu.

– Perustan tälle olisi luonut puheenjohtajan oman piirijärjes-

tön, Pohjois-Pohjanmaan piirin ehdotus, että puoluevaltuuston puheenjohtajan valinta siirrettäisiin pysyvästi puoluekokoukselle. Tätä uutta sääntöä olisi voitu noudattaa jo Sotkamossa. Päätöksen olisi tehnyt ja puheenjohtajan valinnut puoluedemokratian mukaisesti puoluekokous.

– Mielestäni puolueen puheenjohtajan velvollisuuksiin kuuluu vaalia puolueen yhtenäisyyttä. Ehdottamani menettely olisi antanut mahdollisuuden voimien kokoamiseen eduskuntavaalien lähestyessä. Lisäksi olisi luotu edellytyksiä kannatuksen laajentumiselle.

– Voimien kokoaminen olisi antanut realistiset mahdollisuudet siihen, että Keskusta olisi voinut nousta jälleen suurimmaksi eduskuntapuolueeksi. Kun ehdotukseni torjuttiin, Keskusta on parhaimmassakin tapauksessa vaalien jälkeen kolmanneksi suurin puolue.

– On tärkeää, että prosessi käytiin julkisuudessa. Tämän jälkeen on kaikille täysin selvää, kenen ja keiden on vastuu Keskustan tulevasta vaalitappiosta.

”Luovun Keskustan jäsenyydestä”

Tilitin tuntojani 25.4. julkaisemassani blogissa ”Palaan eduskuntaan kesäkuussa, luovun Keskustan jäsenyydestä”:

”Viime viikonloppu jää Suomen poliittiseen historiaan merkittävänä käännekohtana. Ilmeisesti se sinetöi minulle niin rakkaan Keskustan kuihtumisen pienpuolueeksi.

Viime viikonlopun jälkeen kukaan ei voi sanoa, ettenkö olisi tehnyt kaiken mahdollisen puolueen pelastamiseksi.

Kesän 2015 hallitusratkaisu osoitti, että vuoden 2011 vaalitappiosta ei ollut mitään opittu. Hallitus muodostettiin Kokoomuksen kanssa, ja Keskustasta mukaan tuli vain sitä lähellä olevia liberaaleja. Sanoin silloin tuoreeltaan, että

Juha Sipilällä oli ”vääränlainen joukkue ja huonot neuvonantajat”. Sittenmin tämä käsitys on vahvistunut, myös viime viikon lopulla.

Olen kirjoituksissani ja kirjoissani kertonut, kuinka olen kesästä 2015 lähtien pyrkinyt kaikin voimin vaikuttamaan siihen, että Keskusta palaisi talonpoikaisille, alkiolaisille ja kekkoslaisille juurilleen.

Viimeiset yritykset kariutuivat viime viikon lopulla.

Yritykseni muuttaa puolueen linjaa Keskustan puheenjohtajan vaalin ja siihen liittyvän keskustelun kautta epäonnistui. Oli epävarmaa, olisinko voinut olla ehdokkaana. Keskustelua puolueen aatteellisesta pohjasta ja poliittisesta linjasta ei ollut mahdollista saada aikaan.

Viime torstaina ilmoitin puolueen puheenjohtajalle, että luovun ehdokkuudestani ja jatkan toimintaani Kansalaispuolueessa.

Tein vielä yhden yrityksen voimien kokoamiseksi tarjoutumalla palaamaan Keskustan toimintaan, jos saisin varmuuden siitä, että voisin vaikuttaa puolueen politiikkaan.

On muistettava, että erkaantumiseni Keskustasta alkoi vuoden 2016 alussa sen jälkeen, kun oli käynyt selväksi, että en voinut enää sen kautta edistää niitä tavoitteita, joiden puolesta olin lähes viidenkymmenen vuoden ajan toiminut.

Paluuni olisi antanut mahdollisuuden vahvistaa luottamusta puolueeseen sen perinteisen kannattajakunnan keskuudessa. Puolue olisi saanut runsaasti uusia kannattajia niiden joukosta, jotka ovat tulleet alkiolaisen aatteen kannattajiksi Kansalaispuolueen kautta ja niiden keskuudesta, jotka tukivat minua presidentinvaaleissa.

Jos ratkaisuun olisi päästy, Keskustalla olisi ollut realistinen mahdollisuus tavoitella johtavan hallituspuolueen

asemaa myös seuraavassa hallituksessa. Kun voimia ei saatu kootuksi, Keskusta kokee raskaan vaalitappion. Pahoin pelkään, että sen jälkeen puolue ei enää nouse suurten joukkoon.

Kun en usko Keskustan enää palaavan aatteellisille ja poliittisille juurilleen, luovun asemastani sen kunniapuheenjohtajana ja ehdotan Keminmaan Keskustaseuran jäsenille, että lakkautamme yhdistyksen.

Kun Keskustan tulevaisuus ratkesi jo viime viikonloppuna, muuttuvat vielä kerran omat suunnitelmani.

Alun perin ilmoitin palaavani eduskuntaan heti Sotkamon puoluekokouksen jälkeen. Maaliskuun alussa kerroin lykkääväni paluuni syksyyn.

Lykkäyspäätös oli kädenojennus Keskustan johdolle, joka oli huolissaan siitä, että paluuni eduskuntaan saattaisi vaikeuttaa sote- ja maakuntauudistusten toteuttamista.

Nyt on kaikki muuttunut tai muuttumassa.

Minulla ei ole enää mitään syytä edesauttaa sote- ja maakuntauudistuksen hyväksymistä etenkin sen jälkeen, kun Keskusta jääräpäisesti jatkaa omaksumallaan uusliberaalilla linjalla. Sen vuoksi uudistus meni alusta pitäen vika-raiteille, eikä sen myöhemmästä korjaamisesta ole takeita.

Olen nyt päättänyt palata eduskuntaan alkuperäisen suunnitelmani mukaisesti kesäkuun alkupuolella. Muodostan oman eduskuntaryhmän. Toivon, että Kansalaispuolueen tilanne on siihen mennessä selkiytynyt siten, että se voisi olla Kansalaispuolueen eduskuntaryhmä.

Eduskuntaan palattuani ryhdyn välittömästi johtamaan Kansalaispuolueen valmistautumista eduskuntavaaleihin ja Euroopan parlamentin vaaleihin.”

KANSALAISSPUOLUEESTA TÄHTILIIKKEESEEN

Sami Kilpeläisen ja Piia Katteluksen jo presidentinvaalien aikana käynnistämä hanke Kansalaispuolueen kaappaamiseksi heidän pysyvään määräysvaltaansa tuli julkiseksi 6.2.2018, jolloin he pitivät tiedotustilaisuuden ehdokashankinnan käynnistämiseksi eduskuntavaaleja varten.

Tiedotustilaisuuden rekvisiittana olivat uusi logo ja roll-up, joilla Kilpeläinen ja Kattelus aikoivat johtaa Kansalaispuolueen eduskuntavaaleihin. Sekä logo että roll-up oli tehty jo presidentinvaalien aikana. Kumpaakaan ei ollut hyväksytty puoluehallituksessa.

Ongelmat yhteistyössä Kilpeläisen ja Katteluksen kanssa tulivat esille jo presidentinvaalien aikana. Puolueen vastuulla ollut kannattajakorttien kerääminen sujui heikosti. Jouduin lopulta ehdokkaana kantamaan siitä ratkaisevan vastuun, ja maksamaan myös suuren osan sen kustannuksista.

Vaikka oli sovittu, että puolue on sivussa vaalikampanjasta, Kilpeläinen ja Kattelus ryhtyivät järjestämään vaalitulaisuuksien yhteydessä kokouksia, joissa perustettiin Kansalaispuolueelle maakunnallisia ”osastoja”.

Kävimme tästä kovasanaisen keskustelun 30.12. automatkalla Raahesta Puolangalle.

Olin saanut kuulla, että Kilpeläinen ja Kattelus olivat oikeissa erottaa osan puolueen asiantuntijajäsenistä. Edelleen olin kuullut, että he aikoivat antaa maakunnallisille ”osastoille” oikeuden valita puolueelle uusia asiantuntijajäseniä.

Vastustin jyrkästi jäsenten erottamisia. Huomautin lisäksi siitä, että Kansalaispuolue on parlamenttipuolue, johon oli alkuvaiheessa otettu rajattu määrä asiantuntijajäseniä, joiden määrää ei ollut tarkoitus lisätä.

Hyväksyin sen, että puolueen kannatusjäsenet epävirallisesti järjestäytyvät maakunnittain, mutta torjuin ehdottomasti ajatuksen, että niillä olisi muodollinen asema puolueen päätöksenteossa.

Kilpeläinen ja Kattelus eivät automatkalla kertoneet, että he olivat joulun alla järjestäneet minun tietämättäni puoluehallituksen sähköpostikokouksen, jossa oli tehty päätös vaalipiirikohtaisten osastojen perustamisesta puoluehallituksen alaisuuteen.

Sain ensimmäisen kerran vihiä kaappaushankkeesta 31. tammikuuta, jolloin Kilpeläinen lähetti kutsun Ylöjärvellä perjantaina 2.2. klo 20.30 pidettävään puoluehallituksen kokoukseen. Kokouskutsussa mainittiin, että vuosikokous on tarkoitus pitää 3.3. Oulussa.

Vastasin kutsuun torstaina ilmoittamalla, että en pääse kokoukseen. Samalla ehdotin, että vuosikokous pidettäisiin myöhemmin. Totesin, että lähes kaikki jäsenet ovat etelästä, joten kokous olisi kätevinä järjestää Helsingissä.

Kun Kilpeläinen ei vastannut viestiini ja kun en saanut hänen yhteyttä myöskään puhelimitse, päätin sittenkin ajaa Ylöjärvelle. Matkalla otin Hämeenlinnasta kyytiin puolueen vaalipäällikön Seppo Hauta-ahon, jota ei ollut kutsuttu kokoukseen, vaikka niin oli heinäkuussa päätetty.

Kilpeläinen ja Kattelus yllättyivät siitä, että tulimme paikalle. He yrittivät estää Hauta-ahon osallistumisen kokoukseen. Kun totesin, että hänellä on aikaisemmin päätetyn mukaan oikeus osallistua, Kilpeläinen esitti, että heti järjestäytymisen jälkeen käsiteltäisiin presidentinvaalit ja sen jälkeen Hauta-aho poistuisi. Näin tehtiin.

Kokouksen varsinaisena asiana oli valmistautuminen vuosikokoukseen. Tässä yhteydessä piti päättää kokouksen ajasta ja paikasta.

Esitin Oulun sijaan Tamperetta. Tuula Komsin piti sitä mahdollisena. Otin esiin puhelimeni ja aion soittaa Lindenille. Jos hän yhtyisi Tampereeseen, tämän esityksen tukena olisi enemmistö. Tällöin Kilpeläinen sai Komsin perääntymään. Enemmistön äänin kokouspaikaksi tuli Oulu.

Kun vuosikokousasiat oli käyty läpi, siirryttiin käsittelemään eduskuntavaaleja. Vaatimuksestani vaalipäällikkö kutsuttiin mukaan.

Kokouksen lopussa oli puhetta, että ryhdyttäisiin valmistelemaan uutta logoa. Myöhemmin kävi ilmi, että se oli ollut valmiina jo viikkojen ajan. Logo ja roll-up julkistettiin seuraavana tiistaina ilman, että niitä olisi käsitelty hallituksessa.

Sain käsiini 2.2. pidetyn kokouksen pöytäkirjan vasta huhutuksessa oikeudenkäyntiaineiston osana. Tällöin kävi ilmi, että siihen oli kirjattu päätös logon hyväksymisestä, vaikka tätä asiaa ei kokouksessa käsitelty.

Vakavampi asia oli, että pöytäkirjaan oli kirjattu päätös tilinkäyttöoikeuksien muuttamisesta siten, että Kilpeläiselle ja Kattelukselle oli myönnetty täydet tilinkäyttöoikeudet ja että Hauta-ahon tilinkäyttöoikeudet oli poistettu. Näitäkään asioita ei kokouksessa käsitelty.

Tilinkäyttöoikeuksien suhteen meneteltiin laittomasti myös

20.2. pidetyn kokouksen yhteydessä. Tein näistä molemmista tuolloin tutkintapyynnön poliisille.

Ylöjärven kokouksen jälkeen Sakari Linden kysyi minulta, hyväksyttiinkö kokouksessa edellisen kokouksen pöytäkirja. Pöytäkirjaa ei kokouksessa käsitelty.

Vasta tuolloin sain tietää, että Kilpeläinen ja Kattelus olivat järjestäneet 21.-23.12 laittoman sähköpostikokouksen, jossa oli sääntöjen vastaisesti päätetty ryhtyä perustamaan vaali-piirikohtaisia osastoja puoluehallituksen alaisuuteen.

Ymmärsin Ylöjärven kokouksessa, että kokouspaikaksi haluttiin Oulu sen vuoksi, että Kilpeläisen ja Katteluksen kannattajien Kainuusta ja Pohjanmaalta olisi helppo siihen osallistua. Muille Oulu oli hankala kokouspaikka.

Niinpä ryhdyin toimintaan sen varmistamiseksi, että jäsenillä on mahdollisuus vuosikokoukseen osallistua.

Puolueella oli tuolloin perustajajäsenten (Vuokko ja Paavo Väyrynen) lisäksi 34 asiantuntija-nimikkeellä otettua jäsentä.

Lähetin kaikille jäsenille 4.2.2018 kirjeen, jolla pyrin järjestämään jo helmikuun lopulla Helsinkiin Eurooppa-seminaarin, jonka yhteydessä jäsenet voisivat keskustella syntyneestä tilanteesta. Pyrin myös vaikuttamaan siihen, että vuosikokous voitaisiin siirtää pidettäväksi seminaarin yhteydessä.

Esitin kirjeessäni, että vuosikokouksen suhteen toimittaisiin samalla tavalla kuin edellisenä vuonna. Silloinen puoluejohto olisi voitu valita Helsingissä pidettävässä vuosikokouksessa uudelleen seuraavaan kesään saakka, jolloin järjestettävän jatkokokouksen yhteydessä palaisin puolueen johtoon.

”Otan teihin yhteyttä kutsuakseni teidät lauantaina 24.2. Helsingissä järjestettävään Eurooppa-seminariin. Kun se rahoitetaan Euroopan parlamentin varoilla, voin maksaa myös kohtuulliset matkakustannukset.

Seminaarin yhteydessä voimme pitää asiantuntijajäsen-
ten kesken kokouksen, jossa voimme käsitellä Kansalais-
puolueen tilannetta ja tulevaisuutta. Tähän näyttää olevan
nyt suuri tarve.

Kansalaispuolueen asioista olisimme voineet keskustel-
la vuosikokouksessa, mutta puoluehallitus päätti järjestää
sen Oulussa, minne hyvin harvat voivat matkustaa. Olin eri
kannalla.”

”Nykyisessä tilanteessa on tärkeää, että mahdollisim-
man moni jäsen voi osallistua kokoukseen. Siksi toivon, että
puoluehallitus muuttaisi päätöksensä ja vuosikokous pidet-
täisiin 24.2. Helsingissä.

Puolueen tulevaisuutta ajatellen tilanne on monimut-
kainen. Jos tulisin Sotkamon puoluekokouksessa valituksi
Keskustan johtoon, puolue ryhtyisi toteuttamaan meidän ta-
voitteitamme.

Tällöin voisi olla mahdollista saada aikaan Kari Hokkasen
ehdottama ”alkiolainen allianssi”. Kansalaispuolueen tulisi
tuolloin päättää suhtautumisestaan tähän uuteen tilantee-
seen.

Jos häviän Keskustan puheenjohtajan vaalin ja entinen
meno puolueessa jatkuu, eroan sen jäsenyydestä. Tällöin
perustan Kansalaispuolueen eduskuntaryhmän ja ryhdyn
vetämään meidän vaalikampanjaamme.

Kun eduskuntaan muodostuu Kansalaispuolueen edus-
kuntaryhmä, alkaa toteutua alkuperäinen ja sääntöjen mu-
kainen ajatus suorasta demokratiasta ja parlamenttipuolu-
eesta. Mukaan tulee ehkä muitakin parlamentaarikkoja ja
joka tapauksessa useita entisiä.

Näissä oloissa saattaisi olla viisasta toimia samaan ta-
paan kuin viime vuonna. Helsingissä 22.4.2017 pidetyssä

vuosikokouksessamme päätimme valita uudelleen entiset hallituksen jäsenet. Alkuperäisestä kokoonpanosta mukana olivat Sakari Linden ja allekirjoittanut. Kolmas jäsen oli tammi-kuussa Vuokon tilalle valittu Sami Kilpeläinen.

Vuosikokous päätti lisäksi, että heinäkuussa pidettävässä ”vuosikokouksen jatkokokouksessa” puoluehallitukseen voidaan nimetä lisää jäseniä. Heinäkuun 15. päivän kokouksessa puoluehallitukseen valittiin Piia Kattelus ja Tuula Komsu.

Tämän jälkeen puoluehallitus järjestäytyi uudelleen. Erosin puheenjohtajan tehtävästä ja tilalleni valittiin Sami Kilpeläinen. Piia Katteluksesta tuli varapuheenjohtaja.

Nyt voisimme valita vuosikokouksessa puoluehallituksen nykyiset jäsenet uudelleen kesäkuun 16. päivänä pidettävään jatkokokoukseen saakka. Tällöin puoluehallituksen kokoonpanoon tehtäisiin tarvittavat muutokset ja puoluehallitus järjestäytyisi uudelleen.

Jatkokokous voitaisiin järjestää Oulussa, ja samassa yhteydessä voisimme pitää myös sääntöjen 8. pykälän mukaisen kaikille kannattajajäsenille avoimen yleisen kokouksen.

Pyydän ilmoittamaan vastauksena tähän sähköpostiin, voitko osallistua 24.2. pidettävään seminaariin. Virallisemmän kutsun ja ohjelman lähetän myöhemmin.

Halutessasi voit myös kommentoida ajatuksiani kokousjärjestelyistä.

Liitän oheen puolueen säännöt. Oheisesta 4.5.2016 julkaisemastani blogista käy ilmi voimassa oleva periaatepäätös niiden soveltamisesta jäsenyyden osalta. Lähetän myös listan, josta käy ilmi, ketkä ovat puolueen asiantuntijajäsenet ja milloin kukin asiantuntijajäsen on tullut hyväksytyksi.”

Lähetettyäni kirjeen yritin soittaa Sami Kilpeläiselle. Halusin

keskustella hänen kanssaan kirjeessä tekemistäni ehdotuksista.

Tästä alkoi omituinen prosessi. Hallituksen jäsenenä en saanut minkäänlaista keskusteluyhteyttä hallituksen puheenjohtajaan. Yhteydenpito rajoittui muutamaan teksti- ja sähköpostiviestiin. Kerron niistä seuraavassa.

Tuohon 4.2. jättämäni soittopyyntöön Kilpeläinen vastasi tekstiviestillä, jossa hän kysyi, mitä asia koskee.

Vastasin: ”Mahdollista tapaamista huomenna”.

Kilpeläinen vastasi puhuvansa toista puhelua ja lupasi palata asiaan.

Puhelimitse sovittiin, että Kilpeläinen vie maanantaina 5.2. illansuussa minut lentokentälle ja keskustelemme matkalla.

Maanantaina puolen päivän jälkeen kysyin tekstiviestillä, joko hän tietää aikataulun.

Kilpeläisen vastaus tuli kolmen jälkeen. Tänään hän ei päässyt. Hän esitti, että ollaan myöhemmin yhteydessä.

Tämän jälkeen en saanut lukuisista yrityksistä huolimatta Kilpeläiseen mitään yhteyttä. Seuraava kontakti toteutui minun aloitteestani sen jälkeen, kun hän oli 17.2. ryhtynyt järjestämään laitonta puoluehallituksen kokousta.

Kilpeläisen haluttomuus keskusteluihin 5.2. liittyi siihen, että hän oli Katteluksen kanssa järjestelemässä seuraavaksi päiväksi tiedotustilaisuutta ehdokashankinnan käynnistämisestä.

Seuraavan viestini jäsenille lähetin 7.2. sen jälkeen, kun Kilpeläinen ja Kattelus olivat pitäneet tiedotustilaisuutensa:

”Kirjoitin teille 4.2. viestin, jossa esitin kutsun 24.2. Helsingissä järjestettävään Eurooppa-seminaariin. Kerroin, että sen yhteydessä voisimme pitää asiantuntijajäsenten kesken kokouksen, jossa voimme käsitellä Kansalaispuolueen tilannetta ja tulevaisuutta.

Esitin viestissäni toivomuksen, että puoluehallitus muut-

taisi Ylöjärvellä 2.2. tekemänsä päätöksen siten, että vuosikokous pidettäisiin tämän seminaarin yhteydessä.

Lähes puolet teistä on ilmoittanut osallistuvansa seminaariin. Kolme on ilmoittanut olevansa estynyt.

Sami ja Piia eivät ole vastanneet toivomukseeni, että vuosikokous järjestettäisiin 24.2. Helsingissä. Tuula on ilmoittanut olevansa valmis kompromissiin, mutta jättänyt päätösvallan Samille ja Piialle.

Kun vastausta ei ole kuulunut, lähetin eilen Samille, Piialle ja Tuulalle viestin, jossa toistin alkuperäisen ehdotukseni, mutta totesin, että vuosikokous voidaan puolestani pitää Ylöjärven kokouksessa päätetyllä tavalla 3. maaliskuuta. Toivoin edelleen, että kokouspaikkana voisi olla Helsinki, mutta totesin, että Oulukin toki käy.

Ainakin Helsingissä, mutta ehkä myös Oulussa voitaisiin pitää Eurooppa-seminaari, johon osallistuvien kohtuullisia matkakuluja voitaisiin korvata parlamentin varoista. Lapissa asuville voidaan maksaa lentomatka. Useimmille muillekin matkustaminen Helsinkiin olisi helpompaa. Minulle edelleen Tamperekin sopii kokouksen ja seminaarin pitopaikaksi.

Kun vastausta ei ole vielä kukaan kuulunut, lienee parasta pitäytyä Ylöjärvellä päätettyyn päivämäärään 3. maaliskuuta. Pidetään tämä päivä varattuna kokoukseen.

Meidän kaikkien kannalta on tärkeää tietää mahdollisimman pian kokouksen paikka ja kellonaika. Matkojen järjestäminenkin vie aikansa.

Tiedoksenne ilmoitan, että Samin ja Piian eilisestä tiedotustilaisuudesta ei ollut sovittu kanssani. Jouduin lähettämään julkisuuteen asiaa koskevan tiedotteen.”

Jäsenille 12.2. lähettämässäni viestissä jatkoin Eurooppa-seminaarin ja vuosikokouksen valmisteluja.

”Lähetin Sinulle sunnuntaina 4.2. sähköpostiviestin ja toisen viime keskiviikkona. Liitän ne muistin virkistämiseksi ohkeen.

Pahoittelen, että en ole voinut vahvistaa Eurooppa-seminaarin ajankohtaa ja pitopaikkaa, kun en ole saanut Samilta ja Piialta tietoa vuosikokouksen ajankohdasta ja paikasta. Kumpikaan ei ole vastannut soittoihini eikä soittopyyntöihini.

Eilen sain vihdoin Piiaan puhelinyhteyden. Kun tiedustelin kokouksen aikaa ja paikkaa, hän sanoi, että kutsu lähetetään viikkoa ennen kokousta. Pidin tätä kohtuuttomana jäsenten kannalta, joilla on vaikeuksia järjestää omia aikataulujaan.

Lopulta Piia vahvisti sen, että kokous pidetään 3.3. Oulussa. Kokouspaikka ja kellonaika aiotaan ilmoittaa vasta viikkoa ennen kokousta.

Pyynnöstäni Piia lupasi vielä eilisen päivän kuluessa vahvistaa sähköpostitse tai tekstiviestillä kokouksen pitopaikan, päivämäärän ja mahdollisesti kellonajankin. Vahvistusta ei tullut.

Luotetaan nyt siihen, että vuosikokous pidetään 3.3. Oulussa. Järjestän Eurooppa-seminaarin perjantaina 2.3. klo 16 alkaen. Seminaarin jälkeen voimme käydä epävirallista keskustelua asiantuntijajäsenten kesken.

Ouluun on hyvä junayhteys etelästä. Lähtö on Helsingistä klo 9.24 ja saapuminen Ouluun klo 14.54.

Kun voin rahoittaa seminaarin Euroopan parlamentin varoilla, voin maksaa kohtuulliset matkakulut, illallisen ja majoituksen.

Pyydän, että ilmoitat mahdollisimman pian vastaamalla tähän sähköpostiin, tuletko seminaariin ja myös sen, osallistutko vuosikokoukseen.

Ainakin kahdelle teistä 24.2. olisi käynyt, mutta 3.3. ei. Toisaalta mukaan pääsee ainakin yksi sellainen jäsen, jolle 24.2. ei olisi sopinut.

Jäsenluettelosta muuten puuttuu Vuokko, joka on yksi perustajajäsenistä. Toivon, että hänkin pääsee Ouluun.”

Katteluksen sain kiinni, kun soitin Vuokon puhelimesta. Muuta yhteyttä en ole häneen koko kevään ja kesän mittaan saanut.

Seuraavan jäsenkirjeen lähetin 18.2. sen jälkeen, kun Kilpeläinen oli 17.2. esittänyt kutsun Tampereella 20.2. pidettävään hallituksen kokoukseen.

Kokous oli kutsuttu laittomasti vain muutamaa päivää aikaisemmin ja tahallaan ajankohtana, joka ei kahdelle hallituksen jäsenelle sopinut.

Kaikille jäsenille lähettämässäni kirjeessä varoitin Kilpeläistä ja Kattelusta ennakkoon oikeustoimista, jos laitton kokous 20.2. pidetään.

”Kansalaispuolueeseen on syntynyt hyvin omituinen tilanne. Puheenjohtaja ei ole vielä kukaan lähettänyt 3.3. Oulussa pidettäväksi päätetyn vuosikokoukseen kutsua, josta kävisi ilmi sen kellonaika ja paikka. Sen sijaan hän on eilen kutsunut hallituksen kokoukseen, joka pidettäisiin ensi tiistaina Tampereella. Sakarin kanssa olemme tuolloin Brysselissä.

Esitin Samille tapaamista täksi illaksi. Hän ei ole vastannut. En ole saanut häneen pariin viikkoon edes puhelinyhteyttä.

Epävarmuus vuosikokouksen suhteen siis jatkuu. Näissä oloissa en voi lopullisesti vahvistaa myöskään Ouluun suunnitellun Eurooppa-seminaarin aikaa ja paikkaa. Pahoittelen tätä.

Mistä tässä on kysymys?

Kansalaispuolueen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

ja ovat puolueeseen liittyessään sitoutuneet noudattamaan sen sääntöjä. Nyt he ovat kuitenkin ryhtyneet käyttämään luottamusasemaansa väärin ja toimimaan puolueen perusluonteen muuttamiseksi tavalla, joka on sääntöjen ja jäsenistön ilmeisen tahdon vastainen. Suoraan demokratiaan perustuva ainutlaatuinen parlamenttipuolue pyritään muuttamaan tavalliseksi hierarkkiseksi puolueeksi.

Samin osalta taustalla on hänen oma puoluehankkeensa, joka oli vireillä vuonna 2016.

Syyskesällä hän tarjoutui keräämään joukkoineen meiltä silloin vielä puuttuneet 2000 kannattajakorttia, jos muuttaisimme Kansalaispuolueen tavalliseksi puolueeksi, joka osallistuu myös kunta- ja maakuntavaaleihin. Tähän emme suostuneet. Ainoa myönnytys oli, että emme sulje pois mahdollisuutta osallistua maakuntavaaleihin. Sami lupasi kerätä puuttuvat kortit. Muutamia kymmeniä tuli.

Sami tuli jäseneksi ja hallituksen jäseneksi vuoden 2017 alussa.

Piia antoi keväällä 2017 lupauksen tulla mukaan, mutta vasta sen jälkeen, kun kunnalliset luottamuspaikat Seinäjoella on täytetty. Tästä syystä heinäkuussa pidettiin vuosikokouksen jatkokokous, kuten 4.2. lähettämässäni viestissä kerroin.

Puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana Sami ja Piia ovat ryhtyneet toimimaan oudolla tavalla ja sääntöjen vastaisesti. Ensimmäinen tapaus, sähköpostikokous, sattui jo ennen joulua, mutta tulin siitä tietoiseksi vasta aivan äskettäin.

Kansalaispuolueen sääntöihin ei sisälly mahdollisuutta pitää kokouksia sähköpostitse. Näin ollen kokouksen koollekutsumisessa tulee noudattaa sääntöjen mukaista seitsemän vuorokauden määräaikaa. Lisäksi sähköpostiko-

kouksen pitämisen edellytyksenä on, että kaikki hallituksen jäsenet ovat asiasta yksimieliset.

Puolueen puheenjohtaja lähetti 21.12. sähköpostitse meille hallituksen jäsenille päätösehdotukset, joihin piti vastata 23.12. puoleenpäivään mennessä. Vastausaika oli lyhyt ja kokouksen ajankohta mahdollisimman hankala. Olin 21. ja 22.12. aamusta iltaan vaalitulaisuuksissa. Joulukuun 23. päivä oli lauantai ja aatonaatto, jolloin en lukenut sähköpostejani.

Minulle selvisi vasta helmikuun alussa, että kokous oli pidetty ja että siinä oli tehty minun poissa ollessani puolueen sääntöjen vastainen päätös ryhtyä perustamaan puoluehallituksen alaisuuteen maakunnallisia osastoja.

Puolueen sääntöjä rikottiin toisen kerran tammi-helmikuun vaihteessa, jolloin puheenjohtaja kutsui keskiviikkona 31.1. hallituksen koolle Ylöjärvellä myöhään perjantai-iltana 2.2. pidettävään kokoukseen. Hankalan paikan ja ajankohdan vuoksi aioin osallistua sähköpostin ja puhelimen välityksellä.

Esityslistalla oli vuosikokouksen pitäminen 3.3. Oulussa. Vastasin sähköpostitse ehdottamalla, että kokous järjestettäisiin myöhemmin ja Etelä-Suomessa, missä valtaosa jäsenistä asuu. Kun puheenjohtaja ei vastannut viestiini, enkä saanut häneen yhteyttä myöskään puhelimitse, päätin mennä paikan päälle Ylöjärvelle.

En asettanut kyseenalaiseksi kokouksen päätösvaltaisuutta, kun uskoin, että päätökset tehdään asianmukaisesti. Kävi kuitenkin ilmi, että paikalla olleet kolme muuta hallituksen jäsentä – Sami, Piia ja Tuula Komsu – olivat ennakkoon lyöneet keskenään lukkoon kokouspaikan ja -ajan.

Kokouksen lopussa oli puhetta, että ryhdyttäisiin valmis-

telemaan uutta logoa. Myöhemmin kävi ilmi, että se oli ollut valmiina jo viikkojen ajan. Logo julkistettiin seuraavana tiistaina ilman, että sitä olisi käsitelty hallituksessa.

Kokouspaikan valinnalla oli ilmiselvä tarkoitus vaikuttaa siihen, että osanotto jäisi vähäiseksi ja että paikalle tulevat tukisivat puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan pyrkimyksiä muuttaa puolueen luonne heidän mieleisekseen. Tätä osoittaa sekin, että kokouksen järjestämisen suhteen pidetään edelleen yllä epävarmuutta siten, että kokouskutsu aiotaan lähettää vasta viikko ennen sen pitämistä.

Kun on käynyt ilmi, että vuosikokoukseen tulee runsaasti jäseniä, sen ajankohtaa ja paikkaa saatetaan pyrkiä muuttamaan.

Puheenjohtaja on 17.2. kutsunut hallituksen kokoukseen, joka pidettäisiin 20.2. Tampereella.

Kokouksen koollekutsumisessa ei taaskaan noudateta sääntöjen mukaista viikon määräaika. Puheenjohtaja on tietoinen siitä, että kaksi hallituksen viidestä jäsenestä ei voi työesteiden vuoksi tuolloin osallistua kokoukseen.

On ilmeistä, että paikalle tulevat kolme hallituksen jäsentä pyrkivät estämään jäsenistön tahdon toteutumisen vuosikokouksessa. On myös mahdollista, että he aikovat tehdä muitakin sääntöjen vastaisia päätöksiä. Heillä on muun muassa ollut aikomuksia erottaa osa asiantuntijajäsenistä ja ottaa tilalle uusia.

Harkitsen kanteen nostamista puoluehallituksessa 23.12. 2017 tehdyistä päätöksistä ja 20.2. tehtävistä päätöksistä, jos tämä kokous sääntöjen vastaisena toteutetaan. Molempiin hakisin myös täytäntöönpanokieltoa.

Tämä olisi kovin onnetonta. Toivon, että Sami ja Piia noudattavat puolueen sääntöjä ja antavat kansanvallan toteutua

tässä meille kaikille rakkaassa ja tärkeässä Kansalaispuolueessa.

Ilmoitan Eurooppa-seminaarin lopullisen paikan ja ajan heti kun lopullinen varmuus vuosikokouksesta on saatu.”

Saatuani lauantaina 17.2. kutsun 20.2. pidettävään kokoukseen lähetin heti Kilpeläiselle viestin, jossa esitin, että voisimme tavata sunnuntai-iltana 18.3. Helsingissä.

Vastaus tuli tekstiviestillä vasta hyvin myöhään tuona sunnuntai-iltana.

Kilpeläinen totesi, että on todella tarve keskustella ja sopia tilanteesta. Hän esitti, että tiistai-illan 20.2. lisäksi seuraavan sunnuntain alkuiltä saattaisi olla mahdollinen tapaamiselle. Hän kysyi, olisiko tuo sunnuntain alkuiltä vaikka Hämeenlinnassa tai Tampereella mahdollinen.

Vastasin sähköpostiviestillä aamulla 19.2.

”Olen huomenna Brysselissä, joten en pääse hallituksen kokoukseen, kuten ei Sakarikaan. Kokous on kutsuttu sääntöjen vastaisesti koolle liian myöhään, joten pyydän, että sitä ei pidetä.

Hallitus käsitteli vuosikokousasiat Ylöjärvellä, joten kokousta ei nyt tarvita. Voit tehdä haluamiasi muutosehdotuksia asiakirjoihin suoraan vuosikokouksessa.

Sen totean jo tässä, että en hyväksy Seppo Hauta-ahon erottamista vaalipäällikön tehtävästä. Hänet nimitettiin tehtävään pysyvästi. Ensimmäisestä haasteestaan, presidentinvaaleista, hän selviytyi erinomaisesti.

Pyydän, että lähetät kutsut 3.3. Oulussa pidettäväksi päätettyyn vuosikokoukseen välittömästi. Epävarmuus aiheuttaa kohtuutonta hankaluutta jäsenille.

Tapaaminen ensi sunnuntaina saattaisi olla mahdollinen.”

Kun vastausta ei kuulunut, lähetin Kilpeläiselle tekstiviestin: "Lähetin postia. Odotan pikaista vastausta."

Kilpeläinen vastasi pari tuntia myöhemmin, että sunnuntai sopii.

Vastasin: "Odotan vastausta sähköpostiini".

Kilpeläisen vastausta ei kuulunut.

Seuraavana aamuna 20.2. jätin tekstiviestillä soittopyynnön. Kun soittoa ei kuulunut, lähetin taas sähköpostia.

"Yritin taas soittaa ja jätin soittopyynnön.

Ehdottamasi tapaaminen ensi sunnuntaina voidaan järjestää vain sillä ehdolla, että peruutat täksi päiväksi koolle kutsutun hallituksen kokouksen. Se on kutsuttu koolle laittomasti ja siellä ilmiselvästi aiotaan tehdä laittomia päätöksiä. Vaihtoehtona kokouksen peruuttamiselle ja sunnuntain tapaamiselle ovat oikeustoimet. Niihin ajautuminen olisi hyvin valitettavaa.

Pyydän edelleen, että kokouskutsut Oulussa pidettäväksi päätettyyn vuosikokoukseen lähetetään välittömästi."

Kun vastausta ei jälleen kuulunut, lähetin iltapäivällä tekstiviestillä soittopyynnön.

Kun en saanut yhteyttä puhelimitse, lähetin vielä yhden sähköpostiviestin:

"Siltä varalta, että pidätte kokouksen siitä huolimatta, että kaksi hallituksen jäsentä eivät sitä hyväksy, esitän vielä pari kommenttia aikanaan lähettämääsi esityslistaan.

1. Edellisten kokousten pöytäkirjoja ei voida hyväksyä. Joulukuun kokous oli selvästi laiton. Helmikuun kokouksen pöytäkirjaan jätin eriävän mielipiteen. Lisäksi pidän sitäkin laittomana.

2. Jäsenasiat -kohdassa ei voida erottaa jäseniä. Siihen ei ole laillisia perusteita. Mahdollisista uusista jäsenistä päät-

täminen olisi edellyttänyt ennakkotietoa hallituksen jäsenille. Pitää olla varmuus siitä, että mahdolliset uudet jäsenet hyväksyvät puolueen nykyiset säännöt ja sitoutuvat noudattamaan niitä.

Jos pidätte vastalauseista huolimatta kokouksen, pyydän ilmoittamaan tehdyistä päätöksistä välittömästi hallituksen jäsenille.”

Kokous pidettiin. Kokouksesta laadittua pöytäkirjaa tai muuta tietoa päätöksistä en lukuisista pyynnöistä huolimatta saanut. Pöytäkirjan sain nähdäkseni vasta huhtikuulla oikeudenkäyntiin toimitetusta aineistosta.

Kokouksessa erotettiin 11 jäsentä sillä perusteella, että he eivät olleet kokoukseen mennessä maksaneet jäsenmaksua. Erottamiset olivat laittomia, sillä jäsenmaksun maksamiselle ei ollut asetettu määräaikaa, eikä laskuja tai perimiskirjeitä ollut lähetetty. Lisäksi Kilpeläinen ja Kattelus yrittivät kiistää ja mitätöidä Vuokon jäsenyyden palauttamalla hänen jäsenmaksunsa.

Uusiksi jäseniksi Kilpeläinen ja Kattelus ottivat kahdeksan omaa kannattajaansa.

Kokouksessa hallitus päätti ottaa puolueelle oikeusturvavakuutuksen.

Kun sain tietää jäsenten erottamisesta, nostin 27.2. ennakkoon ilmoittamalla tavalla moitekanteen 20.2. pidetyssä kokouksessa ja myös 21.-23.12.2017 pidetyssä sähköpostikokouksessa tehtyjen päätösten määräämiseksi pätemättömiksi tai mitättömiksi. Käräjäoikeus määräsi seuraavana päivänä kokouksissa tehtyjen päätösten täytäntöönpanon keskeytettäväksi.

Hallituksen kokouksessa minulta poistettiin tilinkäyttöoikeudet. Perusteena oli väite, että olin 14.2. tyhjentänyt puo-

luen tilin. Tosiasiassa olin palauttanut osan edellisenä vuonna puolueelle lainaamistani varoista ja käyttänyt ne puolueen ja kampanjan laskujen maksamiseen. Vielä kokouspäivän 20.2. aamulla lainasin puolueelle 4800 euroa sen laskujen maksamiseen.

Tilinkäyttöoikeuteni poistettiin jo puolen päivän maissa 20.2., vaikka pöytäkirjan ote pankkiin toimitettiin vasta 21.2. Näistäkin asioista olen jättänyt poliisille tutkintapyynnön.

Samaan aikaan kun pyrin estämään laittoman kokouksen järjestämisen ja laittomat erottamiset, pidin tiivistä yhteyttä puolueen runsaaseen kolmeenkymmeneen jäseneseen. Julkaisen kirjeet sellaisinaan. Ne antavat havainnollisen kuvan siitä, millaista peliä kaappari pelasivat.

Helmikuun 19. päivänä lähetin jäsenille tiedoksi kirjeen, jonka olin toimittanut hallituksen jäsenille. Samalla jatkoin Eurooppa-seminaarin valmisteluja.

”Lähetin varhain tänä aamuna Sami Kilpeläiselle ja muille hallituksen jäsenille tällaisen vastauksen 17.2. lähetettyyn kokouskutsuun:

Olen huomenna Brysselissä, joten en pääse hallituksen kokoukseen, kuten ei Sakarikaan. Kokous on kutsuttu sääntöjen vastaisesti koolle liian myöhään, joten pyydän, että sitä ei pidetä.

Hallitus käsitteli vuosikokousasiat Ylöjärvellä, joten kokousta ei nyt tarvita. Voit tehdä haluamiasi muutosehdotuksia asiakirjoihin suoraan vuosikokouksessa.

Sen totean jo tässä, että en hyväksy Seppo Hauta-ahon erottamista vaalipäällikön tehtävästä. Hänet nimitettiin tehtävään pysyvästi. Ensimmäisestä haasteestaan, presidentinvaaleista, hän selviytyi erinomaisesti.

Pyydän, että lähetät kutsut 3.3. Oulussa pidettäväksi

päätettyyn vuosikokoukseen välittömästi. Epävarmuus aiheuttaa kohtuutonta hankaluutta jäsenille.

Tapaaminen ensi sunnuntaina saattaisi olla mahdollinen.

Pyysin Samilta pikaista vastausta. Ei ole kuulunut.

Seminaarivalmistelujen vuoksi en voi odottaa pidempään.

Samilla ja Piialla ei ole enää laillista mahdollisuutta muuttaa vuosikokouksen päivämäärää eikä paikkakuntaa. Niinpä vahvistan, että seminaari järjestetään Oulussa hotelli Lasaretissa 2.3. klo 16 alkaen. Ohjelman lähetän myöhemmin. Vuosikokous on sitten johonkin aikaan 3.3. jossakin Oulun kaupungin alueella.

Samin ja Piian pyrkimyksistä on saatu uutta näyttöä, kun he ovat järjestäneet kannattajajäsenille jäsenkyselyn, jossa tiedustellaan heidän halukkuuttaan tulla jäseneksi, joka ´ voi vaikuttaa puolueen henkilövalintoihin ja puolueen linjaan ´. Kysely on julkaistu myös puolueen avoimella verkkosivulla.

Kansalaispuoluetta perustettaessa nimenomaan päätettiin, että emme luo uutta joukkopuoluetta. Tällä haluttiin välttää se, että puolue joutuu selvittämään jäseneksi pyrkivien taustoja. Haluttiin myös välttää tilanne, jossa jäseniä jouduttaisiin erottamaan. Siitä joudumme tietysti huolehtimaan, että kansanedustajaehdokkaat ovat kunnan väkeä.

Kannattajajäsenyys Kansalaispuolueessa antaa suuremmat vaikutusmahdollisuudet kuin varsinainen jäsenyys muissa puolueissa.

Kansalaispuolue on suoraan demokratiaan perustuva parlamenttipuolue. Varsinaiset jäsenet ovat nykyisiä ja entisiä parlamentaarikkoja. Jäseneksi voivat tulla myös puolueen kansanedustajaehdokkaat. Alkuvaiheessa nimettiin tar-

kasti valikoitu joukko asiantuntijajäseniä. Teidän määränne ei ole ollut tarkoitus lisätä. Jäseneksi voi päästä asettumalla puolueen kansanedustajaehdokkaaksi.

Toivon, että ilmoitatte vielä tämän päivän mittaan osallistumisestanne seminaariin ja/tai vuosikokoukseen. Kertokaa myös majoitustarpeenne.”

Jatkoa seurasi 20.2. lähettämässäni sähköpostissa:

”Olemme turhaan odottaneet Samin lähettämää kutsua vuosikokoukseen, vaikka Ylöjärvellä 2.2. päätetty paikka ja aika (Oulu 3.3.) on moneen kertaan vahvistettu.

Käytännön syistä esitän, että kokoonnumme vuosikokoukseen hotelli Lasaretissa la 3.3. klo 11.30. Tällöin voimme jatkaa samassa paikassa perjantaina 2.3. klo 16 alkanutta Eurooppa-seminaaria vielä lauantaina klo 10.00 - 11.30. Etelään lähtee juna mukavasti klo 14.34. Helsinkiin se saapuu klo 20.35.

Jos jäsenillä ei ole huomautettavaa kokouksen aikaan ja paikkaan nähden, pidetään tätä sovittuna.

Muistutan vielä siitä, että osallistuminen vuosikokoukseen edellyttää 40 euron suuruisen jäsenmaksun maksamista vuodelle 2017. Tarkistanet, että maksu on hoidettu.

Odotan vielä ilmoittautumisia seminaariin. Noin kaksi kolmannelta jäsenistä näyttää pääsevän paikalle.”

Kokouskutsu tuli 23.2. Kirjoitin siitä jäsenkirjeessä:

”Sähköpostiini tuli äskettäin sähköpostiviesti, jonka lähettäjänä on Piia ja vastaanottajana Sami. Viestistä ei käy ilmi, ketkä ovat muut vastaanottajat.

Viesti oli tällainen:

KUTSU

Kansalaispuolueen hallituksen toimeksiannosta kutsun Sinut Kansalaispuolueen vuosikokoukseen lauantaina

3.3.2018 klo 16.15 Aleksinkulmaan (os. Aleksanterinkatu 9, Oulu).

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.

Ennen vuosikokousta sinulla on mahdollisuus osallistua Oulun kaupungin vastaanotolle. Lounastarjoilun vuoksi pyydän sitovat ilmoittautumiset ja tiedot mahdollisista ruoka-allergioista tiistaina 27.2.2018 klo 9 mennessä sähköpostilla osoitteeseen piia.kattelus@seinajoki.fi.

Kaupungin vastaanotolle ilmoittautuneet kokoontuvat 3.3.2018 klo 13.45 Aleksinkulmassa, josta siirrymme yhdessä lounasravintolaan.

Puoluehallitus 20.2.2018

toimeksisaaneena Piia Kattelus, Kansalaispuolueen varapuheenjohtaja

Päivämäärä viestin lopussa tarkoittanee sitä, että puoluehallituksen tynkäkokous on pidetty tiistaina 20.2.2018. Pyynnöstäni huolimatta kokouksesta poissaolleille hallituksen jäsenille ei ole vahvistettu kokouksen toteutuneen eikä ole kerrottu, mitä siinä on päätetty. Epäilen, että kokouksessa on päätetty ottaa puolueeseen uusia jäseniä, joita on kutsuttu vuosikokoukseen.

Lähetin asiantuntijajäsenille 20.2. kutsun 2.-3.2 Oulussa hotelli Lasaretissa pidettävään Eurooppa-seminaariin. Kun kutsua vuosikokoukseen ei ollut useista pyynnöistä huolimatta lähetetty, ehdotin, että vuosikokous pidettäisiin samassa paikassa 3.3. klo 11.30 alkaen. Yksikään jäsen ei vastustanut tätä ehdotusta.

Kansalaispuolueella on tällä hetkellä tietääkseni 27 vuoden 2017 jäsenmaksun maksanutta jäsentä. Heistä kaksi on ilmoittanut, että eivät pääse 3.3. Ouluun. Seminaariin on ilmoittautunut 21 jäsentä. Lisäksi kaksi on ilmoittanut tule-

vansa klo 11.30 alkavaan vuosikokoukseen, joten siihen on ilmoittautunut 23 jäsentä. Sami ja Piia eivät ole vastanneet.

Yhdistyslain mukaan jäsenet päättävät yhdistyksen asioista. Kun Ouluun saapuvat jäsenet ovat sähköpostitse sopineet kokouksen kellonajan ja pitopaikan, ehdotan että pidämme tästä kiinni ja velvoitamme puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan osallistumaan kokoukseen. Kokouksen jälkeen halukkaat ehtivät vielä kaupungin vastaanotolle.

Me seminaariin osallistuvat jäsenet voimme keskustella tilanteesta jo perjantai-illan tapaamisessa.”

Kutsun lähettämistapa oli valittu siten, että me vastaanottajat emme saaneet tietää, kenelle kaikille se oli lähetetty. Emme saaneet tietää tätä erotettujen, emmekä uusien jäsenten osalta.

Kommentoin kutsua 26.2. lähettämässäni jäsenkirjeessä:

”Perjantaina 23.2. se kutsu vuosikokoukseen sitten tuli.

On outoa, että Piia lähetti kutsun, jossa kokouksen alkamisajaksi on ilmoitettu 16.15, vaikka olimme jäsenten kesken aikaisemmin sähköpostitse sopineet ajaksi 11.30. Tuoloin Sami ja Piia eivät esittäneet poikkeavia käsityksiä.

Tuo ilmoitettu aika on useimmille jäsenille hankala, kun sopivin juna lähtee Oulusta klo 14.34.

Kellonaikaan on pyrittävä vielä vaikuttamaan. Jäsenten on kuitenkin syytä varautua osallistumaan kokoukseen myös Piian ilmoittamana aikana.

Sakari Lindenille Piia on ilmoittanut 20.2. pidettyyn kokoukseen viitaten, että hänen jäsenyytensä on lakannut, kun jäsenmaksua ei ollut maksettu siihen mennessä. Päätös on selvästi laiton.

Arvolat eivät ole saaneet kutsua, vaikka ovat maksaneet jäsenmaksun jo paljon aikaisemmin. Ilmeisesti heidätkin on laittomasti erotettu jäsenyydestä.

Pyydän ilmoittamaan, jos edellä mainittujen lisäksi joku muu jäsen ei ole saanut kutsua kokoukseen. Ymmärtääkseni meillä on nyt 28 laillisesti nimettyä ja jäsenmaksun maksanutta äänivaltaista jäsentä, joista neljä on ilmoittanut esteestä osallistua vuosikokoukseen.

Minulle hallituksen jäsenenä ei ole pyynnöistä huolimatta vieläkään ilmoitettu, mitä 20.2. pidetyssä kokouksessa on päätetty.”

Helmikuun viimeisenä päivänä lähetin jäsenille kirjeen, jonka liitteenä oli käräjäoikeuden päätös, jolla Kansalaispuolueen hallituksen 21.-23.12.2017 ja 20.2.2018 tekemien päätösten täytäntöönpano keskeytetään.

Valittelin sitä, että oli ollut pakko ryhtyä niihin oikeudellisiin toimiin, joita 18.2. lähettämässäni viestissä olin kertonut harkitsevani.

Valitettavasti en hallituksen jäsenenä vieläkään tiennyt, mitä kaikkea 20.2. pidetyssä kokouksessa päätettiin. Pöytäkirjaa ei ollut toimitettu eikä päätöksistä ollut annettu muutakaan tietoa.

Se oli kuitenkin varmaa, että useita asiantuntijajäseniä on laittomasti erotettu.

”Seppo Hauta-aho on erotettu vaalipäällikön tehtävästä. Lisäksi on kiistetty vaimoni Vuokon jäsenyys, vaikka hän on yksi perustajajäsenistä eikä ole eronnut jäsenyydestä.

Käräjäoikeuden määräämä täytäntöönpanokielto merkitsee, että teidän kaikkien jäsenyydet ovat voimassa ja voitte osallistua vuosikokoukseen, kunhan vuoden 2017 jäsenmaksu (40 euroa) on kokoukseen mennessä maksettu.

Eilen Sami lähetti kutsun hallituksen kokoukseen, joka pidettäisiin Nesteen huoltoasemalla Oulussa 3.3. klo 10.30. Sääntöjen mukaan kutsu olisi tullut lähettää viikkoa aikai-

semmin. Kaikilla jäsenillä pitäisi olla tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kokoukseen. Tuula, Sakari ja minä olemme tuona ajankohtana Eurooppa-seminaarissa ja minä pidän siellä alustusta. Tämäkin kokous olisi siis laiton, jos se pidettäisiin.

Toivon, että Sami, Piia ja Tuula muuttaisivat vuosikokouksen ajan ja paikan sen mukaiseksi, mistä jäsenet ovat sähköpostitse yksimielisesti sopineet (hotelli Lasaretti klo 11.30). Kokouksen jälkeen ehditsimme kaupungin vastaanotolle.”

Maaliskuun 1. päivänä vahvistin vielä erotettujen oikeuden osallistua kokoukseen:

”Kun Helsingin käräjäoikeus on antanut päätöksen 20.2. pidetyn puoluehallituksen kokouksen päätösten täytäntöönpanon keskeyttämisestä, kaikkien teidän jäsenyys on voimassa ja voitte osallistua vuosikokoukseen, kunhan ennen sitä 40 euron suuruinen jäsenmaksu vuodelta 2017 on maksettu.

Siitä ei ole tietoa, onko hallituksen kokouksessa päätetty ottaa uusia jäseniä. Jos on, nämäkin päätökset ovat täytäntöönpanokiellon piirissä.

Näin ollen meillä on laskujeni mukaan tällä hetkellä 28 jäsenmaksun maksanutta ja äänioikeutettua jäsentä, joista neljä on ilmoittanut esteen osallistua kokoukseen. Lähes kaikki Ouluun tulevat osallistuvat myös Eurooppa-seminariin.

On totta, että käräjäoikeuden päätös merkitsee sitä, että myös vuosikokouksen pitopaikkaa ja kellonaikaa koskeva päätös on mitätön. Saamani lainopillisen tulkinnan mukaan tämä ei kuitenkaan vaikuta klo 16.15 koolle kutsutun kokouksen laillisuuteen.

On olemassa 2.2. tehty puoluehallituksen päätös, että

vuosikokous pidetään 3.3. Oulussa. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olisivat voineet määrätä kokouksen pitopaikan ja kellonajan ilmankin 20.2. hallituksessa tehtyä päätöstä.

On tietysti kohtuutonta, että jäsenet joutuisivat odottamaan Eurooppa-seminaarin päättymisen jälkeen lähes viisi tuntia voidakseen osallistua kokoukseen. Sami ja Piia ovat Oulussa jo aamulla, kun he aikovat pitää hallituksen kokouksen (jälleen laittoman) klo 10.30.

Vetoankin vielä kerran Samiin, Piiaan ja Tuulaan, että kokous siirrettäisiin pidettäväksi klo 11.30 hotelli Lasaretissa, kuten jäsenet ovat sähköpostitse yksimielisesti sopineet.

Jäsenten on tärkeää varautua molempiin vaihtoehtoihin.”
Varauduimme molempiin vaihtoehtoihin. Olimme päättäneet hankaluuksista huolimatta osallistua kello 16.15 järjestettyyn kokoukseen.

Aamulla 3.3. tilanne kuitenkin muuttui.

Kilpeläisen järjestämässä jälleen laittomasti kokoon kutsutussa puoluehallituksen kokouksessa jäsenten laittomia erottamisia jatkettiin. Tällä kertaa erotettiin yhdistyslain vastaisia menettelytapoja käyttäen minut ja Seppo Hauta-aho. Käräjäoikeuden määräämää täytäntöönpanokieltoa uhmaten päätettiin ottaa uudelleen kahdeksan uutta jäsentä.

Erottamisten perusteena käytettiin tekaistuja väitteitä taloudellisista väärinkäytöksistä ja vaaliraharikkomuksista. Jätin poliisille tutkintapyyntöni kunnianloukkauksesta tai törkeästä kunnialoukkauksesta.

Kun saimme kuulla näistä päätöksistä, totesimme, että kello 16.15 alkavaksi kutsuttu vuosikokous olisi entistä selvemmin laiton ja tulisimme moittimaan sitä oikeudessa. Päätimme pitää vuosikokouksen 11.30 alkaen jäsenten yksimielisesti sopimalla tavalla. Siinä valittiin puoluehallitukseen lisäksi Seppo

Hauta-aho ja Akseli Erkkilä.

Kokouksessa oli mukana viisitoista jäsentä. Heidän joukossa oli kaksi jäsentä, jotka osallistuivat myös 16.15 alkaneeeseen kokoukseen. Päätökset tehtiin yksimielisesti, eikä niitä määrääjan kuluessa moitittu. Näin ollen ne saivat 3.6. lainvoiman.

Kilpeläisen johdolla 3.3. pidettyjä kokouksia moitittiin ja niissä tehtyjen päätösten täytäntöönpano määrättiin keskeytettäväksi.

Välittömästi kokousten jälkeen käynnistimme toimenpiteet, joilla saisimme aluehallintovirastolta yhdistyslain 20 §:n nojalla oikeuden järjestää ylimääräinen yleinen kokous uuden hallituksen valitsemiseksi.

Meneillään on laitton kaappausyritys

Oulussa pidetyt kokoukset saivat osakseen runsaasti julkisuutta. Seuraavana päivänä julkaisin blogin, jossa kerroin, mistä on kysymys.

”Eilen Kansalaispuolueesta julkisuuteen tullessiin outoihin uutisiin on luonnollinen selitys: on meneillään puolueen kaappausyritys.

Sitä näyttää johtavan viime heinäkuussa jäseneksi liittynyt ja varapuheenjohtajaksi nostettu Piia Kattelus. Keulakuvaksi ja likaisen työn tekijäksi on joutunut puheenjohtaja Sami Kilpeläinen. Koplan kolmas on hallituksen jäsen Tuula Komsu.

Kilpeläisen osalta taustalla on hänen kesällä 2016 vireillä ollut oma puoluehankkeensa. Sen pontimena näyttää olleen se nöyryyttävä tappio, jonka hän koki Seinäjoen puoluekokouksen puoluesihteerinvaalissa.

Kilpeläinen otti yhteyttä ja tarjoutui kumppaneineen ke-

räämään meiltä silloin vielä puuttuneet pari tuhatta kannattajakorttia, kunhan muutamme Kansalaispuolueen tavalliseksi joukkopuolueeksi, joka osallistuu myös kunta- ja maakuntavaaleihin.

Torjuimme nämä vaatimukset ja suostuimme vain har-kitsemaan maakuntavaaleihin osallistumista. Kilpeläinen lupasi kerätä puuttuvat kortit. Muutamia kymmeniä tuli.

Kattelus lupasi talvella 2017, että hän tulee mukaan kuntavaalien jälkeen saatuaan ensin Keskustan kautta jonkin johtopaikan Seinäjoen kaupunginhallinnossa.

Kattelus ja Kilpeläinen nousivat puolueen johtoon, kun jättäydyin 15.7.2017 sivuun osallistuakseni presidentinvaaleihin. Sovittiin, että puolue kerää kannattajakortit. Vaalikampanjaa varten päätettiin perustaa valitsijayhdistys. Mahdollisimman laajan kannatuksen saamiseksi puolueen piti pysyttäytyä sivussa.

Vaikeudet alkoivat jo vaalikampanjan aikana.

Kattelus ja Kilpeläinen halusivat, että julkaistaisiin runsaasti lehtiliitteitä. Niihin heidän piti saada näyttävästi omat kuvansa ja kirjoituksensa.

Vaalitilaisuuksien yhteyteen he alkoivat minulta lupaa kysymättä järjestää Kansalaispuolueen ”osastojen” perustamiskokouksia. Vasta vaalien jälkeen sain kuulla, että he olivat tehneet niistä päätöksen 21.-23.12. laittomasti järjestetyssä hallituksen sähköpostikokouksessa. Päätös osastojen perustamisesta oli sääntöjen vastainen.

Sittemmin on käynyt ilmi, että Kattelus, Kilpeläinen ja Kosi pyrkivät muuttamaan Kansalaispuolueen perusluonteen nykyisten sääntöjen vastaiseksi. Ainutlaatuisesta suoraan demokratiaan perustuvasta parlamenttipuolueesta pyritään tekemään tavallinen puolue muiden joukkoon.

Tämän vuoksi Kattelus ja Kilpeläinen pyrkivät järjestämään puolueen tämänvuotisen vuosikokouksen siten, että heidät valittaisiin puolueen johtoon vuodeksi eteenpäin eli eduskuntavaaleihin saakka. Tällä he pyrkivät siis estämään minun paluuni puolueen johtoon siinä vaiheessa kun tulen eduskuntaan. Kansalaispuolue ei tällöin toimisikaan sääntöjensä mukaisena parlamenttipuolueena.

Kaappausyritys paljastui heti vaalien jälkeen.

Kilpeläinen lähetti 31.1. kutsun puoluehallituksen perjantaina 2.2. myöhään illalla Ylöjärvellä pidettävään kokoukseen. Kutsu tuli siis päivää aikaisemmin kuin ilmoittaudivin ehdolle Keskustan puheenjohtajan vaaliin.

Kokous oli järjestetty sääntöjen vastaisesti, mutta en kiistänyt sen päätösvaltaisuutta, kun uskoin, että päätökset tehdään asianmukaisesti. Kävi kuitenkin ilmi, että ”kolmen kopla” oli ennakkoon sopinut, että kokous pidetään 3.3. Oulussa, vaikka lähes kaikki jäsenet asuvat Etelä-Suomessa. Ilmiselvänä tarkoituksena oli, että kokoukseen tulisi vähän osanottajia ja enemmistö tukisi heidän pyrkimyksiään.

Kun Ouluun kuitenkin oli tulossa runsaasti osanottajia, alkoivat räikeät laittomuudet.

Puoluehallitus kutsuttiin koolle Tampereella 20.2. pidettävään kokoukseen. Kutsu lähetettiin vain pari päivää aikaisemmin. Kokous järjestettiin tahallaan ajankohtana, jolloin kaksi hallituksen jäsentä ei voisi työesteiden vuoksi osallistua. Sakari Lindenin kanssa ilmoitimme pitävämmekokousta laittomana.

Hallituksen jäsenenä en vielääkään tiedä, mitä kokouksessa päätettiin. Kun kävi ilmi, että siinä on ainakin erotettu laittomasti puolueen jäseniä, minun oli pakko jättää Helsingin käräjäoikeudelle 27.2. moitekanne ja vaatia täytän-

töönpanokielto kokouksessa tehdyille päätöksille. Samaan kanteeseen liitin moitteen 21.–23.12.2017 järjestetystä kokouksesta.

Päätös täytäntöönpanon keskeyttämisestä tehtiin jo seuraavana päivänä. Ratkaisuun vaikutti ennen muuta se, että erottamisilla pyrittiin vaikuttamaan vuosikokouksen äänivaltasuhteisiin, mikä saattaisi vaikuttaa siihen, että vuosikokousta moitittaisiin.

Eilisaamuna järjestettiin hallituksen kokous, joka oli samalla tavalla laitton kuin 20.2. järjestetty kokous. Se järjestettiin ajankohtana, jonka Kattelus ja Kilpeläinen tiesivät olevan minulle sopimaton. Kokouksessa erotettiin tekaistuin perustein kaksi jäsentä ja otettiin runsaasti uusia jäseniä. Näilläkin päätöksillä pyrittiin vaikuttamaan vuosikokouksen äänivaltasuhteisiin.

Oulussa oli sekava tilanne sen vuoksi, että vuosikokouksen pitopaikasta ja kellonajasta oli epäselvyyttä.

Kun kokouskutsu viipyi, jäsenet sopivat sähköpostitse 19.–20.2. yksimielisesti, että kokous pidetään hotelli Lasaretissa klo 11.30. Myöskään Kattelus ja Kilpeläinen eivät esittäneet poikkeavaa kantaa.

Kutsut tulivat vihdoinkin 23.2. niille jäsenille, joita ei ollut 20.2 pidetyssä hallituksen kokouksessa erotettu. Kutsussa mainittiin, että hallitus oli 20.2. päättänyt, että kokouspaikka oli Aleksinkulma ja kellonaika 16.15. Tämäkin päätös oli käräjäoikeuden päätöksen perusteella täytäntöönpanokiellossa.

Me Lasaretissa paikalla olleet jäsenet saimme kuulla klo 11 laittoman puoluehallituksen kokouksen päätöksistä. Totesimme, että klo 16.15 koollekutsuttu vuosikokous olisi entistäkin selvemmin laitton ja päätimme, että emme voi siihen osallistua.

Kun puoluehallituksen nimissä koollekutsuttu kokous oli laiton, päätimme pitää vuosikokouksen sen mukaisena, mistä jäsenet olivat etukäteen keskenään sähköpostitse yksimielisesti sopineet. Kokouksessa puhetta johti Eero Paavola ja siihen osallistui 15 jäsentä. Päätökset olivat yksimieliset.

Hallitukseen valittiin Akseli Erkkilä, Seppo Hauta-aho ja Paavo Väyrynen. Vuosikokouksen jälkeen pidetyssä hallituksen kokouksessa puheenjohtajaksi valittiin Seppo Hauta-aho. Muiden vuosikokousasioiden käsittely päätettiin siirtää ensi kesänä järjestettävään jatkokokoukseen.

Akseli Erkkilä ja Jorma Grönlund menivät klo 16.15 järjestettyyn kokoukseen ja ilmoittivat pitävänsä sitä laittomana. He jäivät seuraamaan kokousta, mutta eivät osallistuneet päätöksentekoon. Sekä tästä kokouksesta että aamulla pidetystä hallituksen kokouksesta nostamme moitekanteen ja vaadimme tehdyille päätöksille täytäntöönpanokieltoa.

Minua kohtaan esitetyt puolueen talouteen liittyvät syytökset ovat sanalla sanoen järjettömiä.

Selvitettävää on sen sijaan Katteluksella ja Kilpeläisellä itsellään.

Heinäkuun 15. päivän kokouksissa Kattelus ja Kilpeläinen ottivat itselleen vastuun kannattajakorttien keräämisestä. Tämän tehtävän he laiminlöivät. Tästä syystä jouduin itse tukemaan keräystoimintaa viisinumeroisella summalla. Nämä varat olisi kipeästi tarvittu itse vaalikampanjan rahoittamiseen.

Kilpeläisen piti ottaa heti puheenjohtajaksi tultuaan vastuu puolueen taloudesta. Hän kuitenkin hoiti itselleen tilin käyttöoikeuden vasta tämän vuoden alusta lähtien, vaikka olin lukuisia kertoja häntä tähän kiirehtinyt. Jouduin tästä

syystä hoitamaan yksin puolueen rahaliikenteen ja lainaamaan omia varojani puolueen laskujen maksamiseen.

Valitsijayhdistyksen toimintaa jouduin tukemaan lainamalla sille 42 000 euroa Suomen linja ry:n kautta.

Vaalien jälkeen jouduin rahoittamaan kampanjaa omista varoistani vielä 38 000 eurolla. Kun valitsijayhdistys ei voinut enää harjoittaa varainhankintaa, lainasin Suomen linja ry:n kautta rahat puolueelle ja siirsin ne edelleen valitsijayhdistykselle. Kun puolue voi harjoittaa varainhankintaa, nämä varat on mahdollista ehkä joskus saada takaisin. Ajatukseni oli ja on, että voisin itse olla mukana tällaisessa varainhankinnassa.

On kohtuullista, että puolue edes tämän lainajärjestelyn ja myöhemmän varainhankinnan kautta kantaa omaa vastuutaan kampanjan rahoittamisesta, kun sen vastuulla ollut kannattajakorttikeräys aiheutti ehdokkaalle ja hänen tukijoilleen tuntuvat menot.

Mainittakoon, että jouduin lainaamaan vielä helmikuun lopulla puolueelle 4800 euroa kannattajakorttikeräykseen liittyneiden ja perintään menossa olleiden puolueen laskujen maksamiseen.

Minulla on puolueelta huomattavat kiistattomat saatavat. Osa niistä johtuu siitä, että puolue ei ole tilittänyt maksuja niistä mukeista ja kirjoista, jotka se otti myytäväkseen.

Kattelukselta ja Kilpeläiseltä odotetaan edelleen selvitystä vaaliliitteiden rahoituksesta. He niitä erityisesti halusivat käyttää. Valitsijayhdistys oli vastahakoinen ja pani ehdokseen, että vähintään puolet niistä saadaan rahoitetuksi ulkopuolisella tuella. Yhden vielä maksamatta olevan suurehkon laskun hoitamiseksi tarvitaan kipeästi kaikki nämä varat.

Mitään laitonta ei Kansalaispuolueen talouden suhteen

ole tapahtunut. Valitsijayhdistys jättää vaalirahoitusilmoituksen määräaikaan mennessä.

Eilen tehdyt erottamispäätökset ovat laittomia. Ne tehtiin laittomasti järjestetyssä kokouksessa. Perusteita erottamispäätöksille ei ollut. Ne tehtiin lisäksi ilman lain edellyttämää kuulemista.

Edellä kerrotuista maksujärjestelyistä informoin Kilpeläistä aikanaan sähköpostitse. Tuolloin hän ei esittänyt niihin liittyviä vastaväitteitä.

Eilen esittämillään järjettömällä syytöksillä Kattelus, Kilpeläinen ja Komsu pyrkivät siirtämään huomion sivuun omaan toimintaansa liittyneistä räikeistä laittomuuksista. Pakoon he eivät kuitenkaan niitä pääse. Helsingin käräjäoikeus saa pian käsiteltäväkseen uusia moitekanteita. Harkitsen myös mahdollisuutta saattaa heidät rikosoikeudelliseen ja vahingonkorvausvastuuseen.

Käräjäoikeuden tulevat ratkaisut ovat periaatteellisesti hyvin merkittäviä. Kysymys on siitä, että puolueidenkin tulee toimia maan lakeja ja omia sääntöjään noudattaen.”

Olen käsitellyt Kansalaispuolueen tapahtumia lukuisissa blogeissa. Ne pitävät kaikki paikkansa. Tässä 4.3. julkaistussa on kuitenkin virhe.

Kilpeläiselle myönnettiin 15.7. 2017 täydet tilinkäyttöoikeudet. Syyskuun 1. päivänä ne kuitenkin muutettiin vain seuranta-oikeuksiksi. Kilpeläinen ei halunnut ottaa vastuuta puolueen taloudesta.

Kilpeläinen ja Kattelus ottivat itselleen tilinkäyttöoikeudet vasta 6.2.2018 toimittamalla pankkiin 2.2. pidetystä kokouksesta pöytäkirjan, joka ei vastaa kokouksen tapahtumia. Tilinkäyttöoikeuksia siellä ei käsitelty.

Seppo Hauta-aholle myönnettiin tilinkäyttöoikeudet 1.9.,

mutta niitä ei koskaan otettu käyttöön. Näin ollen jouduin yksin vastaamaan puolueen rahaliikenteestä.

Mainittakoon, että puoluehallitus ei kokoontunut kertaakaan 1.9.2017 ja 2.2.2018 välisenä aikana.

Mielivaltaa ja laittomuuksia

Jatkoin Kansalaispuolueen tilanteen käsittelemistä 11.3 julkaisemassani blogissa.

”Poliittisten puolueiden tulisi toimia esimerkillisesti kansanvallan ja laillisuuden tyyssijoina. Median puolestaan tulisi neljäntenä valtiomahtina ja vallan vahtikoirana puuttua erityisesti niissä esille tuleviin vallan väärinkäyttöksiin ja laittomuuksiin. Viimeaikaiset kokemukset osoittavat, kuinka kaukana olemme tästä ihannetilasta.

Kansalaispuolueessa hallituksen johtoon presidentinvaalien ajaksi tilapäisesti nostetut kolme jäsentä – Piia Kattelus, Sami Kilpeläinen ja Tuula Komi – ryhtyivät toteuttamaan laitonta vallankaappausta. Tarkoitus tietysti oli, että eduskuntaan tultuani palaan puolueen johtoon, ja se alkaa toimia sääntöjensä mukaisena parlamenttipuolueena. Kolmikko ryhtyi kuitenkin laittomia keinoja käyttäen muuttamaan sitä tavalliseksi joukkopuolueeksi, jota he itse johtaisivat.

Kansanvallan turvaamiseksi puolueeseen otettiin alkuvaiheessa perustajajäsenten rinnalle runsaat kolmekymmentä asiantuntijajäsentä. Heistä parisenkymmentä on osallistunut aktiiviseen toimintaan. Kannatusjäseniä on lähes kolme tuhatta.

Kolmikko ryhtyi järjestämään laittomia ja sääntöjen vastaisia hallituksen kokouksia, joilla pyrittiin vaikuttamaan vuosikokouksen äänivaltasuhteisiin.

Helmikuun 20. päivänä pidetyssä laittomasti kokoon kut-

sutussa hallituksen kokouksessa erotettiin laittomasti suuri joukko puolueen jäseniä.

Nostamani moitekanteen nojalla Helsingin käräjäoikeus määräsi 28.2. antamallaan ratkaisulla, että kokouksessa tehtyjen päätösten täytäntöönpano on keskeytettävä. Perusteluna olivat valituksen hyväksymisen todennäköisyys ja se, että erottamisilla pyrittiin vaikuttamaan vuosikokouksen äänivaltasuhteisiin

Täytäntöönpanokiellosta piittaamatta Oulussa pidettiin aamulla 3.3. samalla tavalla laittomasti koolle kutsuttu hallituksen kokous, jossa laittomia erottamisia jatkettiin ja otettiin uusia jäseniä. Näilläkin päätöksillä pyrittiin vaikuttamaan vuosikokouksen äänivaltasuhteisiin.

Iltapäivällä pidetyssä ja niin ikään laittomasti kokoon kutsutussa vuosikokouksessa kolmikko valitutti itsensä puolueen johtoon vuodeksi eteenpäin eli eduskuntavaaleihin saakka. Lisäksi päätettiin ryhtyä uudistamaan sääntöjä siten, että Kansalaispuolueesta tulisi tavanomainen joukkopuolue. Kokoukseen osallistui vain kourallinen puolueen äänivaltaisia jäseniä.

Moitekanteen perusteella Helsingin käräjäoikeus päätti 7.3. määrätä näiden molempien kokousten päätösten täytäntöönpanon keskeytettäväksi.

Valtaosa Oulussa paikan päällä olleista puolueen jäsenistä kieltäytyi osallistumasta laittomasti järjestettyyn vuosikokoukseen. Me pidimme jo aamupäivällä kokouksen, jossa valittiin Seppo Hauta-ahon johtama väliaikainen hallitus. Puoluehallitusta täydennetään myöhemmässä jatkokokouksessa, jossa käsitellään myös muut vuosikokousasiat. Kokoukseen osallistui viisitoista jäsentä ja päätökset tehtiin yksimielisesti.

Oikeudellisessa mielessä tilanne on kaiken tapahtuneen jälkeen toistaiseksi hieman epäselvä. Se on kuitenkin varmaa, että puolueen jäsenten vakaan enemmistön tahto lopulta toteutuu.

Julkisuudessa Kansalaispuolueen tapahtumista on syntynyt hyvin virheellinen käsitys, vaikka tiedotusvälineille on annettu niistä kaikki oleelliset tiedot ja myös kopiot Helsingin käräjäoikeuden ratkaisusta.

Kolmikon annetaan esiintyä mediassa edelleen puolueen virallisina edustajina, eikä heidän kaappausyritystään ja siihen liittyneitä laittomuuksia ole tuotu juuri lainkaan esille.

Helposti media on nielaissut myös järjestömät syytökset, että olisin syyllistynyt taloudellisiin väärinkäytöksiin ja rikoksiin. Poliisille jättämäni tutkintapyyntö kunnianloukkauksesta tai törkeästä kunnianloukkauksesta on jäänyt vaille huomiota, vaikka senkin teksti on toimitettu tiedotusvälineille.”

Huhtikuun 18. päivänä julkaisemassani blogissa ”Väitteitä ja tosiasioita” kerroin saaneeni vasta tuolloin nähdäkseni helmi-maaliskuulla pidettyjen kokousten pöytäkirjoja.

”Sami Kilpeläinen ja Piia Kattelus esiintyvät ahkerasti julkisuudessa Kansalaispuolueen nimissä mitä kummallisimpia väitteitä esittäen. Heidän syytöstehtaastaan taitavat olla lähtöisin myös Maaseudun Tulevaisuuden äskettäin julkaisemat minuun liittyneet kohu-uutiset.

Kilpeläistä ja Kattelusta ei hidasta se, että heidän tukeaan ei ole oikeustoimikelpoista hallitusta eikä se, että he eivät nauti jäsenten suuren enemmistön luottamusta.

Sekavan tilanteen selvittämiseksi olisi saatava aikaan ylimääräinen yleinen kokous, jollaisen järjestämistä kaksikymmentä jäsentä on äskettäin vaatinut. Kaikkiaan jäseniä

on 33, mutta suuri osa heistä ei ole osallistunut toimintaan eikä kokouksiin tai on jättäytynyt kiistojen vuoksi sivuun. Kilpelaيسellä ja Katteluksella on vain muutaman jäsenen tuki.

Omalta osaltani olen pyrkinyt pitäytymään tiukasti tosiasioihin ja välttelemään asiattomien väitteiden kommentoimista.

Kaksi viikkoa sitten minulle toimitettiin lausuman antamista varten Kansalaispuolueen hallitusta viime kesän jälkeen johtaneiden vastine moitekanteisiini, jotka koskevat heidän järjestämiensä kokousten laillisuutta.

Vasta käräjäoikeuden minulle toimittamien asiakirjojen yhteydessä sain hallituksen jäsenenä nähtäväkseni pöytäkirjat 20.2. ja 3.3. pidetyistä hallituksen kokouksista ja 3.3. pidetystä vuosikokouksesta.

Vasta nyt sain tietää, että 20.2. pidetyssä kokouksessa erotettiin peräti 11 puolueen jäsentä, joiden joukossa oli myös hallituksen jäsen. Uusia jäseniä otettiin kahdeksan.

Erottamisten perusteena oli, että jäsenet eivät olleet hallituksen kokouksen ajankohtaan mennessä maksaneet edellisen vuoden jäsenmaksua. Erottamiset olivat laittomia, sillä jäsenmaksun maksamiselle ei ollut asetettu määräaika eikä sen maksamisesta ollut lähetetty perintäkirjettä eikä laskua. Oulussa 3.3. pidetyssä kokouksessa laittomia erottamisia jatkettiin.

Erottamalla ja ottamalla uusia jäseniä pyrittiin rajusti vaikuttamaan vuosikokouksen äänivaltasuhteisiin. Näiden hallituksen kokousten päätösten täytäntöönpano on käräjäoikeuden päätöksillä keskeytetty.

Vasta äskettäin sain kopion 2.2. pidetyn hallituksen kokouksen pöytäkirjasta. Osoittautui, että pöytäkirja ei monelta osin vastaa kokouksen tapahtumia. Olen tehnyt jo 3.4.

poliisille tutkintapyyynnön mm. sen johdosta, että pankille oli 6.2. toimitettu pöytäkirjanote, johon sisältyy muutoksia tilin-käyttöoikeuksiin, vaikka niitä ei kokouksessa käsitelty.

Syytökset taloudellisista väärinkäytöksistä ja vaaliraha-rikkomuksista ovat tietysti perusteettomia. Olen jättänyt po-liisille tutkintapyyynnön niihin liittyvistä ilmeisistä kunnian-loukkauksista.

Kansalaispuolue tietysti saattoi tukea ja sillä oli suora-nainen velvollisuus tukea presidentinvaalikampanjaa, johon se alusta loppuun saakka keskeisellä tavalla osallistui, mut-ta johon liittyviä velvoitteita se jätti täyttämättä.

Puolue sitoutui keräämään kannattajakortit, minkä teh-tävän se laiminlöi. Tämä aiheutti tuntuvat ylimääräiset kus-tannukset sekä ehdokkaalle että hänen tukiyhdistykselleen ja vaikeutti itse kampanjan rahoittamista.

Kampanjan kustannuksia kasvatti merkittävällä taval-la se, että puolueen johto halusi julkaistaviksi lehtiliitteitä, joissa se itse halusi olla näkyvästi esillä. Puolueen ”osas-toja” ryhdyttiin ehdokkaan vastustuksesta huolimatta pe-rustamaan vaalitulaisuuksien yhteydessä. Vaalivalvojisissa puolueen johto esiintyi pääroolissa ja puheenjohtaja esitel-tiin kampanjan päästrategina.

Puolueen keskeistä roolia presidentinvaaleissa osoittaa sekin, että sen vaalipäällikkö johti kampanjaa.

Vaalirahoitukseen liittyviin asioihin otetaan kantaa sitten kun on saatu aikaan jäsenten ylimääräinen yleinen kokous ja siinä on saatu valituksi uusi oikeustoimikelpoinen hallitus.”

Maaseudun Tulevaisuuden kohu-uutisilla tarkoitin lehden jul-kaisemia perättömiä väitteitä, joiden mukaan olisin käyttänyt väärin Euroopan parlamentin varoja. Väitteiden alkuperä sel-visi syyskuun alussa pidetyssä käräjäoikeuden istunnossa, jos-

sa Kilpeläinen kertoi olleensa näissä asioissa yhteydessä Euroopan parlamentin korkeisiin virkamiehiin.

Kesäkuun 9. päivänä kirjoittamassani blogissa ”Ratkaisut lähestyvät” kerroin siitä, että Oulussa 3.3. kello 11.30 pidetyn kokouksen päätökset olivat saaneet lainvoiman, kun niitä ei kolmen kuukauden määräajan kuluessa moitittu. Toisaalta olin saanut aluehallintovirastolta oikeuden järjestää Kansalaispuolueen ylimääräinen yleinen kokous uuden hallituksen valitsemiseksi.

”Kansalaispuolueen toiminnan halvaannuttaneita kiistoja käsitellään lähi viikkoina.

Sen jälkeen, kun Oulussa 3.3. klo 11.30 pidetyn Kansalaispuolueen yleisen kokouksen päätökset olivat viime viikonloppuna saaneet lainvoiman (Tiedote 4.6.18), tein maanantaina 4.6. Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ylläpitämään yhdistysrekisteriin ilmoituksen puolueen uudesta puheenjohtajasta.

Sami Kilpeläinen oli jo ennakkoon ilmoittanut vastustavansa muutosta. PRH on vastannut Kilpeläiselle, että rekisteröinnin voi estää toimittamalla virastoon Helsingin käräjäoikeuden päätöksen yhdistyslain 34. pykälän mukaisesta täytäntöönpanokiellosta. Aikaa sen hankkimiseen on viime tiistaista alkaen kaksi viikkoa. Ellei tällaista päätöstä tule, ilmoittamani muutos rekisteriin tehdään.

Kun yhdistyslain 32. pykälän mukainen määräaika yleisen kokouksen tekemistä päätöksistä on kulunut umpeen, Kilpeläisen tulisi ymmärtääkseni nostaa puoluetta vastaan Helsingin käräjäoikeudessa kanne yhdistyslain 33. pykälän nojalla. Siihen tulisi liittää vaatimus toimeenpanokiellon määräämisestä.”

”Kansalaispuolueen toiminnan halvaannuttaneet epäsel-

vydyt eivät siis ehkä ratkea oikeuslaitoksen puitteissa.

Ratkaisun aikaansaaminen on kuitenkin varmistunut.

Kuluneen viikon alussa Etelä-Suomen aluehallintovirasto päätti antaa minulle oikeuden kutsua koolle Kansalaispuolueen yleisen kokouksen uuden hallituksen valitsemiseksi yhdistyksen kustannuksella. Sen järjestämistä viivyttää se, että aluehallintoviraston päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.”

Päätin kirjoitukseni toteamalla, että joka tapauksessa oli varmaa, että aluehallintovirastoin antaman päätöksen ansiosta Kansalaispuolueen kiistat ratkeavat parhain päin, ja pääsen hyvillä mielin aloittamaan työni sen eduskuntaryhmän johdossa.

Blogia kirjoittaessani olin aivan liian toiveikas.

Kilpeläinen nosti kesäkuun lopulla kanteen sen kokouksen päätösten mitätöimiseksi, joka pidettiin Oulussa 3.3. kello 11.30. Senkin päätökset on määrätty täytäntöönpanokieltoon.

Käräjäoikeus antaa aikaisintaan marraskuussa ratkaisunsa siihen maaliskuussa nostamaani moitekanteeseen, joka koskee Kilpeläisen johdolla kello 16.15. pidetyn yleisen kokouksen päätösten laillisuutta.

Sen laillisuus ei kuitenkaan ratkea vielä silloinkaan. Sitä vastaan on tehty myös jäsenten mitätöimiskanne, jonka nojalla sen päätösten täytäntöönpano on keskeytetty.

Kansalaispuolueella ei siis tällä hetkellä ole laillisesti valittua hallitusta eikä puheenjohtajaa.

Mutta Kansalaispuolueella on eduskuntaryhmä. Se rekisteröitiin 18.6. eduskuntaryhmistä annetun lain nojalla. Tämän edellytyksenä oli, että olen Kansalaispuolueen jäsen.

Kansalaispuolueen toimintakyky olisi voitu palauttaa AVI:n valtuutuksella järjestettävässä ylimääräisessä yleisessä kokouksessa. Kilpeläinen on kuitenkin valittanut siitä hallinto-oikeuteen.

”Seitsemän tähden liike” on perustettu

Kesäkuun lopulla kerroin Seitsemän tähden liikkeen perustamisesta. Syynä tähän oli, että Kansalaispuolueen sekava tilanne jatkui.

Kirjoitin blogissani, että vasta oikeusprosesseissa selviää, voiko yhdistyksen jäsenten pieni vähemmistö yhdistyslakia ja sääntöjä rikkomalla kaapata sen omaan määräysvaltaansa. Uskoin, että oikeus lopulta voittaa, mutta ratkaisujen saamiseen saattaa mennä pitkä aika.

”Kaappausyrityksen vuoksi puolue on ollut ja tulee vielä pitkään olemaan toimintakyvytön. Tämä on yksin kaappareiden syytä. Heitä varoitettiin ennakkoon siitä, että laittomuudet johtavat oikeustoiimiin. Näistä varoituksista he eivät piitanneet.

Turvatakseni sen, että voin johtaa kannattajani voitokkaaseen vaalitaisteluun ensi kevään eduskuntavaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa, olen yhdessä tukijoitteni kanssa perustanut tänään ”Seitsemän tähden liike” -nimisen yhdistyksen, jonka puitteissa voimme tarvittaessa osallistua ensi kevään vaaleihin. ”Seiska” -liikkeellä on täsmälleen samantyyppiset säännöt kuin Kansalaispuolueella, joten se voitaneen rekisteröidä nopeasti.

Yhdistyksen nimen valintaan vaikutti se, että Italiassa on toiminut osittain samankaltainen ”Viiden tähden liike”. Euroopan parlamentissa minulla oli läheinen yhteistyö heidän kanssaan. Perustin yhdessä Viiden tähden liikkeen edustajien kanssa kontaktiryhmän ”Vapaus valita”, jonka yhtenä keskeisenä tavoitteena on tehdä jäsenyys euroalueessa vapaaehtoiseksi. Siitä pitäisi voida erota, eikä siihen olisi velvoitetta liittyä. Kontaktiryhmä vastustaa muutoinkin ylikansallista yhdentymistä.

”Seitsemän tähden liikkeen” tunnuskuvana on pohjoisen tähtitaivaan Otavan tähtikuvio, jota on usein käytetty myös suomalaisuuden symbolina.

Pyrimme edelleen päättäväisesti siihen, että saamme palautetuksi Kansalaispuolueen sen jäsenten valtaenemistön määräysvaltaan. Jos tämä viivästyy, ryhdymme varmistamaan osallistumisemme kevään vaaleihin keräämällä kannattajakortteja ”Seitsemän tähden liikkeen” merkitsemiseksi puolurekisteriin.

Jos kiista ei ratkea minun johtamani hallituksen eduksi PRH:n antaman uuden aikataulun puitteissa tämän kuun lopussa, joudun harkitsemaan eri vaihtoehtoja sen turvaamiseksi, että voin johtaa kannattajani voitokkaaseen vaali- taisteluun ensi kevään eduskuntavaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa.”

Seuraavana päivänä julkaisemassani blogissa ”Aatosta jaloa ja alhaista mieltä” kerroin liikkeestä lisää:

”Seitsemän tähden liikkeellä on yhtymäkohta kahden vuosikymmenen takaisin aatteellisiin pohdintoihini ja toimintaani.

Liikkeen logo koostuu Otavan tähtikuvioista ja Pohjantähdestä. Otavan avulla Pohjantähden voi pohjoiselta tähtitaivaalta helposti löytää.

Kaksikymmentä vuotta sitten perustin Pohjantähti-opisto -nimisen kansanopiston antamaan kansainvälisyyskasvatusta ja Eurooppa-koulutusta.

Opiston nimi perustuu vuonna 1997 julkaisemaani teokseen ”Paneurooppa ja uusidealismi”, jossa esittelin Paneurooppa-liikkeen perustajan Richard Coudenhove-Kalergin poliittisia ja filosofisia ajatuksia. Hän kehotti ihmisiä palaa-

maan luontoon ja oppimaan taas suunnistamaan Pohjantähden avulla.

”Seitsemän tähden liike” perustettiin sen vuoksi, että häikäilemätön kaappausyritys on tuhonnut runsaat kaksi vuotta sitten perustamani Kansalaispuolueen nimen ja maineen.

Pyrimme edelleen pelastamaan Kansalaispuolueen. Jos tässä onnistuisimme ja ratkaisu saataisiin nopeasti, kävisimme ensi kevään vaaleihin sen puitteissa, mutta nimi olisi muutettava.

Jos puolue jäisi kaappareiden käsiin tai jos ratkaisu kovasti viivästyisi, keräisimme ”Seiska-liikkeelle” 5000 kannattajakorttia, veisimme sen puoluekisteriin ja osallistuisimme vaaleihin sen puitteissa.

Viisi vuosikymmentä kestäneen poliittisen urani aikana en ole koskaan kohdannut sellaista epärehellisyttä ja röyhkeyttä kuin tämän kaappausyrityksen yhteydessä.

Kansalaispuolueelle valittiin presidentinvaalien ajaksi väliaikainen johto, jonka piti väistyä siinä vaiheessa, kun palaan eduskuntaan. Se ryhtyi kuitenkin sääntöjä ja yhdistyslakia rikkoen kaappaamaan puoluetta omaan määräysvaltaansa.

Ratkaiseva askel oli 20. helmikuuta pidetty puoluehallituksen kokous. Se järjestettiin tahallaan siten, että kaksi jäsentä, Sakari Linden ja allekirjoittanut, eivät päässeet paikalle. Pidimme kokousta laittomana ja vastustimme sen järjestämistä.

Kun epäilin, että kokouksessa erotettaisiin puolueen jäseniä ja otettaisiin uusia, varoitin kaikille jäsenille lähettämässäni kirjeessä, että laittoman kokouksen järjestäminen johtaisi moitekanteisiin ja vaatimukseen tehtyjen päätösten

täytäntöönpanon keskeyttämisestä. Saman varoituksen esitin puheenjohtajalle vielä kokouspäivänä lähettämässäni sähköpostiviestissä.

Näistä varoituksista kaapparit eivät piitanneet. Kokouksessa erotettiin yksitoista jäsentä sillä perusteella, että he eivät olleet siihen mennessä maksaneet jäsenmaksua. Erottamiset olivat laittomia, sillä jäsenmaksun maksamiselle ei ollut asetettu määräaikaa eikä sitä ollut laskutettu.

Minua, puolisoani Vuokkoa ja Seppo Hauta-ahoa ei voitu tällä perusteella erottaa, kun jäsenmaksut oli maksettu. Vuokko yritettiin erottaa kiistämällä hänen jäsenyytensä, vaikka hän oli yksi perustajajäsenistä.

Kaikkiaan erotettiin tai yritettiin erottaa kaksitoista jäsentä eli kolmannes silloisista 36 jäsenestä.

Uusiksi jäseniksi kaapparit ottivat kahdeksan omaa tukijaansa.

Kun minua ja Hauta-ahoa ei voitu erottaa maksamattoman jäsenmaksun perusteella, tekaistiin syytöksiä taloudellisista väärinkäytöksistä. Tällaiseen röyhkeyteen yltävät yleensä vain ammattirikolliset.

Laittomilla erottamisilla ja ottamalla uusia jäseniä kaapparit varmistivat itselleen enemmistön vuosikokouksessa ja valituttivat itsensä puolueen johtoon ensi kevään vaaleihin saakka.

Kaappareiden toiminta on ollut järjetöntä.

Jos he olisivat toimineet yhdistyslakia, puolueen sääntöjä ja jäsendemokratiaa kunnioittaen, he olisivat tulleet valituiksi ensi keväänä Kansalaispuolueen edustajina eduskuntaan. Nyt he ovat tuhonneet puolueen ja sen myötä oman poliittisen tulevaisuutensa.

Surullista.”

Kortteja keräämään

Heinäkuun 27. päivän blogissani kannustin tukijoitani keräämään taas kannattajakortteja.

”Kun kannattajakortit presidentinvaaleja varten oli saatu kerätyksi, vannoin mielessäni, että en enää ryhtyisi samaan puuhaan.

Aikaisemmatkin korttitalkoot olivat olleet raskaita kokemuksia.

Vuosina 2015 ja 2016 keräsin yhdessä innokkaiden tukijointeni kanssa yli 53000 kannattajakorttia kansalaisaloitteelle kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa. Tätä urakkaa helpotti ratkaisevalla tavalla se, että yli 50000 aloitteen kannattajaa täytti kortin sähköisesti.

Aloite tähtäsi siihen, että kansanedustajat joutuisivat keskustelemaan Suomen jäsenyydestä euroalueessa ja ottamaan siihen kantaa. Talousvaliokunta antoi aloitteesta lausunnon ja perustuslakivaliokunta aloitti mietintöluonnoksen käsittelyn. Valiokunnassa tehtiin kuitenkin poliittinen päätös, että mietintöä ei laaditakaan. Aktiivisimmin aloitteen hautaamista ajoivat saamani tiedon mukaan Perussuomalaiset Simon Elon johdolla.

Nyt voin kansanedustajana pitää huolen siitä, että euron tulevaisuus ja Suomen jäsenyys euroalueessa ovat eduskunnassa esillä (Eduskunnan euro-elefantti).

Presidentinvaalien kannattajakorttien keräämisessä syksyllä 2017 käytimme sanomalehtien ilmoitusliitteitä, joista kortit saattoi leikata ja lähettää ilman postimaksua. Suuri osa korteista saatiin kokoon myös siten, että kannattajat tulostivat niitä sähköpostiviestien liitetiedostoista.

Kannattajakorttien kerääminen Kansalaispuolueen saa-

miseksi puolueräkisteriin oli kannattajilleni paljon rankempi urakka. Niitä ei ollut eikä ole mahdollista sähköisesti täyttää. Keräys aloitettiin helmikuussa 2016, ja se kesti vuoden loppuun saakka.

Sami Kilpeläisellä oli kesällä 2016 vireillä oma puoluehanke. Hän otti meihin yhteyttä ja tarjoutui keräämään vielä puuttuneet 2000 korttia, jos suostumme muuttamaan suoraan demokratiaan perustuvaksi parlamenttipuolueeksi perustetun Kansalaispuolueen tavalliseksi puolueeksi, joka toimii myös kunta- ja maakuntapolitiikassa.

Suostuimme vain siihen, että harkitsemme osallistumista maakuntavaaleihin. Kilpeläinen lupasi kerätä puuttuvat kortit. Muutamia kymmeniä tuli.

Kilpeläinen liittyi jäseneksi ja tuli puoluehallitukseen tammikuussa, Piia Kattelus heinäkuussa 2017.

Tuntuu kerta kaikkiaan kohtuuttomalta, että Kilpeläinen ja Kattelus ryhtyivät Tuula Komsin tukemina jo presidentinvaalikampanjan aikana kaappaamaan Kansalaispuoluetta omaan määräysvaltaansa muuttaakseen sen tavalliseksi pienpuolueeksi.

Helmikuun 20. päivänä kaapparit järjestivät hallituksen kokouksen, jossa he ryhtyivät muuttamaan valmisteilla olleen vuosikokouksen äänivaltasuhteita erottamalla kolmanneksen puolueen jäsenistä ja ottamalla tilalle omia kannattajiaan. Varoitin ennakkoon, että ryhtyisin oikeustoimiin, jos he pitäisivät tämän laittomasti kokoon kutsutun kokouksen. Tästä varoituksesta he eivät piitanneet.

On ilmeistä, että Kansalaispuolueeseen saadaan ennen pitkää palautetuksi yhdistyslain ja sääntöjen mukainen meno. Oikeusjutut saattavat kuitenkin kestää niin kauan, että Kansalaispuolue ei voi osallistua ensi kevään vaaleihin.

Tästä syystä meidän on ollut pakko ryhtyä varmuuden vuoksi perustamaan uutta puoluetta ja keräämään kortteja sen saamiseksi puolerekisteriin. Tällä kertaa olemme käynnistäneet keräystä sähköisesti. Kannattajakortin voi tulostaa Seitsemän tähden liikkeen kotisivulta (seitsemäntähdenliike.fi) tai Facebook-sivulta.

Korttien keräämisellä voidaan varmistaa se, että Suomen politiikassa on todellinen vaihtoehto, joka turvaa Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta, toteuttaa hallittua maahanmuuttopolitiikkaa, puolustaa köyhiä ja pienituloisia ja ajaa koko maan pitämistä elinvoimaisesti asuttuna.”

Tähtiliike on Euroopan kärkeä

Suomen poliittisen elämän ilmiöt liittyvät erottamattomasti eurooppalaiseen kehitykseen.

Julkisuudessa suurimman huomion on Eurooppa-vaalien lähestyessä saanut kansallismielisen äärioikeiston yhteistyön tiivistyminen. Jussi Halla-ahon nousu Perussuomalaisen johtoon ja puolueen hajoaminen liittyivät tähän kehitykseen. Tukea näyttää tulevan Yhdysvalloista saakka.

Liikehdintää on ollut myös keskustan ja vasemmiston piirissä. Perustin Euroopan parlamentissa yhdessä Hannu Takulan ja Italian viiden tähden liikkeen edustajien kanssa kontaktiryhmän ”Vapaus valita”. Mukaan tuli AfD –puolueesta irtottautunut saksalainen Alfa-ryhmä ja yksittäisiä jäseniä eri jäsenmaista.

Kontaktiryhmä kannatti jäsenmaiden oikeutta erota euroalueesta. Muutoinkin se pyrki palauttamaan valtaa jäsenmaille. Pidimme etäisyyttä ääriliikkeisiin sekä oikealla että vasemmalla.

Seitsemän tähden liike osallistuu Euroopan parlamentin

vaaleihin. Uskon, että voimme saada sinne kaksi paikkaa, kun olemme ainoa edistyksellinen voima, joka pyrkii palauttamaan valtaa jäsenvaltioille ja toteuttamaan hallittua maahanmuuttopolitiikkaa.

Uskon, että Euroopan parlamenttiin on muodostettavissa uusi keskusta-vasemmistolainen ryhmä, johon sekä Italian että Suomen tähtiliikkeet voivat kuulua. Saksasta saattaa löytyä uusiaakin yhteistyökumppaneita.

Saksassa on syntymässä Aufstehen -niminen liike joka muistuttaa Seitsemän tähden liikettä. Sekin pyrkii kokoaamaan samoin ajattelevia yli puoluerajojen. Pontimena on ennen muuta pettymys vasemmiston harjoittamaan uusliberaaliin politiikkaan, joka myötäilee hallitsematonta globalisaatiota. Liike kannattaa rauhanomaista ulkopolitiikkaa. Se suhtautuu kriittisesti maahanmuuttoon ja pakolaisten vastaanottamiseen.

Olenainen ero on siinä, että Saksan Aufstehen –liikkeellä on vasemmistolaiset juuret, kun taas meidän Seitsemän tähden liikkeemme syntyi keskustan piirissä tyytymättömyydestä hallituksen liian oikeistolaiseen politiikkaan. On mielenkiintoista nähdä, kuinka ylös Aufstehen –liike nousee ja millaiseksi se kehittyy.

Joka tapauksessa Suomen tähtiliike löytää varmasti Euroopasta saman mielisiä yhteistyökumppaneita.

Hjallis vai Paavo?

Kun Hjallis Harkimo ja Mikael Jugner olivat perustaneet oman kansanliikkeensä, vertasin sitä omaani kirjoituksessa ”Mielikuvapolitiikkaa vai aatteellista tahtopolitiikkaa?”:

”Mikael Jungner valaisi eilisessä Uuden Suomen blogissaan Liikkeen luonnetta ja tavoitteita. Kirjoitus antaa mah-

dollisuuden verrata sitä toiseen uuteen kansalaisliikkeeseen, Kansalaispuolueeseen.

Jungner kirjoittaa Liikkeen tavoitteista ja arvoista.

”Tavoitteet” ovat pitkälti samat kuin Kansalaispuolueen.

1. Liikkeen tavoitteena on luoda uusi tehokas tapa jolla ihmiset voivat vaikuttaa suoraan kansanedustajan tekoihin.

Kansalaispuolue on suoraan demokratiaan perustuva parlamenttipuolue, jonka osittaisina esikuvina ovat Italian viiden tähden liike ja Britannian konservatiivinen puolue. Puolueen politiikasta päättävät kansan vaaleilla valitsemat parlamentaarikot, eikä sillä ole hierarkista rakennetta. Puolueella on noin 3000 kannatusjäsentä, joiden kanssa ylläpidetään tiivistä yhteyttä sähköpostin ja Facebookin välityksellä. Yhteys kansanedustajaan avautuu, kun palaan kesäkuussa eduskuntaan.

2. Liike luo väylän, jolla kiinnostunut voi olla ehdolla vaaleissa kuulumatta puolueeseen.

Kansalaispuolue kokoaa yhteen samanmielisiä ihmisiä yli puoluerajojen ja sitoutumattomien suomalaisten keskuudesta. Puolueen ehdokkaaksi voivat tulla sellaiset sekä sitoutumattomat että muiden puolueiden jäsenet, jotka hyväksyvät puolueen säännöt ja tavoitteet.

3. Liike kääntää keskustelua politiikassa enemmän dialogin suuntaan.

Tämäkin tavoite on yhteinen. Puolueet ovat kehittyneet keskusjohtoisiksi organisaatioiksi, joiden sisällä ei käydä aitoa keskustelua arvoista, aatteesta ja tavoitteista. Edustuksellinen demokratia ei toimi, kun eduskunnassa ei edes keskustella monista sellaisista tärkeistä asioista, joilla on kansan keskuudessa laaja kannatus. Valtavirran kanssa ristiriidassa olevat mielipiteet tukahtuvat puolueiden sisälle.

Suurin Liikkeen ja Kansalaispuolueen välinen ero liittyy erilaiseen näkemykseen poliittisen toiminnan perusluonteesta. Kysymys on siitä, toteutetaanko aatteellista tahtopolitiikkaa vai mielikuvapolitiikkaa.

Jungner kirjoittaa, että liike tarjoaa digitaalisen alustan suoraan vuorovaikutukseen kansalaisten ja poliittisten päättäjien välillä. Hän lupaa, että kesällä he tuovat keskusteluun Liikkeen tavoitteita. Ajatus on, että Liikkeen tavoitteet eivät tule perustajilta vaan ne syntyvät nettikeskustelussa.

Jungner jatkaa:

Liikkeen neljä arvoa eivät ole ohjelma. Ne ovat pienin yhteinen nimittäjä. Jos siis joku on sitä mieltä, että ilmastomuutos ei ole totta, tai että sosialismi on markkinataloutta ja yrittäjyyttä parempi keino ohjata yhteiskuntaa, Liike ei ole oikea paikka toimia. Jotta syntyy dialogia, on oltava joitakin yhteisiä arvoja.

Liikkeen arvot ovat hyvin yleisellä tasolla. Lähes kaikki voivat ne hyväksyä. Niiden pohjalta syntyy todennäköisesti poliittista valtavirtaa myötäileviä ohjelmallisia tavoitteita ja sitä tukevaan mediajulkisuuteen nojautuvaa mielikuvapolitiikkaa.

Kansalaispuolueen arvot ja tavoitteet on määritelty säännöissä. Niiden avulla se pyrkii muuttamaan politiikan suuntaa.

Arvot:

Kansalaispuolue on edistyksellinen voima, joka nojautuu henkisiin, hengellisiin ja yhteisöllisiin arvoihin. Se toteuttaa tervettä talouspolitiikkaa ja pyrkii rakentamaan taasa-arvoista ja hajautettua ihmisyyden yhteiskuntaa.

Tavoitteet:

Kansalaispuolue puolustaa maamme itsenäisyyttä ja

puolueettomuutta. Tämä edellyttää Euroopan unionin kehittämistä itsenäisten valtioiden liittona ja maamme säilymistä sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Kansalaispuolue edistää kansainvälistä yhteistyötä ja tukee kiistojen rauhanomaista ratkaisemista. Puolue pyrkii lujittamaan pohjoismaista yhteistyötä ja edistämään vakautta ja luottamusta erityisesti Suomen lähialueilla.

Kansalaispuolue on aktiivinen ihmiskuntapolitiikassa. Se toimii köyhyyden poistamiseksi ja ympäristöllisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestäväen kehityksen edistämiseksi sekä Suomessa, Euroopassa että kaikkialla maailmassa.

Kansalaispuolue vastustaa keskittävää metropolipolitiikkaa, joka on vahingollista sekä pääkaupunkiseudulla asuville että maakuntakaupunkien ja maaseudun ihmisille. Puolue kehittää tasapuolisesti koko Suomea.”

Näillä arvoilla ja tavoitteilla on laajaa kannatusta sekä eri puolueiden jäsenten ja kannattajien että sitoutumattomien suomalaisten keskuudessa. Näitä samoin ajattelevia Kansalaispuolue pyrkii kokoamaan yhteen Suomen poliittisen suunnan muuttamiseksi aatteellisen tahtopolitiikan avulla.

Bloginsa lopussa Jungner kirjoittaa vielä Liikkeen kolmannesta tavoitteesta, poliittisen dialogin aikaansaamisesta.

Kansalaispuolue on siihen valmis. Tärkein päämäärämme on yhteinen: parantaa Suomen poliittisen järjestelmän kansanvaltaisuutta ja toimivuutta. Toivon, että saamme aikaan keskustelutilaisuuksia, joissa voimme kehittää yhteisiä tavoitteita ja yhteistyötä niiden edistämiseksi.”

Haluatko kansanedustajaksi?

Seitsemän tähden liikkeen kaikille jäsenille ja kannatusjäsenille avoin yleinen kokous pidettiin syyskuun alussa Pohjanrannassa. Mukana oli kolmisenkymmentä liikkeen innokasta kannattajaa.

Kannattajakorttien keräys oli lähtenyt hyvin liikkeelle, mutta paljon työtä vielä tarvitaan. Kun liike on saatu puoluerakiteeriin, pääsemme toden teolla etsimään ja asettamaan kansanedustajaehdokkaita.

Pohjanrannan tapaamisessa yli kolmannes ilmoitti olevansa kiinnostunut ehdokkuudesta. Moni on ilmoittautunut lisäksi sähköpostin välityksellä.

Esitämme yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneille kysymyksen: ”Haluatko kansanedustajaksi?”. Tarjolla on vähintään yksi kansanedustajan paikka jokaisessa manner-Suomen vaalipiirissä. Lisäksi Seitsemän tähden liikkeen kautta on mahdollista päästä Euroopan parlamentin jäseneksi.

Arviomme menestymismahdollisuksistamme perustuu presidentinvaalien tulokseen. Saimme näissä poikkeuksellisissa vaaleissa runsaan kuuden prosentin kannatuksen ja voitimme suurten puolueiden, SDP:n ja Keskustan ehdokkaat. Eduskuntavaaleissa voimme saada vähintään kaksinkertaisen ääni-osuuden, Eurooppa-vaaleissa jopa suuremman.

On huomattava, että kodittomia äänestäjiä on paljon. Perussuomalaisia ja Keskustaa viime eduskuntavaaleissa äänestäneistä yhteensä noin kaksikymmentä prosenttia aikoo nyt äänestää jotakin muuta puoluetta. Runsaasti tyytymättömiä on myös muiden puolueiden kannattajien keskuudessa.

Aion olla ehdokkaana molemmissa vaaleissa. Eduskuntavaaleissa vaalipiirini on Lappi tai Uusimaa. Kampanjoin koko maassa puolueen pääministeriehdokkaana.

Ensi keväänä tavoittelemme paikkaa keskisuurten puolueiden joukossa, neljän vuoden kuluttua asemaa maan suurimpana puolueena.

Syksyn mittaan aion liikkua maakunnissa ehdokkaita hankkimassa. Myös yliopistoilla aion esittää kysymyksen, ”haluatko kansanedustajaksi”. Toivon, että saamme Italian Viiden tähden liikkeen tapaan runsaasti myös nuoria ehdokkaita.

”Nyt puolueiden pelko on vielä suurempi”

Viime vuoden lopulla kannattajani keräsivät kortteja presidentinvaaleja varten. Kun aikaa oli käytettävissä enää kuukauden verran, julkaisin blogikirjoituksen ”Uutispimentoa ja valeuutisia” (Blogi 12.11.2017), jossa kerroin sen raa’an totuuden, että koossa oli tuolloin vasta alle 10 000 korttia.

Kirjoitin, että korttien keräämistä oli vaikeuttanut se, että olin joutunut aikamoiseen uutispimentoon. Kaikkein uutisarvoisimmatkaan kannanotoni eivät olleet ylittäneet uutiskynnystä.

Tähän hiljaisuuteen näytti vaikuttaneen se, että kaikkien muiden ehdokkaiden kannattajat toivoivat, että en olisi vaaleissa mukana – että olisin jotenkin lakannut olemasta.

Kirjoitin:

”Viime viikkoina olen kokenut saman ilmiön. Kaiken huippu on se, että eduskuntaryhmäni kesäkokouksen yhteydessä järjestettyyn tiedotustilaisuuteen ei tullut ainuttakaan toimittajaa. Hyvin uutisarvoinen kannanottommeakaan ei ylittänyt uutiskynnystä.

Viime vuoden lopulla muiden ehdokkaiden kannattajat pelkäsivät aivan aiheellisesti, että saisin presidentinvaaleissa vahvan kannatuksen. Voitin jopa kahden suuren puolueen, SDP:n ja Keskustan ehdokkaat.

Nyt puolueiden pelko on vielä suurempi. Etenkin Keskusta, Perussuomalaiset ja Siniset tietävät menettävänsä kannatustaan, kun tulen joukkoineni mukaan vaalitaisteluun. Näiden kolmen puolueen yhteinen kannatus on mielipidemittausten mukaan laskenut viime vaaleista parilla kymmenellä prosenttiyksiköllä.

Perussuomalaiset ja Siniset kuvittelevat, että Ruotsidemokraattien vaalimenestys vaikuttaisi heidän edukseen. Näin ei ole. Tähän on kolme syytä.

1. Sekä Perussuomalaiset että Siniset ovat täydessä vastuussa siitä, että Suomi ei syksyllä 2015 palauttanut rajatarkastuksia, kuten Itävalta ja Saksa olivat jo tehneet ja kuten muut Pohjoismaat tekivät myöhemmin. Suomeen pääsi yli 30 000 turvapaikanhakijaa, joista suurimmalla osalla ei ollut perusteita sen saamiseen. Vieläkään Suomi ei ole rajatarkastuksia palauttanut, ja on muutoinkin toteuttanut avoimien ovien maahanmuuttopolitiikkaa.

2. Ruotsidemokraatit vastustavat oman maansa jäsenyyttä sotilasliitto Natossa. Perussuomalaisten ja Sinisten johtajat ovat Suomen Nato-jäsenyyden kannalla, jota Suomen kansan laaja enemmistö vastustaa.

3. Kun vuonna 2015 tekemäni kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa vuoden 2016 lopulla haudattiin eduskunnan perustuslakivaliokuntaan, Perussuomalaisten edustajat olivat Simon Elon johdolla tätä voimakkaimmin ajamassa. Tämänkin kansa muistaa.

Keskustasta on meneillään joukkopako. Vanhemman polven kansanedustajat ovat jättäytymässä sivuun. He näkevät, että puolue on ajautumassa kohti historiansa suurinta vaalitappiota ja oppositio-asemaa.

Vaalien jälkeen toistuvat vuosien 2011 ja 2015 tapahtumat.

Kokeneet perinteisen keskustapolitiikan kannattajat työntään sivuun ja liberaalit valtaavat avainpaikat päätöksenteossa. Luottamus Keskustaan hupenee.”

SUOMEN KANSAN EDUSTAJANA

Kun ilmoitin paluustani eduskuntaan, kerroin, että olen oppositiossa sekä hallitusta että oppositiota vastaan. Tämä perustui siihen, että oppositio ei ole tarjonnut vaihtoehtoa Sipilän hallituksen toteuttamalle Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuusasemaa horjuttavalle ulko- ja Eurooppa-politiikalle, holtittomalle maahanmuuttopolitiikalle ja keskittävälle aluepolitiikalle.

Opposition voimat on koottava

Heinäkuun 7. päivänä julkaisemassani blogissa ”Opposition voimat on koottava” kerroin eduskuntatyöni ensimmäisistä viikoista.

”Ensimmäisten viikkojen aikana olen tukenut useimmissa äänestyksissä opposition ehdotuksia – etenkin silloin kun koko oppositio on ollut samalla kannalla.

Viime päivien kohu taksiuudistuksesta ja KELA:n kuljetuksista osoittaa tarpeen koota opposition voimat joidenkin suurten kysymysten ympärille.

Suuri osa hallituksen aikaansaamista ongelmista johtuu kokemattomuudesta ja taitamattomuudesta, mutta pohjimmiltaan kysymys on sen omaksumasta ideologisesta linjasta. Hallitus painottaa kaikessa toiminnassaan ensi sijassa taloudellista tehokkuutta. Se uskoo, että taloudellinen te-

hokkuus lisääntyy, kun vapautetaan kilpailua ja keskitetään toimintoja. Tosiasiassa kilpailu ja keskittyminen johtavat usein päinvastaiseen tulokseen.

Taksiuudistus saattaa ainakin aluksi hieman alentaa hintoja, mutta se johtaa myös siihen, että etenkin isoimmissa kaupungeissa liikenne keskittyy suurten yhtiöiden käsiin, joissa useissa on ulkomainen omistaja. Autoja ajavat yhä enemmän alipalkatut maahanmuuttajat, joilla on puutteellinen kielitaito ja paikallistuntemus.

Syrjäseuduilla palvelu heikkenee ja hinnat nousevat. Samaan suuntaan vaikuttaa KELA-kuljetusten kilpailuttaminen. Se on johtanut palvelun keskittymiseen muutaman yrityksen käsiin, joiden armoille taksiyrittäjät ovat joutuneet. Tästäkin kärsivät eniten maaseudun ihmiset.

KELA-kuljetusten kilpailuttaminen antaa esimakua siitä, millaisia ongelmia sote-uudistus tuo tullessaan, kun toimintaa ryhdytään maakuntien tasolla tehostamaan ja kilpailuttamaan.

Sote- ja maakuntauudistusten lykkääntyminen on hyvä asia. Se antaa eduskunnalle aikaa harkita vaihtoehtoa hallituksen ajamalle linjalle. Ja eduskuntavaaleissa kansalaiset pääsevät vaikuttamaan uudistusten sisältöön.

Vaihtoehtoa on kuitenkin haettava jo ennen eduskuntavaaleja. Hallituksen ajamassa uudistuksessa on kaksi valuvikaa, joiden korjaamista nykyisenkin eduskunnan enemmistö voisi tukea.

1. Kunnille tulisi antaa oikeus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Tämä helpottaisi perustuslaillisia ja EU:n kilpailulainsäädäntöön liittyviä ongelmia, kun maakunta palvelujen järjestäjänä ei itse kilpailisi perustason palveluja tuottavien yksityisten yritysten kanssa. Kuntien ja kuntayhtymien tulisi

tietysti yhtiöittää tuottamansa palvelut. Tämä malli ymmärtääkseni saisi vahvaa tukea sekä hallitus- että oppositioryhmien keskuudessa.

2. Maakuntauudistus tulisi toteuttaa mm. johtavan kunta-asiantuntijan Hannes Mannisen (kesk.) ja johtavan perustuslaki-asiantuntijan Kimmo Sasin (kok.) pari vuotta sitten esittämän aluekunta-mallin pohjalta. Tätähän sosialidemokraatit ovat ehdottaneet, vaikka eivät haluaisi käyttää maakuntahallinnon käsitettä.

Toivon oman eduskuntaryhmäni puheenjohtajana, että Antti Lindtman kutsuisi koolle niiden eduskuntaryhmien edustajat, jotka ovat valmiit pohtimaan yhteisen vaihtoehdon esittämistä hallituksen ajamalle sote- ja maakuntauudistukselle.

Parhaimmassa tapauksessa saisimme vaihtoehdon tueksi enemmistön jo nykyisessä eduskunnassa. Ensi kevään vaalien jälkeen voittomme olisi varma.”

Donald Trumpin ”Big Deal” etenee

Yhdysvaltain presidentin Donald Trumpin tapaaminen Venäjän presidentin Vladimir Putinin kanssa antoi minulle aiheen palata teemaan, jota olin pitänyt esillä Trumpin valinnasta lähtien ja myös Suomen presidentinvaalien yhteydessä.

”Kun Donald Trump oli valittu Yhdysvaltain presidentiksi, kirjoitin blogin (Donald Trumpin ”Big Deal”? 10.11.2016), jossa arvelin, että suurten kauppojen ja sopimusten miehenä hän saattaisi tavoitella kansainvälisessä politiikassa jotakin samankaltaista kuin Ronald Reagan aikoinaan.

Voidaan sanoa, että Ronald Reagan lopetti kylmän sodan kauden. Hän käynnisti niin mittavan asevarustelun, että talousvaikeuksista kärsineellä Neuvostoliitolla ei ollut varaa

vastata siihen. Tämä myötävaikutti historiallisten aseriisuntasopimusten solmimiseen ja lopulta myös Neuvostoliiton ja Varsovan liiton hajoamiseen.

Kylmän sodan kauden päätyttyä käynnistyi globalisaatio, jonka ansiosta monet entiset kehitysmaat ovat vaurastuneet ja haastavat nyt Yhdysvaltain taloudellisen johtoaseman. Jotkut niistä haastavat myös Yhdysvaltain poliittista ja ajan oloon jopa sotilaallista johtajuutta. Yhdysvalloissa koetaan, että globalisaatio on vahingoittanut maan taloutta ja työllisyyttä.

Euroopassa käynnistyi EU:n laajentuminen ja sen kehityminen ylikansalliseksi liittovaltioksi. Unioniin liittyneissä Baltian maissa ja myös useissa Varsovan liiton entisissä jäsenmaissa on historiallisista syistä vallalla hyvin kielteinen suhtautuminen Venäjää kohtaan. Tämä on vaikuttanut kielteisesti koko EU:n ja Venäjän välisiin suhteisiin.

Kirjoitin blogissani, että Donald Trumpin suuri sopimus – ”Big Deal” – voisi olla Yhdysvaltain ja EU:n palaaminen yhteistyön tielle Venäjän kanssa. Yhdessä ne voisivat rakentaa vastapainoa globaaleille kilpailijoille – ennen kaikkea voimistuvalla Kiinalla.

Viime aikoihin saakka on näyttänyt siltä, että olin erehtynyt arviossani. Trump joutui sisäpoliittisten paineiden vuoksi hyväksymään jopa Venäjälle asetettujen pakotteiden tiukentamisen. Euroopan unioni ja Yhdysvallat ovat kauppasodan partaalla. Eurooppalaisia Nato-liittolaisia Trump on kovitellut kantamaan suurempaa taakkaa puolustusmenoista.

Vladimir Putinin ja Donald Trumpin tapaaminen Helsingissä aloittanee kehityksen, jonka kautta Yhdysvallat ja Venäjä palaavat yhteistyön tielle.

Turvallisuuspolitiikassa tämä merkinnee toisen osapuol-

ten legitiimien turvallisuusetujen huomioon ottamista, mikä vahvistaisi kansainvälistä turvallisuutta. Osaltaan tämä saattaisi helpottaa myös EU:n ja Venäjän suhteiden normalisoitumista. Poliittisella tasolla ”Big Deal” alkaisi toteutua.

Kauppapolitiikassa Venäjän ja Yhdysvaltain välillä ei ole merkittäviä jännitteitä. Ne ovat itse asiassa samalla puolella, kun molemmat pyrkivät kaupan esteitä asettamalla suojelemaan omaa tuotantoa ja saamaan maahansa ulkomaisia investointeja.

Suurin haaste on EU:n ja Yhdysvaltain kauppapoliittinen vastakkainasettelu. Sen purkamiseksi osapuolten tulisi ymmärtää toistensa lähtökohdat.

EU:ssa tulisi hyväksyä se tosiasia, että Yhdysvaltain uusi kauppapolitiikka on pysyvä ilmiö ja että se johtaa kansainvälisen kaupan sääntöjen muuttumiseen. Tästä puhuin tammi-kuun presidentinvaalien yhteydessä

Yhdysvallat katsoo, että se on kärsinyt liberaalista vapaa-kaupasta, kun tuotantoa on siirtynyt liiaksi etenkin Kiinaan ja muihin nouseviin kehitysmaihin. Kaupan uusista esteistä kärsivät kaikki, mutta Yhdysvallat laskee, että valtavan kauppataasevajeensa vuoksi se selviytyy voittajana.

Yhdysvaltain tulilinjalla on erityisesti Kiina, jonka kanssa sillä on lähes 300 miljardin dollarin suuruinen vuotuinen alijäämä. EU:ssa silmätikkuna on erityisesti Saksa, jonka alijäämä on yli 50 miljardia dollaria.

On ilmeistä, että Yhdysvallat asettaa valikoivia tuontituloja maille, joiden ylijäämät ovat suurimmat. Se liittoutuu muiden sellaisten maiden kanssa, jotka pyrkivät tasapainottamaan ulkomaankauppaansa tuontirajoitusten avulla. Myös kauppapolitiikan monenkeskisen kaupan pelisäännöt muuttuvat.

EU:n yhteiselle kauppapolitiikalle Yhdysvaltain muuttanut linja asettaa vakavia haasteita. Tähän liittyy myös euron tulevaisuus.

Saksan suuri vientilyijäämä johtuu ennen muuta siitä, että yhtenäisvaluutta euro on sen taloutta ajatellen liian heikko. Jos Saksalla olisi oma valuutta, se olisi merkittävästi euroa vahvempi. Jos USA asettaa Saksan vientilyijäämän vuoksi EU:lle tuontitulleja, ne kohdistuvat myös niihin maihin, jotka ovat kärsineet jäsenyydestään euroalueessa.

Ajautuminen kauppasodan kaltaiseen tilanteeseen aiheuttaisi suuria muutoksia maailmankauppaan, ja talouskasvu saattaisi ainakin väliaikaisesti heikentyä. Maakohtaiset erot olisivat suuret.

Uudella kauppapolitiikalla on myös monia myönteisiä vaikutuksia. Yksi niistä on se, että tuotanto siirtyy lähemmäksi kuluttajia, jolloin tavaroiden kuljettaminen maasta ja maanosasta toiseen vähenee.”

Valuvian voi korjata vain uudella valulla

Eduskunnan jäsenenä jatkoin siitä, mihin olin Euroopan parlamentin jäsenenä työni lopettanut. Euroalueen ongelmat ovat kysymys, jota on ollut tärkeää pitää esillä sekä kansallisella että eurooppalaisella tasolla.

Toukokuussa julkaisemassani blogissa ”Valuvian voi korjata vain uudella valulla” otin vielä Euroopan parlamentin jäsenenä osaa keskusteluun euron tulevaisuudesta.

”Italiassa keskustellaan vakavasti euron tulevaisuudesta. Esillä ovat olleet maan eroaminen euroalueesta tai sen jatkautuminen kahtia.

Tunnen italialaisten ajattelua aika hyvin sen vuoksi, että olen ollut Euroopan parlamentissa tiiviissä yhteistyössä Vii-

den tähden liikkeen edustajien kanssa. Runsaat kaksi vuotta sitten perustimme yhdessä kontaktiryhmän ”Vapaus valita”, jossa on ollut mukana myös viisi AFD-puolueesta eronnutta saksalaisjäsentä.

Kontaktiryhmä pyrkii siihen, että euroalueen kuuluminen olisi vapaaehtoista. Euroalueesta pitäisi voida erota, eikä siihen olisi pakko liittyä. Muutoinkin pyrimme kehittämään unionia itsenäisten valtioiden liittona.

Italiassa on ymmärretty, että nykyinen yhtenäisvaluutta ei ole kestäväällä pohjalla. Viiden tähden liikkeen johto kannatti aluksi Italian kuulumista euroalueeseen ja vaati mittavia varainsiirtoja Saksasta ja muista ylijäämämaista Italiaan ja muihin reuna-alueen maihin. Kun tämä ei saanut kannatusta, liike ryhtyi ajamaansa maansa eroamista euroalueesta.

Euroalueen perusvika on siinä, että yhtenäisvaluuttaan tuli mukaan liian erilaisia kansantalouksia.

Kansallisten valuuttojen järjestelmässä valuuttakurssien vaihtelut tasoittavat eroja kansantalouksien kilpailukyvyssä ja kehityksessä. Ennen euroon siirtymistä erityisesti Saksan markka vahvistui ja useimpien muiden maiden valuutat devalvoituivat.

Yhtenäisvaluutan oloissa kasvu on ydinalueilla liiankin voimakasta ja reuna-alueet kärsivät. Tämä johtaa voimakkaisiin muuttoliikkeisiin. Tasaisemman kehityksen turvaamiseksi tarvittaisiin massiivisia varainsiirtoja, joita on hyvin vaikea toteuttaa. Ylijäämämaiden veronmaksajat eivät halua niitä rahoittaa ja tukea vastaanottavissa maissa vastustetaan niihin liittyviä ehtoja. Keskimääräinen talouskasvu jää tällaisen yhtenäisvaluutan alueella heikommaksi kuin kansallisten valuuttojen järjestelmässä, kuten euroalueesta saadut kokemukset ovat osoittaneet.

Italiassa nyt esitetty ajatus euroalueen jakautumisesta kahtia, eteläiseen ja pohjoiseen, ei ole sekään kestävällä pohjalla. Kumpikin valuutta-alue koostuisi edelleen liian erilaisista kansantalouksista.

Kun euroon siirryttiin, esillä oli kaksi kestävästä mallia.

Kun aloitin työni Euroopan parlamentissa vuonna 1995, esitin yhdessä muiden Pohjolan Keskustaan lukeutuneiden jäsenten kanssa, että eurosta ei olisi tullut yhtenäisvaluutta, vaan yhteinen raha, jonka rinnalla kansalliset valuutat olisivat säilyneet. Vain Olli Rehn kannatti euroa yhtenäisvaluuttana.

Suomessa professori Vesa Kanniaisen johtama työryhmä on ehdottanut, että euroalue purettaisiin siten, että kaikki jäsenmaat ottaisivat euron rinnalla käyttöön kansalliset valuutat.

Toinen vaihtoehto oli saksalaisten Karl Lamersin ja Wolfgang Schäublen vuonna 1994 esittämä malli, jossa yhtenäisvaluutta olisivat kuuluneet vain Ranska, Saksa ja BENE-LUX-maat. Niille euro olisi ollut ainoa raha, ja muut EU-maat olisivat käyttäneet sen rinnalla kansallisia valuuttoja.

Euroalueen ongelmista keskusteltaessa käytetään usein sanaa "valuuvika". Federalistit ajoivat aikanaan läpi euroon siirtymisen jopa Maastrichtin sopimusta rikkomalla siinä tarkoituksessa, että rahaliitto johtaisi väistämättä myös yhteiseen finanssipolitiikkaan, todelliseen talousliittoon ja liittovaltioon. Heidän mielestään valuuvika on siinä, että talousliitto on jäänyt puolitiehen.

Nyt he vaativat todellisen talousliiton perustamista silläkin perusteella, että ilman sitä euroalue joutuu seuraavan kansainvälisen finanssikriisin aikana vakavaan kriisiin ja saattaa hallitsemattomasti hajota. Tämän tilanteen varalle

on kehitetty ajatus ”Frankfurtin pöytäkirjasta”, jolla talouskriisin oloissa euroalueella pyrittäisiin siirtymään todelliseen talousliittoon EU:n perussopimusta muuttamatta.

Euroopan unionin ja euroalueen jäsenmaissa on kehittynyt niin vahva vastarinta ylikansallista yhdentymistä vastaan, ettei euroon siirryttäessä syntynyttä valuvikaa kyetä federalistien haluamalla tavalla korjaamaan. Suomi on niiden harvojen maiden joukossa, joiden hallitukset heidän pyrkiämyksiään vielä myötäilevät.

Valuvika voidaan korjata vain tekemällä uusi muotti ja suorittamalla uusi valu. Tämä olisi tehtävä tai tähän olisi ainakin varauduttava ennen seuraavan kansainvälisen finanssikriisin puhkeamista. Jos muotti olisi suunniteltu ja rakennettu valmiiksi, kriisi olisi jotenkin hallittavissa.

Muotti tulee rakentaa siten, että nykyinen yhtenäisvaluuttajärjestelmä osittain puretaan. Perusratkaisuna voisivat olla ne mallit, joista keskusteltiin ennen euroon siirtymistä.

Euro säilyisi kaikkien jäsenmaiden yhteisenä rahana, mutta sen rinnalla kaikki jäsenmaat tai ainakin osa niistä käyttäisi kansallisia valuuttoja. Tällaiseen euroalueeseen saattaisivat liittyä nekin EU-maat, jotka toistaiseksi ovat pysyttäneet sen ulkopuolella.

Suomi on kärsinyt jäsenyydestä euroalueessa enemmän kuin useimmat muut maat, kuten erityisesti vertailu Ruotsiin osoittaa. Seuraava kansainvälinen finanssikriisi tekisi meille euromaana taas vakavaa taloudellista vahinkoa. Federalistien suunnitelmat uhkaavat viedä meiltä lopunkin taloudellisen ja valtiollisen itsenäisyyden.

Suomen tulee ajaa aktiivisesti ratkaisua, jolla euroalueen valuvika kestäväällä tavalla korjataan. Meidän on saatava ta-

kaisin oma kansallinen valuuttamme, jonka avulla voimme turvata taloudellisen ja valtiollisen itsenäisyytemme. Tarvittaessa ja tilaisuuden tullen Suomen on tehtävä oma ratkaisunsa.”

Eduskunnan euro-elefantti

Kun eduskunta käsitteli juhannuksen jälkeen julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2019-2022, SDP:n ryhmäpuhujaja Timo Harakka arvosteli hallitusta siitä, ettei mukana ollut arvioita sote-uudistuksen kustannuksista. Sote oli hänen mielestään istuntosalin elefantti, josta ei puhuta.

Omassa puheenvuorossani totesin, että eduskunnassa on paljon sotea suurempi julkiseen talouteen vaikuttava elefantti, josta ei haluta puhua – Suomen jäsenyys euroalueessa. (Talouselämä 25.6.2018 ja Demokraatti 25.6.2018).

Sanoin, että lähivuosien julkisen talouden suunnitelmat ovat täysin huteralla pohjalla sen vuoksi, että Suomelta puuttuu euroalueen jäsenenä taloudellinen ja talouspoliittinen itsenäisyys.

Julkisen talouden viime vuosien vaikeudet ovat johtuneet eurosta, kuten vertailu Ruotsiin osoittaa. Viimeisten kymmenen vuoden aikana Ruotsin kansantalous on kasvanut noin 25 prosentilla, kun taas Suomen talous on vasta nyt palaamassa kymmenen vuoden takaiselle tasolle.

Jos Suomessa olisi ollut samanlainen kasvuvauhti kuin Ruotsissa, vuotuinen kansantulomme olisi noin 50 miljardia euroa nykyistä suurempi, ja julkisen talouden käytössä olisi vuosittain noin 25 miljardia euroa enemmän kuin nyt.

Sanoin, etteivät nykyinen hallitus ja edelliset hallitukset ole ilkeyttään menoja leikanneet. Tähän on jouduttu sen vuoksi, että talous ei ole eurojäsenyyden vuoksi kasvanut.

Kysyin valtiovarainministeri Petteri Orpolta, millä tavalla on varauduttu seuraavaan euroalueen kriisiin, joka todennäköisesti johtaa jonkinlaiseen euroalueen hajoamiseen. Kysyin: ”Mennäänkö yleisesti takaisin kansallisiin valuuttoihin vai palaako ainoastaan osa jäsenmaista käyttämään kansallista valuuttaa euron rinnalla?”

Orpo vastasi:

”Kun Euroopan vakausmekanismia ja pankkiunionia syvennetään ja vahvistetaan, niin niistä löytyvät ne työvälineet, millä seuraavat mahdolliset kriisit pystytään ratkaisemaan. Paljon on työtä tehtävänä. Esimerkiksi Italian pankkisektorin ongelmat ovat meillä hyvin tiedossa.”

Vastasin puolestani Orpolle, että hänen mainitsemansa toimenpiteet euroalueen vahvistamiseksi eivät toteudu sen vuoksi, että ylikansallinen yhdentyminen on joutunut voimakkaaseen vastatuuleen. Tästä syystä Euroopassa on jo yleisesti alettu varautua euroalueen hajoamiseen.

Paineita euroaluetta kohtaan synnyttää myös Yhdysvaltain muuttunut kauppapolitiikka, jonka yhtenä silmätikkuna on Saksan suuri maakohtainen vientilyijäämä.

Blogissani ”Donald Trumpin ”Big Deal” etenee” kirjoitin:

”Saksan suuri vientilyijäämä johtuu ennen muuta siitä, että yhtenäisvaluutta euro on sen taloutta ajatellen liian heikko. Jos Saksalla olisi oma valuutta, se olisi merkittävästi euroa vahvempi. Jos USA asettaa Saksan vientilyijäämän vuoksi EU:lle tuontitulleja, ne kohdistuvat myös niihin maihin, jotka ovat kärsineet jäsenyydestään euroalueessa.”

Eduskunnassa euro-elefantista ei todellakaan ole haluttu keskustella. Tämän osoitti sekin, että laatimani kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa haudattiin poliittisella päätöksellä eduskunnan perus-

tuslakivalokuntaan. Asiasta ei haluttu suuressa salissa keskustella eikä äänestää.

Muistutin tästä eduskuntaa ja lupasin, että kansanedustajana pidän sisältäpäin yllä keskustelua eurosta ja Suomen jäsenyydestä euroalueessa.

Pidin pian sen lupauksen, jonka keskustelussa euro-elefantista annoin.

Syyskuun puolivälissä jätin eduskunnalle lakialoitteen kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä Euroopan talous- ja rahaliitossa. Kansanäänestys järjestettäisiin ensi keväänä Euroopan parlamentin vaalien yhteydessä.

Lakialoitteeseen sisältyy myös kansanäänestyksen järjestäminen Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa.

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin päätettiin tavalla, joka antaa tälle ratkaisulle heikon legitimitetin. Tämä puute korostuu sen vuoksi, että jäsenyyspäätöksen katsottiin jälkikäteen tehdyllä tulkinnalla merkinneen Suomen liittymistä myös Euroopan talous- ja rahaliittoon.

Euroopan unionin luonne on muuttunut ja muuttumassa tavalla, josta ei ollut tietoa jäsenyyspäätöstä tehtäessä.

Euroopan unionin päätöksentekojärjestelmää on kehitetty ylikansallisen liittovaltion suuntaan.

Euroopan talous- ja rahaliittoa ollaan kehittämässä unionin liittovaltioytimeksi, joka vauhdittaisi koko unionin muuttumista ylikansallisen liittovaltion suuntaan.

Euroopan unionin yhteistä puolustuspolitiikkaa ja puolustusta on ryhdytty syventämään siten, että unionista tulisi sotilasliitto ja sotilaallinen suurvalta. Suomi on ollut Ranskan rinnalla aloitteellinen tämän kehityksen edistämisessä. Sen myötä Suomen turvallisuuspoliittinen asema uhkaa olennaisella tavalla muuttua.

Euroopan unionin luonteen olennainen muuttuminen edellyttää, että järjestetään uusi kansanäänestys. Kansalaisille on tarjottava mahdollisuus ottaa kantaa unionin tulevaisuuteen ja siihen, hyväksyvätkö he Suomen jäsenyyden luonteeltaan muuttuneessa ja muuttuvassa unionissa.

Terve Suomi

Olen edustanut Suomen kansaa valtiollisessa päätöksenteossa lähes viidenkymmenen vuoden ajan.

Parlamentaarikon urani katkesi vuoden 2011 eduskuntavaalien jälkeen noin kolmen vuoden ajaksi. Menetin tuolloin paikkani eduskunnassa. Vuoden 2014 Euroopan parlamentin vaaleissa palasin taas edustamaan Suomen kansaa.

Euroopan parlamentissa olen työskennellyt yli 16 vuoden ajan.

Kansanedustajana olen ollut mukana myös valtioneuvoston työssä. Vuosina 1970-71 toimin pääministerin sihteerinä. Valtioneuvoston jäsenenä olen toiminut vuosien 1975-2011 välisenä aikana viidellä eri vuosikymmenellä yli 16 vuoden ajan.

Neljä kertaa olen ollut ehdolla presidentinvaaleissa.

Viime vuosien poliittisten mullistusten keskellä olen joutunut outoon tilanteeseen.

Liityin Keskustapuolueeseen opiskeluaikoinani viisi vuosikymmentä sitten. Tärkein syy oli puolueen harjoittama aluepolitiikka. Toinen keskeinen syy oli köyhän asia, puolueen toiminta pienituloista ja vähävaraisten ihmisten puolustamiseksi.

Sittemmin yhä tärkeämmäksi tulivat Suomen itsenäisyyden vaaliminen ja Urho Kekkosen johtaman ulko- ja turvallisuuspolitiikan tukeminen.

Jo 1970-luvun alkuvuosina koin voimakkaan aatteellisen herätyksen, jossa yhtyivät toisiinsa alkiolainen ihmisyyssate ja

”vihreä aalto”, kestävät luontoarvot. Henkiset, hengelliset ja yhteisölliset arvot oli asetettava aineellisten arvojen, materialismin, yläpuolelle.

Vuoden 1970 eduskuntavaaleissa Keskusta koki siihenastisen historiansa pahimman vaalitappion. Tulin valituksi Lapin vaalipiiristä. Olin puolueen ainoa nuori kansanedustaja.

Me silloiset keskustanuoret ryhdyimme voimakkaaseen työhön puolueen aatteen kirkastamiseksi ja sen uudistamiseksi.

Vuodesta 1972 alkaen toimin puolueen varapuheenjohtajana ja saatoin olla keskeisellä tavalla mukana ohjelmatyössä ja puolueen uudistamisessa. Vuonna 1980 tulin valituksi puolueen puheenjohtajaksi. Vuosikymmenen lopulla Keskusta nousi Suomen suurimmaksi puolueeksi.

1980-luvun lopulla puolueen toimintaan tuli Olli Rehnin johdolla nuorten sukupolvi, joka otti tavoitteekseen muuttaa Keskusta liberaalipuolueeksi. Tässä he ovat nyt onnistuneet.

Liberaalit valtasivat puolueen johtopaikat vuoden 2010 puoluekokouksessa. Heidän johdollaan puolue koki vuoden 2011 vaaleissa pahemman tappion kuin vuonna 1970.

Kun Juha Sipilä oli valittu vuoden 2012 Rovaniemen puoluekokouksessa puolueen johtoon, uskoin, että hänen johdollaan puolue voisi yhtenäistyä perinteisen alkiolaisen keskustaaatteen pohjalla. Näin aluksi näytti olevankin, mutta vuoden 2015 hallitusratkaisu paljasti karmean todellisuuden.

Pyrin kaikin voimin vaikuttamaan puolueen politiikkaan. Olin kuitenkin voimaton, vaikka olin puolueen kunniapuheenjohtaja ja vaikka olin europarlamentaarikkojen edustajana puoluehallituksessa ja sen työvaliokunnassa.

Jos olisin jatkanut yrityksiäni, voimani olisivat menneet puolueen sisäisiin väentöihin, jotka olisin joka tapauksessa hävinnyt.

Nyt voin suunnata voimavarani suoraan toimintaan Suomen, Euroopan ja ihmiskunnan paremman tulevaisuuden puolesta.

Helsingin kuntavaaleissa kampanjoin teemalla ”Terve Helsinki”.

Ensi kevään eduskuntavaaleissa ja Euroopan parlamentin vaaleissa rakennan tervettä Suomea.

”Terve Suomi” poistaa köyhyyttä ja edistää tasa-arvoa. Terve Suomi rakentaa ympäristöllisesti, taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti tervettä ja kestävää kehitystä sekä omassa maassa, Euroopassa että koko maailmassa.

Ad Astra – tähtiin, voittoihin!

Tämän teoksen työnimenä oli ”Vaikeuksien kautta voittoon”. Huomasin, että sen latinankielinen vastine ”Per aspera ad astra” on sanatarkasti suomeksi käännettynä ”Kärsimyksistä tähtiin”.

Niinpä kirjan nimi olisi voinut olla ”Ad astra – tähtiin, voittoihin!”.

Tämä olisi sopinut hyvin myös Tähtiliikettä esittelevälle teokselle.

Halusin kuitenkin nimen sopivan hyvin yhteen edellisen teokseni ”Suomen linja 2017” kanssa. Tästä syystä nimeksi tuli ”Terve Suomi”.

Kerron kirjassani ilon aiheista, muun muassa menestyksestä tämän vuoden presidentinvaaleissa ja viime vuoden kuntavaaleissa.

Mutta pettymyksiä ja vaikeuksiakin minulla on totisesti ollut. Kerron niistä kirjassani hyvin avoimesti.

Epäonnistuin yrityksissäni palauttaa Keskusta sen alkioalaisille, talonpoikaisille ja kekkoslaisille juurille. Kerron, kuinka kaikki kävi.

Pahinta on ollut se, että suurella vaivalla perustamani Kansalaispuolue kaapattiin ja tuhottiin. Tätä koskeva seikkaperäinen kertomukseni on kuin rikosromani, uskomaton ollakseen totta.

Tämän teoksen nimi ”Terve Suomi” sopii myös ensi kevään valtiollisten vaalien teemaksi, aivan kuten ”Terve Helsinki” kuntavaaleissa.

Terve Suomi toteuttaa sekä omassa kehityksessään että kansainvälisissä suhteissaan kestävän, terveen kehityksen periaatteita. Terve Suomi poistaa köyhyyttä ja edistää ympäristöllisesti, taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti kestävää kehitystä.

Santeri Alkion viitoittamalla tavalla se torjuu materialismin ja nojautuu henkisiin, hengellisiin ja yhteisöllisiin arvoihin.

Paavo Väyrynen

KUVAT JARI LAUKKANEN
MAALAUKSET (EDUSKUNTA)
WILHO SJÖSTRÖM:
SANTERI ALKIO (1938)

ISBN 978-952-94-1079-8

